

Prologus in sermones discipuli
de sanctis per circulum anni incipit

**Studa
te do-**

minu i sanctis
ei. ps. cl. Ro.
gatus ut post
collectura ser-
monum disci-

puli de tpe. aliqua collectura facere de sa-
ctis p circulu ani. p hui assensu fraterna cha-
ritate conuict. Et quis a plurib doctori-
bus solenib plures copilati sint sermones
pleniores i sententijs et cultiores i verbis. tñ
q simplicib p dicatorib qñq pl placet
studere et p dicare simplicia qñ p fuda. Id-
circo d q libet facto vel sancti qñ festa mē
ecclesia festiue celebrat. intendo vñū sermonē
vel qñq duos colligere. ex diuisis libris et
scripturis doctor catholicoz. ad honore
sanctę et bñdictę trinitatę et glorię virginis
marie mris dñi nři iesu christi. et beati do-
minici pñs nři. diuidēdo eñdē sermonem
coiter i tres ptes. **Prima** ps erit d digni-
tate et pñlegijs isti sancti vel istoz scōz
aut sanctaz. **Secda** ps pñcipalis erit p in-
formatiōe hoīum simpliciū. et specialit ad
emēdationē suę vite. **Tertia** ps erit d mi-
raculis isti sancti aut illoz scōz vel san-
ctaz. Et qñ sicut egregi doctoz nři sanctus
thomas d aqno. dic. q nulla actio sit pfe-
cta sine meritoria. nisi fuit p grāz dei illu-
minata. Igit p grā diuina impetrāda ad
gloriosā virginē dei genitricē recurram. et
ad beatuz dñicum pñem nři. sanctum qñ
frāciscū. et ad oēs sanctos dei. ut ipsi apud
dei misericordiā exorare dignent. qñenus
pñs opusculū dñs nři iesus christus ad lau-
dem et honore suū dirigat. et ad legenduz
vtiliter ad salutē meaz ac oīuz alioz fide-
liū pcedat. qñ nobis pñstare dignetur dñs
noster iesus christus marie fili. Amen

Primus sermo generalis d sanctis

De in prin-

cipio sermonū discipuli d san-

ctis: **Primo** intēdo cōem sermonē pone-
re p dicabile. in quocūq festo alicui sancti
vel sanctor. In eodē cōmuni sermone tria
sūt dicēda. **Primo** qñre festa sanctor cele-
brant ab ecclesia. **Secdo** ponēde sūt aliquę
qñstiones d veneratiōe sanctor. **Tertio** d
imaginib sanctor q pingunt aut sculpūt
in ecclesia. **Quartus** ad primam ptē illius
sermonis ē sciendū. qñ festa sanctor tripli-
ci de causa celebrantur ab ecclesia. **Prima**
causa ppter honore diuine maiestatis. qñ
deū in sanctis honoram. qñ eos sanctifica-
uit. et eternaliter i sua glia felicitauit. **Olim**
enī deus gloriosus i seipso solūmodo ho-
norabat. modo aut honoratur nō solum
in seipso. s etia in oib sanctis suis pñun-
ctim vel diuim. qñ sic solenniter dignifi-
cavit in vita et i morte et post mortē. ut ptz
in diuersis legendis sanctor et sanctarum
Secda causa ē ppter dignitatē sanctor
qñ ipsi sunt amici dei. **Joh. xv.** Jam non
dicam vos seruos. s amicos. qñ quęcūq
audiui a patre meo. nota feci vobis. **Etiā**
sancti sunt filij dei. **Joh. p.** Dedit eis po-
testatem filios dei fieri. et psequens sunt
heredes dei. **Ro. viij.** Si autē filij et here-
des. **Insup** sūt reges et reginę. **Vñ** d qñ li-
bet sancto dñi ps. xx. **Posuisti i capite ei**
coronā de lapide pñioso. **Vñ etiā** **Lud.**
xij. Nolite timere pusillus grex. qñ cōpla-
cuit patri vestro dare vobis regnuz. **Et** s
ptz. qñ iam possidēt regnū celoꝝ. **Et** post
resurrectionē. cū aīa reunita fuerit corpi-
tūc piter possidebūt etna regna. **In illud**
Matth. xxv. Venite bñdicti patris mei
possidete regnū qñ vobis patū est ab ori-
gine mūdi. **Tertia** causa ē ppter nosmetip-
sos. qñ ieiunamus vigiliis. et festa sanctor
celebram. ut ipsi sancti intercedāt p nobis
ad dñm deū. **Similiter** triplici de causa
ieiunam. vigiliis beatę virginis marie et
sanctor alioꝝ. **Prima** causa ē. ut deno-
tio nra augeat. qñ p ieiuniū efficimur apti-
ores. ut festū sequens denoti celebremus.
Vñ **Josue. vij.** Sactificamini i crastinū.
Vñ etiā beat **Aug.** Ieiuniū purgat
mentē. subleuat sensū. carnē spūi subicit
cor pñitū facit et humiliatū. qñ deus non

Sermo

spem. Secunda causa est ut mens nostra exemplariter instruat. videlicet sicut ipsi sancti per tribulationes et passiones solus peruenire potuerunt ad hoc quod per nos soleniter coluntur in ecclesia. et quod iam letantur et eternaliter regnant cum christo. ita et nos ad celestem patriam peruenire non possumus. nisi per vigilias labores et tribulationes. **Un** **Act.** xiiij. **P**er multas tribulationes optet nos intrare in regnum celorum. **U**nde etiam **B**reg^o sup **E**zech. **S**i dulcia erim^{us}. necesse est ut amara toleramus. **T**ertia causa est ut ipsi per merita et preces eorum impetrent nobis ut ad eorum societates peruenire valeamus. et cum eis feliciter et eternaliter regnare. **Q**uantum ad secundam preter illius sermonis. **Q**uerit an nostras orationes possimus ad sanctos dirigere. rogando eos ut orent pro nobis. **R**espondeat sanctus **T**homas i. iij. sent. x. v. **D**is. q. sic. **N**am illud quod orando petimus. est beata vita. ut dicit beatus **A**ug^o. quod omnia alia que petimus. non petimus nisi secundum quod ad beatam vitam ordinantur. **V**itam autem beatam solus deus habet dare. sancti vero possunt nobis cooperari per preces suas et merita ut nobis deus. **D**eo igitur proprie et directe sit ad solum deum. a quo expectamus quod orando petimus. **S**it etiam oratio ad sanctos vel deprecatio. ut eorum precibus et meritis vitam beatam obtineamus. **I**gitur dicit **J**ob. v. **A**d aliquem sanctorum peruenire. **E**rgo cum volumus deum orare. debemus ad sanctos peruenire ut orent pro nobis. **I**tem sciendum quod solus deus adorandus est tanquam largitor omnium bonorum. **U**n in ps. **M**iserere mei deus. **E**t sancti adorandi et invocandi sunt. tanquam mediatores et intercessores nostri. ut nobis a deo impetrent quod petimus aut quod desideramus. **E**rgo dicimus. **S**ancta maria ora pro nobis. **S**ancte petre ora pro nobis. et sic de alijs. **S**ecundo querit utrum maior sanctus sit plus adorandus quam minor sanctus. **R**espondeat sanctus **T**homas d. aqno. quibus superiores sancti sunt deo magis accepti. utile tamen est quibus minores exorare sanctos. **E**t hoc propter tria. **P**rimo quod aliquis homo quibus habet maiorem devotionem ad minorem sanctum quam ad maiorem. **N**am effectus orationis est maxime ex devotione. **S**ecundo ideo. quod quibusdam sanctis in aliquibus est datus precipuus effectus et cura. **S**icut sancto antonio qui dicitur

liberare ab igne infernali ipsum devote inuocantes. **T**ertio ut omnibus sanctis exhibeat honor a nobis. **U**n dicit beatus **t**homas quod aliqui perungunt orationes inferioris et minoris sancti efficacior esse quam maioris. **T**um quod deuotius implorat. **T**um etiam quod deus sanctitatem eius vult clarius declarare. **T**ertio queritur utrum sancti in celo cognoscant orationes nostras. **R**espondeat sanctus **t**homas. **S**ancti in verbo videtur et cognoscunt nostras orationes. quod in verbo videtur quicquid pertinet ad gloriam et laudem eorum. **H**ec autem pertinet ad gloriam eorum quod oratur et quod nos inuare possunt et sic cognoscunt aliquas cogitationes cordium humanorum. et hoc in verbo. scilicet vota et deuotiones hominum. qui ad eorum auxilium confugiunt. vel aliquo alio modo quod deus eis vult reuelare. et secundum quod potest et placet. **Q**uarto querit ex quo sancti cognoscunt orationes nostras. utrum ipsi orent pro nobis. **R**espondeat sanctus **B**onaventura. quod sancti orant pro nobis triplici de causa. **P**rimo propter nostram necessitatem quod indigemus per alios releuari. **S**ecundo propter dei voluntatem. quod vult ut membra spiritualia mutuo se amemus et iunemus. **I**psi enim sciunt dei voluntatem. et in omnibus eam implent. et nos eorum sumus membra. et ideo solliciti sunt nos adiuvare. **T**ertio propter charitatem et affectum magnum quem habent ad salutem nostram. **N**am quod enim aliquis mater infantem dilexit filium suum. sic ipsi angeli et sancti in celo diligunt nos. **N**ec vniquam pariter in presenti vita tam ardeat affectu bonum et honorem suis pueris. sic sancti in celo affectant nos. **Q**uinto querit ex quo sancti tam fideliter orant pro nobis. an semper a deo pro nobis in suis petitionibus exaudiantur. **R**espondeatur quod sic. quod non orant nisi per his in quibus se cognoscunt velle et posse exaudiri a deo quod voluntas eorum est conformis voluntati diuine. sic quod nunquam petunt. nec quicquam faciunt quod sit contra voluntatem dei. **E**t quibus iam dictum est per errorem illorum qui diffinitive credunt et firmiter tenent. quod hoc seruitium vel illud fecerit isti sancto vel huic quod sibi hoc faciat. scilicet quod temporale aliquid donec. vel quod ab ista infirmitate vel tribulatione liberetur. quod potest esse quod deus vult quod illo bono temporalis careas. vel quod illam infirmitatem vel tribulationem sustineas pro peccatis tuis. et propter salutem tuam. **E**t sic

sancti nullo modo orāt p te. qđ sit tibi impedimentū saluū tuū. qz fortassis talis infirmitas aut paupertas ē tibi causa salutis. z pseruat te a peccatū. **Uñ** hugo li. iij. de arra aīe. Quosdā de psciens multa peccare posse. flagellat eos infirmitate corporis aut paupertate vel alia q̄cunqz tribulatiōe ne peccēt vt eis vtili? sit frāgi lāguoribus ad salutē. qz remanere incolumes ad dā nationē. Ergo cū q̄s infirmat. aut p paupertatē affligitur. aut cū puer alicui? infirmatur. z cum inuocat sanctos. debet deo z sanctis cōmittere. si sit p salute. vt z deus illos sanctos et ipsū exaudiat. qz fortassis infirmitas z tribulatio ē sibi causa salutis. Nam si sanct? paulus stimulū carnis non habuisset. nunqz saluat? fuisset. dicēte sibi dño: **Paule** sufficit tibi gratia mea. **Uel** qz fortassis talis demeruit qz scz puer su? infirmatur. **Nā** tpaliter pueri qnqz puniuntur. ppter peccata parētū. s. nō eternalit? **Et** de b. dī in decre. Punit q̄s pro alio a deo tpaliter. s. eternaliter nullus. **Anima** enī q̄ peccauerit ipsa moriet. iij. q. iij. **Si** habes. Sed tū bona z firma spes ē habēda ad suffragia sanctorū. qz tibi b. qđ potestas ab eis impetrat a deo. z bene impetrare possunt a deo. si saluti tuę pderit. et diuine volūtatī placuerit. **Et** g. h. m. l. bo. iij. pte. q. xxv. arti. vi. Sanctos dei in ueneratione habere debemus tanqz mēbra christi z dei filios z amicos et intercessores nostros. z ideo reliquias z corpa eoz que fuerunt templa z organa spūs sancti in eis habitātis z opantis deus honorat. i. eoz p̄sentia miracula faciēdo. **Uñ** si q̄s cōtra eandē sententiā crediderit. nō christian? s. heretic? ē habendus. **Et ideo** circa reliquias sanctorū q̄ritur. vtz reliquias sanctorū liceat portare circa collum. **Rñdetur** h. m. l. bo. scda. ij. q. xcvi. **Si** reliquie sanctorū portat? ex fiducia dei z sanctorū q̄rum sunt reliquie. nō ē illicitū. si autem circa b. attenderetur aliquid aliud vanū. puta qz vas i. q̄ sūt. eēt triangulare z h. m. dī. qđ nō p̄tinet ad honorē dei. siue reuerentiā scōz. sic esset supstitiosum et illicitū. **Querit** psequēter. vtrum reliquie sanctorū possint

furtiue subtrahi vt honorabili? reponant? **Rñdetur** h. m. l. bo. q. nō. **Et ratio est** Nā sacrilegiū ē. quotiēscūqz sacz d. sacro aufert. xvij. q. iij. **Quisquis**. **Queritur** etiā vtz liceat reliquias sanctorū emere ul? vendere. **Rñdet** Raynū. qz non. quia ibi symonia cōmittitur. z ideo nō debet fieri. **Quantū** ad tertiā pte? illi? sermonis sciendū qz nō solū sancti z reliquie sacōz sunt honorāde. imo etiā imagines sūt venerandē. **Uñ** in decre. dī. **Imagines** sanctorū nō sunt p̄tēnendē s. venerandē. d. p̄se. dī. iij. **Venerabiles**. **Querit** circa istaz materiā. vtz sine idolatria possum? imagines adorare sanctorū. **Rñdetur** qz imago dupliciter pōt p̄siderari. **Uno** modo. put ē res q̄daz. puta lignū sculptū vel pictum z sic adoram? imaginē nequaquā. qz hoc eēt idolatria. **Alio** mō p̄siderat? vt ē signū alicui? rei. z qz idē est motus quo q̄s vertitur i. imaginē z i. ipsam rem inquātū est signū ideo etiā est eadē adoratio q̄ veneramur ipsam imaginem. et ipsā rem cui? ē imago. **Unde** et de hoc habetur i. decretis. **Non** imaginū pictura ē adorāda. s. res p ipsam representata. de p̄se. dī. iij. **Venerabiles**. **Et** iam dictis pte? qz heretici isti errāt qui imagines destruūt z debonestant. **Nā** a principio christianitatis imagines fuerūt inuentē z picture. **Uñ** ipse christ? saluator noster p nostra salute iturus i. mortem imp̄ssit faciem suā in vnum pannū q̄ vocat? pān? veronice. **Et** sanct? lucas enā gelista sculpsit imaginem crucifixi z virginis gloriose. q̄ ad huc i. hodiernum diē habet romē. **Quia** imagines sanctorū et picture sunt libri laicoz et scripture. vt habetur d. p̄se. dī. iij. platum. **Ergo** bonum ē z salubre habere imaginē crucifixi. aut etiā beatę marie virginis ac alioz sanctorū in domibus. p̄p̄is. vñ in stuba. aut camera. aut circa lectū. vt ex hoc homo reuocet ad memoriā dñm nostrū iesum christū z beatā virginem z alios sanctos. qñ videt cū deuotione imagines ipsoz. **Sed** oppositū faciūt qui depingunt sibi i. domibus chorīcantes bibulos. z venatores cuz auibz z cum canibus z h. m. dī. vanitatib? z hoc

Sermo

ostendūt se plus inclinatos esse ad mūdūz
q̄ ad deūz. q̄ qd̄ homo diligit s̄ libenter
videt. 7 de s̄ libent̄ loq̄tur 7 audit. **Vñ. i.**
Joh. iij. Ipsi de mūdō sūt. 7 ideo de mūdō
loquūt̄. **Et. i.** **Joh. ij.** Nolite diligere
mūdūz neq̄ ea q̄ in mūdō sūt. Si q̄s enī
diligūt mūdū nō ē charitas p̄is ī eo. **Rō-**
gem⁹ igit̄ omnipotētē deū vt p̄ merita sā-
ctoꝝ suoꝝ largiatur nob̄ remissioneꝝ pec-
catoꝝ nostꝝoꝝ.

De sancto Andrea. Sermo. II.

Venite post me-
ciam vos fieri piscatores ho-
minū. Verba ista originaliter
scribuntur **Matth. iij.** **Mar. i. et Luc. v.**
Recitatur ī p̄sent̄ festiuitatē beati andree
apostoli euangelio. Sup̄ q̄ verba in p̄-
senti sermone tria sūt dicenda. **Primo** d̄
dignitate 7 p̄uilegijs sancti andree apli.
Secdo specialiter aliqua sūt dicēda p̄ in-
formationē simpliciū. **Tertio** 7 vltimo mi-
racula quēdā de sancto andrea aplo ante
ipsius mortē. 7 post mortem. **Quantūz**
ad primū sciendū q̄ christus multipliciter
p̄uilegiauit beatū andream aplū. **Pri-**
mo fecit eū primiceriū suū. qm̄ enī an̄ ceter-
os aplos ad se vocauit. **Et s̄ ī** prima vo-
catione. de qua habet **Joh. i.** S̄ q̄nē q̄s
adduxit andrea ad christū. Rūdet q̄ bea-
tus iohes baptista quādo dixit ad duos
discipulos suos q̄ vn⁹ erat ipse andreas.
Eccē agn⁹ dei. ecce q̄ tollit peccata mūdi.
q̄ qdem testificatio fuit causa cōuersionis
7 salutis ī beato andrea. q̄ mox christum
secutus ē. **Ex** quo pt̄z quantū valet bonā
societatem habere. 7 verba dei libēt̄ au-
dire. **Multum** enim valuit beato andree
habere societate cū iohāne baptista. q̄ p̄
eū meruit christū inuenire. **Ecd. xxxviij.** **Luz**
viro sancto assidu⁹ esto. quēcūq̄ habere
noueris timorē dñi. Sicut enī carbo mor-
tuis cū vinis posit⁹ accendit̄. sic peccatoꝝ
ex bonoꝝ cōuersione et societate ad dei
amorē īflāmar. **Vñ dñi ī ps. xvij.** Cū san-
cto sanct⁹ eris. 7 cū pueris puerterj. **Mul-**
tum etiā valuit andree verbū dei a iohā-
ne audire. q̄ fuit occasio salutis sue. **Vñ in**

ps. cvi. Misit verbūz suū 7 sanauit eos.
Iohes igit̄ exēplo suo 7 doctrina sua be-
atū andrea ad christū duxit. tāq̄ p̄cursor
ad regēz. **Iohes** enim erat p̄cursor christi.
Lud. p̄. **Digibis** an̄ faciez dñi pare vias
eius. **Christ⁹** aut̄ erat rex. **Apod. xix.** Rex
regū et dñs dñantium cui⁹ regnū non h̄z
finē. **Itē Lud. p̄.** Et regni ei⁹ nō erit finis.
Secdm̄ p̄uilegiū beati andree ē. q̄ fra-
trem suū petz principē aploꝝ ad christum
duxit. 7 vocauit eū ad ipsū. **Quātū** petz
tenet̄ andrea diligere. p̄ quē meruit iesum
inuenire. **Quātū** meriti vir iste erat apud
deū. q̄ principem aploꝝ p̄nertere meruit 7
ipsū ad iesū p̄duxit. **Tertū** p̄uilegiū ē.
q̄ christ⁹ fecit ipsū suū legatū inquantū eū
fecit suū p̄dicatoꝝ. **ij. Cor. v.** **Pro** chri-
sto legatiōe fungimur. Fuit autē p̄dicatio
andree multū p̄formis p̄dicationi christi.
Habuit enī christ⁹ ī sua p̄dicatione sapi-
entiam. **Ad Col. iij.** In quo sunt oēs the-
sauri sapiēt̄ie et sciēt̄ie absconditi. Sic an-
dreas ī sua p̄dicatione habuit sapiētiam.
vt pt̄z in myst̄io crucis. qd̄ tam sapiēt̄er
exposuit dicens. **O** bona crux dñi deside-
rata 7 concupiscēt̄i aīo p̄parata. **Suscipe**
me discipulū ei⁹ q̄ p̄pedit̄ ī te. et redde me
ingro meo. **Itē** christ⁹ habuit eloquētiam.
Joh. viij. **Quāq̄** sic locut⁹ est hō sic h̄ loq̄t̄.
Sic 7 andreas habuit eloquētiam. **De** his
duob⁹ dñi **Lud. xxi.** Ego enī dabo vobis
os 7 sapientiā. **Itē** christ⁹ habuit sanctaz
vitā. q̄ illa q̄ p̄dicabat sp̄ prius faciebat.
Act. p̄. **Repit** iesus facere 7 docē. Sic 7 be-
atus andreas habuit sanctā vitā. **Cū** d̄
eo canit̄ in diuino officio. **Vir** iste ī p̄plo
suo mitis apparuit. sanct⁹ 7 gr̄a plen⁹. **Itē**
sic christ⁹ habuit finalē p̄seuerantiā. quia
vsq̄ ad mortē a p̄dicatione nō desistit. imo
ī cruce pendēs septē h̄ba valde informa-
tina ptulit. Sic 7 beatus andreas. nec ī vita
nec ī morte a p̄dicatione cessauit. **Vñ** de
eo canit̄. **Bi**duo viuens pendebat ī cruce
p̄ christi noīe beatus andreas. et docebat
populū dei. **Quā** legitur de eo q̄ quasi. **xx.**
milia hominū circūsteterūt eū qm̄ in cruce
pendebat. et verbū dei ab ipso audierūt 7
receperūt. **Et s̄** qd̄ christ⁹ dixit. qm̄ illos

quattuor vocauit aplos. ut ptz in euāge-
lio hodierno dicēs: **V**enite post me facia-
z vos fieri piscatores hoīnz. **V**bi sciēdū q
primitiui predicatorēs erant piscatores.
Quia sic piscator vno tractu retis ma-
gnā multitudinē piscū cepit. sic in vna p-
dicatione beat⁹ petr⁹ aplos tria milia inde-
orū puerit ad christū. ut habet **Act. ij.** **E**t
beat⁹ andreas totā puinciā achaiā et etiā
mimidones ecclesijs z christi fidelibus re-
pleuit. **S**z moderni p̄dicatores sūt vena-
tores. qz vix cū magnis laborib⁹ z clamo-
ribus pnt cōprehendere vnāz aīam. q̄si ve-
nator vnā feraz. **V**iere. **xvi.** **E**cce ego mit-
tam piscatores multos z piscabunt eos. z
post h̄ multos mittam eis venatores z ve-
nabunt eos. **I**te sciendū qz diabol⁹ illis
tpibus est q̄si vindemiator. christ⁹ aut̄ q̄si
racem⁹ collector. **N**ichee. **vij.** **V**e mibi
qz fac⁹ sum sicut q̄ in autūno colligit race-
mos. **Q**uartū privilegiū ē. qz christus ei
dedit iudiciariā p̄tēz cum ceteris aplis
suis. **V**n̄ **Matth. xix.** **S**edebitis et vos
sup sedes iudicātes duodecim trib⁹ israel
Quinta dignitas ei⁹ ē. qz filius fuit chri-
sto i passione. **N**ā christ⁹ crucifixus ē. sic z
beat⁹ andreas i cruce mortu⁹ ē. **S**z in hoc
dissimilis fuit. qz christ⁹ erect⁹ fuit crucif⁹
beatus petr⁹ deorsum. beat⁹ andreas vero
p transuersū. **I**te christus spōte sustinuit
cruce. **E**sa. **liij.** **O**blatus ē. qz ipse voluit z
peccata n̄ra portauit. **E**t beatus andreas
vidēs cruce sibi paratā dixit. secur⁹ z gau-
dens venio ad te. amator tuus semp fui. z
semp desideravi amplecti te. **I**te christus
de cruce descēdere noluit. **V**n̄ iudēis di-
centib⁹ **Matth. xxvij.** **S**i fili⁹ dei es. de-
scende nūc de cruce. ad quiescere recusauit
Silr dū egeas andrea de cruce deponere
vellet. dicebat: **S**cias qz ego vin⁹ d cruce
nō descendam. **I**am enī video regē meum
christū q̄ me expectat. **V**n̄ z christū i cruce
exorauit ne ipsū d cruce vinū deponi pmi-
teret. **I**te christ⁹ p cruce ad gliaz suā pue-
nit. **L**ud. **xxij.** **O**ptebat christū pati z ita
i gloriā suā intrare. **S**ilr beat⁹ andreas
cruce salutādo ait: **A**ccipe me ab hoīb⁹. z
redde me m̄gro meo iesu christo. **S**exta

dignitas ei⁹ ē. qz corp⁹ ei⁹ i sepulcro mira-
culoz gloria illustrauit. **V**n̄ et manna in
modū farinē z oleū cum odore suauissimo
psuevit de ei⁹ sepulcro manare. **S**epti-
ma dignitas ei⁹ ē. qz festū ipsi⁹ hodie per
totū mūdūz celebrat⁹. z ipse ab omīb⁹ chri-
sti fidelibus venerat⁹ tanq̄ singularis pa-
tronus. qz omīb⁹ pōt subuenire. qd ptz i
multis miraculis. **R**equire i eius legenda
Octaua dignitas ē. qz in q̄libet missa p
totū mūdūz nomē ipsius bis i canone no-
minat⁹. scz añ eleuationem corpis christi z
post. **N**ona dignitas eius ē qz ipse q̄rtū
articulum fidei cōposuit. **V**n̄ sciendū qz
in simbolo aploz sunt duodecim articuli
fidei fm numez. **xij.** aploz. a q̄bz cōpositū
est. **N**am duodecim apli pgregati descri-
pserūt duodecim articulos fidei. **E**t b̄ in
primo p̄lilio. de q̄ habet **Act. xv.** **E**t q̄rtū
articulū fm magist⁹ henricū de bassia cō-
posuit beat⁹ andreas. s. **P**assus s̄ pōtio
pilato crucif⁹. mortuus. z sepultus. **Q**ui
q̄dem articul⁹ necessarius ē ad salutem no-
stram. **N**ā sicut debemus credere icarna-
tionē filij. ita necessariū est credere passio-
nem z mortē ei⁹. qz fm beati **G**reg. **N**ihil
nasci nobis p̄fuisset. si redimi non p̄fuis-
set. **I**tem sciendū qz pontius est cogno-
men ab insula ponti nominatum. s̄ pilat⁹
est. p̄prium nomen. z erat gētilis z indign⁹
pane. **Q**uia fm **A**ug. **P**eccator non est
dignus pane quo vescitur. **A** quo pilato
christus ad mortē sententiatus ē z iudica-
tus. **I**te sciendū qz fm **C**lincē. in speculo
historiali. pilat⁹ accusatus ē in mulē **V**i-
tellio p̄sidi syrie. et p his missus ē in exiliū
vbi multas sustinēs calamitates seipsum
manu p̄p̄ia interfecit.

De eodem. Sermo. III.

Elictis retib⁹

r secuti sunt dñm. **Matth. iij.**

Et his verb⁹ ostēdit. qz cōuer-

sio beati andree z beati petri illoz duozū
fratrum fuit veloc. qz p̄tinuo ad vocē vni-
us iussionis relicti retib⁹ secuti sunt dñm
Unde quātū ad scdā p̄tē illi⁹ p̄monis

precedentis p nra informatione e sciendum
 fm Bonauē. q bi q exēplo illozū aploz
 renunciant bonis tpalibus p deo. vñ ex
 tribus e speranduz. Aut q deus pcurabit
 homini vires q̄s in abundātia possit hie.
 z hē iocundius de modico esse fortem q̄
 alias de multis. aut qd subtrahit corpori
 refundat menti i p̄solatione spūali. vt libe
 ter careat tpali abundantia q̄ spūalibus
 delitijs fclicius recōpēsat. Insup magnā
 gloriā in celo meretur patiēter sustinendo
 p ch̄isto penuriā tpalē. **Ite** p informa
 tione simpliciū scienduz. q̄ beu plures sūt
 q̄ non relinquūt cum illis aplis ppria. sed
 q̄ pessimū est innadūt bona aliena. ut sūt
 illi q̄ furtum cōmittūt in paruis reb⁹. vt q̄
 furātur gramina i pratis. fruct⁹ arbor⁹. et
 rapas. z caules subtrahūt ptra volūtates
 primoz. **Similiter** q̄ botros d vineis ab
 scindūt. z etiam venatores q̄ cū equis z ca
 nibus. primis damna in segetib⁹ inferunt
 z tales tenēt summā vnaz restituere. iuxta
 consiliū suoz confessor⁹. **Vñ dñi decre.**
Inferens damnu non est absoluend⁹. nisi
 damno fm arbitriuz lesi restituto. xiiij. q.
 viij. **Pessimaz.** Et si nescitur q̄bus dāna
 illata sunt. tunc talis sūma danda ē pau
 peribus. aut ad fabricam ecclēsie prochia
 illius. **Quia** fm Ang. et allegat in decre.
 Non dimittit peccatū nisi restituat abla
 tum. xiiij. q. vi. **Si res.** **Secū** sunt q̄ rem
 inuentaz retinēt z non restituūt. **Vñ** bea
 tus Ang⁹. **Si** quid inuenisti z non reddi
 disti rapuisti. **Tertij** sūt serui z ancille q̄
 bona suoz dñoz furtiue subtrahūt. sicut
 vinū z panem. carnes z oua. z occulte co
 medunt. vl alijs suis leccatoribus tribuūt
 vel alijs hominib⁹. **Quarti** sūt mecha
 nici q̄ fraudulēter primis laborāt vel etiā
 q̄ nimīū p labore recipiunt. **Quinti** sunt
 mercatores q̄ cū mēdacijs primos decipi
 unt. **Et** tales fm Raymū. totiens peccant
 mortaliter et tenentur ad restitutionem.
Sexti sunt hospites vel caupones q̄ ni
 miū cōputant suis hospitibus. **Septi**
 mi sūt vsurarij. q̄ ppter dilationem tps
 ebarius vedūt. q̄s illi q̄ in cōtinēti soluūt.
Sili q̄ p prompta pecunia iam emunt. et

immediate sup dilationem illi eidez a quo
 emerunt vel alteri ecōuerso vendūt i cha
 riori foro q̄s valet vel valere pōt. **Et** etiā
 illi q̄ pcedunt pecunias sup pdium aliqd.
 vel sup villā vel sup castz. vel sup aliquā
 ciuitatē. z fruct⁹ ei⁹ nō cōputant in sortem
 Omnes tales sūt vsurarij. ut ptz extra. de
 vsura. **Consuluit.** **Octau** sūt lusoies q̄
 causa lucri z ex auaricia ludunt. tales pec
 cant mortaliter. **Et** si lucrant. tūc infernū
 lucrant. z si pdunt. tūc vitā eternā pdunt
Noni sūt q̄ furta vel rapta emūt. vel de
 rapinis comedūt z viuūt. z etiā q̄ a iudcis
 dona vel munuscula recipiūt. **Et** tles oēs
 tenentur ad restitutionē. si volunt psequi
 peccatoz suoz remissionē. **Quantum**
 ad tertiā ptem illius sermonis pcedētis ē
 sciendū. q̄ oēs hoīes solenniter z deuote
 detēt festū beati andree celebrare. z ipsuz
 tanq̄ singularē patronū inuocare. quia hz
 a ch̄isto magnā potestates subueniēdi in
 qualicunqz necessitate ipsū innocantibus
Vñ de eo legit adhuc ipso vinēte. q̄ qdā
 nauigauerūt cū eo. et ecce cōmot⁹ ē mare
 z flauit vent⁹ valide z submergebatur na
 uis. **Oravit** beatus andreas ad dñm p̄ci
 piens vētis z mari i nomine iesu ch̄isti. z
 statim tranquillitas magna facta ē i mari
 z sic homines a periculo liberati sunt. **Ite**
 q̄ vadunt qñqz p terrā. sanctum andream
 inuocare debent ne incidunt in latrones.
Vñ legitur de eo q̄ cū aliqñ terraz cū qui
 busdam pambulasset. apparuit eis multi
 tudo hoīuz a lōge lanceas z euaginos
 gladios gestantiū i manibus. q̄s i eos vel
 lent irruere. **Qd** cū vidisset sanct⁹ andreas
 faciēs signū crucis p̄ eos ait. **Oro** dñe iesu
 ch̄iste. ut decidat robur illorūz ne noceat
 sperātibus i te. **Hoc** aut eo dicēte. angel⁹
 dñi apparuit cū magno splēdore pterrēs
 eos tetigit gladios eoꝝ. z corruerūt pni in
 terrā. trāsienqz beat⁹ andreas cum suis. z
 nihil ē ab eis passus. omnesqz p̄iectis gla
 dijs z lāceis eū adorabāt. **Angel⁹** aut dñi
 discessit ab eis cum magno lumine. **Item**
 parentes habētes pueros infirmos debēt
 sanctuz andrea inuocare. **Vñ** legit de eo
 q̄ qdā puer ab impulsu demonis iacebat

pcussus et spumās. deniq; innuocato aplo
rogauerūt eum p puero. et ille apprehensa
manu ei? ait illi: Surge puer in noie iesu
christi quem pdico. et statim puer surrexit
san? Pater vero pueri credidit. et cū tota
domo sua baptizatus ē. Itē qdā. xxiij. an-
nis fuit infirm? et debilis. et accersito sācto
andrea. Andreas apprehēsa manu eius le-
uans eū. q statim surrexit et ambulauit ma-
gnificās deū. Et beat? andreas dixit sana-
to: Vade p domos egrotātū. et in noie
dñi nři iesu christi in q sanat? es. iube eos
erurgere. At ille abiit p domos infirmoz.
innuocatoq; noie christi restituebat eos sa-
nitati. Crediditq; oīs ppls offerētesq; ei
munera. rogabāt eū ut audirēt ab eo ver-
bū dei. Beat? vero andreas pdicans eis
verbū dei. et multos puerit ad christum. et
nihil de munerib? ab eis recepit. Item an-
dreas bz peccatorib? ipetrare veniā. Vñ
legit de eo q qdaz peccator nicola? noie
beatū andrea adijt dicēs ei: Dñe ecce. lxx
āni vitę meę sūt i qbz semp luxurie adhe-
si ora. p me ad dñm deuz. Audies s beat?
andreas. flere cepit a tertiā vsq; ad horaz
nonam. orauit et ieiunauit quinq; dieb? et
tāde; venit vox ad andrea dicēs: Dione;
suā p nicola? peccatore esse exauditam q i
via pditionis erat. Item beatus andreas
bz ptātem subueniendi hoibus etiā post
mortē. Vñ legit de eo. Cū qdam viri nu-
mero. xl. ad aplm nauigauerant. vt ab eo
fidei normā reciperēt: Ecce diabol? mare
commouit. et oēs piter submergunt. Cum
aut eoz corpa ad littus delata fuisset. añ
aplm deponātur q innuocato christi noie.
tandē ab illo pūno suscitant. q omnia q
eis acciderāt narrauerūt. Item legitur in
dialogo Cesarij. q cū mulier qdā sanctū
andrea traxisset i aplm. et ei non placuisset
Secūdario traxit. et iterum idem occurrit
Postea traxit sibi aliū aplm placētes. cui
cū multū obsequij exhibuisset p oēs dies
vitę suę. et ad extrema vitę veniens cū esset
moritura. nō illū aplm placētes. s beatū
andream assistere videret. q inqt ad eam:
Vide ego sum ille despect? andreas. Ex
q colligit. q nōnunq; sancti etia; vltro se

ingerūt hūmanę deuotioni eoz. q beato
suffragia negligūt acceptare. Itē legit in
chronica helinandi. q anno dñi. M. lviij
Gotfridus dux burgūdie. et qttuor comi-
tes cruce signati ptra ifideles. vna cū du-
cētis militib? anthiochiam ceperūt: Tūc
qdā rusticus a sancto andrea āmonit? et p
visionē edoct? iuenit ibi lāceaz q trāfixū
fuit lat? christi saluatoris. cū q lācea ignez
magnuz. xiiij. pedum quidam ptolemęus
noie. nudus corpe transiuit illesus. Exer-
citus igit aiatus hoc miraculo lete. pcessit
cesariā. Item pulcrum exemplū d quodaz
epo q dilexit beatū andream. et de tribus
qstionibus sibi ppositis a diabolo. quere
in legēda aurea. Item aliud miraculū de
sancto andrea. qre i. p. mptuario.

De sancto nicolao. Sermo. IIII Non est inuen

Non est inuen-
tus filis illi q pseruaret legem
excelli. Eccl. xliij. Nec verba
sūt a iesu filio sirach recitata. et ad honore
beati nicolai cātant. Quia qlibet sanct? i
aliq virtute eminebat. in q null? filis fuit
sibi. Et i s apparet mirabilis sapiētia dei
q in tanta multitudine ac varietate scōz
tantā ponit differentiā meritoz. in qbz illi
sancto null? filis fuit. ergo bene dicit: Nō
ē inuentus filis illi. Vñ ad honore sancti
nicolai q claruit in hoc mūdo: Anno dñi
cccclij. nunc in p̄senti sermone tria sant di-
cenda. Primo de dignitatibus et priuile-
gijs sācti nicolai. Secdo aliqua pro infor-
matione simpliciū. Tertio et vltimo aliq
miracula. Quantuz igit ad p̄mū sciē-
dū. q beat? nicola? habuit octo p̄uilegia
in qbz nō ē inuētus filis illi. Primū q i
puericia sua cepit seruire deo. qz cū adhuc
ad vbera matris suę penderet. feria quar-
ta et sexta tm̄ semel sugebat māmā. Hoc
enī sanctitatis indicū non habuit a natu-
ra. s fuit ex singulari dei dono. ps. cxviij.
A dño quippe factum est istud et est mi. in
ocu. nris. Secūdum priuilegium est q
nūq; mortaliter peccauit. s semp vsq; ad
mortem innocētiā suā seruauit. Et hoc

Sermo

significatū ē et eo. q̄ cū prima die balnea-
retur. erect⁹ stetit i pelui. qd̄ valde mirabi-
le fait de tā tenero puero. **Tertiu** priuile-
giū ē ipsi⁹ miraculosa electio. Fuit enī ele-
ct⁹ i ep̄m p̄missa oīone exēplo ap̄loz. **Act**
p̄. Orātes dixerūt: Tu dñe q̄ corda nosti
oīuz. ostēde quē elegeri. Itē dīna inspira-
tione. q̄ vox de celo lapsa ē. vt eligerēt s̄a-
ctum nicolaū. **Vñ ad Heb. v.** Nec q̄sq̄
sibi sumat honores. s̄ q̄ vocat⁹ a deo tanq̄
aaron. Itē fuit elect⁹ cū p̄sensu oīuz ⁊ ap-
probatione. q̄ nullus dissensit. s̄ oīb⁹ pla-
cuit. **Vñ de eo legit⁹ q̄ eo viso oēs lauda-
uerūt dñm deū.** Rā i electiōe bonoz p̄la-
toz de⁹ h⁹ gl̄iaz ⁊ honore ⁊ s̄ditūtilitatē
Itē fuit elect⁹ innit⁹ ⁊ cū quadā coactiōe
exemplo christi. ut habet⁹ **Job. vi.** qui su-
git dū vellēt eū facere regem. **Quartus**
priuilegiū ē innumera miraculoz operatio
Vñ legit⁹ in collecta hodierna: Deus qui
beatū nicolaū p̄m pontificē tuū inumeris
decorasti miraculis. tribue q̄sumus vt ei⁹
meritis ⁊ intercessionibus. ⁊ a gehēne ignis
incendij⁹ liberemur. et ad eterna gaudia
peruenire mereamur. **Doz** autē miraculoz
q̄dam attestant⁹ suā potentiā quā habuit
sup elementa. sup corpa. super aīas. super
mortem. super demones. vt patebit i fine
huius sermonis. **Quintū** priuilegiū. q̄
fuit gratiose mortu⁹ ex quo fuit in gr̄a dei
**Vñ legit⁹ q̄ oīum virtutū charismate re-
plebat.** **Vñ Apoc. xiiij.** Beati mortui q̄
i dño moriūt⁹. Ipse enī secur⁹ fuit i morte
p̄pter gl̄iam reuelatā. Angeli enī in morte
sibi apparuerūt. ⁊ gl̄iam suā sibi reuelauē-
runt. Sic enī de⁹ aliqui in morte reprobis
manifestat eterna p̄nam. ita sanctis dece-
dētibus ecōuerso reue⁹ ⁊ eterna gl̄iam. sic
beato nicolao factū ē. Itē p̄p̄ denotā re-
cōmendationē. Ipse enī aīaz suā i morte i
man⁹ christi cōmēdauit dicēs: In manus
tuas dñe zc. Et ideo secur⁹ fuit. in illud
Ps̄. iij. Iustoz aīe i manu dei sūt. et nō
tāget illos tormētū mortis. Itē p̄p̄ celestes
armonia. Angeli enī ei⁹ aīaz deduxerūt in
celū. cū cātici⁹ ⁊ laudib⁹. **Sextus** priui-
legiū eius. q̄ post mortē suā fuit gratiose
sepultus. Rā vt legit⁹ de eius tumba ema-

nabat de capite fons olei. ⁊ a pedib⁹ fons
aque. In oleo autem notatur abundātia
m̄ie q̄ i ipso fuit. Sicut enī oleū supnatat
alijs liquorib⁹. sic pietas eminet ceteri vir-
tutibus. In aq̄ autē notat⁹ abundātia gr̄e
que similiter copiosa fuit in beato nicolao
Septimū priuilegiū ē. q̄ ipse fuit glo-
riose assumptus. Fuit enī i celū assumpt⁹
p̄fidēter. non enī demones timuit. q̄ san-
ctos custodes angelos habuit. Nam deo
legit⁹ q̄ rogauit dñm vt ad se morientem
angelos mitteret q̄bus visis tradidit aīaz
suam in manus sanctoz angeloz. Itē
honorabiliter fuit assumptus. q̄ non tm̄
misit sibi vnū angelum aut duos q̄ eum
deferrent. sed multos q̄ euz honorabiliter
deduxerunt. Sicut etiam misit in occursum
Lacari. **Lud. xvi.** vbi dī: Factum ē ut mo-
reretur mendicus noīe Lacarus. ⁊ porta-
retur ab angelis in sinum abrahe zc. Item
assumptus est letanter. q̄ sicut legitur de
eo dū portaretur in celū. celestis melodia
audita est. **Esa. lv.** In leticia egrediemini
et in pace deducemini. **Octauū** priui-
legiū eius fuit. q̄ festū ipsius i tota ecclesia
solēniter celebrat⁹. ⁊ nulli⁹ alteri⁹ p̄fessoris
nisi sancti Martini ep̄i. Et s̄ quantū ad
primam ptem illius sermonis. **Quartus**
ad scđam ptem huius sermonis ē sciēdū
q̄ sicut sanct⁹ nicolaus cui⁹ festū hodie ce-
lebramus seruauit innocētiā suā. et nūq̄
mortaliter peccauit. sic tenemur credere q̄
q̄libet homo cum diuino adiutorio omni-
bus diebus vite sue possit viuere sine pec-
cato mortali. Et qui friuole oppositum te-
neret heretic⁹ esset. Et hoc p̄batur p̄ ma-
gistrum sentē. li. ij. dis. xxxvi. Illos cū ma-
nicheo errare videmus q̄ dicunt homines
peccatum mortale vitare non posse. Rā
ides heresiarcha tenuit q̄ hō sine peccato
mortali nō posset viuere. ⁊ ideo ipse cōdē-
natus ē a s̄cta ecclesia sicut heretic⁹. ⁊ q̄ se-
quunt⁹ eū i articulis suis dicunt manichei
Circa qd̄ vltim⁹ sciendū q̄ fm̄ **Chryso-**
sup Matth. Quattuor sūt principaliter
seruanda. q̄bus seruatis sperādū ē q̄ de⁹
non pmittit te cadere aut incurrere aliqd̄
peccatum mortale. Et illa quattuor sunt

memorie comedanda et facti exequenda p
 tota et integra vita hoīs. **Primu** e dili-
 gent audire vbu dei et conari ad retinendu
 et se illi ope conformare. **Jacobi. p.** Estote
 factores verbi dei et non auditores tm. qz si
 qs zc. **Greg.** Ille fructus vberiores ex pdi-
 catione colligit q semina bonę opationis
 pmittit. **Aug.** Si qs verbu diuinu audi-
 erit et opus bonu neglexerit auditio verbi
 erit ei augmentatio supplicij. **Secdm** e vt
 se custodiat ne incurrat peccata q cogno-
 scit ac scit esse mortalia. Et si ex fragilitate
 humana i aliqd tale ceciderit vt statim re-
 surgat penitendo. Si etiā tam cito non pfi-
 teat ad minus tm de illo cōterat. **Ezech.**
 xviij. In qcuqz hora ingemuerit peccator
 scelex suor zc. **Tertiu** vt d rebus qbus
 non e bene certus non statim sibi ac suis psua-
 sionibus credat. s psilio alioz sapientum
 credat. **Quartu** vt deu quotidie deuo-
 te petat vt sibi dignet cōcedere sapiētia q
 possit discernere bonu a malo et qd faciē-
 du sit et qd omittendum. Ipse eni glorio-
 sus de e tam parat te audire qn es in cō-
 spectu ei vt maria magdalenā et forte citi-
 qz eius pñtia credis i sacro q nec ibi hu-
 manitate nec diuinitatez vides cū tm ipsa
 pedes eius tetigerat et eū vidit vt hominē.
¶ Nam fides deo valde placet quare deus
 credētibz tam magna pmisit qz sine fide
 impossibile e deo placere et s q ad scdm
 ptez huius sermonis. **Quantu** ad ter-
 tiam ptem eiusdē sciendū q omnes hoīes
 debent festu nicolai solenniter celebrare et
 eum deuote tanqz singularem patronum
 invocare qz ipse potest hominibz subueni-
 re multipliciter. **Primo** i periculis maris
¶ Vñ deo legitur cū die qdam qdā nante
 periclitarentur in mari et vidētes se i peri-
 culo mortis clamauerūt vnanimiter. Ni-
 colae nicolae serue dei si vera sunt q de te
 audiimus nūc ea expiamur. Vox qdaz
 mox eis apparuit dicēs. Ecce assum quid
 vocatis me et statim cessauit ipsi tēpestas
 maris. Itē sciendū q adhuc qtidie beat-
 nicola cornsat miraculis mult. Nā qdaz
 puer submersus est i aqua q dī salis et pa-
 rentes fecerūt votū deo et sancto nicolao.

pmittētes imaginem de cera in quātitate
 pueri illi et statim puer reuixit et ego eādē
 imaginē cereā vidi. Itē vir qdam incidit
 i latrones q spoliauerūt ipsū rebus suis et
 cū funibus ligauerūt ipsū ad arborē Ipse
 flendo inuocauit deū et sanctū nicolaum
 et visibiliter apparuit ei soluendo eum ab
 arborē et libez abire pmisit. Itē qdam in-
 nocēter captus fuit et locatus in turrin et
 reclusus cum magna sera q deuote inuo-
 cauit beatum nicolaū et statim ei apparuit
 et ipsum a vinculis liberauit et eandē serā
 oculis meis vidi. Itēz plura alia exempla
 habes i eius legēda qre ibidem.

De conceptione marie virginis Sermo. V.

Sanctificauit
 tabernaculū suum altissimus
 Scribit ps. xlv. Ex q festum
 h. s. cōceptionis virginis gloriose in q initū
 icipit nrē salutē occurrit i h tpe aduentus
 et semp ptingit occurrere tāto magi iocun-
 dare debemus quāto ad solennitatē iesu
 christi dinoscit magi ppinquiulqz ptine-
 re. **¶** Raz voluit dñs noster p suā ecclesiāz
 honorari qre ex instinctu spūs sancti ordi-
 nauit vt h festū vsqz in finē pageret pser-
 tim in h tpe aduētus in q ipse sciuit hoīes
 vt cōiter deuotiores et ad honorāduz vir-
 ginem mariā magi aptos. Et aliud festūz
 scz annūciationis i quadragesima qz bis
 tpi b hoīes sunt magis deuoti et magi di-
 gne possunt honorare virginem mariam.
¶ Vñ in pñti smone tria sūt dicēda. **Pri-
 mo** qre hodiernū festū solēniter e celebra-
 du. **Secdo** de vtilitatibus quas cōsequūt
 hoīes celebrātes h festū. **Tertio** aliq dicē-
 da sūt p iformatione simpliciū. **Quantū**
 ad primā ptem sciendū q hodiernū festūz
 solēniter est celebranduz. **Primo** ppter
 gloriozam ac beatam virginē mariā q ho-
 die initū sumpsit qn cōcepta est in vtero
 matris sue et hodie sanctificata et pserua-
 ta p omnibus sanctis. **Secdo** ppter nos
 metipfos qz hodie initium nrē salutis in-
 cepit quando virgo beata concepta est et

Sermo

p̄seruata. q̄ p̄ successum t̄pis p̄cipe 7 p̄pare
 re debebat filiū sūmi p̄is iesū ch̄ristū dñm
 n̄rm. **Quō** autē hodie beata virgo maria
 p̄cepta ē. De hac p̄ceptione dicit beatus
 Hiero. q̄ ioachim erat de ciuitate naça
 reth. 7 ex bethleem sanctaz annam duxit ī
 vxorē. Ambo erāt iusti corā deo 7 in oib⁹
 mādatis dei ambulabāt. et substātiā suā
 tripharie diuidebāt. Unā ptē tēplo 7 mi
 nistris tēpli. Aliā ptē pegrinis 7 paup̄ib⁹
 Tertiā sibi 7 familie suę reseruabāt. et ita
 p̄ ānos. xx. plez ex p̄ungio nō habētes. vo
 nerūt dño. q̄ si plem eis p̄cederet. iugiter
 deo seruiret. Cui⁹ rei grā ī trib⁹ festis p̄ci
 puis hierusalē frequētabāt. In festo autē
 encenior̄ ioachim cū suis p̄tribulib⁹ hie
 rusalē ascēdit. 7 cū ceteris ad altare acces
 sit. oblationē deo offerēs. quem sacerdos
 eo offerēte cū manu repulit ei dicēs: **Quō**
 ad altare p̄sumeret accedere cuz fm legem
 moysi maledict⁹ eēt. qz plem non haberet
 Qui se p̄suls⁹ vidēs ad domū ire noluit.
 ne p̄similē cōfusione a suis vicinis sustine
 ret. **Secedēs** autē ad pastores suos **Et** cuz
 ibidē aliquantulū diu fuisset. qdā die ap
 paruit ei angel⁹ dñi dicēs: **Ego** sū angel⁹
 altissimi dei missus ad te. vt annūciem ti
 bi p̄ces tuas exauditas esse. 7 elemosynas
 tuas ī p̄spectu dei ascēdisse. **Vidi** enī pu
 dorē tuum quē sustinuisti. **Porro** Anna
 vxor tua pariet tibi filiā. et vocabit⁹ nomē
 eius maria. hec vt vouisti. erit ab infantia
 dño consecrata. adhuc ī vtero matris suę
 spūs sancto erit plena. 7 nō erit inter popu
 lares. s̄ ī tēplo dñi sp̄ morabitur. **Et** sicut
 ipsa ex sterili m̄re nascetur. ita ex ea mirabi
 liter dei fili⁹ generabit⁹. cui⁹ nomē erit iesus
 id ē saluator. qz p̄ eū oib⁹ gētib⁹ erit salus
Et b̄ erit tibi signū. cū pueneris ad aureā
 portā. ānā vxorē tuā obuiā habebis q̄ de
 tua tardatione mō sollicita ē. 7 tunc ī ad
 uētū tuo gaudebit. **Et** his dictis angelus
 ab eo discessit. Anna autē cuz amare fletet.
 7 quo nā vir su⁹ inisset cogitaret. idēz an
 gelus dñi apparuit ei. 7 eadē q̄ viro annū
 cianerat. 7 ei annūcianit. 7 iuxta p̄ceptum
 angeli ambo sibi obuiauerūt ī aurea por
 ta. et de ple. promissa securi adorado dño

domū redierūt. **Et** ānā p̄cepit. **Sed** nō p̄
 osculū. sic qdaz simplices dicūt. qz fm ma
 gistr̄ **Jordanū** In p̄ceptione x̄gis gl̄iose
 virtus virilis seminis 7 amplex⁹ maritalis
 iteruenit. **Q** autē beata virgo maria ī con
 ceptione p̄seruata ē ab originali peccato.
 patet tripliciter. **P**rimo auctoritate sacre
 scripture. **Vñ** in verbis thematis dī per
 p̄phaz: Sanctificauit tabernaculū suū al
 tissim⁹. **Ite** p̄s. cxxxi. **P**araui lucernam
 ch̄risto meo. **Vñ** 7 beatus **Bern.** doctor
 mellifl⁹. **P**roculdubio sācta fuit virgo
 maria anteq̄ nata. **S**ecdo p̄batur sic rōne
 qz p̄ciosū thesaurū. scz suū vnigenitū filiū
 de⁹ pater ī ei⁹ vtero nō posuisset. nisi mū
 da 7 p̄seruata ab oīni late fuisset. **T**ertio
 p̄bat⁹ exemplis. **Nā** si hieremias p̄ph̄a in
 vtero m̄ris suę fuit sanctificat⁹ vt ch̄ristus
 annūciaret futur⁹ 7 nasciturū. multo magi
 7 ipsa. **Ite** iohes baptista. vt ch̄ristū natū
 digito demonstraret et baptizaret. multo
 forti⁹ p̄seruari 7 sanctificari debuit beata
 virgo maria. vt esset digna ipsū ch̄ristum
 p̄cipere. 7 ipsū de suis viscerib⁹ generare.
Et isti tres sancti ī vtero m̄ris sūt sanctifi
 cati. q̄re magi possibiliter maria mater ei⁹
 ipsū portans. **Sed** q̄ris quō sanctifica
 tio marię p̄cellit sanctificationem aliorum
 sanctorū. **R**ndetur q̄ ī trib⁹ excellit. **P**ri
 mo in t̄pis celeritate. **H**ieremias enim nō
 lōge sanctificatus ē anteq̄ natus. **Vñ**
 dī **Hiere. p̄.** Anteq̄ exires d̄ ventre sancti
 ficauit te. **Sed** iohānes baptista sexto mē
 se sanctificatus est. quando scz maria vi
 sitauit elicābeth. tunc exultauit infans in
 vtero ei⁹. **H**ec exultatio fm glo. fuit qd
 dam gaudiū quod p̄cepit ex p̄sentia ch̄ri
 sti. 7 ex grā 7 influētia sanctitatis. **M**aria
 autē īmediate post q̄ āiā infusa est corpo
 ri. sanctificata est **Vñ** fm albertum: **C**or
 pus marię factū est ī cōplexione 7 pulcri
 tudine optimum. **N**atura enim facit com
 plexionem bonā 7 meliorē. 7 q̄nq̄ optimā
 s̄ nō videtur cui meliorē cōplexionem de
 derit nisi huic gl̄iose x̄gini. **N**ec obstat
 de corpore ch̄risti. quia illud nō natura. s̄
 spūs sanctus formauit. **Vñ** hodie p̄fectis
 sima āiā a deo patre creata ē. quaz purus

homo a deo hie potuit i intellectu acutis-
sima. et alijs potentijs nobilissima. q̄ velut
regina a deo missa ē i corpusculū virginis
Itē hodie dat⁹ ē ei nobilissimus angelus
q̄ virgo nobilissima fuit. de choro primo
angelorū q̄ custodiret eā. et seruiret ei oib⁹
dieb⁹ vite sue. **Secūdo** q̄ sicut cit⁹ ē san-
ctificata sic et copiosius. Nā s̄m Jordanū
alijs in vtero sanctificatis fuit collatum q̄
nunq̄ peccauerūt mortaliter. Marię autē
vltra h̄ collatū ē q̄ nunq̄ peccauit venia-
liter. et h̄ fuit indicium maxime gr̄e. q̄ ipsam
naturā sup̄ omnē legē naturę corruptę ex-
tolleret. **Un̄ beat⁹ Bern̄.** dicit. Ego pu-
to q̄ copiosior sanctificatiōis bñdictio in
mariā descēderit. q̄ i alios i vtero sancti-
ficatos. q̄ nō solū ipsi⁹ ortū sanctificaret. s̄
etiā vitā ipsius deinceps imūne ab omni
peccato cōseruaret. q̄d alteri nemini inter
natos mulierū credit eē donatū. **Tertio**
q̄ ad gratię cōmunicabilitatē. Nam licet
abundans gr̄ia a iohē baptista in patrē et
matrē effluxit. q̄ ambo ex h̄ receperūt gra-
tiā. p̄phetādi. Ab ipsa tñ virgine copiosi-
tas gratię. nō tñ in parētes ei⁹. s̄ i omnes
homīes se diffundit. vt veraciter possim⁹
dicere tam d̄ m̄re. q̄ de filio. q̄ de plenitu-
dine ei⁹ accepim⁹ oēs gratiā. Quare etiā
angel⁹ ad eam dixit. Ave gr̄ia plena **Un̄**
Bern̄. Maria sinū aperuit vniuersis. ut
de plenitudine ei⁹ oēs hoīes accipiāt. ca-
pti⁹ redēptionē. eger solationē. pecca-
tor veniā. iuss⁹ gr̄iā. angel⁹ leticiā. fili⁹ dei
carnis substantiā. et tota trinitas gloriā
sempiternā. **Quantū** ad scdā partē
sermonis istius sciendū. q̄ digne celebran-
tes h̄ festū quinq̄ vtilitates cōsequuntur
Prima vtilitas est vera cōtritiō omniū
peccatorū. q̄d designatur in etymologia
hui⁹ noīs maria. quod in lingua latina dī-
mare. amare. q̄d designat p̄tritionē. Ergo
tu peccator si cupis veram p̄tritionem pec-
catorū. p̄ quam remissionē peccatorū con-
sequeris. tunc deuote celebrare debes hoc
festū. tunc cōsequenter ipsa illo sacro tem-
pore aduētus ch̄isti. remissionē oīz pec-
catorū tibi impetrabit. si habueris illa tria
sc̄z veram contritionem. p̄positum nunq̄

velle peccare. et ore p̄fiteri. de omnib⁹ pec-
catis satisfacere. de quibus postea dicam.
Secūda vtilitas q̄ istud festū deuote ce-
lebrāt. a beata virgine i omnib⁹ necessita-
tib⁹ eis subuenit. Ergo tribulati et oppres-
si i tribulationibus debēt hoc festū deuote
celebrare. et ipsa beata virgo vult eis mi-
sericorditer subuenire. **Tertia** vtilitas.
q̄ p̄lati q̄ istud festū deuote celebrāt. ab
honoribus et gradib⁹ suis nunq̄ cū cōfu-
sione deponent. Ergo principaliter p̄lati.
sp̄iales et seculares debent hoc festum so-
lēniter celebrare. **Un̄ Ansel.** Quisq̄s p̄sul
aut abbas. aut p̄latus es. recole diligēter
hanc festiuitatē. et a cunctis iube eam colē-
quia si eam toto corde amaueris. nunq̄ d̄
tuo gradu cum p̄fusione deponeris. **Ad**
etiā ratione p̄suaderi potest. **Et hoc sic.**
Virgo gloriola in ipsa cōceptione hono-
rata est p̄ omnibus sanctis i vtero sancti-
ficatis. et in hac die primū honorē accepit
a deo. ergo congruum est. q̄ qui hunc diē
deuote solēnizant. q̄ in suo honore p̄ser-
uent. **Quarta** vtilitas. q̄ f̄et⁹ imp̄gnā-
tarum mulierū in vtero custoditur. Et er-
go mulieres p̄gnantes hanc festiuitatē p̄
ceteris debent custodire. et conceptionem
marię solēniter et deuote celebrare. et se cū
vera contritione et confessione ad percipi-
endum sacramentum eucharistię p̄parare
et bonam cōfidentia h̄re ad beatā virgine
q̄ hodie concepta est et sanctificata. et p̄ser-
uata est in vtero matris sue. q̄ ipsis impe-
trabit p̄speritatem in partu. p̄lis. **Ad p̄t̄**
ex hoc. quia virgo in vtero matris sue nō
solum in corpore illēsa custodita est. s̄ gra-
tia dei p̄ omnibus sanctis dei repleta ē.
Quinta vtilitas est q̄ talis in exitu aīę
sue a beata virgine nūq̄ deseritur. et ideo
merito omnes homines diuites et paupe-
res. iuuenes et senes. qui sciūt se morituros
debēt h̄ festū solēniter et deuote celebrare.
vt ipsis beata virgo maria velit astare in
extrema eorum necessitate. Quod etiā sic
persuaderi potest. Cōgrua ē recompensa-
tio. vt qui habet i reuerētia beatam virgi-
nem. p̄colēdo eius initium quo īcepit esse
p̄ p̄iunctiones corporis et animę. honoretur

Sermo

reconuerso ab ea in exitu aīe sue .s. qñ aīa separanda ē a corpore suo. qz fm **Aristo.** **Mors** ē sepatio aīe a corpore. Ex his oīb⁹ iā dicit⁹ ptz qz qlibet catholic⁹ q̄ illas qñqz dignitates vult obtinere a beata xgine solēniter festū ipsi⁹ pceptiōis dī celebrare. Et qñqz recusat h̄ festū qd ē initiū beatę xginis ⁊ exordiū nr̄e saluq̄ solēnit̄ celebra re. talis nō ē ver⁹ amator virginis marie. **Un̄ Ansel.** Nō est ver⁹ amator virginis gloriose q̄ respuit colere diē pceptiōis ei⁹ deuote. Sciēdum tñ fm **Jordanum.** celebra tē h̄ festū deuotissimū optet intētiō nem ordinate dirigere. vt non referat̄ intētiō ad pceptionē carnis. qz illa massa non est susceptibilis gr̄e s̄ sola aīa. Un̄ intētiō referēda ē ad illā pceptionē qñ aīa infusa ē ⁊ vnita corpusculo. ⁊ in eodē instāti sanctifica ē. Et h̄ sanctificatio nō ē facta ista die q̄ solū fuit pceptio seminis. sed postea q̄dragesimalis sexta die. qz circa tale tps fm philosophos et physicos massa carnis in vtero aīat. **Sed** q̄ritur q̄re tūc hodie celebrat⁹. ⁊ nō illa die qñ aīa vnita ē corpori. **R̄ndet fm iordanū.** Hoc festū hodie celebratur. non qz beata virgo maria hodie gr̄am dei suscepit. **Sed** qz hodie suscepit habere tale esse qd ē via ad esse pceptibile gr̄e. Alia ratio ē q̄re poti⁹ hodie celebrat⁹ h̄ festū pceptionis. qz ita reuelatum fuit p beatā virginē mariā. vj. idus decembris. Sicut ptz i trib⁹ exemplis i legēda huius festiuitatē. **Quantū** ad tertiā ptē hui⁹ fmouis. q̄ ad nr̄am eruditiōē sciendum qz debem⁹ tūc spūaliter p̄cipere dñm nr̄m iesum christū. sicut beata virgo hodie concepta ē corporaliter i vtero m̄ris sue. Et ista pceptio spūalis fit p bonā volūtātē emēdādo vitā nr̄az. **Un̄ Chryso.** sup **Matth.** Volūtates bone sic sūt suaves apud deū quēadmodū boni odoris flores apud homines. **Sed** heu aliq̄ sūt sicut steriles mulieres. sicut sūt isti q̄ sūt obstinati i peccatū ⁊ q̄ stant i malo. pposito malefaciendi. nec habēt volūtātē se emēdandi. Et tales i piculoso statu stant. qz si quis haberet vltra decē vel viginti annos volūtātē pueri. iam aliq̄d peccatū cōmittere. et si infra il-

lud tps sic moreret. pp̄ malā vitāz suam eternalit̄ dānaret. **Qua** ppter dī in decre. **In** malicijs volūtas p ope reputat⁹. d̄ pg. dis. i. Omnis. **Un̄ etiā Hiero.** Perfecta volūtas faciēdi p ope reputatur facti. Ergo tales peccatores debent isto sacro tpe aduētus christi se puertere ad dñm deum nr̄m. ⁊ cōfidere si habuerint illa tria in se. qz ipse de⁹ velit eis oīa eoz peccata idulgere isto sacro tpe. **Sed** quereres q̄ sunt ista tria. **R̄ndetur** qz primū ē vera p̄tritiō de p̄teritis peccatis. quaz qlibet peccator cum diuino adiutorio debet ⁊ potest habere. ⁊ nihil potest euz impedire nisi pp̄ia sua malicia ⁊ pueria volūtas. De hac vera p̄tritiōe dicit beatus **Breg⁹.** Qui se dolet ex corde cōmisisse culpā. cito peccatorū suoz obtinebit veniā. **Scdm** qz hō pponat ampli⁹ nunq̄ velle peccare mortaliter sic qz nūq̄ velit periurare. nec mentiri. nec adulterari. nec fornicari. nec blasphemare. nec furari. nec vsurare. nec opprimere quēq̄. nec sup̄bire. nec irasci. nec chozicare. nec vituperare. nec esse gulosus. nec inebriari. nec luxuriari. nec res iniustas acquirere. nec ieiunia ampli⁹ infringere. nec p̄ximis damna inferre. nec inuidiaz cōtra p̄ximum retinere. nec ocia. nec malum p malo reddere. nec quod est iniustum facere. et sic d̄ alijs. **Tertium** ē qz quis pponat confiteri et satisfacere de illo peccato ⁊ de omnibus peccatis vnq̄ in vita cōmissis isto sacro tēpore. fm consiliū sui confessoris. ⁊ tunc deus ex sua misericordia indulget sibi omnia peccata sua. **Un̄ Ecceh. xviij.** In quacūqz hora ingemuerit peccator oīz iniqtatū eius nō recordabor amplius. **Un̄** p̄sultendū ē cuilibet peccatori isto sacro tpe. qz se cōuertat ad dñm nr̄m iesū christū. ad festū natalis christi deuote suscipiendū. sicut in .xl. festū pasce. qz nō ē min⁹ festū natiuitatē christi q̄ festū pasce. Et cum hoc quilibet ignorat vtz āno futuro festū christi sup̄uiuat. Et q̄cunqz peccator ista tria iam enumerata in se habet non est amplius peccator. sed est p̄nitens et quēcūqz bona opa fecerit orando. ieiunādo. elemosynas dādo. manē surgēdo

missas audiendo et sermones. totum erit sibi
meritorium ad futuram gloriam. cum sic stat in bo-
no proposito. **Un beat? Bern.** Cum per bonam
voluntatem incipimus esse dei. desinimus esse dia-
boli. **Ultimo** sciendum quod omnes christi fide-
les debent hodie et quotidie deuote beatam
Mariam invocare. quia huius ipsa potestate singulariter
subueniendi in omnibus necessitatibus eam
inocantibus in vita. in morte. et post mortem. **Un
beat? Bern.** Data est tibi omnis potestas. o ma-
ria. in celo et in terra. ut omnia quicquid volueris
valeas impetrare. quia tua vox est dulcis in
auribus saluatoris. **Et primo** quicquid in an-
xietate sunt constituti ad Mariam debent recurre-
re. **Exemplum** de impatrice. hoc quod infra in
pemptuario de miraculis virginis marie per-
secuto mulieres pregnantis. quia ipsa dignatur
eis in adiutorium venire. **Exemplum** de muli-
ere pregnantem quam liberavit de periculo maris
hoc quod ibidem. **iiij.** **Tertio** viris in angustiis
suis salubriter subuenit. **Exemplum** de illo
qui fuit incarceratus. hoc quod ibidem. **xli.** **Itaque**
succurrit in extremis. **Exemplum** de illo qui
ieiunauit quattuor vigilias beate marie. et
non potuit mori sine confessione. hoc quod cre-
bidem. **lv.** **Rogemus** igitur eam ut nobis
sic subueniat in hac vita. ut post hanc vi-
tam valeamus cum ea gaudere feliciter in
celesti patria. Amen.

De sancto Thoma. Sermo. VI.

Quia vidisti

Quoniam sanctus Thoma credidisti. **Joh. xx.**
Un super verba promissa et super
hodiernum festum tria sunt dicenda. **Primo**
de privilegiis beati thome apostoli. **Secundo**
de fide catholica. **Tertio** aliqua miracula.
Quantum ad primam partem illius sermonis
sciendum quod sanctus thomas apostolus accepit a
christo plura privilegia in quibus nos attende-
re debemus dignitates eius. **Primum** privi-
legium est quod christus eum elegit per omnes homines
mundi in numerum apostolorum. quia apostoli sunt maiores
et digniores sanctis in celo et in terra. **Nam**
christus contulit eis magnam dignitatem et
potestatem. ut habet **Joh. xx.** quando dixit eis
Accipite spiritum sanctum quem remiseritis pec-

cata remittuntur eis. et quorum retinueritis. re-
tenta sunt. **Itaque** **Matth. xvi.** dixit eis: **Quic-**
cunque ligaueritis super terram. erunt ligata et in
celis. **Secundum** privilegium est. quod ipse corpus
fuit sextus articulus fidei. in quo fide nos salua-
mur. **scilicet:** **Tertia** die resurrexit a mortuis.
Et puenienter scripsit sanctus thomas istum
articulum. quia in eo perit dubitauerat. et de eo
plene certificatus fuit. sic legitur in euangelio ho-
dierno ubi christus dixit thome: **Infer** digitum
tuum huc. et vide manus meas. et affer manus
tuas huc et mitte in lacum meum. et noli esse incredu-
lus sed fidelis. **Un** sanctus thomas de agno-
itione. **iiij. pte. q. liiij. arti. iij.** dicit quod sanctus tho-
mas apostolus non solum vidit vulnera christi. sed
etiam tetigit. **Tertium** privilegium est quod totam
indiam perit. et pullos in fide nutrit christo et
exemplo. **Verbo** quod dicitur. quia verbum dei ibidem
sollicite seminavit. et secundum qualitate audito-
rum doctrinam suam formavit. **Exemplo** vero. quia
ipse fuit sibi parvus propter bonum exemplum
pauperibus perit deo fidelis et deuotus. **In**
signum huius in nuptiis regis non manducavit
neque bibit. sed oculos ad celos erectos ha-
buit et celum respexit **Matth. vi.** **Ubi** est the-
saurus tuus. ibi et cor tuum erit. **Quartum**
privilegium. quia christo filius fuit in persona.
Un **Isido. dicit.** Thomas christi discipu-
lus ac filius saluatori. **Quintum** privile-
gium est. quod christus assistit sibi in tempore passionis
sue. commutans sibi passiones suas in gloriam
et dulcedinem. **Un** ipse sanctus thomas fuit
in maxilla percussus et incarceratus. et super la-
minas candentes pedibus nudis coactus est
ambulare. et in fornacem accensam iactatus
et tandem lancea transuerberatus. **Sed** rex
christus omnipotens per quo patiebatur. hec
omnia sibi in gloriam commutauit. **Incar-**
ceratus enim accepit mirabilem liberationem
quia frater regis resuscitatus a mortuis cum
ceteris ad carcerem cucurrit. et solues eum
ad pedes apostoli se piecit. **Super** laminas ad-
ductus accepit fontis manationem. quia
mox fons erupit. et ipsum aduri non permisit.
Isa. xliij. **In** igne cum ambulaueris. non
combureris. **In** fornace assatus accepit re-
frigerium et consolationem. quia fornax nutrit
dei refrigerari cepit. **Lancea** transuerberatus

Bermo

accepit felicem coronationem. **Apod. ij.**
Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi
coronam vite. scilicet sempiternę. **Sextū** pri-
legiū fuit quod tres magos. id est tres reges qui ad
christum adorandū venerant baptizantur.
Dicē enī **Chryso.** quod thomas ad eos in orien-
tem venit. et ipsos baptizantur. et facti sunt ei
adiutores in predicando. **Septimū** priuile-
giū quod in ciuitate edissa in qua corpus beati tho-
me quiescebat. nullū infidelē. aut hereticū
vel gentilem viuere permisit. aut ibidem etiā p-
uenire. **Ex** quo datur intelligi. quod magnus fuit
amator fidei et defensor. qui iuxta se nullum
infidelē hereticū vel gentilem viuere permisit
Octauū priuilegiū ei⁹ fuit quod in principio
sepulture ei⁹ olim coicauit de manu propria
dignos. si indigni non poterant recipere sacrum
Unī in chronica dñi belinādi legitur. quod anno
dñi. **M. cxx.** venit iohannes patriarcha in dor-
ad romā narrās pape calixto. cardinalib⁹
et omnib⁹ p-latis p-sentib⁹ in cōsistorio publice.
quid sanctus **Thomas** ap-ls. oī anno coicaret
pplm suū. manu propria porrecta dignis. et
retracta ab indignis. **U**nī lōga ei⁹ legē-
da habet exemplū de quodā famulo qui fu-
ratus fuit ficus. p duobus denarijs. et non
poterat sumere sacrum de manu apli. donec
p-fiteretur plenarie et satisfaceret. **Nonum**
priuilegiū et vltimū quod hodie festū ei⁹ solē-
niter celebrat⁹. et p totū mūdū in omnib⁹ mil-
lis nominat⁹. **Quantū** ad scđam ptem
hui⁹ sermonis. p informatione nrā ē scien-
dū. quod fides catholica ē frequēter predicāda
fidelib⁹. et ab eis custodiēda diligēter. quod
sine fide vera nemo saluabit⁹. **U**nī paulus
ad hebręos. xi. **I**mpossibile ē sine f. de pla-
cere deo. **U**nī beat⁹ **Aug⁹.** **N**emo liberat⁹
a dānatione quā facta ē p adā. nisi p fidem
dñi nrī iesu christi. **U**nī etiā **Bern.** **M**ul-
ti aq saluatoris aduentū deū omnipotētes
timentes et diligētes sue salutis grissimū p-
missorē. credētes in pmissione fidelē sperā-
tes certissimū redemptorē. in hac fide et ex-
pectatione saluati sunt. **Ex** quo patet. hoc quod
credimus iā factū. sancti p-ies in veteri testa-
mēto credebant futurū. **Querit⁹** circa fi-
dem utrum sufficiat fidē in corde hēre. **R**ndet⁹
quod nō. quod quilibet christian⁹ pro loco et tpe

tenetur fidē catholicā publice p-fiteri. **Et** in
signū hui⁹ p-fessionis homo recipit sacrum
p-firmationis in fronte. **U**nde in decre. dī.
Cōfirmatio ideo in fronte ponit⁹. ut a reci-
piēte fides sine erubescētia publice p-dicet⁹
de ple. dī. iij. **R**onissime. **Et** hēst p illos
timorosos qui dicunt. si bullite eos inuade-
rent quod fidem ore negare vellēt. et tñ firmi-
ter in corde retinere. et tales qui stant in tali
p-pósito peccāt mortaliter. **Q**uā si sancti h-
fecissent. nunquā martyrizati fuissent. si ipsi
publice fides christi p-fessi sunt. **S**ic quilibet
christianus potius debet mori. quā fidē ore
negare et corde. **U**nī dī in decre. **C**ōstātia
fidei debet esse tanta. ut prius auferat vi-
ta quā fides. xxiij. q. viij. cōuenior. **U**nī etiā
dī **Matth. x.** **N**olite timere eos qui occi-
dunt corpus. animā enī occidere non pos-
sunt. **U**nī quilibet viriliter debet pro fide
exponere res et corpus. quod quicumque pro fi-
de catholica moritur. indubie martyr chri-
sti efficiatur. quod alias oporteret eundem ho-
minem cito mori. et nescit ubi prima nocte
manebit. an ad celū. aut purgatoriū. aut
ad infernū pueniat. sed ibi certitudo. quod
quicumque pro fide patitur. statim ab ange-
lis in celū leuatur **U**nde in decre. dicitur.
Qui pro christi noīe martyrizantur. pcul-
dubio vitam eternā psequuntur. xxiij. q.
viij. **O**mnī timore. **Q**ueritur quā quā an-
dit aliquē loq cōtra fidē utrum talis teneat
defendere fidē. **R**ndetur quod sic. quod in decre.
dī. **D**efensare tenetur quilibet fidē. xxiij. q.
viij. **H**is quibus. **E**tia⁹ qritur quā interro-
garetur quod utrum christianus sit. et sic illa fi-
de mori velit. **R**ndetur quod tenet se p-fiteri
christianum esse. et sic velle mori et saluari in
ista fide. quod si ex timore taceret. christū ab-
negaret. **U**nī in canone. xi. q. iij. **N**ō solū
ille negat christū qui dicit eū nō esse christū.
Sed ille qui cum sit christian⁹ se dicit nō esse chri-
stianum. **E**tia⁹ qritur quā quis interroga-
retur utrum hui⁹ et hieronymus et procopius
iusti fuerint aut heretici. **R**espondet quod qui-
libet catholicus tenetur loqui veritatem et
fateri quod ambo cum procopio fuerint he-
resiarche. et in sacro consilio **C**onstātiensi
Anno dñi. **M. cccc. xiiij.** cōbusti. **E**t si hoc

non faceret. tunc ira dei contra se provocaret. Unde in canone. ubi de fide et salute agit: Qui veritatem occultat. ira dei contra se provocat. xi. q. iij. **Quisquis.** **Quantum** ad tertiam partem istius sermonis sciendum est quod quilibet christianus debet sanctum Thomam apostolum tamquam speciale patronum invocare. Primo quod patitur dolorem oculorum. Unde legitur de eo quod quidam mulier Michdonia nomine deuota. fuit per vi annos ceca et invocato apostolo Thoma. lumine oculorum suorum rehabuit. Etiam leprosi. Unde legitur quod quidam leprosus vulneribus plenus invocauit beatum Thomam apostolum. et mundatus est. Etiam infirmitate quicunque oppressi sanctum Thomam debent invocare. Unde legitur quod quidam magnus clericus decidens in magnam languorem corporis. tandem audiuit miraculum sancti Thomae apostoli. recordatus est quod olim fuit ei multum familiaris. quare fecit se deferri ad ecclesiam ipsius et post longam vigiliam somno oppressus. vidit processionem plurimorum sanctorum. et sanctum Thomam subsequenter cum magna gloria. et tamquam semur ei ubi dolebat. dixit ei: Vade in domum tuam. quia sanatus es. Euigilans autem inuenit se in toto corpore suo sanatum. quare gratias agens deo et beato apostolo ad propria remeauit. Etiam qui in fide temptantur invocare debent sanctum Thomam apostolum. quia singulariter habet potestatem benedici temptatis in fide. et talis quod quicunque sic temptatur in fide. et non debet nimium turbari. quia temptari in fide non est peccatum. nec inducit heresim nisi consentiat. et sic diffinitive in fide dubitet et dubitando labatur. Unde quidam hereticus persequenter querunt ad hereticum. Rursus enim beatus Thomas super iij. sententiam. quod duo sunt error qui in initium heresis. Secundum quod pertinaciter defendat. xxiij. q. iij. **Qui in ecclesia.** Ex quo patet quod illi qui errant in fide. et pati sunt postponere errorem quicunque fuerint informati de opposito. tales non sunt heretici. quibus errant in fide. Unde in decreto. di. Non sunt iter hereticos computandi qui errorem suum pati sunt postponere. xxiij. q. iij. **Dixit.** Ultimo queritur quid pena hereticis sit puniendi. Rursus quod quadruplici pena. Primo enim excoicandi sunt. scilicet credentes. receptores. defensores. et fautores hereticorum. qui adducunt eis arma. et alimeta. sal. vinum. piper. ferrum. et similia. Omnes tales

de facto sunt excoicati papali excoicatione. Secundo puniendi sunt depositione indistincte siue clericus. laicus. plebanus. episcopus. rex. imperator. etiam papa. Unde in decreto. di. Pro nullo alio peccato solum per heresim potest papa condemnari. dist. xl. Si papa. Tertio rex ablatio. quia bona hereticorum ipso iure sunt confiscata. Sed quid si hereticus filios catholicos habeat. nunquid tales habebunt bona patrum. Rursus quod non ut habet in decretali. In crimine heresis non parciunt filijs circa bona paterna. sed totaliter priuant. nisi eis aliquid ex misericordia relinquitur. extra de heretico. c. Excoicamus. Quarto punientur persecutione militari. id est potestate seculari. quia in rebus et in corpore puniri debent. Unde in decreto. di. Heretici sunt cogendi vel domandi per corporalem punitionem. xxiij. q. iij. **Dispicet.** Ultimo notanda sunt aliqua exempla de hereticis. et primo de illo heresiarcha qui virtute fidei mutus est factus. hoc quere in promptuario exemplorum. vij. **F.** Item alius hereticus astutus quod ab obfesso stulto confusus est. hoc quere ibidem. ix. **E.**

De sancto stephano. Ser. vij.

Domine nescis

Duas illis habet peccatum. quia nesciunt quod faciunt. ita scribitur Act. vij. originaliter. et in epistola occurrentis festinitatis transumptive et lectionaliter. Unde de festo hodierno tria dicenda sunt in isto sermone. Primo privilegia sancti stephani. per thomam martyris. Secundo quod tenemus indulgere inimicis nostris. Tertio quidam miracula sancti stephani. **Quantum** ad primum sciendum quod sanctus stephanus plura habet privilegia et precipue octo quod notare debemus. **Primum** privilegium. quia est per thomam martyrem. id est primum martyrem. qui post ascensionem christi. per fide occisus est. Nam post ascensionem christi sanctus stephanus lapidatus est in eodem anno. et ex Saulo persecutore factus est Paulus doctor. et lumen totius ecclesie post. xxv. hebdomadas. **Secundum** privilegium est quod beatus stephanus vidit celos aptos. et ielum stantem a dextris virtutis dei. Aptus namque est celum. ut rex glorie et tota

Sermo

celestis curia videret militem legitime certantē. **Et** vidit stephan⁹ iesum tāq̃ adiu-
torē suū in passiōe sua. **Tertiū** p̃uilegiū
q̃ p̃ inimicis suis orant exēplo christi.
Un̄ dic̃ **Beda**. **Beat⁹** stephan⁹ stādo p̃
se orauit. s̃ p̃ inimicū flexis genub⁹ interpel-
lauit dicens: **Dñe** ne statuas illis s̃ pctm̄
z̃c. **Quartū** p̃uilegiū. q̃ s̃lis angelo ap-
paruit i claritate faciei. p̃ quā claritatē p̃
secutores suos deterruit. **Et** s̃ accidit p̃p̃e
suā virginale vitā quā habuit. **Un̄** beat⁹
Biero. **In** carne p̃ter carnē viuere non est
humanū s̃ angelicū. **Quintū** p̃uilegiū
est. q̃ s̃lis ē aplis effect⁹. **Quattuor** enim
dñs n̄r iesus christus dedit aplis suis. scz
sapiaz. eloquētiā. p̃stātiā. z̃ miraculorum
efficaciā. **Ista** q̃ttuor btō stephano christ⁹
etiā p̃cessit. **Primo** sapiāz cui nō poterāt
resistē nec p̃dicere oēs adūsarij sui. **Secūdo**
eloquētiā. **Tertio** p̃stātiā. q̃ certauit vsq̃
ad mortē. **Quarto** miraculorū efficaciā ut
postea patebit. **Sextūz** p̃uilegiū. quia
passio ei⁹ fuit multū p̃formis passiōi christi.
Nā sicut falsi testes p̃ christū iurrexe-
rūt. sic p̃formē p̃ beatū stephanū. **Etiā** sic
christ⁹ ex ciuitatē passus z̃ crucifixus ē. sic z̃
beat⁹ stephan⁹ ex ciuitatē hierlm̄ a iudcis
lapidat⁹ ē. **Etiā** sicut christ⁹ dixit in cruce:
P̃r i man⁹ tuas cōmēdo sp̃m̄ meū. sic be-
atus stephan⁹ dixit in vltima hora tribu-
lationis sue: **Dñe** iesu christe suscipe sp̃i-
tū meū. **Septimūz** p̃uilegiū. q̃ hz tri-
nas coronas. **Nā** hz coronā martyrū. co-
ronā virginū. z̃ coronā p̃fessorū siue p̃dica-
torū. **Octauū** p̃uilegiū. q̃ corp⁹ sancti
Laurētij honorauit corp⁹ stephani. **Un̄**
cū sepulcr⁹ sancti **Laurētij** apuissēt. ut ibi
corp⁹ sancti stephani collocarēt. tūc laurē-
ti⁹ i lat⁹ se vertit. z̃ mediā ptē sepulcri va-
cuā dereliq̃t. et sic corp⁹ sancti stephani ibi
collocatū ē. et clauso sepulcro audite sunt
voces angelorū dicētes z̃ psallētes: **O** fe-
lix roma q̃ corpus laurentij hispani. z̃ ste-
phani hierosolymitani gloriola pignora
vno claudis māscolo. **Un̄** inuenit triplex
trāslatio facta d̃ corpe sancti stephani. **Pri-**
ma fuit d̃ agro iuxta hierlm̄. vbi primo se-
pult⁹ fuit z̃ trāslat⁹ ad mōtes sion. **Secūda**

de mōte sion ad p̃stantinopolim i grēda.
Et ista trāslatio facta est tpe **Iustiniani**
ipator⁹ q̃ cepit regnare: **Anno** dñi q̃ngen-
tesimo vicesimo q̃rto. z̃ tūc tps ossa sancti
stephani q̃dā nobilis dñā ignorāt trāstu-
lit d̃ hierlm̄ i p̃stantinopolim. putās se du-
cere ossa sui mariti. s̃ demones i aere vlu-
labāt z̃ clamabāt. z̃ sanctū stephanū p̃di-
derūt. **Trāslatū** ē aut corp⁹ sancti stephani
romā tpe **Delagij** pape q̃. **Ixiij.** papa erat
z̃ sedet q̃ttuor ānis. z̃ mēib⁹ sex. **Nonūz**
p̃uilegiū addit. q̃ festū ipsi⁹ hodie in vni-
uerso mūdo solēnit celebrat. z̃ i q̃libet mis-
sa q̃tidie noiatur. **O** q̃ magna ista p̃uile-
gia. **Quantūz** ad scdaz p̃tez istū p̃mo-
nis. p̃ n̄ra i formatiōe ē sciēdū. q̃ exēplo
beati stephani debem⁹ n̄ris inimicis idul-
gere. **Vbi** diceret. quō q̃s tenet d̃ necessi-
tate salutis. se ad inimicos h̄ie. **Rūdet** q̃
p̃mo tenet q̃s ex puro corde eis idulgere.
sic q̃ nō velit se vindicare. nec verbo nec fa-
cto. z̃ q̃ non odiat inimicos. nec optet eis
malū exira z̃ ex rancore. vt dicere possit cū
dauid in ps̃. **Si** reddidi retribuētib⁹ iū
mala z̃c. **Sed** q̃ sic stāt q̃ gaudēt d̃ infor-
tunio. z̃ dolent de p̃speritate inimicorū ex
rancore. illi habent corda diabolica. q̃ si-
miles sūt diabolo. q̃ dolet d̃ bonis n̄ris. et
gaudet d̃ malis n̄ris. sic z̃ isti rancorosi sa-
ciūt. ergo sūt a deo maledicti. vt habetur
Esa. v. **Ue** q̃ dicij bonū malū. et malum
bonū. **Secūdo** tenet q̃s indulgere z̃ diligere
inimicos suos. sic q̃ nō velit eos per alios
vindicare. exēplo christi. cui⁹ iniuriā cum
discipuli vindicare vellēt. **Rūdit** rep̃hen-
dēdo illos **Lud. ix.** **Rescit** cui⁹ sp̃s estis
Un̄ si q̃s haberet filiū v̄l fratrē v̄l cognā-
tum. z̃ nō rogaret eū nec inberet vt se vin-
dicaret. s̃ solū scienter admitteret eternaz
dānationē talis sic incurreret. **Apl̃s.** **Di-**
gni sunt morte nō solū q̃ peccata faciūt. s̃
etiā q̃ p̃sentiūt faciētibus. **Tertio** tenetur
sic indulgere z̃ diligere q̃s inimicos. vt nec
p̃ deū velit eos ledi vel h̄ vel i futuro. **Sz**
p̃tra h̄ faciunt q̃ sup̃ inimicos suos vindi-
ctam a deo exposcūt. **Contra** q̃s dicit be-
atus **Greg⁹.** **Iubet** de⁹ vt diligat inimic⁹
z̃ tamen rogatur deus vt occidat inimicū

Subdit beat⁹ Greg⁹. Quisquis sic orat. ipse suis p^{ri}b^{us} p^{ro}tra conditorum pugnat. Ergo q^{ui}cuq^{ue} optat vindictā a deo super inimicos. talis meretur q^{uod} sibi eueniat illa vindicta ex vera dei iusticia. Vnde legit^{ur} Luc. vi. Eadē mēsurā q^{uā} mensi fuerit. re- metiet^{ur} et vobis. Quarto tenetur q^{ui}s indulgere et diligere inimicos. vt eis communia signa charitat^{is} exhibeat seu ostendat. quē alijs hominib^{us} co^miter p^{ro}suevit exhibere. si- cut loqui et salutare. et respondere. et sic de alijs. Vñ cu^m q^{ui}s ex rancore nō vult loqui cū inimico vel p^{ri}mo amicabiliter. talis ē in statu d^{iv}anationis. Quinto tenet^{ur} q^{ui}s in- dulgere et diligere inimicos suos. sic q^{uod} ha- beat animū p^{re}paratū ad subueniendū ipsis ī speciali. si in magna necessitate fuerint cō- stituti. Vñ Proū. xxv. Si esurierit ini- micus tu^{us} ciba eū. Si sitit. potuz da illi. et habebis mercedē a deo. Quantuz ad tertiā p^{ar}tem hui^{us} sermonis scienduz q^{uod} oēs hoīes debēt festū sancti stephani solēniter celebrare. et deuote. Et ipsū tanq^{uam} singula- rem patronū inuocare. q^{uod} p^{oss}ūt omnib^{us} in- nocantibus eum subuenire. Primo infir- mātib^{us}. Vñ in inuēctione sui corporis septē infirmi curati sunt a diuersis languorib^{us}. Etia^m q^{ui} patiunt^{ur} dolorē oculor^{um}. Vnde ī ei^{us} legenda legit^{ur}. q^{uod} flores sup^{er} altare beati stephani ponebant^{ur}. et inde allati. et ī ocu- lis cuiusdam cecē mulieris positi. p^{er} virtu- tem istorū flor^{um} et meritis sancti stephani illuminata ē. Etia^m p^{an}i d^{iv} altari ei^{us} sumpti et sup^{er} egros positi multis extiterunt ī me- delā. Etia^m h^{ab}et p^{ro}ptē sup^{er} mortē. Quā sicut refert beatus Aug^{ustinus} in li. de ciui. dei. Sex mortui meritis suis sūt resuscitati. Vñ in eodem libro legit^{ur}. q^{uod} cum quedam mulier esset defuncta. tunicam illius ad ecclesiam beati stephani deportauerūt. q^{uā} cū sup^{er} de- functi corp^{us} esset proiecta. p^{er}tinus illa sur- rexit a morte. Idē quoq^{ue} ait ibidē. q^{uod} cum corp^{us} cuiusdā defuncti inunctū fuisset oleo in noīe sancti stephani benedicto. mox ille surrexit. Etia^m habet p^{ro}ptē sup^{er} sterilitatē terrē. Quā cū quodam tpe in mundo esset magna sterilitas charistia et penuria. meri- tis sancti stephani magna pluuia descen-

dit. et terram fecundauit. et abundātia fuit subsecuta magna. Etia^m habet p^{ro}ptē sub- ueniēdi hominib^{us} in piculo maris exiltē- tibus. Vñ cū quodā tpe demones tem- pestatem suscitassent in mari. et nautę peri- clitari timerēt. inuocabant beatū stepha- num. et ipse apparuit eis dicēs. Ego sum. nolite timere. et sic facta est tranquillitas magna. et cum salute periculum euaserunt. Etia^m potest obsessis subuenire. Vñ legit^{ur} cu^m filia theodosij imperatoris a demone esset obfessa. demon in ea clamabat voce magna dicens. Nisi stephanus romā ve- niat non exibo. q^{uod} sic est voluntas ap^{osto}lor^{um}. Et cum ad romā corpus sancti stephani esset delatū. puella illa mox a demonio ē liberata. Itē in discipulo de tpe duo ser- mones de sancto stephano. quō. ix. gene- rib^{us} hominū celū apertū est. cum duobus exemplis. scz quō mater vna maledixit. x. pueri suis. Quere in discipulo de tpe. ser. xij. et xij.

De sancto Iohanne euāgelista Sermo. VIII.

Icē discipu- lus ille quem diligebat iesus. ita scribit^{ur} Joh. xxi. et in instā- tis festiuitatis euāgelio. Sup^{er} q^{ui}b^{us} verbis ad honorē dei et sancti Iohis apli et euā- geliste tria sūt dicēda. Primo de priuile- gijs sancti Iohis apli et euā geliste. Secūdo aliqua p^{er} informatione simpliciū. Tercio aliq^{ui} miracula p^{er} n^{ost}ra p^{ro}solatiōe. Quātū ad primū sciendū. q^{uod} s^{an}ct^{us} Iohānes apls habet multa priuilegia. q^{uod} a nob^{is} diligēter sūt p^{ro}siderāda ad honorē amatoris sui. scz dei. Primū priuilegiū ē p^{ro}funda sapiētia. Quā ceteri euāgeliste versati sunt circa hu- manitatez christi. s^{ed} beat^{us} Iohs circa eius diuinitatē q^{uā} dixit. In p^{ri}ncipio erat ver- bū. Joh. p. Vñ Beda. Si beat^{us} Iohs aliquātulū volasset alti^{us}. tot^{us} mūdos eu^{an}ge- cape nō potuisset. Vñ d^{iv} ipso canit. Vo- lat auis sine meta. q^{uod} nec vates nec p^{ro}ph^{eta} euolauit alti^{us}. Tam implenda q^{uam} impleta nūq^{uam} vidit tot secreta pur^{us} homo purius.

Sermo

Non enī **J**ohes alt⁹ potuit ascendere in
cēnā nisi pri⁹ fieret de⁹. **E**t hāc sapiētia p/
fundā d ipso dñici pectoris fonte potavit
qn̄ i cēna sup pect⁹ christi recubuit. **S**ec⁹
fuit q ipse v̄ginitatē suā seruauit. fuit enī
virgo corpe ⁊ mēte. **T**ertiū p̄uilegiū q
christ⁹ ipsū spāliter dilexit. **V**n̄ pmeruit
vocari discipul⁹ ille qnē diligebat iesus.
Quis enī christus oēs aplos suos dilexit
speciali⁹ tñ **J**ohānē. qz i sua iuuetute ad
christū puerus fuit. qz iunior fuit iter ce/
teros aplos. **T**hreno. iij. **B**onuz ē viro
cū portauerit ingū dñi ab adolescētia sua
Quartuz p̄uilegiū. qz ad oīa secreta
sua eū admisit christ⁹. sic ad puellē resusci/
tationē. ut habet **M**ar. v. **E**t etiā ad suā
gloriosā trāsfurationē i monte thabor.
Matth. xviij. **Q**uintuz q christ⁹ matrē
suā sibi recōmēdauit. **C**hrist⁹ nāqz i hac
vita quīqz habuit q cōmisit. **P**rimo cor/
pus suū cōmēdauit nicodemo ⁊ ioseph
ab arimathia. **S**ec⁹ aīaz p̄ri. **T**ertio s̄/
statiā tpalez inde. **Q**uarto eccliaz sanctā
petro. **Q**uinto matrē cōmisit **J**ohi. **F**ecit
nāqz christus **J**ohē fratrē suū qn̄ dixit:
Mulier ecce fili⁹ tu⁹. **I**n h̄ q dixit. fili⁹ fe/
cit eū p̄fratrē suū. **D**einde dīc discipulo.
Johes ecce mī tua. ⁊ ex illa hora accepit eā
discipul⁹ i suā. scz custodiā. **S**extū p̄/
uilegiū. qz maiorē familiaritatē ei oñdit.
cui⁹ p̄cipua causa familiaritat⁹ fuit qz **J**o/
hānes p̄p̄ amorē iesu christi omnē amorē
terrenoz deseruit. qz oīa tpalia p̄p̄ chri/
stū dereliquit. **E**t iā amorē paternū. quia
parentes suos p̄p̄ christū reliq̄t. **I**nsuper
amorē carnalē. **Q**uā vt dīc **H**iero. **C**hrist⁹
d nuptijs iohānē volētē nubere vocauit.
⁊ sic i virginitate carnis p̄seuerauit. **S**e/
ptimū p̄uilegiū. qz christ⁹ p̄ditorez suū
iohānē reuelauit. **A**nnuit enī sibi petr⁹ q
a christo q̄reret q̄s eēt eū traditur⁹. **E**t ipse
xp̄s iohānē reuelauit. dīcēs: **C**ui intinctū
panē porrexero ipse ē q̄ me tradet. **P**az si
petr⁹ traditorē dñi scinisset ipsū p̄tin⁹ tru/
cidasset. aut etiā ipsū dētib⁹ suis laniasset
Octauū p̄uilegiū. qz beat⁹ **J**ohānes
h̄z dignitates oīuz sctōz. **E**st enim apl⁹ i
eplis. **E**nāgelista i enāgelijs. p̄pha i apo/

calypsi. vbi plura scribit q̄ adhuc fura sūt
Martyr fuit inq̄tū cū alijs aplis fuit fla/
gellat⁹. ut habet **A**ct. v. **E**t etiā i oleo ro/
mē adust⁹ iuxta portā latinā. **C**ōfessor ⁊
doctor ecclie. qz vsqz ad mortē fidē catho/
licā p̄stāter p̄dicauit. **V**irgo fuit mente ⁊
corpe. **N**onū p̄uilegiū. qz dīnt⁹ oib⁹
aplis vixit i hac vita **V**n̄ i **C**hronica heli/
nādi scribit q iohes apl⁹ ⁊ enāgelista tpe
dominiciani ip̄atoris fuit relegat⁹ i insulā
patbmos p̄ ānū integr⁹. ⁊ ibi scripsit apo/
calypsim. **E**t idē imp̄ator domician⁹ post
vnū annū ⁊ v. mēses crudelit̄ iterfect⁹ est.
qz romanis multa mala itulerat. ⁊ p̄sobri/
nos suos p̄p̄rios iterfecit. ⁊ statuā aureaz
noīe suo i capitolio suo p̄cepit adorandā.
Et post hunc regnauit **V**erna senex. vno
āno ⁊ mensib⁹ q̄ttuor. **H**ic oēs exules re/
uocauit. ⁊ sic iohes apl⁹ d exilio patbmos
reuersus. rogat⁹ ab ep̄is aliq enāgelū scri/
psit. ⁊ sedēs absqz tecto i vento. s̄ ad p̄ces
ei⁹ nec i eodē loco pluuię. nec v̄ti aut tur/
bines. aut cornuscationes. aut tonitrua vsqz
in hodiernū diē nunqz descēderūt. **V**er/
na cesar obiit Anno dñi. xciij. **P**ost hāc
regnauit traian⁹ ip̄ator genē hispan⁹. An/
no dñi. c. **E**t regnauit ānis. xix. mēlib⁹. vi.
Anno traiani. p̄mo iohes enāgelista mi/
grauit ad celū. viij. kl. iulij. vbi natiuitas
iohis baptiste celebrat⁹. **E**t sic vno eodēqz
diē ē amboz solēntas. licet i medio trāsi/
erūt cētū āni. **D**ecimū p̄uilegiū. qz
vitā ei⁹ christ⁹ in pace finire voluit. **I**deo
dixit. sic eū volo manere donec veniā **U**n/
decimū. q xp̄s ad ipsū moriētē euz oib⁹
aplis suis venit. **A**pparuit enī sibi dñs cū
discipulis suis dīcēs: **V**eni dilecte mi. qz
tp̄s ē ut epuleris i p̄uuiio meo cū fratrib⁹
tuis **B**urgēs aut iohes cepit ire. **C**ui dñs
dixit dñica diē ad me venies. **V**eniētē at
dñica diē. venit vniūsus ppl⁹ ad eccliaz
q̄ suo noīe erat fabricata. **Q**ui p̄mo gal/
loz cātū p̄dicauit illis. hortās eos vt i fi/
de eēt stabiles. ⁊ i mādatis dei seruētes.
Et post h̄ foueā fieri fecit iux altare. descē/
densqz i eā expassis manib⁹ ad deū dixit.
iuitat⁹ ad p̄uuiū tuū dñe iesu christe ecce
venio. gr̄as ago tibi dñe. qz dignatus es

me ad tuas epulas invitare. sciens q̄ ex
 toto corde desideravi te. **Cūq̄** oīones cō-
 pleuisset. tāta lax sup eū emicuit q̄ nullus
 i eū respicere potuit. **Recedēte** aut lumie
 fovea plena māna inuenit. quod i loco illo
 vsq̄ hodie generat. ita vt in fundo fouez
 ad instar minute arene scaturire videat.
 sicut i fontibus fieri pluenit. **Duodeci-**
mū priuilegiū qd̄ qdā dicūt. q̄ iā sit i ce-
 lo cū corpe 7 aīa. qd̄ cōuenire dicūt dei li-
 beralitati et dignitati iobis. **De** enī sibi
 liberalis fuit. q̄ corpe ei? custodiuit ne cor-
 ruptioni subiaceret. ne oleū fernēs adure-
 ret. ne venenū ei noceret. ne gladio desine-
 ret. ne mortis dolorē sentiret. **Si** ḡ christ?
 corpe ei? tam liberalis fuit i mūdo. nec d̄z
 min? liberalis esse i celo. **Si** ḡ alioz aploz
 corpa honorant i terris. manifestū est q̄
 corpe beati iobis etiā debuit honorari. qd̄
 tante dignitatis excellētia fuit p̄dicitum.
Postq̄ aut ei null? honor exhibet i ter-
 ris. pueniēs ē vt honoret i celis vt corpe
 ei? corpe christi et mīs ei? societatez faciat
 i celis. **Tredecimū** priuilegiū ei? q̄
 hodie festū ipsi solēniter i vniūso mūdo
 celebrat. 7 etiā in q̄libet missa singulariter
 noiatur. **Qd̄** gloriofū est nomē iobis. in
 q̄ ē grā dei. **Decimūquartū** 7 vltimū
 priuilegiū. q̄ ipse cōposuit secundū articulū
 fidei dicēs. **Et** ielū christū filiū ei? vnicū
 dñm nostz. **Crede** enī tenemur. q̄ iesus
 christ? ē vnigenitus et ver? fili? dei. **Et** q̄
 fuit cū p̄fēternaliter. 7 q̄ est alia p̄sona a
 p̄re. 7 q̄ est vni? nature 7 substantię cū p̄re.
 7 est patri cogqualis 7 cogternus. **Joh. x.**
Ego 7 pater vnū sum? .s. fm̄ formaz dei. 7
 pater maior me ē. scz fm̄ humanitaz for-
 mam. **Quantū** ad scdaz p̄tē istius ser-
 monis. p̄ n̄ra informatione ē sciendum. q̄
 sanct? iohes ap̄s ut testat? **Hiero.** cū vsq̄
 ad vltimā senectutē deuenisset. 7 iam esset
 xcix. ānoz 7 iam post passionē christi. lxxij.
 ānis p̄dicasset. vt vix inter discipuloz ma-
 nus ad ecclesiā deportaret. nec plura ver-
 ba dicere posset. ad quālibet pausam hec
 verba dicebat eis. filioli diligite alterutq̄.
Tandē fratres q̄ cum eo erant amirantes.
 q̄ semper eadē verba diceret. dicebant eis.

Magister q̄re h̄ verba semp loq̄ris? **Qui**
 respondit. q̄ p̄ceptū dñi ē. 7 si h̄ solū fiat.
 tunc sufficit ad vitā eternā. **Ergo** sequa-
 mur doctrinam sancti iobis. 7 diligamus
 deū 7 nos innicē. sicut christ? dilexit nos.
Vñ q̄rit? q̄ requiruntur ad charitatē vt sit
 nob̄ sufficiens ad salutē. cū nemo sine cha-
 ritate saluet. **R̄ndetur** q̄ tria. **Primo** q̄
 hō dimittat omne peccatum mortale ad
 min? p̄ dilectione dei. **Vñ p̄s. xvi.** **Qui**
 diligitis dñm odite malū. **Qui** enim non
 odit malū. nō habet verā dilectionem ad
 deū. s̄ simulatā. **Si** ḡ dicis h̄ vel illud di-
 mittere nequeo. **R̄ndeo** q̄ i h̄ adhuc non
 habes verā dilectionē dei. si enī vnā gat-
 tam vere dilectionis haberes. totū mūdū
 si p̄peret de? dimitteres. q̄ dicit beatus
Aug? **Vna** gutta charitatz ē maior oce-
 ano. **Scdō** est necessarium vt ob eius di-
 lectionē. p̄ p̄temptu sibi illato p̄ peccatūz
 aliquē honorē sibi exhibeas p̄ aliq̄ bona
 opa 7 p̄gnitētiā. aliter dilectio tua non
 sufficit. nec est vera. **Vñ p̄s. xxiiij.** **Declina**
 a malo 7 fac bonū. q̄ non sufficit mala
 dimittere. s̄ oportet bona opari. **Vñ be-**
atus Greg? **Probatio** dilectionis. exhi-
 bitio ē opis. **Q̄** auz q̄libet dñs terren? q̄
 est p̄temptus 7 offensus velit vt sibi aliq̄s
 honor i recōpensam exhibeat. sic ipse dñs
 n̄r iesus christ?. cum sit dñs dñoz similis
 vult. **Sz** sunt qdā q̄ p̄ omni p̄temptu 7 p̄
 oīnib? peccatis suis nō solū magnā satis-
 factionē vel gloriāz exhibere nolunt. imo
 nec vnā veram p̄tritionē sibi dare volūt.
Nam illaz gloriofius deus acceptaret vbi
 aliā habere non posset. fm̄ illud p̄s. l. **Eoz**
 p̄tritum 7 humiliatū deus non despiciēs.
Dare ergo hanc. si nō vultis vt illi sancti
 magni p̄ dilectione eius mortē pati. mun-
 dum relinquere. oīnia p̄ deo dare. saltem
 h̄ minimū tribuite. 7 p̄ illo sanabit omnia
 vulnera aīaz vestraz. **Diēre. xxx.** **A vul-**
neribus tuis sanabo te. **Item.** p̄pheta in
 p̄s. **Qui** sanat p̄tritos corde. **p̄s. clvi.**
Matth. v. **Beati** q̄ lugēt qm̄ ipsi cōsola-
 bunt. **Sz** q̄ nūc non tñ dare volunt pro
 eius dilectione vos indicateli illū vere di-
 ligūt vel non. **Tertio** q̄ p̄ eius dilectione

Sermo

ad primū habeas fraternā charitatem. ut ei bonū appetas. ⁊ q̄cquid vis ab eo sup-
portari. B̄ libi nō facias. ⁊ si eū lesisti in fa-
ma vel ī rebz. vt satisfacias. Et si te in aliq̄
leserit vel offenderit. B̄ ei ex toto corde in-
dolgeas. aliter vero nō vere diligis. **Vñ**
apls. Si distribuero oēs facultates meas
ī cibos pauperz. charitatē aut̄ n̄ habuero
factus sum sicut es sonās. i. **Joh. iij.** Qui
n̄ diligit fratrē manet ī morte. Et h̄ ē cha-
tas sufficiens ⁊ ducit ad gl̄iaz eternā. **Sz**
quantum ad tertiā ptem huius sermo-
nis est sciendū. q̄ hodie oēs hoīes debent
festū sancti iobis solēniter celebrare. ⁊ ipsū
denote īnocare. **Primo** infirmi ⁊ obsessi.
Vñ legit̄ de eo q̄ tactu vestimenti sui in-
firmi curati sūt. ⁊ demones ab obsessis ex-
pulsī. **Etiā** h̄z ptātem sup mortē. **Vñ** de
eo legit̄ q̄ cū de exilio pathmos reuocat̄
esset. ⁊ ephesum intraret. drusiana ei⁹ di-
lectrix q̄ suū aduentum plurimū desidera-
uerat mortua efferebat. **Tunc** feret̄ iussit
deponi dicēs: dñs noster iesus ch̄ist⁹ sus-
citet te drusiana. **Surge ⁊ vade** ī domū
tuā. ⁊ ppara mibi refectionē. **Tūc** statim
illa surrexit ⁊ cum eo ciuitatem reintrauit
Etiā filiam cuiusdam viduę q̄ celebratis
nuptijs post. xxx. dies obiit quaz sanctus
iobes a morte suscitauit. **Et** post mortem
pōt hoīb⁹ subuenire. **Nam** ipse liberauit
aiāz cuiusdā a purgatorio. **Sed** q̄ritur
q̄re hodie hoīes bibūt ī amore sācti iobis
Rñdet̄ q̄ ipse sanct⁹ iobes cū signo crucis
venenū bibit. ⁊ nullā lesionē icurrit. ⁊ cuz
eodē veneno duo ī p̄sentia iobis ⁊ totius
ppli fuerūt iterempti. **Et** ipse sanct⁹ iobes
tunicā suā tribuit aristodemo pōtifici di-
cens ei: **Vade ⁊ mitte** eā sup corpa defū-
ctorz dicēs: **Apls ch̄isti** misit me ad vos.
ut ī ch̄isti noīe exurgatis. qd̄ cū fecisset ari-
stodem⁹ ilico surrexerūt. **Etiā** beat⁹ iobes
siluestres frondiū virgas in aux cōmuta-
uit. ⁊ littorum saxa ī gēmas p̄ciosas mu-
tauit. **Etiā** nota aliū sermonē de sācto io-
hāne. ⁊ vt̄ iesus pl⁹ dilexit petz q̄ iohā-
nem. q̄re in discipulo de tpe cum miracu-
lo ⁊ exemplo. ser. xv.

De innocentib⁹. Sermo. IX.

Mittēs hero-
des occidit oēs pueros qui
erāt in bethleē et in omnibus
finib⁹ eius. **Matth. ij.** Ex quo hodie per-
agitur festū pueroz īnocētū. q̄ ab iniquo
herode īterfecti sunt. tūc ī p̄senti sermone
tria sūt dicēda. **Primo** de solennitate p̄-
sentis festiuitatis. **Secdo** quō parentes se
hīe det̄ ad pueros suos eos informādo
Tertio q̄daz exempla p̄nā informatiōe
⁊ p̄solatione. **Quatum** ad primū sciē-
dū q̄ festū īnocētū et eoz martiriū ē so-
lēniter pagendū ppter tria. **Primo** ppter
t̄ps. **Nā** ipsi primi sunt qui p ch̄isto iesu
post ei⁹ natiuitatē martyricati sunt. ergo
nomināt flores martiriū ī sacra scriptura.
Secdo ppter numerū ipsoz. q̄ tot sunt q̄
numer⁹ eoz incertus ē. B̄ ecclesia pagit nu-
merū eoz fm visionē quā vidit iobes. vt
habet̄ **Apod. xiiij.** **Vidi** agnū stantē su-
pra montē sion. et cū eo centū q̄draginta
q̄tuor milia habētes nomē eius ⁊ nomen
patris ei⁹ scriptū in frontib⁹ eoz. **Modo**
silas vni⁹ sancti vel vni⁹ angeli vel hoīs
ē accepta ⁊ laudabilis corāz deo. qd̄ tunc
laus tot sanctoz īnocētū. **Etiā** si deus
exaudit p̄ces vnius sancti vel hominis vl
maxime duoz vel triū p̄gregatoz in noīe
eius. qd̄ tūc vbi tot sancti simul sunt con-
gregati. **Etiā** si vni⁹ sanctus ē venerādis
Pōne tūc tot milia sāctoꝝ sūt venerādi.
Nūq̄ enī in anno tot sc̄toꝝ festū pagitur
ppter festum oīūz sanctorū. sicut hodierna
die peragitur. **Tertio** ppter locū. quia in
bethleem occisi sūt. vbi ch̄ist⁹ ē nat⁹. **Er-**
go in verbis p̄dictis dictū est: **Mittēs** he-
rodes occidit oēs pueros in bethleem ⁊ in
omnibus finib⁹ ei⁹. **Vbi** sciendū fm glo-
q̄ occasio pueroz īnocētū facta est post
annū ⁊ tres dies post natiuitatem ch̄isti.
Distulit aut̄ herodes p̄p̄mōrā p̄traciaz
Fuit enī romē a cesare citat⁹. ⁊ sic fere per
ānū fuit impeditus ī petitionibus cesaris
⁊ tūc p̄phetia impleta ē: **Rachel** plorat̄ fi-
lios suos. **Diere. xxxi.** **Sed** diceret quare
rachel ⁊ nō **Jacob** plorauit. **Rñdetur** q̄

mres sūt magi passibiles et maioris pietatē
fm Ansto. ergo plus cōpatiuntur pueris.
Et qz plus diligūt pueros. ergo plus do-
lent de adūlatibz pueroz. **U**n notādū
qz euāgelii bodiēnū notāter dicit plora-
tus q ad punlos. 7 ululāt quo ad mres.
Un Chyso. i fmo. bodiēno. Paruuli
plorabāt eo q a matribz sepabant. Ma-
tres vero ululabāt eo q a filiis desolabāt.
Un Greg. in sermōe p̄sentis festiuitatis
dicit. q martyres in lachrymis baptizati
sūt. 7 sūt mres. sicut filij i sanguine eorū. et
matres nō carebūt martyrij gaudio. qz in
martyrio pueroz matres passē sūt. Nam
gladius ptransiens pueroz mēbra. corda
matrum penetravit 7 ad intima peruenit.
Un Chyso. Maior erat dolor in matri-
bus remanētibus qz i paruulis moriētibz.
Et fm sanctū Tho. ppter istum ploratu
ecclesia deponit hodie qdam signa leticie
vt Alleluia. Gloria i excelsis deo &c. i mis-
sa. et Te deum laudamus. in matutinis.
Quantu ad scdā ptem isti sermōis
ē sciendū q parētes tenent tria pueri suis
si volunt cū ipsis mereri vitā eternā. **P**ri-
mū est q debent eos inducere 7 informa-
re. vt offerāt deo innocentia 7 puritatem
suam cū ipsis pueris innocentibz q hodie
sanguinē suū ppter christū fuderūt. et hoc
ē pueris multū vtile 7 deo valde acceptū.
qn pueri a iuuetute incipiunt deo seruire.
qz ipsi deo p̄p̄nāt vinū purū. i. iuuentutē
suā floridā. Sed senes peccatores qui i
senio ad deum se p̄uertunt 7 penitentiam
agūt offerūt deo feces. s. tñ de eorū feces
non spernit ex sua misericordia 7 bonitate.
Un parētes debent docere suos pueros
Pater noster. Ave maria. Symbolū fi-
dei. Decē p̄cepta. 7 vt deū diligant 7 ei fi-
deliter seruiāt. orando. ieiunando. ecclesias
visitando. missas 7 sermones audiendo. 7
hērit eis multū vtile. qz semp postmodū
sūt p̄inclinati ad seruendū deo. **S**cđz
qd tenentur parentes filiis. est q tenentur
eos corrigere. qz non sufficit q informant
eos in bonis. sed oportet eos corrigere si
excedunt. qz oīa peccata que pueri cōmit-
tunt sub obedientia parentum. de his pa-

rētes respōdebūt i die nonissimo **E**rgo h
aduertite parentes. qz etiam si sancte vite
estis. tñ ppter pueros vestros dānari po-
teritis. **V**erbi grā. Si mater 7 pater nūqz
peccassent mortaliter. 7 pmittūt filium vel
filiā mortaliter peccare. 7 eos nō corrigūt
s. tacēdo consentiūt. et si sic sine p̄nitētia
morianē. eternaliter cū suis pueris dānāt.
Ad Ro. p̄. Digni sūt morte non solū fa-
ciētes s. 7 p̄sentientes. **U**n i decre. dī. Pa-
ri p̄na puniēdi sūt faciētes 7 p̄sentientes.
xviij. q. iij. Omnes **S**z diceret. quō corri-
gēdi sūt filij. **R**ndetur si sunt filij. pbi. 7 ex
fragilitate qnqz delinquūt tales pueri cū
benignitate sunt corrigēdi. Si aut sūt p-
terui 7 correctio dulcis non p̄ficat. tūc cor-
rigendi sunt aspera virga. **P**rou. xxiij.
Poli a puero subtrahere disciplinā. si enī
p̄cussieris cū virga nō moriet. et animā ei
de inferno liberabis. **E**rgo qn audis pue-
rum tuū iurare p deū mēdaciter aut blas-
phemare deū. aut maledicere pximo. aut
vides mala pximo tuo inferre. aut cū su-
perbia choicāre. aut festa aut ieiunia ec-
clesie frangere. alijs pueris maledicere. de-
trahere. furari. abiurare. verbis vel factis
molestare. aquas balneādo itrare. 7 sic de
singulis. tunctu teneris enī corrigere. Sed
heu sunt aliqui parentes q ex inordinato
amore pueros suos corrigere nolunt. nec
volūt q aliquis corrigat ipsos. 7 sic puer-
os pueros educāt. 7 tales parētes pueros
suos plus odiūt qz diligāt. **U**n **P**rou.
xiiij. Qui parit virge odit filiū suū. **E**tia
sūt aliq parentes q pueros suos pedibus
calcāt vel trucidāt. 7 cū manibz ad capita
p̄cutiūt. 7 sic eos infatuāt. **E**tia aliq sunt
qui pueris suis maledicunt. **E**xemplū de
hoc i celsario. de puero illo quē dēmones
cum corpore abstulerūt. ppter maledictio-
nem parentum. q amplius illum puerum
nunqz viderūt. 7 hoc p̄misit de⁹ in terrore
alioz parentum ne pueris suis sic maledi-
cant. s. poti⁹ cum aspera virga corrigant.
Tertiu q parētes non debent relinqre
res iniuste acq̄sitas pueris suis. qz meli⁹ ē
modicū iusto sup̄ditiās pctōz multas.
Sz p̄tra h faciūt aliqui q tā inordinatūz

Sermo

amorē habent ad pueros suos q̄ bene co-
gnoscūt q̄ possidēt iniustas res. tñ nolūt
cas restituere ne filiū de paup̄e. 7 sic seip-
sos 7 pueros dānant eternaliter. Etia sci-
endū q̄ filiū p̄querūt de talib⁹ parentibus
tanq̄ de suis occisorib⁹. Nā q̄t denarios
eis sciēter relinquit de iniustis rebus. q̄li
tot gladijs pueros suos transfigūt. Nam
heredes q̄ iniustas res sciēter possidēt dā-
nant cū parentib⁹. **Ecd. xli.** De p̄re impio
p̄querūt filiū qm̄ p̄pter ipsū sunt in oppro-
briū dei. **Quantus** ad tertiā p̄tē istius
sermonis nota exemplū. Legit q̄ qdā pa-
rentes habuerūt vnicā filiā. q̄ exēplo m̄ris
deuote deo 7 marię x̄gini seruiuit. 7 i vir-
ginitate firmiter p̄manere p̄posuit. Pa-
ter aut iussit matrē vt filiā ornaret pulchris
vestib⁹. Mater aut plus timēs maritū q̄
deū. crines filię sue ornauit 7 eam vestiuit
p̄p̄ose. Tūc angel⁹ dñi m̄ri apparuit. di-
cens ei: Quia pl⁹ timuisti virū q̄ deū or-
nādo filiā. 7 abstraxisti eā chusto 7 apta-
sti eā mundo. p̄pterea infra. iij. hebdoma-
das morieris 7 dānaberis. nisi infra illud
t̄ps p̄nitueris. 7 insup oēs pueri tui mo-
riēt infra illud t̄ps. 7 i penā man⁹ tūc q̄b⁹
crines filię tūc adornasti iā arescēt. qd̄ to-
tū sic factū ē. sed ipsa p̄nitentiā egit. 7 sic
ipsa 7 pueri mortui sūt. ut dictū est ab an-
gelo. Ex q̄ exēplo p̄t̄ q̄ parētes possunt
dānari p̄pter pueros. etiā possūt mereri cū
pueris vitā eternā. q̄ oēs labores quos
habēt cū pueris ipsos educādo de⁹ remu-
nerabit. **Vñ ad Ro. viij.** Scim⁹ qm̄ di-
ligentibus deū om̄ia coopantur in bonū
Et fm̄ Aug. Nullū bonū irremuneratū
7 nullū malū impunitū. Itē aliū sermonē
de innocētibus. scz de parētib⁹ q̄ occidūt
pueros suos sp̄aliter. sicut herodes occi-
dit innocētes pueros corporaliter. q̄re in p-
cessu d̄tpe. sermone. xvi.

**De conuersione sancti
Pauli. Sermo. X.**

Stule saule quid me p-

sequeris. Ita scribitur. Act. ix.
Circa hodiernū festū tria sūt

dicēda ad laudes 7 gloriā sancti Pauli.
Primo q̄re p̄uersio sancti pauli celebrat
Secdo qdā p̄ informatiōe simpliciū. **Ter-
tio** aliq̄ miracula p̄ consolatione nostra.
Quantū ad primū sciendū. q̄ p̄uersio sa-
cti pauli celebrat p̄ oib⁹ alijs s̄ctis. **Pri-
mo** p̄pter exēplū vt null⁹ peccator desperet
q̄stūcūq̄ magn⁹ exultat. Nā chris⁹ p̄secu-
tori gr̄az dedit. i signū q̄ nulli vult dene-
gare gr̄az 7 misericordiā suā. **Vñ ps. l.**
Cor p̄tritū 7 humiliatū ēc. Null⁹ enī pec-
cator d̄s desperare. etiā si multa peccata 7
magna cōmisit. q̄ fm̄ beatū Bern. Ma-
ior est dei pietas q̄ quis iniquitas. Aliq̄ enī
qm̄ d̄ iusticia audiūt p̄dicare. tunc statim
volūt desperare. Nō sic impij nō sic s̄ cō-
fidite. q̄ de⁹ nō vult mortē peccatoris. sed
vt mag⁹ p̄uat 7 viuat. **Vñ Eccl. xviij.**
In q̄cūq̄ hora ingemuerit peccator ēc.
Secdo p̄pter gaudiū. q̄ sicut ecclesia susti-
nuit tristitiā i p̄secutiōe ei⁹. sic etiā eccl̄a conuer-
so adq̄sinit sibi leticiā ei⁹. mirabili p̄uisione
q̄ sicut erat p̄mus persecutor. crudelis ec-
clesię. sic postmodū fact⁹ ē s̄dator 7 lumē
tot⁹ eccl̄ię. q̄ p̄ ceteris apl̄is pl⁹ laborauit
p̄dicādo i vniūso mūdo. **Vñ** hodie i col-
lecta dicim⁹ i missa: **De⁹** q̄ vniuersū mun-
dū beati pauli apl̄i p̄dicatione d̄c. iustifi-
da nob̄ q̄sum⁹. vt q̄ hodie ei⁹ p̄uisionē co-
limus. p̄ ei⁹ ad te exēpla ḡdiamur. **Ter-
tio** p̄pter miraculū qd̄ factū ē i ei⁹ p̄uerliōe.
Nā ei⁹ p̄uersio facta ē p̄ lucē refulgentem
7 eadē lux fuit immensa 7 circūfulsit eū cir-
cumquaq̄. sicut p̄t̄ i epl̄a hodierna quō
p̄uusus est miraculose. **Dic textū epl̄e.** In-
sup sciendū q̄ sanct⁹ paulus h̄z. ix. priuile-
gia. **Primū** ē q̄ dñs vocauit eum ad di-
gnitatē apostolat⁹. 7 mirabili⁹ q̄z aliq̄ apl̄i
ē vocat⁹. **Ceteros** enī apl̄os oēs ch̄stus
vocauit adhuc existēs h̄ i mūdo. **Sz** san-
ctū paulum vocauit d̄ celo. **Vñ** in ps. cij.
Dñs d̄ celo i terrā. p̄spexit. **Ideo** aut ch̄s-
tus paulū d̄ celo vocauit. ad innuendū
q̄ cē deberet tot⁹ angelic⁹. tot⁹ celic⁹. 7 to-
tus deiformis. **Etia** ceteros apl̄os voca-
uit solo verbo. dicēs: Venite post me. fa-
ciam vos fieri piscatores hoīuz **Matth.**
iiij. **Sz** paulū vocauit p̄ lucē immensā. q̄

circūfulsit eū lux d' celo. **S**edz priuilegiū
q: ipse fuit prim' in p'dicatione. q: nūis vlti-
mus i vocatione. **P**redicauit aut sapien-
ter. dulci. z infatigabiliter. grecis. barba-
ris. romanis. z oib' nationib' mūdi. **T**er-
tium priuilegiū. q: fuit rapt' i tertiū celū.
vbi totum mysteriū dñice incarnationis
in triduo sue excecationis edoctus fuit. ad
Gal. p. **R**otuz vobis facio euangelii qd
euāgelicātū ē a me. q: nō fm hoiez didici
s' p reuelationē iesu christi. **Q**uartū priui-
legiū. q: silis ē angelis q sunt nūcij. z pau-
lus nūcius christi est. q: nomē christi toto
mūdo nūciauit. **S**ed diceret quō sāt'
paul' nomē christi portauit. **R**ndetur q
portauit nomē christi in corde p fidē. **I**n
manib' p opationē. **I**n ore p p'dicationē
assiduā. **V**n illud benedictū nomē iesus
intātū dilexit. vt ipsū quingētis vicib' in
eplis suis nominauit. **E**tia illud venera-
bile nomē iesus intm dilexit. vt etia post
decollationē suā i ore habuit resonando
ter. iesus. iesus. iesus. **C**ū enī ad locum sue
passionis venisset versus oriētē manibus
extēsis cū lachrymis orauit. z deo gratias
egit. post b' valedicēs fratrib' suis vtrūqz
genu i terrā fixit. collū suū extēdit. z sic ro-
me decollat' ē. **E**t mor caput ei' a corpe
saliens. nomē iesus clara voce intonuit. z
vbiqz caput eius exilinit. mor fons eru-
pit. qd hodierno tpe manifestū ē. **Q**uin-
tum priuilegiū ē. q: silis ē martyribus. qz
post suā cōersionē multas psecutiones ē
passus. q: s' hilarius enumerat breuiter di-
cens. **P**aul' ap'us in philippi carcere po-
nitur. virgis cedit. et ligno pedib' affigit.
in listris lapidat'. **I** iconio ab iniquis pse-
quitur. in ephesis feris datur. in damasco
in sporta p murū deponit'. in hierusalem a
iudeis capit'. sistitur. cedit'. ligat' et insidi-
atur. **I**n cesaria claudit'. crimiatur. nauig-
ans in italiā periculo dirigit'. **R**oma z
veniens sub **N**erone impatore indicatur
occidit' z finit'. **S**extū priuilegiū q: sanct'
paul' silis ē p'fessoribus quoz pfectio fuit
q: terrena despiciēbant p inimicis orabāt
z alioz mala deslebant. z asperam vitam
ducebāt. **E**t istas pfectiones oēs constat

fuisse i sancto paulo'. **I**psē enī terrena de-
spexit. z p inimicis orauit et eos singulari-
ter dilexit. **E**tia alioz mala deslebat. in-
sup asperā vitā duxit. q: in fame z siti i la-
bore z erumna. in vigilijs multis. i frigore
z nuditate corpis z ieiunijs multis. z licē
alijs. **S**eptimum priuilegiū. q: ipse silis
erat virginibus. q: virgo fuit ante puerli-
onem suā. ppter supbiā. **S**ed post puerli-
onem ppter iesum christū virgo pmanlit.
in signū hui' qn decapitat' fuit. tūc lac p
sanguine de corpe ei' effluxit. **S**iē etiā le-
gitur de sancta **K**atherina q etiā fuit spe-
cialis sponsa christi. **O**ctauū priuilegiū
q: in omib' missis bis noīatur qd d multū
nō legitur. **P**onū z vltimū q: hodie festū
eius puerlionis p totum mūdū celebrat'.
Quatum vero ad scdā ptem ist' ser-
monis ē notandū. q: qlibet peccator cum
sancto paulo debet se ad deū puertere. qz
parat' est sibi sua peccata indulgere. **Q**d
ostēditur in hoc q: quattuor modis dicit
ad peccatorem reuerrere. vt habet **Lanq.**
xi. **R**euerrere reuerrere sumāitis reuerrere
re reuerrere vt intueamur te. **P**rimo enī
dī reuerrere ad honorem sanctorūz ange-
lorum qui conuersionem tuam a peccatis
valde desiderāt. **Q**uod si feceris in morte
tua. oib' amiqz tuis abscedētib' ipsi ange-
li tibi appropinquāt. imo etiā qnqz sancti
aliqui p aīa cū angelis veniūt. **V**n beat'
Greg'. **I**nterdū ptingit iustis vt i morte
sua sanctorūz pcedentiū visiones aspiciāt.
ne mortis lūe sententiam ptimeſcant. imo
qnqz enī ipse christus apparet suis dilectis
in extremis. **V**n etiā beat' **G**reg'. **A**liqn
in p'olatione egredientis aīe. ipse apparet
autor z retributor vite. **S**cdō dicit deus
reuerrere ad honore beatę marię virginis
quę te sepe apud me excusauit. z pro te af-
fectuose interpellauit. i qua me specialiter
honorabis. **I**n cuius p'sentia si reuerrere-
ris eterna in patria specialiter gaudebis.
Tertio dicit reuerrere ad p'fusionē diabo-
li vt illum quē peccādo z i peccato manē-
do letificasti. hūc rehemēter confundas.
et vt mala quę tibi p'parauerat euadas
Quarto dicit reuerrere ad honore meum

Sermo

qz te multipliciter honoravi. 7 plus te ho-
norabo si ad me veraciter pulsus fueris. **Etiā**
sciendū qz qlibet gaudere d3 de puerfione
peccatoris pp̄ duo. **Primo** pp̄ honores
tei. qz maximū dedec' deo exhibitū est et
erhibet. qn̄ q̄s peccat mortaliter. **Sicut** si
rex terren' in honorearet magnū estimaret
7 cū sibi fieret ab hoīe despecto cui mul-
ta bona fecisset. **Secūdo** gaudere debemus
d' bonis opib' primor. qz i celo oīa meri-
ta primor erūt nra. 7 b' ex fraterna chari-
tate. qz vt dicit **Ansel.** Quilibet i celo. pri-
mum suū diligit sicut seipsū. 7 ex charitate
vnusquisqz intantū gaudet d' alteri' meri-
to q̄tum d' suo pprio merito. **Vnde** etia3
magister li. iij. senten. di. xlix. **Per** chari-
tatē q̄scz i singulis erit pfecta. tñ quisqz
gaudebit d' alteri' bono. quātū gauderet
d' seipso. si i se haberet. **Etiā** sciendū qz facti
in celo nō solū cognoscūt. ppinqs quos b'
nouerūt. b' etiā q̄s nunq̄s viderūt. vel etiā
q̄ ante centū ānos vel mille vixerunt. **Vñ**
Breg. i dialo. **S**acti nō solū cognoscūt
q̄s b' nouerūt. b' etiā recognoscūt illos q̄s
nunq̄s viderūt. **Ergo** cū angelis gaudere
debem' de conuersione vnus peccatoris
Vñ **Lud. xv.** Gaudiū ē angelis dei sup
vno peccatore pgnitēti ā agēte. **Quātū**
ad tertiā ptem hui' sermonis sciendū. qz
oēs christi fideles debēt hodie festū sancti
Pauli solēmiter celebrare. 7 ipsū tāq̄ sin-
gularē patronū inuocare. **Primo** illi qui
patiunt' dolorē oculor. **Vñ** d' eo legitur
qz cū quodaz tpe p̄dicasset dionysius qui
erat magn' p̄bus 7 gentilis non credebat
his q̄ iam a paulo dicebant. **Tandem** p-
cessit vn' cecus coram eo. **Tunc** dixit dio-
nysius ad paulū. si illū cecū illuminaueris
credā in iesū christū. **Tūc** paulus dixit ad
cecū. **In** noīe iesu christi respice in me. sta-
tim cec' vidit. 7 statim dionys' credidit. 7
baptizatus ē. **Et** sic ambo illuminati sunt
vn' in corpe. alter i aīa. **Etiā** infirmi 7 te-
biles. **Vñ** **Act. xix.** legit' qz offerebant su-
daria 7 vestes paulo 7 sup infirmos pone-
bāt 7 sanabāt. **Si** ḡtm valebāt vestes ei'
i hoc seculo. quātū nūc valet eius deuote
oīones i celo. **Et** q̄ dānabiliter tēptant' d'

occisione suūpsi. inuocēt sanctū paulum
Vñ legit' qz qdā desperās laqueū sibi pa-
rabat. nomē sancti pauli inuocās semper
dicebat. **S**acte paulē adiuua me. tūc affuit
qdā squalida vmbra hortās eū 7 dicens.
Eia bone vir age qd̄ intēdis. ne moram
feceris. **At** ille semp parans laqueū dice-
bat. **B**eatissime paulē adiuua me. **Expe-**
dito iam laqueo affuit alia vmbra clara 7
multū mirabilis tanq̄ hoīs dicēs illi qui
hoīez hortabat' ad suspēdiū. fuge miserrī-
me. qz paulus aduocat' venit. **Tūc** squa-
lida vmbra euauuit. et hō ad se redigens
laqueū p̄ciēs pgnitentiā p̄gruam 7 p̄di-
gnā recepit. **Etiā** q̄ a serpētib' qn̄qz ledūt
Vñ legit' de eo qz cū esset in qdam insula
vipera manū ei' inuasit. b' nihil euz lesit. q̄
post in ignē eā excussit. **Legit'** enī qz hoīes
de p̄genic illi' hoīs q̄ paulū hospitio ac-
cepit. a venenosis nullaten' ledunt. **Vñ**
cū pueri nati sūt. in cunis eor' serpētes po-
nunt. 7 sic si filie eorum sint. p̄bant. **Etiā**
pōt subuenire i morte. **Vñ** legit' qz qdam
iuuenis fenestrā ascendit vt paulū p̄dicā-
tem audiret. 7 sic dormitando cecidit. quē
paulus resuscitauit. 7 multa alia miracu-
la fecit post puerfionē suā. **Refert** **Hay-**
mo. qz paulus a pullozū cantu laboribus
manuum insistebat vsqz ad quintaz ho-
ram. deinde p̄dicatione vacabat. ita vt
plēnqz vsqz ad noctē sermonē p̄traheret
Residuum vero t̄ps comestioni somno 7
orationibus necessariū erat.

**De purificatione marie virgi-
nis. Sermo. XI.**

Postquam im-
pleti sūt dies purgatiōis ma-
rie fm legem moyli. Ita scri-
bit **Lud. ij.** **Hiero.** De beatissima ac glo-
riofissima virgine maria loq̄ me indignū
fateor. sed 7 puto qd̄ nemo sit q̄ p̄sumat
aliqd loq̄. nisi q̄ quāta sint q̄ p̄sumit igno-
rat. **Tamē** si ad hoc nemo idoneus inue-
niat. votis omnib' cessare non debet. q̄li-
bet etiā peccator a laudib' x̄ginis glorio-
se. **Vñ** etiā beat' **Aug.** Quid ego dicā

de te pauper ingenio cū de te q̄qd dixerō
minor laus ē q̄ tua dignitas meret. **Uñ**
etiā beat⁹ **Bern.** Si oīūz martyꝝ vulne-
ra ⁊ mēbra verterēt in linguas. eā sufficiē-
ter laudare nō possent. Si g̃ tāti doctores
fatē se ad h̃ nō posse sufficere. q̄d dicā d̃
modernis doctorib⁹. q̄ respectu eoz sūt q̄si
gutta respectu toti⁹ maris. **Sz** recurrēdū
est ad illā de q̄ locuturi sum⁹. ut apud suū
filiū nob̃ singularem gr̃az impetret. **Sz** ex
quo hodie ē festū purificationis marie vir-
ginis. tūc in p̃nti h̃mone tria sunt dicēda.
Primo d̃ festo p̃senti scz purificationis h̃m
legē **Moyli.** **Secdo** aliq̄ p̃ informatione
nr̃a. **Tercio** ⁊ vltimo miracula q̄dam pro
nr̃a p̃solatione. **Quantūz** ad primum
est sciendū. q̄ h̃ festū sortit̃ tria noīa. **Prī-**
mo enī d̃ festum purificationis. ⁊ ideo d̃ in
thematē hui⁹ sermonis. **Postq̄** impleti
sunt dies purificationis zc. **Circa** q̄d q̄rit̃.
vix virgo maria indigebat purgari. **Re-**
spōdet q̄ nō. q̄ nō ratione sui. q̄ ipsa fuit
purissima ⁊ purior omniū creaturaz. **Ipsa**
enī adhuc existēs ī materno vtero sancti-
ficata fuit. q̄ ī p̃senti vita nunq̄ peccauit
nec etiā venialiter. q̄d nemini inter natos
mulierū vel natos credit̃ esse donatū. **Sz**
maxime fuit purissima ī sui filiū p̃ceptione
Sanct⁹ enī sanctorū intrans ī ipsā sanctā
sanctaz ipsam effecerat. ⁊ ī ipsa nulla fuit
macula. **Uñ** sp̃s sanctus videns eā tam
pulcrā ⁊ tam mūdā. dicit ī cāticis cāticorū
Lota pulcra es amica mea. **Rec** etiā rati-
one legis indignū purgari. **Nā** lex purifi-
cationis erat q̄ si mulier ex virili semine
p̃cepto peperisset masculū. imūda eēt. vij.
dieb⁹ a cōsortio hoīūz. **Octaua** autez die
puer circūcideret. p. xxxij. dies ab īgressu
ecclesie abstinere. ⁊ sic. xl. die intraret tēplū
et offerret agnū si dīnes esset. aut par tur-
turū colūbaz. aut duos pullos colūbarū
si paup̃ esset. ut habet **Leuit. xij.** **Sz** ma-
ria non indignū purgari ratione legis. q̄
lex p̃supponit. q̄ mulier non virgo q̄ con-
cepto virili semine. **Sz** maria p̃cepit non
ex virili semine s̃ mystico spiramine. **Sed**
diceret q̄re ergo purgari voluit. cum non
indignū. **Rndet** q̄ primo p̃pter obediē-

tię perfectionem. **Maria** enī omīa serua-
uit q̄ in lege **Moyli** scripta sūt. ut patet h̃
in euāgelio hodierno in purgatiōe ipsius
Et in hoc nobis exemplū reliquit obediē-
tię. ut etiā nos obediam⁹ p̃lati⁹ ⁊ p̃ceptis
ecclesie in festis celebrandis. et in ieiunijs
observandis. **Nāz** quicunq̄ sciēter ⁊ sine
causa soluit festum ⁊ ieiunia. peccat mor-
taliter. q̄ nullū peccatum veniale est in p̃-
cepto. sed solū mortale. **Secdo** p̃pter exem-
plum humilitatis maria se cōformare vo-
luit alijs mulieribus. **Uñ** beatus **Bern.**
Esto mater mulierū. tū vna istaz. **Et** que-
cūq̄ mulier vel virgo ē humilis. talis ē fi-
lia marie virginis. ⁊ q̄cūq̄ est sup̃ba. ista
est filia luciferi. ergo q̄libet mulier aut vir-
go debet sectari humilitatem marie. quia
d̃ in **Luc.** **Respexit** dñs humilitatez an-
cille zc. **Sed** heu plures mulieres imitan-
tur nūc euam in superbia ⁊ in credulitate.
Qd̃ sic ptz. **Nā** ancilla. ix. ānoꝝ qñq̄ cu-
riolus p̃cedit in veste sua. q̄ masculus. xix.
annoꝝ. **Et** cum vetula amplius se ornare
nō audet p̃pter ipsius fatuitatez. tunc ad
sup̃biam et laudem hoīūz non desinit or-
nare filiam suaz. **Sic** mulieres plus con-
sueuerūt se occupare cū incredulitatib⁹ et
incātationibus ⁊ carminib⁹ q̄ viri. **Nāz**
qñq̄ vna mulier aliqñ plus scit de talib⁹
sup̃stitionibus q̄ centūz viri. ⁊ tales car-
minatrices non solū dānantur. s̃ et multa
mala faciūt alijs in aīab⁹ suis. **Uñ** **i Ca-**
no. xxvi. q. vij. **Non** obseruetis. **Diui-**
nationi q̄ intendit. dānationem aīę incurrit
Uñ ex iam dict̃ elicitur. q̄ plures mu-
lieres dānant q̄ viri. **Et** de hoc quere ex-
emplum in p̃mptuario infra. vij. **S. Ter-**
tio purgari voluit. ut nobis omnibus ex-
emplum purificationis daret tam masculis
q̄ fēminis. tam diuitib⁹ q̄ paup̃ib⁹. **Se-**
cundo vocat̃ hoc festū gr̃ce ipopanti seu
luminū. q̄ portatus est hodie ad tēplum
christus iesus q̄ est lux mūdi. **Nam** maria
ioseph simeon et anna hodie fecerunt ve-
nerabilem p̃cessionē cū puer iesum vellēt
ī tēplū p̃ntare. ⁊ p̃sentauerūt. **Sic** et nos
p̃cessionem faciam⁹ quam sanctus **Greg⁹**
papa Anno dñi. dlxxxv. īstituit. **Et** ceterū

Sermo

accessum p̄ quē significat christ⁹ i manib⁹
suis cū toto clero romano portauit. **Tria**
enī sūt i cēreo. scz cera. ligmen. ⁊ ignis. ⁊ h̄
sūt tria q̄ fuerūt i chusto. **Rā** cera signifi-
cat carnem christi q̄ nata ē de virgine sine
corruptione. sicut apes ceram gignūt sine
corruptione ⁊ cōmixtione. **Ligmen** i cera
ē aīa christi. **Ignis** vero significat eius di-
uinitatez. **Tertio** dī h̄ festū p̄ntationis. q̄
dī i euāgelio hodierno. vt līteret eū dñō
⁊ darent hostiā p̄ eo. **Un̄** q̄rit q̄re mulie-
res existētes i puerperio offerunt infantes
dñō. **Rēspōdet** primo vt ex h̄ ostēdat q̄
infans iste ē dei p̄p̄. quia creauit ipsū. et
aīam infudit. ⁊ ipsum redemit. q̄li diceret
mater ad dñm christū: **Ecce** infātē quem
creasti. ⁊ aīaz. quā infudisti ⁊ redemisti. in
signū hōz bñficioz tibi eum hodie offero
Sēdo vt h̄ p̄ntatio sit q̄dā grāz actio. d̄
eo q̄ dē plēn dedit. ⁊ puerperā a piculo
mortis p̄seruauit. ⁊ puer i vtero m̄ris cu-
stodiuit. q̄li diceret puerpera: **Ego** offero
eū i signum regratiatiōis. q̄ inuolūti me vt
ipsū i mūdū peperī. ⁊ si supuixerit faciā pos-
se meū q̄ p̄bus erit. et tūc oīs labor quem
habēt parētes cū pueri erit ipsis meritori⁹.
Un̄ ad **Ro. viij.** **Scim⁹** qm̄ diligētibus
deū oīa coopant i bonū. **Tertio** vt deus
extūc infātē custodiat. ne grāz ⁊ inocētiā
baptismalē perdat. **Un̄** in **ps. cxvi.** **Risi**
dñs custodierit cinitatē zc. **Nam** puer in
baptismo fit dei tēplū. ⁊ talē grāz accipit.
q̄ line omni pctō mortali viuere pōt vsq̄
ad finē vitę suę. ⁊ si stātē ista inocētiā mo-
reret in cōtūcti ad eternā gloriā euolaret
Ad ptz. q̄ baptizato chusto a iohāne in
iordane. celi apti sūt. ⁊ spūssanct⁹ visus est
De h̄ etiā habetur supra sermone. iij. p. ij
Quantū ad scdaz ptē isti⁹ h̄mōis sciē-
di p̄ informatiōe n̄ra. q̄ exēplo beatę ma-
rię virginis purificare debem⁹ cor n̄m a
malis cogitationib⁹ et amore illicito. **Sz**
quō q̄s peccat p̄ illicitū amorē. **Rñdetur**
q̄n̄ hō p̄l⁹ diligit creaturaz q̄ creatorē. scz
deū. **Un̄** beat⁹ **Hiero.** **Quodcūq̄** q̄sq̄
supra deū vel eq̄liter deo diligit. h̄ sibi p̄
deo instituit. **Sēdo** cogitādo et morose i
peccat⁹ delectādo. **Un̄** **Aug⁹.** **Doro** q̄ co-

gitatio cū delectatiōe ⁊ p̄sensu ē mortalis
Tertio vidēdo amaliū vel amaliāz cū de-
lectatione ⁊ mala p̄cupiscētia. **Matt. v.**
Qui viderit mulierē ad p̄cupiscēdū eam
iā inq̄chatus ē eam in corde suo. **Quarto**
loquēdo. vt cū q̄s p̄ verba allecitiua puo-
cat se ⁊ aliā p̄sonā ad malā p̄cupiscētiā
Unde dī in decre. **De** indicabit verba
h̄m intentionē p̄ferētis. **xxij. q. v.** **Humane.**
Quinto tangēdo ⁊ iocādo mala intē-
tione. sed si fieret in ioco. tūc ē veniale pec-
catū. **Un̄** in decre. dī. **Tactus** lasciu⁹ etiā
sine coitu est ḡue peccat⁹. **xxvij. q. i.** **Rec**
aliqua. **Sexto** ornādo se i crimibus. in fa-
cie. in vestibus in calceis. in cingulis. i pe-
plis. ⁊ sic de alijs. quando ista fiunt mala
intētiōe. supbiēdo. alliciēdo. sūt mor-
talia. h̄cisti merito aduertere deberēt qui
festinis diebus crines ornant. ⁊ specula ex
superbia sepe inspiciunt. **Septimo** cū q̄s
ex amore illicito dat alicui p̄long donum
vel denodiuū ea intentione ut eū vel eam
ad malum act⁹z alliciat. talis peccat mor-
taliter. **Octano** quando q̄s superficialē
vult facere amorē illicitū iter personas ali-
quas. **Similiter** q̄ credūt q̄ hoc possit cū
diabolo fieri. **Nono** quādo quis ex amo-
re illicito flet ⁊ tristatur. quādo illa p̄sona
se alienat ⁊ recedit ab ea vel ab eo. vel q̄n̄
aliā personāz p̄ter eam amat vel amica-
biliter alteri loquitur. vel etiā cōtrahit cū
aliqua honesta persona matrimonii ho-
nestū. ⁊ ex hoc maledicit sibi vel vxori. vel
etiam alijs personis quas ille diligit. **De**
cimo q̄ scribūt litteras amatorias. ⁊ etiā q̄
portāt tales sciēter. similiter q̄ tales sciēter
in domo sua p̄mittunt peccare. **Quantū**
ad tertiam partem istius sermonis
est sciendū. q̄ omnes homines vtriusq̄
sexus. viri ⁊ mulieres. ancille et virgines.
puuli ⁊ pueri. debent hodie ⁊ quondie in-
uocare beatam virginem mariā ⁊ ei fide-
liter seruire. q̄ ipsis potest in omnibus tri-
bulationib⁹. infirmitatibus ⁊ necessitatib⁹
subuenire. **Et** primo viri i necessitatib⁹ vi-
tę aut mortis cōstituti debēt recursū h̄c
ad beatam virginem mariā. **Exemplū** de
milite q̄ in honorem beatę marię virginis

vnū cerēū accēdit. q̄re infra ī p̄mptuario
de exēplis beate virginis. xlii. **E**tia mul-
eres. **E**xemplū de vxore miliū q̄ fuerat im-
p̄gnata. 7 pdidit vsū ratiōis. nec potuit
sanari. nisi ī festo purificatiōis. 7 in ecclia
beate marie virginis. h̄ q̄re ibidē. iij. **I**tez
ancille 7 peccatrices debent ei seruire. 7 eā
inocare. **E**xemplū d̄ ancilla q̄ peccauit cū
dño suo. **H**oc q̄re ibidē. xlvj. **E**tiam vir-
gines p̄be 7 honeste debēt eam inocare.
vt p̄seruet eas ab infamia. **E**xemplum de
duobz sororibz que fuerūt false infamate.
q̄re ibidē. xxi. **E**tia parētes q̄ habēt pue-
ros. **E**xemplum de puella puula quā ra-
puit lupus. 7 maria eā liberauit. 7 m̄i sug-
restituit. quere ibidē. xv.

De sancto Matthia. Ser. XII.

Et annuera

tus est cū. xi. aplis. Act. p̄. **E**x
q̄ hodie celebram? festū sancti
matthie. q̄ electus est loco iude traditoris
christi. **L**ūcī p̄m̄i simone tria sūt dicēda.
Primo de electione et priuilegijs sancti
matthie. **S**ecundo aliq̄ p̄ informatione sim-
pliciu. **T**ertio aliq̄ miracula p̄ solatione
audientiū. **Q**uartū ad p̄m̄i sciēdū q̄ san-
ct? matthias apls h̄z. vii. priuilegia. **P**ri-
mū ē sua cōmēdabilis electio. **N**ā lauda-
bilit? elect? **L**ūcī enī iter ascensionē 7 p̄te.
costen apli simul ī vna domo eēnt. vidēs
pet? q̄ numer? aploz eēt d̄minut? quos
dñs elegit. vt fidē sancte trinitatē ī q̄ttuor
mūdi p̄tibz p̄dicaret. surrexit in medio fra-
trū dicēs: **V**iri fratres optet ut aliquē lo-
co iude instituat? q̄ testet nobiscū resur-
rectionē iesu christi. 7 statuerūt de septua-
ginta duobz. discipulos duos. scz ioseph
q̄ cognominat? ē iust? q̄ fuit frater iacobi
alpheī 7 simonis 7 iude. 7 matthiā. orātes
dixerūt: **T**u dñe q̄ nosti corda hoīuz. ostē-
de quē elegeris ex his duobz accipe locū
quē amisit iudas pditor christi saluatoris
7 datis illis sortibz. cecidit sortis sup mat-
thiā. 7 annuemat? ē cū. xi. aplis. **S**ciēdum
q̄ fm beatū dionysiu. illa sortis nihil aliud
fuit. q̄ qdā splēdor d̄min? p̄ quē ostēde-

bat q̄ ipse erat ī aplm assumend?. **E**t in h̄
ostēdit eius sanctitas. q̄ licet ab infantia
aīaz suā 7 vitā suāz sancte 7 mūde h̄uane-
rat. q̄ virgo fuit. tñ sic maceravit ieiunio
corp? suū q̄li peccator eēt. timēs ne aliqd
ī ānis puerilibz egisset. qd dño displicuisset.
Scdm priuilegiū. q̄ fecit eū christus
p̄tribulem suū. **F**uit enī de tribu iuda d̄ q̄
nata ē beata virgo maria. 7 iesus christus
fil? ei?. **S**olēt enī hoīes q̄ sūt de eadē tri-
bu magis inuicē diligere. sic 7 christ? ipsū
dilexit. **D** q̄ magna dilectio q̄ ipsum sic
elegit. **T**ertiu priuilegium. q̄ matthias
fuit cōpatriota christi. fuit enī bethleemi-
ta. **S**icut enī christ? ī bethleē ē nat?. sic et
matthias. **S**olēt aut hoīes q̄ sūt de eadē
ciuitate nati mutuo se diligē. **Q**uartū
priuilegiū. q̄ christus p̄sonaliter ad eū ve-
nit. q̄n fuit positus ī carcere cum multo lu-
mine. 7 ipsū de terra leuauit 7 vincula sol-
uens 7 dulciter eum p̄fortans. ostium sibi
apuit. q̄ egressus verbū dei p̄stāter p̄dica-
bat. **Q**uintū priuilegiū. q̄ nō solum est
apls. h̄ etiā martyr christi. **V**n legē d̄ eo
q̄ cū verbū dei ī iudea p̄dicaret. 7 magnū
p̄lm signis 7 p̄digijs cōuerteret. **V**n iu-
dei inuidētes ei ipsū ī p̄ilio statuerūt. ac-
cesserūt aut duo testes q̄ ipsū accusauerūt
Primo ī ipsum lapides miserūt. q̄s lapi-
des ī testimoniū illis secū petijt sepeliri. q̄
dum lapidaret. securi more romanorum
percutitur. 7 extensis manibus in celū spi-
ritum tradidit. **S**extum priuilegiū. q̄
vnum articulum de. xij. articulis fidei cō-
posuit. ī quibus articulis p̄sistit fides 7 sa-
lus oīuz christifidelīū. et ē vltimus articu-
lus. scz carnis resurrectionē 7 vitā eternā
amen. **C**redere enī debemus q̄ oēs homi-
nes simul resurgent ī nouissimo die. tam
boni q̄ mali. 7 quilibet resurget in eodem
corpore ī quo vinit. **Q**uis enim corpus in
cinerem et puluerem redactum sit. tamen
omnia ista que spectant ad cōplementū
corporis redibunt. 7 ideo corpus resurget
et omnes resurgemus in illa etate in qua
christ? fuit quando mortē p̄ nob sustinuit
tam senes q̄ iuuenes. 7 corp? cuiuslibet ele-
cti lucidum erit 7 splēdidū. **S**ed corpus

Bermo

cuinlibet reprobi erit grossum et obscurum.
Etiam tenet quilibet credere vitam eternam post
hanc vitam. Boni enim habebunt gaudium sem-
piternum. mali autem penam. **U**n Matih. xxv.
Ibunt hi in supplicium eternum. **I**usti autem in
vitam eternam. **S**eptimum privilegium. quia
hodie festum ipsi solenniter in universo mun-
do celebrat. et etiam in quolibet missa per totum
mundum quod die nomen ipsi nominat. **S**ed quod
hodie mentio fit de iuda. quod de honore suo
retrusus est. **T**unc notandum quod christus iudam
elegit et semper ad specialiozem dignitatem
Primo de mundo in discipulum. **S**ecundo de
discipulo in apostolum. **T**ertio de apostolo in suum pro-
curatorem. **S**ed quod dicitur cum christus sit dei sapien-
tia. quod et tales statim posuit iudam. **R**espondet
primo ad ostendendum quod mali in hoc mundo
sunt permixti inter bonos. **I**n celo enim sunt
omnes boni. in inferno sunt omnes mali. **I**n mun-
do autem sunt boni et mali simul. et hoc a princi-
pio mundi semper fuit. quod mali cum bonis sunt
simul reperiuntur. ut patet de Abel et Cayn. **E**sau
et Jacob. **S**ecundo ut vanam presumptionem de
nobis amputaret. **S**i enim iudas aliquem bonum
inter optimos cecidit turpiter. quod de se criti-
cam securus. **U**n Bern. **R**ursus est securitas
fratres mei. nec in celo. nec in paradiso. mul-
tominus in mundo. **I**n celo enim cecidit angelus
primus. **U**n Esa. **Q**uod cecidisti de celo lu-
cifer qui mane oriebaris. **C**ecidit enim sub
potestate deitatis. **A**dam in paradiso in loco
voluptatis. **I**udas in mundo a schola saluta-
toris. **T**ertio ad ostendendum quod reprehensibiles
sunt qui congregationem vanam malam indicant. quoniam
unum malum in ea reperiunt. **E**tiam queritur
quare christus iudam procuratorem fecit
quem furem persciuit. **R**espondetur ut temporalia
preterneda et vilia ostenderet. **U**n Greg. **C**ontemptibilia preceptibilibus dantur. **U**n
et christus bona sua pro nobilitate eorum
nobiliores distribuit. quod ait patri. ma-
trem mariam Iohi. ecclesiam suam petro. cor-
pus ioseph et nicodemo. temporalia crucifixo-
ribus suis reliquit. **E**t ista est causa quare
iudam procuratorem fecit propter auariciam. quod
fuit plenus auaricia quod notat in hoc quod du-
ctus cupiditate pecunie christum venale ex-
posuit dicens. **Q**uid vultis mihi dare. **D**

quod stultus negotiator fuit. quoniam christus dominum
suum per tam modica pecunia vendidit. scilicet per
xxx. denarios. in quod sunt omnes thesauri sapi-
entie dei recodit. **R**atione stultus esset ille ne-
gociator qui haberet unam preciosam marga-
ritam quod virtute sua illuminaret cecos. lepro-
sos mundaret. et omnes infirmitates curaret. et
etiam mortuos suscitaret. et valeret illa mar-
garita mille ducatos. et venderet eam per solo
obolo. certe stultissimus esset. **S**ic stultus nego-
ciator fuit iudas. quod vendidit preciosam mar-
garitam. scilicet christum per triginta denarios quod ce-
cos illuminavit. et leprosos mundavit. **U**n
sciendum quod multi mirantur quod iudas vendidit
dominum nostrum iesum christum per triginta dena-
rios. et non mirantur hoc quod dominus omni die a malis
christianis venditur non solum per triginta dena-
rios. sed quicquid per uno denario vel dimidio.
Quando cumque enim et quotienscumque emen-
do vel vendendo mendaciter iuras et primam
decipis. christus scienter vendis. Similiter
usurarius. lupo. raptor. fur. et sic de singu-
lis. **E**t generaliter quicquid et quotienscumque
quis primum decipit. et bona temporalia quovis
modo iniuste acquirit christum vendit.
Quantum ad secundam partem istius sermo-
nis sciendum est quod ex quo illud festum oc-
currit communiter circa carnisprimum quo tem-
pore solent homines gulose vivere. **U**nde per
nostra informationem et simplicium querit
quot modis homo bibendo et comedendo
peccat mortaliter. **R**espondetur quod quinque mo-
dis. **P**rimo quoniam diligit corpus suum intem-
tum quod contra preceptum ecclesie patet est come-
dere diebus ieiuniorum. cum tamen bene posset ie-
iunare. et non vult corpus suum intantum
grauare. et sic soluit ieiunium sine causa et
ratione ab ecclesia preceptum. **S**ecus est si
infirmus aut mulier pregnans. aut pauper
laborator ex causa solueret. **S**ecundo
cum quis sumit cibum illicitum vel prohibitum.
Sicut cum quis in quadragesima sine causa
comederet lactinia vel oua. **S**ilicet qui vo-
tum fecisset non comedere sextis feriis la-
ctinia. et hoc votum frangeret. **T**ertio
quando quis cibum sibi nocivum comedit.
et sic vires corporis debilitat. et vitam sibi
abbreniat. talis graviter peccat. quod facit

extra charitatē q̄ homo tenet se et deū diligere. et vires suas p̄seruare vt deo diuini possit seruire. p̄s. Fortitudinē meaz ad te custodiā. **Quarto** q̄ q̄s excedit i sup̄ fluitate cibi et pot̄ sic q̄ p̄dit rationē vel nansēa h̄z vt vomitū facit p̄pter sup̄fluaz crapulā vel ebrietatē. talis etiā ḡuiter peccat. **Quā** fm̄ **Hēricū** d̄rimaria. Quicūq̄ inebriat vel q̄ excedit mēsurā i comedēdo et bibēdo. si hoc cum p̄posito facit. peccat mortaliter toties q̄ntiens facit. Et q̄ in tali ebrietate moritur eternaliter damnabitur. **Quinto** peccat q̄s comedēdo et bibēdo q̄ principaliter ḡrit delectationē. et tales delectationē p̄ponit deo. q̄ d̄z esse principalis causa et finalis i om̄ibz opibz n̄ris. **Vñ** Apoc. p̄. Ego sum alphas et om̄. principium et finis om̄z. Et talē delectationem hoīes voluptuosi ḡrunt. q̄ solū fm̄ carnē viuunt. **Vñ** ap̄s Ro. viij. Fratres si fm̄ carnē vixerit moriemini. **Vñ** etiā **Hiero.** Impossibile ē h̄ implere ventrē. et ibi mētem. **Quantū** ad tertiā p̄tem hui⁹ sermonis sciēdū. q̄ oēs christiani debēt hodie istud festū deuote et solēniter celebrare et sanctū **Matthiā** i om̄ibz necessitatibz inuocare tanq̄ singularē patronū. **Primo** q̄ a serpētibz venenosis ledunt. **Vñ** legit q̄ dum beatus **Matthias** p̄dicaret quādā potionē intorcatā dederunt ei bibere. quā ipse in noīe dei bibit. et nullā sentit lesionē. **Etiā** infirmi. **Vñ** de eo legitur q̄ cum p̄iudēz p̄dicaret. cecos illuminabat. leprosos mundabat. demones expellebat. claudis gressum. surdis auditum. et mortuis vitam restituebat. **Etiā** i extremis laborātes. **Vñ** legit q̄ dum q̄daz miles vt moris ē ex deuotione aliquē apostolorū eligeret in patronum semel. bis arripuit chartam p̄tinentē nomē **Matthie**. **Tunc** indignatus ait. Si nullūz magnorum apostolorū eligere potui. nec hunc p̄ patrono habere volo. **Post** aliq̄tēps p̄dict⁹ miles causa salutis loca passionis christi visitare disposuit. **Cū** iam in mari aliquātulum cū socijs p̄fectus esset. tantis tempestatibus nautis subito impellitur. ut om̄es q̄ in ea erant de vita desperarēt. **Et**

cum fors reum militem p̄deret. p̄iectus de navi marinis fluctibz super nudā tabulā exponit. q̄ cūz p̄xim⁹ esset morti. ecce vidit virum splendidū p̄ciosa veste indutum. **Cūq̄** interrogaret cur marinis fluctibus esset immersus. **Qui** cū p̄p̄ culpā suā hoc factus esse dixisset. **Ille** adiecit. Velles ne illi bonitē et obsequiū imp̄dere q̄ de istis periculis te liberaret. **Miles** ille respōdit. q̄d iū vixero sibi tāq̄ d̄no fideliter seruire p̄mitto. **Vir** autē ille ait. ego sum sanct⁹ **Matthias** ap̄s quē patronū h̄re p̄tēpsi. nūc aut tibi bonū p̄ malo reddo. et manu extēsa ipsū de periculo mortis liberauit et i ciuitatē hierusalē trāsportauit p̄cipiēs ei vt ibidem socios suos expectaret. **Qui** post multos dies illuc veniētes ipsum recognouerūt et deū laudauerūt. **Ille** autē sanctū **Matthiā** deinceps i magna reuerētia p̄ oibz s̄ctis sp̄ habuit et ei deuotissimē vsq̄ ad finē vitę seruiuit. **Etiā** tpe famis. **Vñ** legit q̄ anno d̄ni. **M. cxxvi.** in treueri corpus sancti **Matthie** inuentū fuit tpe famis. q̄ mox miraculose cessauit.

De annūciatione beate marie virginis. Sermo. XIII.

Ingressus an

Igelus ad eam dixit. Ave gr̄a plena dominus tecū. **Verba** hec originaliter scribūtur **Lud. p̄.** Recitatur autē i instāq̄ solēnitatē euāgelio. **Sciendum** q̄ nemo potest digne laudare beatam virginē. nisi ipsū dignū faciat ille. q̄ hodie p̄cept⁹ ē in vtero ei⁹. **Vñ** **Damas.** Licet mille ora mille lingue vociferarent. nec sufficerēt. nec si om̄es lingue hominū conuenirent. eam mirificis possent efferre p̄conijs. **Vñ** etiā **Bern.** Utināz mihi tot essent lingue quot celi stelle. vt om̄es illas possem conuerrere ad laudes genitricis dei nec sic faceret. **Et** si nullus humanus sermo i laudes eius inuenitur idoneus nō tñ p̄pter h̄ ab ei⁹ laude cessare debem⁹ sed q̄d possum⁹ faciamus. **Nam** ipsa hodie facta ē mater christi et potest nob̄ gratiam impetrare. **Et** q̄d ergo hodie festū

Bermo

eius annūciatōis celebram⁹. tūc ad bo-
norē beatę virginis marię 7 edificatiōem
nrāz tria sūt dicēda in pñti s̄mone. Pri-
mo d̄ solēnitātē istī⁹ festiuitatē. Scdo aliq̄
ad edificatiōē nrāz. Tertio aliq̄ miracu-
la p̄ solatiōē nrā. **Quātū** ad primūz
sciēdū q̄ s̄m **Ben.** d̄ bassia. s̄ festū p̄cellit
q̄si oīa festa totī⁹ āni. Et s̄ sic p̄bat⁹ q̄ si
dies natiuitatē solēnis ē. q̄ hō q̄ nascebat⁹
d̄ erat. ista solēnior ē in q̄ de⁹ fact⁹ ē hō.
Un canit. **Hodie** de⁹ homo fact⁹ ē. Et iā
si dies resurrectionis celebris ē i q̄ huma-
nitas resurrexit glorificata carne. ista cele-
brior ē in q̄ humanitas assumpta ē in vni-
tatem suppositalē. Itē si dies ascensionis
solēnis ē in q̄ chris⁹ celū ascendit. ista ce-
lebrior est in qua hodie filius dei de celo
descēdit i vterx ḡginis matris. Itē si dies
pentecostes celebris est in q̄ spiritus sanct⁹
missus ē. ista celebrior ē. in q̄ hodie filius
dei filius fact⁹ est nobis. **Quā** hodie qñ vir-
go maria habuit in etate. xiiij. annos. et
xxvij. hebdomadas iesum chris⁹m p̄cepit.
tūc dies salutis incepit. 7 nox recessit. quia
post peccatūz. Ade nox fuit quinqz milib⁹
annis centum 7 nonaginta nouē. Sicut ḡ
Adā 7 **Eua** noctē fecerūt. sic chris⁹ 7 ma-
ria hodie diem gratię 7 salutis inchoaue-
runt. **Un** hodie canit. **Hec** ē dies quam
fecit dñs. hodie dñs afflictionē sui ppli
resperit. 7 redemptionē misit. hodie mortē
quā femina intulit. femina fugauit. **Hodie**
de⁹ homo fact⁹ est. id qd fuit p̄mansit
7 qd nō erat assumpsit. Ergo exordiū nrę
redemptionis deuote recolam⁹ 7 exultem⁹
dicētes: glia tibi dñe. Ingressus angelus
zē **Quare** angel⁹ missus est. Respondet⁹
q̄ sicut ena p̄ diabolū est decepta. 7 ei mē-
daciū nūciauit 7 p̄sequens mortē eter-
nā. Ita pueniens fuit angelum marię an-
nunciare veritatē 7 vitā eternam. Etiam
ḡritur in qua forma apparuit ei angelus.
Rūdet q̄ formauit sibi lucidum corp⁹ vt
etiā sensibiliter virgini appareret. vt dicit
beatus **Aug⁹** in quodā sermone loquens
in p̄sona beatę marię virginis. Venit ad
me gabriel archāgel⁹. facie rutilās. veste
coruscans. incessū mirabilis. aspectu terri-

bilis. Et s̄ p̄gruū fuit. q̄ enī illū annūcia-
uit q̄ in se ē inuisibilis. corp⁹ visibile voluit
ex virgine sumere. p̄grue debebat corpali
specie apparere. Et iā ḡrit⁹ qd virgo maria
egerit. qñ angel⁹ ad eā ingressus fuit. Re-
spondet⁹ q̄ qdam doctores volūt q̄ erat
abstracta tota i deuotissima p̄templatiōē
sup salutē generis humani. q̄liter p̄ virgi-
nem debebat humanum gen⁹ saluari. Et
qdā dicūt eā tunc actu legisse illud **Esaię**
vij. **Eccc** virgo p̄cipiet 7 pariet filium. In
Bergo actu tam intime contemplationis
quo erat deo corporaliter coadunata. in-
gressus est angel⁹ ad eā. Rationabile enī
videt⁹ q̄ qñ corporaliter voluit sibi vniri
verbū eternum. vt tūc ipsa sp̄saliter eidez
vnita in actu contemplationis esset. Aue
ḡra plena zē. Sciendum q̄ null⁹ dominū
excellenti⁹ et dulci⁹ 7 grati⁹ beatam virgi-
nē poterit salutare seu laudare q̄ hac sa-
lutatione. quam ipse deus pater dictauit
7 ei per angelum destinauit. Et est a nob⁹
frequēter hac salutatione salutanda. quia
tale gaudiū habet ex illa salutiōē deuote
dicta q̄le habuit quādo hodie saluta-
ta fuit ab angelo. Ex quo hodie pagit⁹ fe-
stū annūciationis 7 chris⁹i p̄ceptiōis tunc
ḡrit⁹ quō icarnatio chris⁹i facta sit. **Rūdet**
q̄ postq̄s āgel⁹ gabriel fuit missus ad ma-
riā virginē. vt habet **Lud.** p̄. 7 maria cre-
didit 7 consensit. tunc sp̄s sanctus super-
uenit. in eam. 7 eam sanctificauit et fecun-
dauit formauitqz in instanti d̄ purissimo
sanguine marię. vel vt alij dicunt. de pu-
rissimis humorib⁹ ei⁹ corpus chris⁹i. Et in
eodez instanti in quo formatum ē corpus
creata est aīa. Et hęc in eodez instanti cō-
iūcta ē corpi organicato. 7 illa dño corp⁹
et aīa simul mox fuerunt deitati vnita in
dei filij p̄sona. **Unde** s̄m **Holgot** sup li.
Sap. q̄ nunqz fuit aliq̄s ita paruus puer
sicut chris⁹ i vtero matris p̄cept⁹. **Un** di-
cit **Aug⁹**. **Formatio** corpis chris⁹i fuit p̄fe-
cta in principio sue p̄ceptionis. q̄tum ad
omnia lineamēta mēbroz. tñ q̄tū ad de-
bitam corpis quātitatē p̄ficiēbat⁹ succes-
sive. sicut corpus puerorū augmentat⁹ a
tpe figuratiōis vsqz ad p̄fectā maturitatē

Et sciendū fm **Henri**. d. v. maria. q. tota trinitas illaz incarnationē opata ē. q. opa trinitas ab extra sūt indiuisa. **Nā** ibi fuit potētis patris q. statim corpus formauit z aīam creauit. z illa duo diuinitati vnuit in illo momēto cū beata virgo dixit: **Ecce ancilla dñi.** Etia opata ē ibi sapiētia filij q. corp⁹ suū optime disposuit. z oīa membra sua decenter ordinauit. **Vñ ps. xliij.** Speciosus forma p filijs hoīuz. **Itē** operata ē ibi grā spū sancti. q. conceptionē illaz mundā ab omni peccato reddidit. **Item** sciendū q. q̄uis tota trinitas opata sit incarnationē. sol⁹ tñ fili⁹ ē incarnat⁹. vt dicit **Aug⁹** i li. de fide ad petz. **Et ipse** beat⁹ **Aug⁹** ponit tale exemplū. **Si** tres puellę tenerēt vnicaz tunicā. z illā vna ex illis indueret. tūc illa indutio fieret a trib⁹ puellis z vna illaz solū indueret. **Quantū** ad scđam ptem hui⁹ sermonis p nra infor matione sciendū. q. sicut virgo h. gloriosa purissima sua puerlatione meruit i se p̄cipere filiū dei. ita z nos p purā pfessionem digni erim⁹ in h. festo pasce eundez filium dei z virginis matris eius dez in sacro recipere. **Quare** charissimi de pfessione notes. **Et** primo q. q̄libet peccator debet deū inuocare vt illuminet sibi cor suū. z insuper rememorare oīa peccata sua. z omne posse suū facere. audiendo sermones zc. **Et** qñ incipit pfiteri tūc d. dicere i pfessione z ex primere numez. quoties q̄libet peccatus iuxta estimationē suā cōmisit. z etiā si ista peccata p̄misit i dieb⁹ festiuis. tūc graui⁹ ē. z etiā si p̄cipit excommunicatis qui publice fuerūt denūciati. loquēdo. bitēdo comedēdo. emēdo. salutādo. q. tūc incidit i minore excoicationē. a qua pfessor d. eū prius absolueret. z postmodum a peccatis. **Etia** sciendū. q. sūt. xij. genera hoīuz q. pfitent. z pfessio ipsis nō pdest. q. nō vere p̄nitēt. **Primi** q. nō integre omnia peccata pfitent. s. aliqua peccata sciēter ex recundia occultāt. vel etiā q. palliāt sua peccata. z etiā q. ita p̄cipitater vel submis se loquūt i pfessione. ne pfessor intelligat peccata q. pfitent. z talē pfessionē nō acceptat de⁹. **Secūdi** q. non habēt firmum

ppositū ampli⁹ dimittēdi omnia peccata mortalia. **Tertij** q. diuidūt pfessionem z currūt d. vno pfessore ad aliū dicendo isti vnā ptē z alteri aliā ptem suoz peccatoz z sic seiplos decipiūt. q. q̄libet pfitens d. oīa peccata sua q. h. i memoria sacerdoti pfiteri vni. z nō ptem vni z partem alteri. **Quarti** sūt q. mētiunt sciēter i pfessione q. sacerdos sedet ibi i loco dei q. veritas ē. **Et** ideo i pfessione veritas ē dicēda tāq̄ ipsi deo cui nuda z apta sunt oīa. **Ergo** si sacerdos querat an corrupta es tu virgo tūc rñdere debes veritatē dicēdo: **Nō** sū virgo. **Sz** diceres. cū illa psona pfessa est an h. idē peccatū. an teneat sibi secūdario pfiteri. **Rñder** q. nō tenet. s. dicere debet q̄cquid in h. deliqui an pfessa sum. z p̄nitētia mihi imposita ē quā exolui. **Sz** tñ fm beatū **Tho.** Bonū ē et salubre vnum peccatū pluries et plurib⁹ sacerdotib⁹ pfiteri q̄uis nō sit de necessitate saluq. q. illa verecundia valde delet peccata z p̄gnam purgatorij. **Vñ** etiā i decre. d. **Pudor** z erubescētia ē maxia p̄ p̄nitētē z satisfactiois. d. pe. d. i. **Que**z p̄nitet. **Quiti** sūt q. se excusāt z alios inculpāt. q. d. nō d. fieri. **Sz** q̄libet d. seipsū accusare z culpā suā. p̄p̄ā dicere. nec d. alios hoīes i pfessione noiare. nec etiā loq. ex pfessione ea q. sibi i pfessione dicūt. **Sexti** sūt q. stant i amore illicito z simul morāt i eadē domo z tales nō sūt absoluedi nec coicandi. nisi velint desistere z prius ab innicem separari. **Septimi** sūt q. hūāt inimicitias. nec volūt indulgere suis offēsorib⁹. nec talis confessio ē utilis. **Vñ** **Matth.** vi. **Si** nō remiserit⁹ hoīb⁹. nec z p̄ vī celestis dimittet vob peccata v̄ra. **Octauī** q. aliena non restitūt. **Vñ** **Aug⁹**. **Nō** dimittit⁹ peccatū nisi restituat ablatū. **Et** talis restitutio etiā d. fieri d. reb⁹ paruis. sicut q. diuersis hoīb⁹ parua dāna intulissent. in pratis. in agris. i piris. z sic de singulis. **Sz** si quis hoīb⁹ dāna intulisset ignorāter. tūc debet talis facere vnā summā de oīb⁹ illis puis z tñ de pfilio sui pfessoris dare ad illā ecclēsiā parrochiale in q. talia dāna intulit. vel pōt etiā dare pauperibus. **Et** sciendū

Sermo

quilibet volens coiccare d3 restituere an
accessum sacri oia debita si termin? soluti
onis instat. aut petere dilationem ab illo
qui tenet. Et si occultu e. tunc d3 restituere p
pessionem i occulto. S3 si publicu e. tunc p
le d3 restituere aut vltiore dilatiodez pete
Noni sut q detraxerunt primis. et nolunt
restituere fama pximo. **Un** sanct? **Ibo.**
scda. ij. q. lxij. Tenet q3 ad restitutione fa
me. sicut ad restitutione cuiuslibet rei sub
tracte. **Un** etiā **Hiero.** Nō facilis venia
prana dixisse de rectis. **Decimi** sut q nō
cōfidūt q de? velit peccata sua indulgere
eis. s3 ppter multitudinē pctōz desperant.
Ite Aug? Pgnitētia q ex fiducia nō p
cedit inutilis sterilisq3 manet 7 sine fructu
Un etiā **Ambro.** Nō pōt bñ agere pgni
tētia q nō sperat indulgētia. **Un** vere p
nitēs nunq3 d3 desperare. etiā si mille mi
lia pctōz mortaliū cōmisisset. **Un Bern.**
Maioz ē dei pietas q3 quēis iniquitas.
Undecimi sut q pfitent. nō ex charita
te. s3 ex humano timore. Et illoz q solū ex
timore 7 verecūdia hūana pfitent sut duo
signa p q cognoscūt. **Primum** ē q tales
differūt pessionē suam vsq3 ad vltimam
hebdomadā. 7 tūc qñ vltra non pñt. tunc
pfitent ex quodā timore humano. ne post
mortē priuent ecclesiastica sepultura. **Un**
di extra de pgni. 7 remis. **Omnis** vtriusq3
sex? **Qui** i qdragesima nō cōfitent. nec in
pasca cōmunicāt. debēt carere introitu ec
clesie 7 ecclesiastica sepultura. **Scd3** signū
q tales post pasca viuūt sicut an vixerūt
et eadē peccata iterato cōmittūt q an cō
miserūt. 7 h ē signū q nō vere s3 fecte. nō ex
charitate. s3 ex cōsuetudine 7 hūano timo
re pgnitētia egerūt. nec firmū ppositū emē
dandi habuerūt. **Duo decimi** 7 vltimi
sut q pfitent 7 pgnitētia3 suscipiūt. s3 post
modū eandē pgnitētia parupēdūt 7 ob
liniscunt. nec pficiūt. Et talis pfectio non
pficit ad salutē. **Silr** q sciēter 7 ex pposito
grunt simplices 7 illiteratos confessores 7
bene possent hie litteratos et discretiores
Et tales seiplos decipiunt. q3 si cecus cecū
ducit. ambo i foveā cadūt. **Un** christus i
enāgelio. **Acci** sut 7 duces cecoz. **Ex** oib?

iam enumeratis pfulendū ē. q qlibet ho
minū faciat generalē 7 integrā pfectionem
de oībus peccatis a iuētute cōmissis. 7
aliā pgnitētia accipiat. 7 etiā deuote cō
plere studeat. Et q plures p plures ānos
nō bñ pfitent. pt3 p tale exēplū. ut habet
in sermonib? discipuli d tpe. sermone. xij
O. Quantuz ad tertiā ptē hui? sermo
nis sciēdū q oēs peccatores 7 peccatrices.
7 psequēter oēs hoīes senes 7 iuuenes de
bent gloriosam virginē mariā diligere. et
eā crebre cū angelica salutationē salutare
q3 oib? parata ē succurrere eā deuote in
uocātib?. Et pmo de peccatozib? exēplū
de **Theophilo** q abnegauit baptismum
deum 7 mariā. et tñ mariā impetravit sibi
misericordiā dei. Et h3 qre infra i pmpu
ario d exemplis beate marie virginis. xliij
Etiā de peccatricib?. **Exemplū** d adulte
ra q quotidie cēties flexit genua ad hono
rem virginis marie. Cui maria succurrit 7
postmodū vitā laudabili finiuit. **Quere**
h in pmpuario. de exemplis virginis ma
rie. xlviij. **Etiā** q patiunt vehemētes infe
stationes demonū. debēt beatā virginem
mariā salutare p angelicā salutationē. q3
salutatio angelica demones fugat. **Exem
plum** d cōcubina sacerdotis. q trānit re
ligionem. nec poterat diabolu vincere p
aquā benedictā. nec p signū sancte crucis
s3 p **Aue maria.** **Hoc** qre ibidē. lxxv. **Ul
timo** sciēdū q q libenter orat anemaria.
raro aut nunq3 dānabit. **Exemplū** d mili
te q frequēter de sero 7 de mane beatā ma
riā salutauit. et feliciter ad christū migra
uit. **Hoc** qre ibidē. lviij.

**Sermo breuis de vera penitē
tia 7 confessione.**

Conuertimini
ad me i toto corde vō. **Iohel.**
ij. In verbis illis iam pmissis
dñs nos i h sacro tpe. xl. qd ē tps pgnitē
tig iuitat ad pgnitētia. ostēdēs qlis debe
at esse pgnitētia nra. **Primo** d3 esse recta
Ideo dicit. **Conuertimini** ad me **Secūdo**
debet esse itēgra **Ideo** dicit. i toto corde.

Tertio debet esse aspera et dolorosa. Ideo dicit ieiunio fletu et plactu. **U**n in presenti sermone qui erat de vera penitentia et confessione et preparatione super festum pasce ad sacramentum eucharistie tria sunt dicenda. **P**rimo quod peccator qui vult esse verus penitens tria debet habere ut deus ignoscat sibi de omnibus peccatis suis. **H**oc quod supra ser. v. pte. iij. Secundo dicitur de xij. generibus hominum quod contra peccat mortaliter iam in hoc seculo. ut ipsi simplices homines qui non sciunt confiteri. addiscant ex his xij. generibus hominum quod confiteri debeant. **H**oc quod infra ser. xxvij. pte. ij. Tertio exemplum de illis qui propter verecundiam humanam non plene confitentur omnia peccata sua. quia tales homines eternaliter dannabuntur. **H**oc quod in pmpuario. xxij. l.

De passione domini. Sermo. XIII

Vos omnes

Qui transitis per viam attendite et videte si est dolor filii sicut dolor meus. **A**breui. p. Considerando passionem domini nostri iesu christi. tunc plus fletu debet quod aliquid dicere. **E**x quo creator noster deus noster. dominus noster. redemptor noster. pater noster. frater noster. hodie amare flevit in cruce pro nobis non solum lacrymas effudit oculorum. sed proprium sanguinem ex omnibus membris sui corporis. et etiam hodie tot creature flevunt sicut in fine sermonis dicit. quod merito quilibet nostrum hodie flere debet et tristari et compati domino nostro iesu christo. **S**ed quia sine gratia nec flere nec loqui possumus salubriter de passione domini. **I**decirco recurramus primo ad filium dei dominum nostrum iesum christum. qui licet hac die fuerit plenus doloribus. facilliter tamen est largitus regnum suum ad preces unius latronis. scilicet paravimus. **E**t etiam ad matrem quam hodie tristis est super omnes matres. **N**am sicut angelus gabriel in annunciatione dixit. **B**enedicta tu in mulieribus. et hodie propositum possumus dicere. **T**u tribulata es super omnes mulieres. **R**ogamus igitur filium et matrem ut dent nobis loqui de sua passione ut sit sibi placitum et nobis in nostre devotionis augmentum. **E**t ut si impetremus dicamus cum devotione qui-

bet nostrum **P**ater noster et **A**ve maria. **O** vos omnes qui transitis etc. **S**i passiones sanctorum recitant populi ut inducantur ad cordis devotionem. peccatorum contritionem. mundi despectionem. et tribulationum supportationem quanto magis passio christi omni devotione. attentione. et reverentia est audienda. quia ipse est sanctus sanctorum. dominus universorum. iudex vivos et mortuos. ut audientes possiderent et excessivam charitatem ad genus humanum. **I**pse enim tam excessivum nos dilexit quod non tamen unam guttam sanguinis de totum sanguinem suum preciosum largitus pro nobis effudit. **U**n beatus Bernardus. Suffecisset ad redemptionem humani generis minima gutta sanguinis christi. **S**ed tanta est copia ut ex inundatione beneficij. virtus innotesceret diligentis. **P**assio autem domini nostri iesu christi a quattuor evangelistis describitur. et ideo. iij. diebus in ista hebdomada legitur. ut quod omnes quattuor scripserunt ab omnibus audiat. quia aliqui unus scribit quod alius omittit. **E**t ergo in presenti passione tria sunt dicenda. **P**rimo quod passio christi a iudeis fuit inchoata. **S**ecundo quod passio christi a gentilibus fuit consummata. **T**ertio quod sunt illa que hodie in ecclesia fiunt. et alias nunquam pro totum annum. et quod hodie nos debent inducere ad fletum cum uno exemplo. **Q**uod ad primum sciendum quod christi passionem cum dei adiutorio ex historiis. iij. evangelistarum breviter recitare intendimus. incipiendo passionem christi feria sexta ante dominicam de passione. **S**ic enim habet **J**oh. xi sic quod hodie sunt. xv. dies quod iesus suscitavit **L**azarum quatuordecim. et istud miraculum fuit ita manifestum quod propter illud miraculum et alia miracula que christus fecit. et propter vitam suam sanctissimam. et propter verba sua gloriosissima. quasi totus mundus ibat post ipsum et plures de populo iudeorum convertebantur ad ipsum. **U**n **J**oh. xi. **P**harisei dicebant ad seipsum. videtur quod nihil proficimus. ecce totus mundus post eum abiit. **I**gitur principes iudeorum et pharisei qui erant invidiosi et inimici christi. videtes gratiam magnam quam communis populus habebat ad ipsum. statim in sabbato sequenti habuerunt consilium in quo dixerunt unus ex eis. **Q**uid facimus. quia homo iste multa signa

Sermo

facit. et si dimittim⁹ eū sic. oēs credent in eū
et veniēt romani et tollēt nostr⁹ locū et gen-
tem. **Tūc** vn⁹ ex eis **Cayphas** noīe dixit:
Vos nescitis quicq̃. nec cogitatis: **Expe-**
dit vt vn⁹ moriat⁹ hō. et nō tota gens pere-
at. **Et** sic p̃clusū fuit q̃ christ⁹ mori deberet.
Et ex illa die cogitauerūt interficē eū. **Vñ**
illa dñica vocat⁹ dñica i passione. **Sciens**
autē iesus q̃ nouit abscondita q̃ p̃ciliū esset
p̃clusū d morte sua. recessit d illo loco. scz
de bethania. et inuit i locū desertū q̃ vocat⁹
effren cū discipulis suis. et p̃mansit ibi. viij
dieb⁹. **Et** vsq̃ ad sabbatū palmar⁹. **Vñ**
cēt⁹ i speculo histo. li. viij. c. xxiij. dicit. q̃ i
illis dieb⁹. **Abagarus** rex infirmabat⁹ mor-
bo quodā irremediabili. q̃ audiens mira-
cula q̃ christ⁹ fecit. cecos illuminando. le-
prosos mūdando. mortuos suscitādo. cu-
piebat iesum videre. et misit ad eū nūcios
vt ad eū veniret et eū sanaret. **Rñ** dicit ei ie-
sus p nūcios illos. dicens: **Si** faciē meam
corporaliter cernere cupis: ecce tibi vult⁹
mei speciē trāsformatā in lintheo dirigo.
p quā desiderij tui feruorē refrigeres. **Et**
q̃cqd de me audisti neq̃ quā ipossibile fie-
ri existimes. **Postq̃** tñ cōpleuero ea q̃ de
me scripta sunt. dirigā tibi vnū ex discipu-
lis meis. q̃ tibi et p̃plo tuo sanitaq̃ impetiat
auxiliū. et ad sublimitatē fidei vos pducāt.
Et in sabbato palmar⁹ reuersus est iesus
cū discipulis suis in bethania. et fecerunt
ibi cōmuniū. et **Martba** eis ministrabat. et
Laazar⁹ erat vn⁹ ex discubentibus cū iesu.
sed plures exierūt de hierlm. nō p̃p̃t iesum
tñ. s vt **Laazar⁹** viderent quē suscitauit a
mortuis. **Cogitauerunt** ergo principes sa-
cerdotū vt **Laazarū** interficerēt. quia multi
abibant a iudeis. p̃pter illū. et credebant in
iesum. **Vñ Aug⁹** in li. de verbis dñi di-
cit. q̃ i illa cēna interrogauerūt **Laazarū** de
amaritudine mortis corporalis. q̃ rñdit. q̃
nulla creatura possit cogitare amaritudi-
nem mort⁹ anteq̃ aīa sepat⁹ a corpore. **Tūc**
christ⁹ cepit tremere et sudare. qz cognouit
amaritudinē mortis suę. qz homo erat sic
et nos. **Tūc** maria magdalena vnguent⁹
p̃ciosū effudit sup caput ei⁹ vt p̃fortare-
tur. et tota domus impleta ē ex odore vn-

gueti. **Tūc** iudas murmurant⁹ dicens. vt
qd p̃ditio h: qre hoc vnguētū nō ṽdidit
tricētis denarijs. et datū est egenis. **Dixit**
autē s̃m **Joh.** nō qz de egenis p̃tinebat ad
eū. s qz fur erat et loculos habebat et ea q̃
mittebant⁹ portabat. **Et** iudas ab illa ho-
ra cogitabat quō iesū traderet vendereq̃
iudeis posset. vt sic recuperaret illos. xxx.
denarios q̃s putabat se p̃didisse. qz deci-
mam p̃tez p̃suevit furari. **Hoc** totū factū
ē in sabbato palmar⁹. **Dñica** autē palmar⁹
venit iesus de bethania i hierlm. et cū ap-
propinquaret ciuitati fleuit sup eā dicens:
qz si cognouisses et tu feres. **Et** ibi recept⁹
fuit cū maximo honore quē vnq̃ habuit
in hac vita. qz q̃si tot⁹ cōmunis popul⁹ ci-
uitatis venit obuiā ei cū ramis palmar⁹
cātando et clamādo: **O** sanna filio dauid
benedict⁹ q̃ venit i nomine dñi. **Secūda** fe-
ria ocululo venit de bethania itez i tem-
plum et docebat populū dicens: **Ego** si ex-
altatus fuero a terra. oīa trabā ad meip̃sū.
Et tunc adēxerūt ei mulierē i adulterio
dephensa dicens: **Magister** h mulier
mō dephensa ē i adulterio. i lege autē mā-
vat moyses h mōi lapidare. tu ergo quid
dicis. **Tūc** iesus rñdit dicens: **Qui** vest⁹
sine peccato ē. prim⁹ lapidē in illā mittat.
Et i fine dixit iel mulieri. vade et noli am-
plius peccare. **Tertia** feria itez de betha-
nia in tēplum venit. et docebat populum et
p̃dicauit de iudicio extremo et dixit: **Ego**
modo vobiscū sum ad t̃ps parū. ego re-
cedā a vob⁹ et nō me videbitis. et s̃ christ⁹
dixit d morte sua. **Sed** principes et pha-
risei intellexerunt de recessu suo corpali. et
statim principes et pharisei q̃rta feria con-
gregati sunt i atriu cāyphe. et tractauerūt
d morte christi dicens: **Quid** facim⁹. qz h
hō multa signa facit. faciam⁹ p̃ciliū nostr⁹
cito. qz sibi notificatū ē q̃cquid in alio cō-
alio decreuim⁹. ne effugiat man⁹ nostras.
Et dixerūt: **Non** in die festo. ne forte tu-
multus fieret i populo. qz timebāt populū
cōmunē q̃ habebat singularem gratiā ad
christum ne eripent eū de manib⁹ eoz. sed
in die i quo populus itent⁹ eet labori suo.
et i illa q̃rta feria christ⁹ māsit i bethania

et non venit in hierusalem. Judas autem scan-
 oth scivit quod in die erat congregati simul. et
 inquit a christo et discipulis de bethania ad
 principes et phariseos dicens. Quid vultis
 mihi dare et ego vobis eum tradam. Audiētes
 hoc gauisi sunt valde. et promiserunt ei pecuni-
 am dare. scilicet xxx. denarios. Sciendū quod isti
 denarii erant bismaelitici per quos Joseph
 qui tenet figuram christi venditus fuit ante
 quattuor milia annorum. et hereditaria succes-
 sione fuerunt deuoluti ad illos iudeos et
 vnde valuit. x. vsuales. Et in signum huius
 postmodum per illis denariis emptus est ager
 vnde in sepulturam peregrinorum. Ista venditio
 facta est quarta feria ante cenam domini. Et propter
 illam venditionem aliqui abstinent quartis fe-
 riis a carnibus. et est bonum et laudabile. Et
 quinta feria appropinquante hora mortis.
 appropinquare voluit loco. Et dixerunt
 discipuli cum irent in hierusalem. Quo vis eam
 et parem tibi vnde manducet pasca. Et mittit
 duos de discipulis suis. scilicet petrum et iohannem.
 et dicit eis. Ite in civitatem et occurret
 vobis homo lagenam aquę baiulans. se-
 quimini eum et quocumque introierit ibi pa-
 rate nobis. et vespere facto cenauit cum disci-
 pulis suis in signum amoris. Et in illa cena
 ebullit tria fecit. Primo comedit agnum
 asinum cum lactucis agrestibus in vno catbi-
 no terreo. Ad ostendendum quod ipse erat agnus
 iste benedictus. qui deberet assari in ligno cru-
 cis. Et in Luca habetur quod post esum agni
 iesus dixit discipulis suis. Desiderio de-
 sideravi hoc pasca manducare vobiscum
 antequam pariar. Et vnde ex vobis me tradet.
 Hic autem homini illi per quem tradar ego.
 Melius illi fuerat si natus non fuisset homo
 ille. At illi ceperunt tristari et dicere ei sin-
 galatim. Numquid ego sum domine. Sed iudas
 dixit. Numquid ego sum rabbi. quasi minus
 peccaret tradendo magistrum quam dominum. Et
 tunc petrus annuit iohanni ut interrogaret eum
 quis esset qui traderet eum. et iesus dixit iohanni
 Cui intinctum panem porrexero ipse est qui
 me tradet. et statim in eum intravit diabolus.
 Secundo lauit pedes discipulorum suorum. Ad
 ostendendum quod passio sua benedicta est quam la-
 uit nos ab omnibus peccatis nostris. Et

Chryso. dicit quod a iuda cepit lavare pedes
 Tertio consecrauit corpus suum et sanguinem ad
 hoc. ut illo sacramento uti debeamus in memoriam
 passionis eius. et tunc consecrauit eos sacer-
 dotes et imposuit eis characterem. et dedit eis
 potestatem perficiendi hoc venerabile sacramen-
 tum. et ibi institutum est hoc sacramentum. Et
 post dixit iesus ad iudam. Quid facis fac ci-
 tius. et statim surrexit et abiit ad principes
 et phariseos. ut perficeret traditiones iesu
 christi. et post recessum iude. tunc christus dul-
 citer locutus est et predicauit discipulis suis lon-
 gum sermonem. et postea dixit. Omnes vos
 scandalum in me patiemini in ista nocte. Re-
 spondens petrus ait. Et si omnes scandaliza-
 ti fuerint in te. ego nunquam scandalizabor. pa-
 ratus sum enim tecum. et in mortem. et in carcerem
 ire. Ait illi iesus. Amen dico tibi quod in hac
 nocte antequam gallus bis cantet. ter me nega-
 bis. Ait illi petrus. Etiam si oportuerit me
 mori tecum. te non negabo. Similiter et omnes
 discipuli dixerunt. Egressus autem iesus do-
 mum cum discipulis suis duxit eos ex hie-
 rusalem et transiit cum ipsis quendam torrentem
 qui dicitur Cedron. et est vallis qui dicitur cedron. propter
 multitudinem cedrorum qui ibi nascuntur. per quam
 vallem fluebat torrens de duobus monti-
 bus. scilicet de monte sion et de monte oliueti.
 Et ipse cum discipulis suis introiit in quen-
 dam hortum. quem sepe peruenit cum disci-
 pulis intrare ad consulendum et docendum
 eos. et iudas proditor sciebat locum illum. eo
 quod sepe illuc ibat cum discipulis suis iesus.
 Cumque introisset in hortum dixit iesus discipulis
 suis. Sedete hic donec vadam illuc et orem.
 Et assumpto petro et duobus filiis zebedei
 scilicet iacobo et iohanne. cepit contristari et me-
 stus esse. Tunc ait illis. Tristis est anima
 mea usque ad mortem. sustinete hic et vigilate
 mecum. et orate ne intretis in temptationem. Et
 pergressus ad iactum lapidis. proiecit in faciem
 suam orans et dicens. Mi pater si fieri potest
 transeat a me calix iste. Verumtamen non
 sicut ego volo sed sicut tu vis. O quam miser
 homo qui non vult suam voluntatem diuine
 voluntati conformare. cum christus eterni
 patris filius. pro eo obediens extiterit usque ad
 mortem crucis. Facta autem oratione rediit ad

Sermo

illos tres discipulos suos et inuenit eos dormientes et dixit petro: **S**imō dormis. nō potuisti vna hora vigilare mecum. **Flō.** Ideo christus increpauit petrum per ceteris singulariter. quia per ceteris petrus gloriabatur dicens: **E**tiam si oportuerit me mori tecum non te negabo. **I**teque abiit secundo et orauit dicens: **P**ater mi. si non potest hic calix transire nisi bibam illum. fiat voluntas tua. quasi diceret: **S**i non potest genus humanum aliter redimi nisi per mortem meam. fiat voluntas tua non mea. **E**t venit iteque ad discipulos suos et inuenit eos iteque dormientes. **E**rat enim oculi eorum grauati somno per longitudine vigiliarum. et tristitie magnitudine. et ignorabant quid responderet ei. **E**t relictis illis. **T**ertio iteque abiit et orauit eundem sermonem. **T**unc apparuit ei ut lucas ait. angelus confortans eum in suis magnis angustiis. quos circa mortem futuram habuit. **E**t dicunt doctores quod apparitio ista erat corporalis in assumpto corpore humano. **S**ed quoniam quare dominus cum esset fortitudo angelorum et omnium creaturarum. indiguit confortatione et consolatione angeli. **R**espondet venerabilis **Beda.** **C**reator non indiguit creature subsidio. sed homo factus fuit pro nobis. sicut ergo propter nos tristatus est. sic propter nos confortatus est. **P**ost hoc dicit **Lucas.** **E**t factus est in agonia. id est certamine protrahebat mortem quam sensualitas abhorrebat. sed secundum voluntatem et iudicium rationis mori volebat propter salutem nostram. ut nos liberaret ab eterna morte. et sic plinius orauit. et tam intime et tam seriose et in tanta anxietate. quod omnes vena sui corporis mouebantur. **E**t sic ex vehementia anxietatis factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrerent in terram. **O**portet cor considerare hic. quanta. quam amara. quam anxiosa fuit mors et passio tui redeptoris. cuius sola imaginatio tantum naturam immutauit. quod per angustia sanguineum sudorem sudauit. **H**ic queritur vtrum iste sanguis fuit verus et naturalis. **R**espondetur quod sic. sed non fuit naturalis modo perfusus. quia protra naturam est sudare sanguinem. ut dicit **Beda.** **T**unc venit tertio ad discipulos suos. et compatiendo dixit illis: **D**ormite iam et requiescite. et cum paululum requieuisset dixit eis: **S**ufficit. venit ho-

ra: ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum. ecce qui me tradet. prope est. **E**t adhuc eo loquente: **E**cce iudas traditor venit in hortum. et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus. et laternis. et facibus. et armis. missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. scilicet iudeorum ad comprehendendum et ligandum iesum. et iudas traditor antecedebat eos. **D**editque eis signum dicens: **Q**uemcumque osculatus fuero. ipse est. tenete eum. et ducite eum caute. scilicet ne vobis euadat. **E**t hoc ideo faciebat ne iacobus alphei qui multum filius erat domino caperetur loco eius. **I**esus itaque sciens omnia que ventura erant super eum. voluntarie passus est obuiam et dixit ad eos: **Q**uem queritis. **R**esponderunt ei: **I**esum nazarenum. **D**ominus iesus dixit eis: **E**go sum. et subito dixit. ego sum. abierunt retrorsum et ceciderunt in terram. **P**ost hoc ostendit christus suam magnam potentiam quod unico verbo hostes suos prostrauit in terram. et si mille milia fuisset eum non cepissent nisi voluisset. **E**t hoc fuit manifestum signum voluntarie passionis sue. quia noluit fugere cum bene potuisset. **P**ost hoc ut dicit **Ambrosius.** permisit eos dominus surgere et iteque interrogauit eos dicens: **Q**uem queritis. **I**sti responderunt: **I**esum nazarenum. **R**espondit iesus: **D**ixi vobis quia ego sum. **S**i ergo me queritis. sumite hos abire. **T**unc iudas traditor accedens osculatus est eum dicens: **A**ue rabbi. **R**espondit iesus: **A**mice ad quid venisti. **Q**uerit quare christus dixit amico. cum scilicet ipsi inimicum et traditorem suum. **R**espondetur primo ideo. quia iudas habuit tria signa amicitie. scilicet amplexando. osculando. et salutando. **S**ecundo. quia merito debebat esse amicus christi propter multa beneficia que christus ante sibi exhibuit. **T**ertio. quia christus fuit iam pater iteque eum recipere ad amicitiam suam. etiam si adhuc qui offendisset eum. **T**unc post osculum accesserunt. et manus iniecerunt in eum et tenuerunt eum. **V**identes autem discipuli quod futurum erat. dixerunt ei: **D**ominus si percussus in gladio? **A**ntequam autem dominus responsum dedisset discipulis. petrus qui erat ardentior aliis. gladio euaginato amputauit seruo cayphe nomine malchiam auriculam dextram. **S**ed voluit eum adhuc dolorosi verberasse. si non cecidisset cum capite. **D**icit quidam doctor. quod petrus tam ardens erat

q̄ sibi caput diuidere volebat . q̄ temer⁹
sup̄ christū p̄mebat q̄ ceteri . et b̄ cor petri
valde penetrauit . **I**esus autē dixit petro :
Mitte gladiū i vaginā suā . **O**m̄es autē q̄
acceperint gladium . i . temere ⁊ in debite et
p̄p̄ia auctoritate extrahūt contra p̄imos
gladio peribūt . i . incidēt i gladiū maledi-
ctionis eterne . **A**n nō putas si vellē me de-
fendere . q̄ possem rogare patrē meū . ⁊ ex-
hiberet mihi plus q̄ . xij . legiones angeloz
Vn̄ **E**sa . xxxvij . legit . q̄ angel⁹ dñi i vna
nocte i castris assyriorū percussit d̄ exercitu
regis **S**enacherib cētū octuagintaquinq̄
milia viroz tpe **E**gechi⁹ regis hierusalē .
Et statim tetigit iesus auriculā serui illi⁹ .
⁊ sanauit eū in p̄sentia oīz nob̄ i exēplū
q̄ noluit aliquē p̄pter se ledi . **I**n illa ho-
ra dixit iesus turbis . i . armatis circūstan-
tibus pie et mansuete **L**āq̄ ad latronem
existis . i . huc venistis cū gladijs ⁊ fustibus
cōprehendere me . cū tñ quotidie apud vos
eram in tēplo docēs . ⁊ nō me tenuistis nec
man⁹ extēdistis i me . sed h̄ ē hora vestra ⁊
potestas tenebray . **T**unc totaliter accesserūt .
⁊ in eū oīno irruerūt tanq̄ lupi rapa-
ces in agnū mansuetū . **E**t fm̄ **B**ern̄ . pro-
strauerūt eū durissime sup̄ terrā sicut ipse
eos p̄strauerat . ⁊ appodauerūt se sup̄ pe-
ctus ei⁹ . ⁊ spuerūt in faciē ei⁹ speciosissimā
⁊ iocūdisimā . i . quā angeli desiderāt p̄spi-
cere . ⁊ durissime strinxerūt eū ad collū ei⁹ .
ligātes sibi man⁹ ad tergū sicut malefico .
⁊ sudor sanguineus adhuc ex nimia anxie-
tate mortis p̄ totā faciē eius in os deflue-
bat . ⁊ sputa indgorū sibi in faciē illata . ⁊ cū
non posset sputa ⁊ sanguinē i os deflue-
tia cū manib⁹ extergere . q̄ ligatas habebat
i dorso q̄si latro . oīno suffocat⁹ fuisset
ex sputo indgorū ⁊ sudore sanguineo . nisi
diuina virtus eū p̄ nob̄ ad vltiora tole-
randa reseruasset . **T**unc christo capto oēs
discipuli relicto eo fugierūt . **E**t q̄dā ado-
lescēs sequebat eum a longe . fm̄ marcū
amictus syndone . i . veste linea sup̄ nudo
corpe . q̄ nō habebat aliā vestē . quē etiam
cōprehenderūt ⁊ tenuerūt eū p̄ vestē . **A**t ille
relicta syndone . nud⁹ pfugit ab eis . **Q**uis
iste fuerit discipul⁹ euāgelistę nō exprimūt

Hiero . tñ vult q̄ fuit **J**acobus minor . q̄
christo filis fuit . **C**ū autē iesus duceret ad
domum **A**nnę p̄ vallē iosaphat . vbi erit
extremū iudiciū . tñ petr⁹ seq̄bat eū a lō-
ge . ⁊ alius discipul⁹ . scz iohannes **E**t ipse
iohānes introiuit cū alijs i atrium . q̄ erat
notus pōtifici . q̄ forte p̄ iohis seruierat
ei piscando . ⁊ forte portauit pisces ad do-
mū pōtificis . **P**etrus autē stabat ad ostiū
foras . **E**xiuit autē iohānes ⁊ per ancillam
ostiariam intrauit . ac petro ab ea ancilla
ingressum impetrauit . **A**ccēso autē igne in
medio atrij ⁊ circūsedentibus illis erat pe-
trus i medio eoz . quem cū vidisset ancilla
quedam dixit : **N**unq̄d ⁊ tu ex discipulis
hoīs es isti⁹ . **T**ūc negauit primo . scz sim-
pliciter dicens : **N**on sum : nec noui illuz .
nec scio quid dicis . **S**tabant ergo serui ⁊
ministri in circūitu . scz illi q̄ iesum cōphē-
derunt ⁊ ligauerūt . fm̄ sanctū **L**bo . ⁊ ca-
lesfaciebant se ad prunas q̄ frigus erat . et
petrus stabat iter eos quasi vnus ex illis
q̄ calefaciebāt se . **E**t fm̄ **B**edā . **I**nterim
q̄ petrus se calefaciebat . **A**nnas pontifex
qui dicebatur pontifex . non q̄ actu esset
pontifex . sed q̄ quondā fuerat . interroga-
bat iesum de discipulis ⁊ de doctrina ei⁹ .
Et iesus ad primam q̄stionem . scz de dis-
cipulis eius nihil rñdit . q̄ p̄tūc non sciuit
aliq̄d boni loqui de eis . nec voluit aliq̄d
malum loqui de eis . **I**n hoc dāns nobis
exemplum vt cuz non scimus loqui bona
de primis . nec etiā mala . q̄nis vera sint .
tamen intentione mala loqui nō debem⁹ .
Vnde **C**hryso . **S**icut est mortale pecca-
tū innocētī falsū crimen imponere . sic verū
crimē occultū mala itentione alijs reuela-
re . **E**t i hoc plures gūiter delinquūt . **S**z
de scda q̄stione . scz doctrina rñdit fm̄ q̄
habet **J**oh . xvij . **E**go palā locutus sum
mūdo . ego semp̄ docui i synagogis ⁊ i tē-
plo quo oēs iudei pueniūt . ⁊ i occulto lo-
cut⁹ sum nihil . q̄d me interrogas . **I**nter-
roga illos q̄ me audierūt q̄d locut⁹ sū ipsis
Ecce hi sciūt q̄d dixerim ego . **H**ec autē cū
dixisset vn⁹ assistens ministroz dedit ala-
pam iesu dicens : **S**ic respōdes pontifici . i .
quomodo sic audes ⁊ talit̄ rñdere pōtifici

Bermo

vel plato. Rndit ei ielus: Si male locut⁹ sum. testimoniū pbihe de malo. Si autē tene. qd me cedis: Hec alapa fuit pgnalis et iniuriosa christo qdruplici ratioe. Pri^{mo} qd seruus pcussit dñm. Scdo qd i pre nobilioze. scz in facie teneriozem. Tertio i publico. qd corā omnib⁹. Quarto. qd sine causa. Et tñc Annas misit ielū ligatū ad Caypham q erat pōtifer anni illi⁹ et socer ipsi⁹. In cui⁹ iam domo cōuenerāt maiores iudeoz. Notāduz q p̄sentatio h maior fuit q̄ prima. qd fm reuelationē *Wigithi* i via ad Caypham. xxx. vicib⁹ conspuerūt eū et xl. vicibus alapis eū cedebāt et trib⁹ vicibus añ domū Cayphę. In domo autē Cayphę. xlii. vicib⁹ pcusserūt eū i faciem. et toties p̄spuerūt. et talia multiplicata maiorem lesionem christo inferebant. *Wodo* d beato *Johāne* nulla fit mētio. qd fortasse ad beatā virginē inuit et qd filio suo acciderit ei nūciauit. Insup notādū ē qd verisimile ē petz post primā suā negationē christū captiuatū et ductū de domo Anne ad domū Cayphę fuisse secutū. vt adhuc videret finē. vtz dimitteret vel cōdēnaret. sed anteq̄ intrauit domū Cayphę. gal. us cātavit. scz primo. et petr⁹ non aduertit. ppter strepitū. h̄ intrauit domum cū alijs volēs se itez calefacere. et sedit ad ignē in medio circūsedentium. Quē cum iterum ancilla q̄ erat ibi intuita fuisset dixit: Et h̄ cū iesu naçareno erat. Ille antez negavit secundario cū iuramēto. qd nō noui hominem. et intervallo facto q̄si vnus horz. vt habet in *Matth.* Accesserūt qui stabāt circa ignē. et dixerūt petro. Vere et tu ex illis es: Nam et loquela manifestū te facit. scz qd galileus es. Maxime autē urgebat eū vn⁹ ex seruis pontificis cognat⁹ malchi cui petrus auriculā abscidit. qd dicebat se eū in horto vidisse cuz iesu. Tunc petrus plustimuit et negavit tertio. ut habet *Matth.* et cepit anathematizare et cuz maledictioe sui ipsi⁹ iurare. qd nescio hoiez istum quē dicis. Et adhuc eo loquēte. ut dicit *Lucas*. gallus cātavit. scz secundario Tunc respexit dñs petz oculo misericordie et nō corpali. fm *Aug.* et *Ambro.* ex q

respectu illuminat⁹. recordat⁹ est verbi qd dixerat ei dñs: Anteq̄ gall⁹ bis cātet. ter me negabis Et egressus foras fletit amare. et ita amare qd p̄gna et culpa fuit sibi remissa. Notandū qd beat⁹ petr⁹ pmo simpliciter negavit. scdo iuravit. tertio anathematizauit. qd peccatū nō deletū intertrahit. Post negationē inuit i foueā q̄ dē gallicātus. vbi iam est ecclia edificata in honore sancti petri iter montē sion. et ciuitatem hierlm. et in ea latuit plorando. non audēs se ceteris iūgere discipulis. vsq̄dū iesus a mortuis resurgēs die tertia i eadez fouea sibi apparuit. et ut se ceteris aplis iūgeret p̄cepit. Post recessum petri summi sacerdotes et omne p̄ciliū q̄rebāt adūsus ielū testimoniū. vt eū morti traderēt. nec inueniebāt. scz qd falsum et iniustum esset in eo Cayphas vero volēs eum cape i sermone dixit ad eū it̄rogās: Adiuro te p̄ deum viuū. vt dicas nob̄ si tu es christ⁹ fili⁹ dei viui. Et rñdit: tu dixisti: qd ego sum. Verū tamen dico vob. amodo. i. i futuro. scz i die nouissimo videbit⁹ filiū hoīs sedētē a dextris virtut⁹ dei. et venietez i nubib⁹ celi. Tūc Cayphas scidit vestimēta sua dicēs Blasphemauit. Quid adhuc egenus testibus: Ecce nūc audistis blasphemiaz ex ore eius: qd videt vobis: At illi rñdentes dixerunt: Re⁹ ē mortis. Post h̄mōi clamorē. euz turpissime tractauerūt. Primo faciē ei⁹ p̄spuēdo q̄si esset leprosus. Scdo collū eius percutiendo. Tertio faciē alapis cedendo: *Esa. l.* Faciem meā nō auerti ab increpantibus et p̄spuentibus in me. Quarto faciē eius velando et pcutiēdo. dicentes: p̄phetica nobis christe quis est qd te percussit. Quinto barbā extrahēdo. Unde *Esa. l.* Corpus meū dedi pcutientibus. et genas meas vellentib⁹. Cum enī essent crudelissimi et sine omī misericordia p̄tra christum. omnia mala et vituperia q̄ poterant excogitare. ei faciebant. Alij ad hoc moti ex inuidia et p̄pria malicia. Alij vt maioribus placerēt. modo trahēdo eū per crines supra. et p̄ pedes infra. pcutiēdo. trudendo. et conspuendo. Quis enim euangelistę nō omnia scripserunt explicite

que passus est dominus iesus christus: tñ
 sanctus **Lucas**. xxij. c. implice cōphē-
 dit dicens. et multa alia cōuitabantur ei:
O fidelis christiane cōsidera hoc et ppen-
 de quātas et quot iniurias passus est p te
 hac nocte vsq; mane dñs iesus: Jā ab il-
 ludētibus. Jam a collaphicantib⁹. Jam
 a pspuētibus zc. tota nocte nihil quieuit
 p te. et ppter eum dormias hac nocte i stro-
 podio vel scamno. et recordare qz peccata
 tua fuerunt causa sup accerrime passionis.
 et caueas tibi a supbia luxuria. ab amore
 illicito. ab auaricia. a rebus iniustis. ab in-
 iusta emptione et venditione. a choriqati-
 one. ebrietate. peieratione. turpiloqo. blas-
 phemijs detractionibus. et sic de alijs pra-
 uis operibus et peccatis. que te retrahunt
 ab eius amore. Jam habetis quod et q̄liter
 passio christi a iudeis fuit inchoata. Et h
 quantū ad primam ptem huius sermonis
Quantū ad scdā ptem hui⁹ sermo-
 nis. scz qualiter passio christi per gentiles
 fuit psummata. Mane igit scz sexta feria
 concilium inierunt. scz secundario omnes
 principes et seniores populi aduersus iesū.
 ut eum morti traderent. et vinctū duxerūt
 eū de domo **Cayphe** in p̄torio et tradide-
 runt eū p̄torio pilato q̄ erat gētilis et custos
 hierusalem ex parte tiberij cesaris romano-
 rum. et habuit p̄tatez ipsum damnādi ad
 mortē. **U**n iudas audiens ipsum ductū
 ad pilatum iam nō estimauit eū amplius
 posse euadere. pgnitētia duct⁹. retulit in-
 dēis. xxx. denarios dicens: **P**eccauit tra-
 dens sanguinem iustum. At illi dixerunt:
Quid ad nos: tu videris. **V**idēs aut iu-
 das q̄ eū deridebāt lapsus ē i desperati-
 onem. et p̄iectis argenteis i templo. abiēs
 laqueo se suspēdit. **J**udas tria fecit. **P**ri-
 mo pgnituit. **S**ecūdo restituit denarios.
Tertio p̄fessus ē dicens: peccauit tradens
 sanguinē iustum. s qz desperauit hoc fuit
 pessimū. **P**iero. **J**udas plus peccauit de-
 sperando qz christū tradēdo. **U**n d iuda
 habetur in decre. **J**udas a venia exclusus
 nō fuisset. si ipsam a christo postulasset. s
 pgnit. dis. iij. **I**nter h bircū. **C**ū christ⁹ sta-
 ret corā p̄fide in p̄torio. iudei nō introierūt

ne ptaminarent. s vt manducaret pasca-
 sez mūdi. **C**hryso. **I**mpia cecitas. cōta-
 minari timēt alieno habitaculo. et inocent
 sanguinē fundere nō verētur: **S**iles illis
 sūt qdā faciētes sibi p̄scientias de leuib⁹
 peccat⁹ q̄ tñ gūiora incidere nō formidāt.
Accusabāt aut dñm iesū s q̄ttuor. **P**ri-
 mo. qz phibebat tributū dari cesari. vt ex
 h pilat⁹ q̄ recepit tale tributū moueretur
 p̄tra eū. **S**cdō q̄ dicebat se regē. pilatus
 aut primā accusationē nō reputans. quia
 forte dñm audierat dixisse iudeis: **R**ed-
 dite q̄ sunt cesaris cesari. et q̄ sūt dei deo.
 sed qz scdā accusatio videbatur derogare
 p̄tati cesaris. ideo pilatus vocauit iesum
 seorsum. et interrogauit eū dicēs: **T**u es rex
 iudeoz. **R**ndit iesus dicēs: dicis h de te
 ipso. an ali⁹ dixerunt h tibi de me. **R**ndit
 pilatus: **N**unquid ego iudeus sum. gens
 tua de qua natus es et pontifices tui tra-
 diderūt te mihi q̄ dicunt q̄ dicis te esse re-
 gem iudeoz. **R**ndit iesus dicēs: **R**egnū
 meū nō ē de hoc mūdo. i. terrenū. s celeste
Ait pilatus: ergo rex es tu. **Q**ui ait: tu di-
 cis. **P**ilatus audiens q̄ regnū suū non
 esset de h mundo. nō curauit istā accusati-
 onem. sicut nec primā curauit. **T**ūc pilat⁹
 exiens de p̄torio ad iudeos dicens: **E**go
 nullam causam mortis inenio i isto hoīe.
Tunc iudei allegabāt tertiā accusationē
 dicentes: **I**pse sua doctrina noua cōmo-
 uit. i. peruerit a via veritatis populum p
 vniuersaz iudeā. incipiens a galilea vsq;
 huc. **C**um autem audisset **P**ilatus q̄ ga-
 lileus esset et de iurisdictione herodis. tūc
 misit eum ad herodez regem galilee. quia
 tunc tps erat in hierlm. vt eum indicaret
 fm iudiciū suū. **H**erodes autē viso iesu
 gauisus est valde. quia ex multo tempore
 cupiebat eū videre. eo q̄ multum audi-
 erat. scz de miraculis et doctrina ei⁹. et etiā
 qz sperabat se ab eo aliquod signū vide-
 re. **E**t interrogauit eū multis sermonibus
Et iudei accusabant eū in multis. **S**ed
 christus neq; herodi neq; iudeis eū accu-
 santib⁹ rndit. **I**deo ne utilitas sup passi-
 onis ip̄diret. **S**i enī rndisset herodi. tūc
 eū herodes liberare poterat. **C**um ergo

Sermo

christus nullū signum faceret. nec herodi respondere vellet. reputauit herodes eū fatuū et spreuit eū. et repulit eū a se. et in signū fatuitatis induit eū herodes veste alba ludicra et derisoria. et remisit eū ad pilatū vt cū eo faceret qd vellet. Et ob hāc causam herodes et pilatus facti sūt amici. q̄ prius erāt inimici adinuicē. Cū igitur christus rediret esset ad pilatū puocatus iudeis dixit. Nullā causā inuenio in hoīe isto ex his in quibus eū accusastis. Sed neque herodes supple repit eum dignā morte. Quā remisi vos ad illū. emendatū ergo. id est flagellatū illū dimittā. Sequitur in iohāne. Pilatus volēs liberare christum dixit iudeis. Est vobis consuetudo vt vnum vincitū dimittā vobis in pasca. habebat autē tūc vnu vincitū q̄ dicebatur barrabas. et erat propter homicidiū incarceratus. Congregatis ergo illis dixit pilatus. Quem vultis de duobus his vobis dimittā. barrabam an iesū q̄ dicitur christus. Sciebat enī pilatus q̄ propter inuidiā tradidisset eū. id est obtulissent principes autē sacerdotū et seniores persuaserunt populo. vt peteret barrabā. scilicet latronem. et iesum. scilicet innocentem interficeret. Cū ergo deliberassent. Pilatus eos iterum interrogās dixit. Quē vultis de duobus dimittā. et illi clamātes dixerūt barrabā. Putabāt enī secundum Chrysostomum. se posse astruere q̄ iesus deterior esset latrone. Pilatus autē dixit. Quid tūc faciā de iesu q̄ vocatur christus. Dicunt omnes. Crucifigat. At illis respondit. Quid enī mali fecit. At illi magi clamabāt. Crucifigat. Vidēs igitur pilatus q̄ nihil proficeret in liberatione christi. volēs populo satisfacere. et vt eos compelleret a persecutione christi. fecit dñm virgis flagellari et illudi. et hoc fecit secundum Chrysostomum. vt iudei faciat flagellis christi cessarent eū amplius persequi. Et ideo ministri pilati exuētes iesum primo alba veste q̄ eū herodes induit. quā adhuc habuit. Secundo ligauerūt eū durissime ad quādam columnā. Tertio flagellauerūt eū acerrime flagellis. ita q̄ sibi sanguis suus preciosissim⁹ per totū corp⁹ suū deflueret. et sic vulneratus fuit per totū corp⁹. **Uñ Ambrosio.** Super addiebāt plagā super plagā. linorem super linorem. quousq̄ tā ipsi q̄ inspectores fatigati

intererēt eū solui a colūna. hęc omnia christus pro nobis libenter et patienter sustinuit. qd nos pro eo. **His** penis pactis iudei suaserūt militibus. id est ministris pilati ut illuderēt ei tāq̄ regi fatuo. Et primo ministri induerūt eū antiquo purpureo indumēto in derisum et contemptū. Secundo plectentes coronam de spinis acutissimis quā imposuerunt capiti eius. per diademate regali irrisorie. Et dicit illa corona ex iuncis marinis fuisse. qui sūt acutiores spinis nostris. Et volunt quidā q̄ hāc coronā cum magnis lignis sibi acriter impresserunt et fuit ad modū pilei. **Hieronymo.** Quasi mille puncturas in facie et capite suo precepit a corona. Et secundum Bernardum. Os domini capitis perforauerunt. et vsq̄ ad cerebriū puenerūt. Tertio dederūt ei arundinē in dextra ei⁹ per sceptro. Quarto genuflexo ei illudebāt dicētes. Aue rex iudeorum et colaphizātes et expuentes in eū. q̄ illusio fuit sibi multū penalis. scilicet eū adorātes vt deū et salutātes vt regē. alaphizātes eū et spuantes in eū vt fatuū et vilē. ac preptibilem personā. Quinto accipiebāt arundinem et percutiebāt caput eius. vt spine forti⁹ capiti infingerent. Et hoc fuit valde lesiūm dño nostro iesu christo. Verisimile ē q̄ tātus sanguis per spinas de capite eius extractus largiter fluebat in frontē et genas et collum eius. ita vt apparebat quasi leprosus. et sanguis et sputum faciebant eum leproso similem. **Vñ Esa. liq.** Et nos reputauim⁹ eū quasi leprosum. **His** pactis adduxit pilatus foras iesum ad iudeos. Exiit igitur iesus de pretorio portans spineā coronā et arundinem in manu. et purpureum vestimētum antiquum. Et dixit eis pilatus. Ecce homo. Ecce rex vester. Iudei autem videntes iesum sic coronatum et flagellatū. clamabāt. Tolle tolle crucifige eū. et ad hoc ipsi alios vulgares puocabant. quasi dicerent. Hęc pena nō sufficit nobis sed crucifigat. Respondit eis pilatus. Quid enī malifecit. At illi magis clamabāt. Crucifige eū. Dixit eis pilatus. Accipite eum vos et crucifigite. Responderunt iudei. Nobis nō licet interficere quenq̄. Tūc iudei accusabāt eū de quarta causa dicētes. Nos legē habem⁹

et secundum legem nostram mori debet. quia filium dei se fecit. **U**n **L**euic. xxiij. precipit quod blasphemus occidatur. et tale crimen imponebant christo quod filium dei se nominauit. **C**um autem pilatus audisset hunc sermonem magis timuit. et ingressus portum duxit iesum secum intro. et dixit ad iesum: **U**n es tu. iesus respondit non dedit ei. **D**ixit ei pilatus. mihi non loquaris: **R**espice quia potatem habeo crucifigere te. et potatem habeo dimittere te. **R**espondit ei iesus. **N**on haberes in me potatem ullam. nisi tibi datum esset desuper. id est a deo. propterea qui me tradidit tibi maius peccatum habet. **E**t ex illo querebat ite pilatus dimittere illum. **I**udei autem non intelligentes clamabant dicentes: **S**i hunc dimittis non es amicus cesaris. **D**is enim qui se regem facit. contradicit cesari. **C**um igitur pilatus audiret hos sermones. id est minas de indignatione cesaris. pilatus timuit homines. scilicet cesarem offendere quod christum innocentem occidere. ergo adduxit iesum foras et sedit per tribunal. **E**t eo sic sedente misit ad eum vxorem suam dicens: **N**ihil tibi et iusto illi. multa enim passa sum hodie per visum. scilicet in somno propter eum. **E**t dicit **R**ico. de lira. quod diabolus apparuit vxori pilati inducens eam terroribus ad liberationem christi. ne per eius mortem perderet suam potatem. et ut nostram impediret salutem et liberationem. **S**ed pilatus iussit iesum in iudicio assisti. et dixit iudeis: **E**cce rex vestrum. **T**unc illi clamabant: **T**olle tolle. crucifige crucifige eum. **T**unc enim temporis mors crucis erat turpissima. **D**ixit eis pilatus. **R**egem vestrum crucifigam. **R**esponderunt iudei: **N**on habemus regem nisi cesarem. scilicet romanum. **V**ides autem pilatus. quia nihil proficeret. si magnum tumultum fieret in populo. **A**ccepta aqua lauit manus suas coram omni populo dicens: **I**nnocens ego sum a sanguine iusti huius. vos videritis. **A**udiestes hunc iudei dixerunt: **S**anguis eius super nos et super filios nostros. **A**udiens autem pilatus quod crimen vellet super se recipere. atque confiterentur impatori romano subiecti esse. tunc dedit sententiam ut christus crucifigeretur. **U**n in eadem hora duos latrones sive ad mortem indicauit. **S**ciendum quod pilatus conabatur christum liberare quinq; modis. **P**rimo in hoc quod ipsum ad herodem misit. **S**ecundo quod excusauit eum per herodem

Tertio in hoc quod dixit. corripiam ergo illum et dimittam. **Q**uarto per personarum adequationem. scilicet barrabe et christi. **Q**uinto per sententiam dilationem. **S**ed male finiuit. quia pilatus cesarem quod deum timuit. **E**tiam notandum quod pilatus fecit sic olim consuetudo fuit quando aliquis innocens fuit in aliquo re. tunc manus coram omnibus lauit. **S**ed tota aqua maris non poterat lauare pilatum. quin nocens erat. et hoc triplici ratione. **P**rima quia sciuit quod per inuidiam tradidisset eum. **S**ecunda quia dixit. non inuenio causam mortis in eo. **T**ertia. quia potatem habuit dimittere vel crucifigere eum. propter quod tenebat eum tanquam innocentem liberare ex officio iudicis. **D**ata igitur sententia pro christo a pilato. suscipientes eum milites praesidis: **P**rimo induentes eum vestibus suis. ut homines eum melius cognoscerent in sua veste. et sic maiorem verecundiam susceperet coram hominibus aspicientibus. **S**ecundo imposerunt ei crucem ponderosam et longam super humerum eius. **S**anta **B**rigitha et **A**nselmus dicunt quod crux christi. xv. pedum fuit in longitudine. **T**ertio associabant sibi duos latrones secum damnatos qui cum eo ibant ut ex eorum societate amplius diffamaretur. **C**um autem christus per medium vrbis duceretur cum latronibus multitudo maxima populi tam iudeorum quam gentiliu sequebatur eum. **Q**uidam plangebant suam innocentem mortem. quod illi debeant et insultabant ei. gaudentes de morte et passione eius. **Q**uidam forte ratione curiositatis ut viderent si de pena se liberaret. vel si moriens aliquod miraculum faceret. et ad quem finem deueniret. **Q**ueris vtrum maria mater christi praesens fuerit cum christo. **R**espondetur. quod christus fuit captus. flagellatus. coronatus. tunc mater christi non fuit praesens. quia iudei debonestassent matrem propter filium. sed quando exiit portando crucem. propterea. tunc mulieres deuote stabant iuxta portam ciuitatis. et non est dubium quin maria mater christi inter illas fuerit. quia dicit beatus **B**ernardus. in quadam autoritate. quod ipsum usque ad crucem secuta fuit. **E**t quando matrem vidit cum ceteris mulieribus stantem. et etiam quod fatigatus et debilitatus fuit. propter penas et afflictiones praeteritas tota nocte. et etiam de die sibi illatas. quod lento gradu incederet. et sic infra crucem

Verbo

inclinavit se in terrā et ampli⁹ crucē portare non poterat. Et dī q̄ in eodez loco sancta helena mater Constantini impatoris qñ visitavit terrā sanctā et sepulcrū christi pstruxit ibi vnā solēnem ecclīaz i honore beatę marie virginis. Tunc ministri pilati coegerūt quēdā noīe simonē p̄ez Ruffi et Alexandri veniētē d villa eundo ad ciuitatem. ut portaret crucē post iesum. Naz lignū sanctę crucis ita pphanū reputabat vt null⁹ ipsoz portare vellet. nec etiā tangere. Sancta Brigitha dicit q̄ grani pōdere crucis dep̄ssus quinquies cecidit. Cōsidera h quāta sit passa mater christi. Hgo maria i corde suo. cū sic videret filiū suū plenū dolorib⁹ et ptumelijs icedētē et crucē bainlantē. pie credit q̄ multas lachrymas fernidas ex oculis virgineis p genas suas fuderat. Verūtamen sciendum q̄ i omni passione et tristitia nullū signū impatiētis ostēdit i passione christi. Tunc dixit iesus mulierib⁹ lugentib⁹. Filie sion nolite flere sup me s sup vos ipsas flete et sup filios vestros. q̄ veniēt dies i q̄bus dicēt: Beati steriles q̄ nō genuerūt. et vtera q̄ nō lactauerūt. Et sic factū ē tēpore destructionis hierusalē. xli. āno post passionē et ascēsiōnem christi. cū Tit⁹ et Vespasian⁹ romani principes ciuitatem hierlm destruebant et matres filios p̄prios comedebāt. et q̄. xxx. indet v̄debant p vno denario. sicut pro xxx. denarijs v̄dit⁹ fuit dñs n̄r iesus christus. Ioseph⁹ dicit q̄ vndecies cētenamilia fame et gladio pierunt. et nonagintaseptē milia v̄diti sūt et dispersi. et verificata ē illa maledictio qñ dixerūt pilato: Sanguis ei⁹ sup nos et sup filios n̄ros. Et illā plagā christi flevit i die palmarū. ut habet Luc. xix. Vidēs iesus ciuitatē flevit sup eā. et lignū hui⁹ dixit: Filie hierlm nolite flere etc. Cū igit venissent ad locū caluarie deposuerūt crucē sup terrā. Postea exierunt eū vestibus suis. et nudus stetit ante crucem corā omni pplo. et ex illa exultatione dolor ipsi⁹ renouat⁹ ē. qd i h ppendi pōt. q̄ qñ alicui pann⁹ extrahit de vulnerib⁹ violēter q̄ in eo cōpact⁹ ē. eius dolor inouatur. Sic fuit cum dño n̄ro iesu christo.

Quantus dolor erat tūc in corde marie mestissime m̄ris eius. cū oculis suis videret filiū suū sic nudatū corā omi pplo. sic vulneratū et plenū doloribus. ut habetur. ex Ansel. in virginali planctu. q̄ maria velamen sui capiti accipiēs circūligauit lumbos eius. Deinde fm reuelationē sanctę Brigithę christū eleuauerūt. et ipsū crudelissime sup crucē iactauerūt ita q̄ oīa vulnera ei⁹ de nouo cruentare ceperūt. prius enī fecerūt foramina in cruce. et tunc primo vnū clauū ad manū ei⁹ incusserūt adeo spissum q̄ tūc sanguis nō potuit emanare ita vulnus clauo replebatur. Postea qñ volebāt alteram manū affigere. inueniūt q̄ brachiū christi foramē attingere nō poterat ob h ligato fune ad brachiū cum violētia traxerūt. et silez clauū eidē manui incusserūt. Et dicit qdā doctor. q̄ foramē pedū etiā excessit lōgitudinē corporis christi ideo etiā funib⁹ ipsū trabēdo intantū p longauerūt. vt pedes foramini coaptaretur. Ideo p̄p̄ hāc violētiā tractionū mēbra christi adeo disticta sūt q̄ coste et ossa numerare poterāt. Iuxta illud quod an pphetiatū ē. ps. xxi. Foderūt enī manus meas et pedes meos. dinumerauerunt oīa ossa mea. Vodo illā penālē extensionem q̄liē christ⁹ p te exp̄sus et tract⁹ fuit i cruce. quotidie inspicere cū deuotione et cōpassione tui cordis. Nam legit q̄ cū qdā persona deuota in quadā reuelatione interrogaret a christo in q̄ christus magis p nob voluisset. Rñdit qñ extēsus fuit i cruce vt oīa ossa eius numerari poterāt. et quicūqz mibi pro illo dolore grates egerit. ita gratum obsequium mibi p̄stabit. ac si omnia vulnera mea vnguēto p̄ciosissimo deliniret. Postea eleuauerunt christū in cruce. Et fm Brigithaz. pessimi cruces leuātes ad terrā relabi fecerunt. et sic clauī ex illo casu quasi exiuerunt. et ipsi clauos iterum percusserunt. et sic erexerunt crucem secundario in sublime cum clamore. et posuerūt i foramē qd parauerūt. et miserūt tam fortiter intus cadere. q̄ omnia vulnera eius aperta et renouata fuerunt. Item nota q̄ crux christi solū cōstabat ex duob⁹ lignis

scz basta 7 trāsuerso. Et hinc ē qd nō haberet vbi caput suū redinaret. **S**z pilat⁹ supposuit tabulā infixā ei. in q̄ erat titul⁹ script⁹. **I**esus nācaren⁹ rex iudeorum. Et pōtiffices iudeorū dixerunt pilato: **N**oli scribere qd sit rex iudeorū. s; qz dixit rex sū iudeorū. **P**ilat⁹ rēdit. **Q**d scripsi scripsi. Et cū christus sic pēderet i cruce plen⁹ dolorib⁹. tūc iudei blasphemabāt eū. monētes capita sua 7 dicētes: **V**ach q̄ destruit templū dei. et i trib⁹ dieb⁹ illud regd. ficat. **S**ilr 7 principes sacerdotum illudebāt ei cū scribis 7 senioribus dicētes: **A**lios saluos fecit. seipsum nō pōt saluū facere. **S**i rex israel ē. descēdat nunc de cruce 7 credimus ei. **H**as irrisiones 7 cōtumelias christus patiēter p nob sustinuit. 7 nihil rēdit. **S**equit⁹ fm **M**att⁹. **A** sexta hora tenebre factę sūt vsqz in horā nonam sup vniuersam terrā. 7 sol obscuratus ē fm **L**ucā. **R**atio. qz sol iusticię iesus christus patiebatur innocētē mortē in cruce. **I**darco sol iste visibilis factori suo cōpaties lucis sue radios occultauit. **C**hryso. **S**ol obscuratus ē. nō enī poterat ferre creatura iniuriā sui creatoris. **E**t populus visis tot signis tūdentes pectora sua recesserūt. **S**eptem verba sunt q̄ christ⁹ ptulit pēdens i cruce. **E**t post recessum populi iesus christ⁹ dñs noster pendēs i cruce. ptulit ista septē verba. q̄ cordib⁹ hoīnz sūt deuote imprimēda. **P**rimū verbum: **P**ater ignosce illis qz nesciūt quid faciūt. 7 exaudir⁹ ē. qz virtute illi⁹ orationis postea vna die puerfa sūt tria milia iudeorū. **A**ct. ij. **E**t alio die v. milia iudeorū. **A**ct. iij. **E**rgo hodie exemplo christi pro oib⁹ inimicis nr̄is orare debem⁹. eisqz de cordib⁹ nr̄is totaliter indulgēdo. **P**ost hoc latro a sinistris noīe **I**emas. blasphemauit dñm iesū dicens: **S**i tu es christ⁹. saluū fac teipsū 7 nos. **E**t alter a dextris noīe **D**ismas. increpauit eū dicens: **R**eqz tu times deū cū sis nobiscū dānatus vsqz ad mortē. **N**os qdaz iuste. qz digna factis recipim⁹. i. talem mortem bene meruim⁹. **H**ic vero nō. qz nihil mali fecit. 7 puerfus ad iesum dixit: **N**emento mei dñe dñe veneris in regnū tuum. **L**unc

christ⁹ ptulit secūdnz verbū dicēs: **A**men amen dico tibi. hodie mecum eris i paradiso. i. aīa tua erit mecum vbicūqz ero. et videbit diuinitatem meā. **S**tabant autē iuxta crucem. maria mater christi 7 sorores nr̄is ei⁹. scz maria cleophe. 7 maria mater filiorum gebedei. 7 maria magdalena 7 **J**ohānes. **A**ū ḡ iesus vidisset matrē suā 7 discipulū suū quē diligebat. s. **J**ohāne. dixit matri sue: **M**ulier 7 non mater. qz pl⁹ eā lesisset. **E**cce fili⁹ tu⁹. **D**einde dixit disciplo: **E**cce mater tua. quasi diceret: **R**ecōmēdo tibi matrē meā. teqz ei i filiū tribuo. ideo retine eā i tua custodia. **E**t illud ē tertiu verbum christi i cruce. p qd iſtruit nos parētes nr̄os aī mortē 7 post mortem diligere. **E**t maria nō recessit vsqz moreret fili⁹ eius in cruce. **P**ostmodum i pñtia nr̄is 7 hoīnz circūstantiū clamauit in cruce: **H**ely hely lamafabathani. **H**oc ē. de⁹ me⁹. de⁹ me⁹ vt qd dereliquisti me. **E**t h̄ erat quartum verbum christi i cruce pēdentis. **P**er h̄ docet nos i angustijs 7 tribulationib⁹ 7 infirmitatibus corporis 7 aīe ad deū 7 non ad phitonissas recurrere. **P**ost h̄ vt psumatur scriptura q̄ de eo scripta erat in ps. lxviij. **D**ederunt in escam meā fel. 7 in siti mea zc. **D**ixit: **S**itio. 7 hoc erat quintum verbum i cruce. **S**itiebat autē christ⁹ dupliciter. scz spiritualiter salutē humani generis. **U**nde **B**ern⁹: **D**ñe quid sitis. certe salutē nostrā. qz ppter hoc venisti i mūdū. **E**t etiam corporaliter. qz naturale est hominū morientū sitire ratiōe anxietatē. **S**equit⁹. **E**t statim currens vnus accepta spōgia impleuit eam aceto 7 circūponēs eam hisopo cum arūdine obtulit ori eius. **L**ūz ergo accepisset iesus acetum dixit: **C**ōsumatū ē. **E**t h̄ erat sextū verbum. q. d. **C**ōsumatū ē q̄cquid pph̄e de me dixerūt. **C**onsumatū est op⁹ redēptionis hūani generis. **C**ōsumatū ē op⁹ passionis meę. qz tantas penas sustinui qz amplius viuere nō valeo. **L**ū ergo dixisset psummatum ē. tunc itez clamauit voce magna dicēs: **P**ater i manus tuas cōmendo sp̄m meū. **E**t hoc est septimū verbum et vltimū in cruce. **E**t hoc dicto iclinato capite tradidit sp̄itū. **H**ic

Bermo

quilibet dicat christi expirationi vñ pñ nñ
Ite septē sūt hodie i ecclia q̄ alijs die-
 bus nō sūt i āno. **Prīmū** ē q̄ hodiernū
 officiū nō hz pñcipiū neqz finē. sicut alia
 officia habēt p totū annū. qz ille hodie pa-
 titur q̄ ē pñcipiū 7 finis. **Apq. p. Ego**
sū alpa 7 o. pñcipiū 7 finis. Secūdu
 ē q̄ hodie cōmunes oñones sūt. p papa. p
 rege. p epō. p clericis. pro laicis. et p omni
 gdu ecclie. 7 p pō catholico. **Etiā** oratur
 hodie p īfidelib⁹. paganis. hēreticis 7 etiā
 p iudeis. **Et** ergo qñcūqz hodie sacerdo-
 tes flectūt genua. tūc etiāz oēs christi fide-
 les debēt flectere genua et deuote inuoca-
 re dñm nostrū iesū christū. **Item** sciendūz
 q̄ sanct⁹ **Bern.** dicit. q̄ i memoriā derisio-
 nis 7 adorationis iudeoz in coronatione
 iesu christi. ecclia i parascue qñ. p vniuer-
 so statu fidelium et infidelium genuflectēdo
 orat. tūc p ipsis iudeis sine flectione solet
 orare. **Et** nō imento. qz si christ⁹ ies⁹ adhuc
 in terra ambularet hodierno die iudei ip-
 sum secūdario crucifigerēt. qd ostēditur i
 illis iudeis q̄ in die pasceus ceream ima-
 ginem crucifixi flagellauerūt 7 cruci affixe-
 runt. 7 lācea pfoderūt. 7 maria mater chri-
 sti cōqueſta est de ipsis. **Exemplū** h̄ gr̄e i
 pñptuario. xlvi. **P.** **Item** sciēdum q̄ in
 dieb⁹ dñice passionis non debent iudei in
 publicū pdire. 7 etiā i die pasceus nō de-
 bent habere ostia et fenestras apertas. vt
 ptz extra de iudeis. c. **Quia** sup his. **Ite**
 sciēdū q̄ nos hodie oram⁹ p iudeis vt de-
 us illuminet ipsoz corda. s̄ ipsi psequūtur
 nos 7 maledicunt nob. **Uñ** habet in li. in-
 deoz q̄ nō iat talmoib⁹. **Optimū** christia-
 noz occidere meli⁹ ē q̄ caput serpētis pte-
 rere. 7 in eodē li. habet q̄ omnis maledictio
 phibita ē iudeis nisi ecclie. **Tertū** crux
 adorat⁹ et osculat⁹ hodie a christifidelibus
 in signū q̄ sumus recōciliari deo patri per
 passionē sui filij. **Quartū** hodie ecclesi-
 as visitamus. 7 h̄ ppter. ix. ductiones chri-
 sti. **Prima** fuit de mōte oliueti. vbi cap⁹
 et ligat⁹. et duct⁹ fuit p vallē iosaphat ad
 annā. **Scda** d' domo anne ad caypham
Tertia mane. scz feria sexta hora pma ad
 pilatum. **Quarta** a pilato ad herodem.

Quinta iterū ab herode ad pilatū i veste
 alba. **Sexta** qñ milites pilati duxerūt eū
 intro i atriū vbi fuit flagellat⁹. coronatus.
 7 arundine i capite pculsus. dicētes: **Aue**
rex iudeoz. **Septima** qñ pilat⁹ duxit eūz
 foras p̄torij dicēs: **Ecce** hō: ecce rex vester
Octaua. qñ ad tribunal fuit ductus et ad
 mortē sentētiatus. **Nona**. qñ fuit ductus
 extra ciuitatem hierlm ad locum caluarie
 vbi fuit crucifixus. **Istas. ix.** ductiones de-
 bemus hodie p̄meditari quādo visitam⁹
 ecclesias. **Quintū** q̄ hodie exaltatur
 crux 7 cantatur ter: **Popule** me⁹ quid fe-
 ci tibi. aut quid molestus fui tibi: **Et** tria
 bona obijciuntur iudeis que fecit eis de⁹
Primo qz liberauit eos de egypto. **Se-**
cundo paut eos māna. xl. annis i deserto
Tertio duxit eos in terram optimā. vnde
 merito regratiari debuissent sibi. **Vnde**
 pqueritur de eis christ⁹ in ps. xxxiij. **Re-**
 tribuebant mihi mala p bonis. **Sextū**
 qz hoies cōmuniter hodie incedūt nudis
 pedis 7 sine linijs. 7 inclinato capite. in si-
 gnū cōpassionis christi. **Nec** hoies psue-
 uerūt hodie ridere. ppter fletū christi. qd tñ
 plures ribaldi nō aduertūt. de qb⁹ christ⁹
 cōqueritur. **Esa. xlix.** **Inuacū** laborauit
 sine causa 7 vane zc. **Septimū**. qz ho-
 die artū ieiunij seruat⁹. qz christ⁹ nihil gu-
 stauit i cruce. nisi acetū 7 fel. ergo laudabi-
 le ē hodie ieiunare i pane 7 aqua. 7 si quis
 ppter debilitatē corpis nō pōt. tñ aliquale
 abstinentiā bateat a qbusdam cibarijs vo-
 luptuosis. vt piscib⁹ vel alijs. **Ista** debēt
 nos hodie inducere ad fletum. **Primo** qz
 christ⁹ fleuit. ppter corporis passionē et vul-
 nerū dolorē. **Ad Heb. v.** **Cū** clamore va-
 lido zc. **Ite** amare fleuit. ppter infructuo-
 sitatem sue passionis. quia multi sunt in-
 grati 7 reddunt se indignos merito passi-
 onis christi. **Uñ** pqueritur **Esa.** vt supra
Inuacū laborauit zc. **Scdo** fleuit hodie
 beata virgo maria mater christi. ppter cō-
 passionē christi filij. qz oīa vulnera q̄ chri-
 stus sustinuit i corpe. ipsa i corde sustinu-
 it. ergo plus ē q̄ martyr. nā tristissima mī
 fuit hodie. qz vnic⁹ filius ei⁹ hodie inno-
 center passus est. et etiāz qz p̄sens fuit. et

impotēs ad subueniendū sibi. nec hauri-
aque porrigere sibi potuit cū diceret i cru-
ce fili? ei? **Sitio.** Hodie gladius doloris
ptrāsiuit aiām ei? **Tertio** fleuit pet? **Lud**
xxij. Egressus foras fleuit amare. **Quarto**
oēs apli. **Unde** canitur. **Tristes** erāt apli
dnece sui dñi. **Quinto** turba mulierū ipsū
sequētū. **Vñ** dixit eis christ? **Filię** hieru-
salē nolite flere super me &c. **Sexto** q? sol
obscurat? ē. **Vñ** Chryso. **Sol** obscurat?
ē. **Qd** enī ferre poterat creatura iniuriā
sui creatoris. **Septimo** terra hodie mota
ē. **Octavo.** sepulcra mortuorū hodie ap-
tā sūt. **Nono** petre scisse sūt. **Decimo** velum
tēpli scissum ē a sūmo vsq? deorsū. **Unde**
cimo. q? altaria hodie denudata sūt. & si-
gnificāt christū q? hodie denudat? fuit aī
cruce stans. & postmodū nud? pendens in
cruce corā oīni populo. **Duodecimo** tabu-
le pulsant? & significant strepitū indeorū q?
cū gladijs & fustib? cōprehēderūt dñm. **Et**
etiam significāt clamorem christi in cruce
Matth. xxvij. **Clamās** voce magna emi-
sit spm. **Item** sciēdū ex q? illa iā enumera-
ta hodie flenerūt passionē christi. tūc nos
magi debem? cōpati dño nro iesu christo
& flere passionē ei? p qb? hodie ipse pass?
ē. & nob maximā & super excellentē charita-
tem ostēdit. **Vñ** **Ioh. xv.** **Maiores** chari-
tatē nemo hz &c. **Et** ē bonū signū salutis
q? hodie libenter & deuote audiūt p̄dicare
passionē christi. & salubriter passionē chri-
sti memorādo flēt. **Matth. v.** **Beati** q? lu-
gent. **Et** q?cūq? hodie deuote salubriter et
pie flent p totū ānū maiore grāz ad christi
passionē memorādo cōpatiēdo & flendo
habebūt. **Et** q? hodie arid? ē. timēdū ē q?
p totū ānū aridior iueniat. **Et** insuper ē
malū signū q? hodie nō cōpatit? nec flet cuz
christo. nec aliquā afflictionē suo corpori
imponit. **Vñ** **Leuiq. xxij.** **Anima** q? ho-
die afflicta nō ē. **Imo** timēdū ē q? talis
aridus nō ē in grā nec mēbrū christi. quia
naturaliter mēbrū cōpatit? capiti. **Modo**
fm aplm: **Christ?** ē caput ecclie. & nos mē-
bra. **Insuper** naturale ē fēdus sanguinis
qñ p̄r & mater tribulant? & flent. vñ qd ma-
ius ē qñ flagellarent? & sanguinē p̄p̄iū fun-

derent innocēter. tūc filij et filie naturalit?
cōpaterēt? & etiā flerēt cū suis charis parē-
tibus. **Modo** debet christū qlibet nostrū
plus diligere q̄ patrē & matrē. qz maiore
charitatez & plura beneficia tibi exhibuit.
quē vides hodie. p te captū. ligatū. flagel-
latū. coronatū. p̄sputū. illusum. crucifixū.
& occisū. idcirco merito compati & flere de-
bes hodie cuz christo. **Et** tales lachryme
passionis christi sunt christo dulcissime.
Hoc ostēdit in qdaz virgine. cui? lachry-
mas christ? recepit & perunxit pect? suū cū
ipsiis lachrymis. **Hoc** exemplū grē in p̄m-
ptuario. **xxvij.** **P.** **Sed** diceret qd fa-
cturus est qui fleret libenter hodie. et non
potest. **Rñdet** q? debet seipsū cogere ad
fletū puniēdo et flagellādo corp? p̄p̄iū et
hoc est bonū & laudabile. **Et** si nec sic pōt
cogere ad fletum se. tūc christus recipit
volūtatem p facto. **Vñ** **Aug?** **Coronat**
deus intus volūtatem vbi non iuenit fa-
cultatem. **Item** sciendum q? nihil est deo
accepti? & hoī etiā vtili? q̄ frequēs medi-
tatio passionis christi. **Vñ** **Alber.** magn?
doctor theologie **Simplex** recordatio seu
meditatio passionis christi. plus valet q̄
si integrum annum ieiunaret quis i panē
& aqua. vel si quis quotidie virgis vel fla-
gellis cederetur vsq? ad effusionē sangui-
nis. vel si quotidie legeret vnum psalteriū
Vñ etia? **Bonaue.** **Nihil** in aīa ita ope-
ratur vniuersalē satisfactionē. sicut medi-
tatio christi passionis. **Sed** diceret. quēz
honorem debeo exhibere passioni christi.
Pro q? scēdū fm **Jordanū.** q? q̄cūq? q̄ti-
die dixerit p integrū ānū. **xv.** **pater** noster
q? āno cōpleto cuiuslibet vulnere christi dixit
tūc vñ pater noster. ita q? tot sūt vulnera
christi. quot sunt dies i anno: quindecies
accipiēdo quālibet plagaz flagellationis
p vno vulnere. & puncturaz cuiuslibet spi-
ne p vno vulnere. **Quē** quidem oīo mul-
tum efficax esse p̄hibetur. **Unde** **Bern.** i
sermone quodā in p̄sona christi: **O** homo
vide quid pro te patior. non est? dolor si-
cut quo crucior. ad te clamo q? p te morior
vide penas quibus afficioz. vide clauos
q̄bo p̄fodior. **Cū** dolor tāns sit exterior.

interior ē tāto gūior: quāto te ingratiorē
experior. Itē sciēdum q̄ quicūq; pertrāsīs
imaginē crucifixi ī publica strata: sine ī ec-
clesia: vel etiā ī quocūq; loco: tūc reueren-
tiā exhibe dñō nō iēsu chriſto: ⁊ cōsidera
b q̄ h3 caput inclinātū ad osculādū: bra-
chia extēsa ad amplexādū: pedes affixos
ad tecū manēdū. **Un Aug⁹** in li. de virgi.
Chriſt⁹ h3 caput īclinātū ad osculādū.
Ror aptū ad diligēdū. **Brachia** extēsa
ad amplexādū. **Lotum corp⁹** expositū ad
redimēdū. **S3** p̄ dolor infideles q̄dā he-
retici b̄ nō faciūt: q̄ imagines chriſti ⁊ ma-
rie virginis ⁊ sanctorū destruūt. **Cōtra** b̄
habet ī decre. **Imagines** sanctorū nō
sūt p̄tēnēde: sed venerāde: de p̄se. di. iij.
Venerabiles. Ex his iā dictis p̄t3 q̄ lau-
dabile ē habere crucifixū ī domo circa mē-
sam: vel circa lectū: vt quicūq; ītueris cru-
cifixū grat⁹ sis dñō nō iēsu chriſto q̄ te in
cruce redemit. **Ultimo** sciēdū q̄ omnes
hoīes debēt diligere ⁊ meditari passionē
chriſti: q̄ quicūq; venerat passionē chriſti:
firmā spem d3 h̄ie q̄ passio chriſti nō fru-
strabit ī eo. **Un Chryso.** super Mat̄h.
Om̄is sal⁹ hoīūz ī chriſti morte posita est
Q̄a passio chriſti trahit hoīem a p̄posito
peccādi: ⁊ a p̄tate diaboli ī p̄nti vita: q̄d
oñ dicit ī illo innene q̄ inuit ad peccādū: ⁊
chriſt⁹ ei ostēdit vulnera. **Hoc** q̄re ī p̄m-
ptuario. xxxv. **P.** Itē passio chriſti libe-
rat hoīez ab eterna dānatione: b̄ ostēdit ī
illo q̄ quidie d̄sero ⁊ d̄ mane dicebat titulū
illū: **Iēsu naçarene rex iudeorū miserē mei**
Hoc exēplū q̄re ibidē. xxij. **P.** Itē passio
chriſti succurrit hoīb⁹ ī extremis. **Exem-
plū** d̄ abbatissa q̄ fecit chriſti passionē sibi
legi ī agone: ibidē. xxxij. **P.** Postremo
notādū: q̄ si sacerdoti q̄ habet p̄dicare
passionē chriſti placet facere duos s̄mōes
tūc p̄ntez passionē p̄t diuidere ī duos ser-
mōes. **Prim⁹** sermo erit a principio illi⁹
s̄mōis v̄l q̄ ibi: **Qualit⁹** passio chriſti a iu-
deis fuit inchoata: p̄ dūdēdo cū illo exem-
plo: vbi iudgi imaginē crucifixi cū pedib⁹
p̄calcauerūt: ⁊ cūcta opprobria dñice pas-
sionis renouauerūt **Hoc** q̄re ī p̄mptuario
xliij. **P.** Si autē vult breuiter p̄dicare

passionē chriſti: tūc īcipiat ibi: **Mane** autē
facto: ⁊ sic itez tria erūt dicēda. **Primo**
quē passus est chriſtus illo die. **Secundo**
q̄ sūt ea q̄ fuit illa die: ⁊ q̄ nos debēt īdu-
cere ad fletū hodierno die. **Tertio** sic chri-
stus olim a iudgis occisus ē ⁊ crucifix⁹: sic
heu quotidie crucifigit a malis chriſtianis
q̄d ostēdit ī balistario q̄ vulnerauit ima-
ginē crucifixi. **Hoc** q̄re ī p̄mptuario. xliij.
P. Item ī illo catholico q̄ p̄pter lineaz
camisiā vulnerauit imaginē crucifixi.
Hoc q̄re ibidē. xliij. **P.**

Ser. xv. De sancto Georgio.

Albora sicut

L bonus miles iēsu chriſti. ij. ad
Timoth. ij. c. Magnū est esse
milite. **S3** mai⁹ bonū milite ēē. **S3** maxi-
mū esse milite iēsu chriſti **Et** t̄lis fuit bea-
t⁹ **Georgi⁹** cui⁹ festū hodie celebram⁹. **Un**
ī p̄nti sermōe ad honore s̄cti georgij mar-
tyris tria sūt dicēda. **Primo** p̄uilegia s̄-
cti **Georgij.** **Secdo** aliq̄ p̄ informatiōe n̄ra
Tertio miracula. **Quatū** ad p̄mū scien-
dū q̄ bea-
t⁹ **Georgi⁹** habuit septē p̄uile-
gia. **Primū**: q̄ ē ver⁹ miles chriſti: ⁊ fortis
miles ī fide: q̄ mortē nō timuit p̄ defēsiōe
fidei. **Un** legitur de ipso q̄ tpe **Datiani**
cū tanta eēt p̄secutio chriſtianorū: ut infra
vñ mēsem. xvij. milia martyrio corona-
rent: q̄d vidēs forq̄ miles chriſti **Georgi⁹**
tact⁹ dolore intrinsec⁹ exclamauit: **Om̄es**
dij gētū demonia: dñs autē celos fecit **Et**
ī b̄ ostēdit cōstātia illi⁹ militis. **Secdm**
q̄ vicit draconem q̄ significat diabolum.
Draco enī ē aīal valde nociuū: nocet enī
flatu p̄ aeris infectionē: ⁊ inde morb⁹ pesti-
lens generat. **Sic** diabol⁹ flatu suo: ī in-
spiratiōe malaz cogitationū ignē diuini
amoris extinguit: cū hō ei cōsentit. **Ter-
tiū** p̄uilegiū q̄d ē similis apl̄is: q̄ p̄pter
chriſtū om̄ia t̄palia reliquit. **Raz** legitur
de eo q̄ cū esset diues: omnes diuitias de-
seruit ⁊ eas paup̄ibus distribuit: ⁊ dei ser-
uitio se totaliter mācipauit. **Quartū**
p̄uilegiū q̄ s̄lis ē beato **Johāni** ap̄lo et
euangelistē qui venenum bibit ⁊ nihil sibi
nocuit. **Simile** legitur d̄ sancto **Georgio**

q̄ quida maleficus bis sibi venenū fortis-
simū p̄pinavit. q̄d ipse p̄missio signo cru-
cis sine lesione aliqua bibit. **Iuxta illud**
enāgelij Marci. xvi. Si mortiferū q̄d bi-
terit zc. Quintū p̄uilegiū q̄ christus
cū multo lumine ad ipsum descendit. cu-
z esset in carcere positus. z ipsum dulci-
foravit. cuius melliflua locutione ac vi-
sione sic p̄fortatus est. vt p̄ nibilo duceret
cruciatu sui corporis. **Sextū** p̄uilegiū
q̄ fuit maxim⁹ martyr. **Primo** enī fuit in
eculeo suspēsus z mēbratim corpus ei⁹ di-
laniatū cū ungulis ferreis. **Secūdo** quia
plagae z vulnera ei⁹ sunt cū sale cōfricata.
Tertio facibus ad latera eius appositis z
sic exustus z cruciatus fuit. **Quarto** q̄daz
magus z maleficus venenū miscuit vino.
z sancto **Georgio** sumentū porrexit. **Cō-**
tra q̄d vir dei crucis signum edidit. hau-
stoq̄ eo nihil lesionis sensit. **Rursus** ma-
gus fortius venenū immiscuit. q̄d vir dei
signo crucis edito sine lesione aliqua totū
ebibit. quo magus viso ad pedes eius ce-
cidit. z se fieri christianū postulat. quem
mox iudex decollari fecit. **Quinto** iudex
iussit **Georgium** poni in rota gladijs bis
acutis vndiq̄ circūsepta. s̄ statim diuina
potentia rota frangit. et **Georgius** penit⁹
illēsus inuenit. **Sexto** iussit eū in sartagi-
nem plenā plumbo liquefacto p̄ijci. **Sep-**
timo iussit eū p̄ pedes suspendi z fumū fe-
ci fieri sub capite eius vt sic suffocaretur.
Octauo iudex fecit fieri vas q̄si lagenā. z
p̄ totū clauis ferreis interius circūdari. et
fecit eū ī illo vase volutari. **Nono** fecit eū
trahi p̄ ciuitatē. **Decimo** decollari ipsū
iussit. z sic mortu⁹ ē circa annū dñi. cclxxviij.
Septimū p̄uilegiū q̄ p̄ q̄buscūq̄ ho-
minib⁹ orat dñs ipsū exaudit. **Un** legir⁹
eo. q̄ cū decollari deberet. flexis genibus
orauit dicēs: **Dñe Iesu christe** s̄ oro. vt
aiam meā nō separes a grā tua. z quicūq̄
me ī necessitate sua innocauerit eū exaudi-
re digneris. **Et venit** ad eū vox dicens:
q̄ in oib⁹ esset exauditus. et sic fieret vt
orauit. ps. xc. **Clamanit** ad me z exaudiā
eū. **Quantū** ad secūdā p̄tē isti⁹ p̄monis

sciendū. q̄ oēs hoīes tā no biles q̄ ignobi-
les. tā diuites q̄ paupes sunt similes ī q̄t-
tuor. **Primo** q̄ oēs homines creauit.
ps. xcix. **Ipsē** fecit nos z non ipsi nos. **Et**
oēs ab adam nati sum⁹. z d̄ eodē limo ter-
re oēs formati sum⁹. **Secūdo** q̄ oēs nudi
nati sum⁹. **Tertio** q̄ oēs sumus breuis vi-
te. z oēs habebim⁹ eundē finē. **Et si** h̄ vis
pbare. vade ad ossa mortuor. et ostende
mibi q̄ sunt ossa nobiliū z rusticoz. s̄ nul-
la ē differētia. **Quarto** q̄ omnes ī nouis-
simo die resurgemus. z ante tribunal chri-
sti stabimus. **Un** apls. ij. **Cor. v.** Omēs
nos manifestare oportet aū tribunal chri-
sti zc. **Ex** q̄ oēs homines sunt similes. tūc
querit vnde nobilitas regū. militū. baro-
num. z alioz nobiliū habuit ortū. **R̄ndet**
tur q̄ ex virtutibus. **Un** p̄mus rex filiozū
israel scz **Saul** electus est a deo. q̄ humi-
lis fuit z virtuosus. j. **Regū. xv.** Cū esses
puulus in oculis tuis p̄stitui te regez sup
populū meū israel. **Similiter** secund⁹ rex
fuit **Dauid**. qui etiā p̄t suā p̄bitatē ele-
ctus est a deo. **Un** dixit dñs de eo. **Inue-**
ni virū s̄m cor meū. **Ex** his habet q̄ nobi-
les ex virtutib⁹ cognoscēdi sunt. nō ex lon-
gis tunicis. z magnis manicis. z inscissu-
ris multis quas gerūt in pallijs et tunicis
q̄ alias iam oēs mechānici z rustici esset
nobiles. q̄ oēs volunt portare scissuras in
vestib⁹. **Q̄** aut nobiles debent esse virtu-
osi z p̄ virtutes cognosci. ostendit **Aristo-**
li. poli. **Virtus** z malicia determinant no-
biles z ignobiles. **Circa** q̄d querit. q̄ sūt
ille virtutes p̄ q̄s cognoscuntur nobiles.
R̄ndet q̄ sunt p̄ncipalit tres. **Prima**
ē largitas ad subditos z ad paupes. **Un**
dens q̄ est nobilissimus ē largissim⁹. vt pa-
tet. q̄ non dat solū nobis sua bñficia. sed
etiā dat seipsum ī sacramēto altaris. et in
futuro vult seipsum nobis dare in p̄miū
p̄petuū. **Ite** apparet ī s̄ sua largitas q̄ ip-
se solē suū facit oriri sup bonos z malos z
bñfacit bonis z malis. amic⁹ z inimicis. q̄
largior ē paupibus ille est nobilior. **Hoc**
etiā patet ī aquila q̄ est avis nobilior. z ex
nobilitate sua nō solū comedit p̄dā s̄

Sermo

cōdiuidit alijs auib. **S**z paritas. auaricia. rapina. z exactiones i subditos sūt signa ignobilitatis. **S**ecunda virt⁹ ē gñitudo z recognitio bñficioz dei z hoīz. s. qz deo sint gñi in b qz eos p alijs hoīb hoī orauit z sublimauit. Similit^r gñi debent esse subditis suis a qbus nutriunt. qz ipsi nō colunt agros. nec serūt. nec metūt. nec laborant in vineis. nec tritūrāt. nec panem nec carnes. nec pisces. nec alia comestibilia sibi pparāt. s. alijs p ipsis laborāt. sicut rustici i agris. carnifices. pistores. pannifices. sutores. sartores. ipsis pparāt necessaria corpis q ad victū z vestitūz. Ergo illis subditis debet esse grati z clemētes. Et qñto magis sunt grati z pñ suis subditis. tāto nobiliores esse cogscūt. Sic p oppositū isti sunt ignobiles q sūt austeri z ingrati. z vilipendūt subditos. imo tales ignobiles sunt brutis aīalib. qz aīalia bruta recognoscūt illos q eis bñficiūt. z i signū gñitudinis applaudūt ipsis. **T**ertia virt⁹ est strenuitas z virilitas defendēdi subditos. **U**nōnōis militib datensis. ppter ea vt viduas z orphanos z sditos suos defendāt. qz oīa mala z oīa damna q sūt in terra alicui⁹ militis ac pñcipis p raptos vel lutores z alios malefactores. qbus resistere posset redūdabūt i aīaz suā. **U**nde dī i decre. **N**ō defendere quos defendendos quis suscipit execrabile ē. dīl. lxxxvij. Irreligiosū. **S**z qdā defendūt sditos suos ab alijs z postmodū p seiplos eos spoliāt exactionēdo ptra deū z iusticiā z sine causa rōnabili. z tales tenent ad restitutionem si volūt saluari. vt habet fm **G**uil. ex d. p. sue. in fi. Et d. hoc quere exemplum in promptuario. xli. **P.** **Q**uantūz ad tertiā ptem hui⁹ fmōnis sciendū. qz hodie festūz sancti **G**eorgij deuote z solēnit^r celebrare debem⁹ z iplum tanqz singularem patronū z potentē apud deū inuocare. qd patet p tale exēplū. **U**nō legir^r de eo q cum educt⁹ fuisset extra ciuitatē i loco decollationis erat magn⁹ cumūl⁹ cadaverū z ossium mortuoz. **U**nō illi q venerāt ad spectaculū dixerūt. **G**eorgi mō volumus expiri

potestates dei tui. p q tanta passus es. vt resuscites oēs istos mortuos. **Q**ui rñdit. licet nō sitis digni vt aliqd bñficiū dei recipiatis. tñ ad pfirmationē credentiū. vt vos cognoscatis ipsum esse verū deū qui fecit celū z terrā. **R**ogō ipsū vt ipse eis vitā dignet reddere. **E**t statim illa cadavera oīa surrexerūt quos ipse baptizauit. et multos alios q b miraculo viso i christūz crediderūt. **U**nō si b potuit ipetrare a deo vinēs adhuc i mūdo. qd iā pōt apud deū in celo. qz honozana⁹ est z innocanda nobis tanqz potēs intercessor apud deum in oīb⁹ necessitatib⁹ z tribulationib⁹ nostris. **De sancto Marco euāgelista Sermo. xvi.**

Ego sum vitis vera z vos palmites. q manet i me zc. **J**oh. xv. Et i instātis festiuitatis euāgelio. **U**nō i pñenti fmōne ad honozē sancti **M**arci cuius hodie festū celebram⁹ qttuor sūt dicēda. **P**rimo aliquid d euāgelio. **S**ecūdo d pñilegijs sancti **M**arci. **T**ertio aliq. p iformatiōe nīa. **E**t quarto aliq. miracula. **Q**uantum ad pñmū sciendū. q tria sūt genera palmitū. vt ex euāgelio hodierno colligit^r. qz sūt qdaz viti adherētes s nō fructificantes. sic sūt illi q hūt fidē christianā. s non fructificāt p opationē vt sūt ociosi. **I**stos pater celestis penit⁹ sepabit a societate chūsti. z a pñortio beatoz p sentētiā finalē. z mittet eos i caminū ignis. **T**alis nāqz loc⁹ cōpetit ociosis q diu dormiūt. nec deo huiunt. orando. ieiunādo. nec iō ecclesias frequētando. missas z fmōnes audiēdo. **N**am qlibet tenet i dieb⁹ festiuis. z signanter in dieb⁹ dñicis audire integrā missaz sub pcepto ecclesie. **U**nō dī i decre. **D**ie dñica missa ab oīb⁹ ē vsqz i finē audiēda. d. p. se. dīl. j. missas. **I**te sunt qdā palmites viti nō adherētes. z ideo nō fructificātes. qui nec i vite manēt p fidez. sic infideles. **S**im illic christiani q sunt ex cōmunicati maiori ex cōmunicatiōe. tales sūt abs cisi a vite q est christ⁹ z amplius nihil valēt nisi ad ignē.

sic palmes absaisus a vite. **Vñ Ezech. xv**
Fili hoīs qd fiet de ligno vitis ex oib⁹ lig-
 nis nemoz q sunt in ligna siluaz. nunqd
 tollet^r ea lignū vt fiat opus. aut fabrica-
 bit^r de ea parillus vt dependeat in eo qd
 cūq⁹ vas: ecce igni datū ē in escā. **Ram** ex-
 comunicatus priuatus ē missis et indulgē-
 tijs et oibus bonis opib⁹ q sunt i toto mun-
 do. et ad nihil valet. nisi vt gñaliter cōbu-
 rat^r. et quicūq⁹ chustian⁹ scient cōmunicat
 tali excommunicatione incidit in minore exco-
 municatione. **Vñ dñi i tece. Coicans** ex-
 comunicato indebite excommunicationem
 iurrit. xi. q. iij. **Precipue** et ca. **Si** q⁹ e⁹s
Docisti debet^r attēdere q loquunt^r emūt
 vendūt. comedūt. et bibunt cū excoicatis.
Ite qdā sunt palmites q chris^{to} adherēt
 p fidē et opationem. d qbus dñi: **Qui** ma-
 net i me et ego i co. hic fert fructū multum.
Rā hō existēs i grā sp meret^r quicqd facit
 orādo. ieiunādo. pegrinando. imo manu-
 talit^r laborando. vñ le vxorē et pueros pos-
 sit nutrire. talis semp cū qlibet labore qn-
 tumcūq⁹ puo meret^r pxiū eternū qd diu
 est in grā et fidelit^r laborat. **Vñ ps. cxxvij.**
Labores manū tuaz qz māducabis etc.
Et ergo dñi i euāgelio: **Qui** manet in me.
 h fert fructū multū. **Quantū** ad secūdā
 ptem hui⁹ fmonis sciēdū. q sanct⁹ **Mar-**
cus hz septē pūlegia. **Primū** pūlegiū
 q a deo ē electus i euangelistā. **Rā** secut⁹
 ē **Petrū**. q eū baptizauit. vsq⁹ rhomam.
 tanq⁹ oīs pastozes suū. tanq⁹ discipulus
 magistrū suū. tanq⁹ fili⁹ patrē suū. vbi an-
 no dñi. xl. rogatus a fratrib⁹ scripsit euā-
 gelium grecis literis et fnone greco. iuxta
 qd **Petrū** referentē audierat et a chris^{to}
 p inspirationē accepit. **Vñ Hiero. Lō-**
ueniēs enī fuit q et ille q erat discipul⁹ ei⁹
 q ē caput aploz. scriberet euāgeliiū rhome
 q ē caput oīnz ciuitatū. et i lingua greca q
 erat tunc caput omnium linguarū. **Qd**
 qdē euāgeliiū i aquilegien⁹ ecclesia olim
 ostendebat. h modo florentiē apud sena-
 tum deuotione cōgrua cōseruat. **Ite** sciē-
 dū q sanct⁹ **Marc⁹** n solū ē euāgelista. s
 etiā testis chris^{ti}. **Rā** i chris^{to} qttuor fue-

rūt d qb⁹ oportuit testimoniū phiberi. scz
 vera hūanitas. vera diuinitas. vera pal-
 sio. et vera resurrectio. et ideo qttuor euā-
 gelistas. i. quattuor testes habere voluit.
Ram testis de vera sua humanitate fuit
Matthæus q in pncipio sui euāgelij chri-
 sti genealogiā texuit. et ideo i figura hoīs
 ponit. **Sue** diuinitatis testis fuit **Johan-**
nes. et ideo i specie aqle figurat. **Testis** de
 ei⁹ passione fuit **Lucas**. et ideo i figura vi-
 tuli q deo i sacrificiū offerebat^r designat.
Testis d resurrectione sua fuit. **Marcus**
 q ipsam eleganter cōscripsit. et ideo i figu-
 ra leonis figurat. **Sicut** enī leo ad sui cla-
 more post tertiū diem leuuculos mortuos
 suscitāt. sic pater i diuinis filium suū post
 tertiū diē suscitauit. et qz **Marcus** de hac
 suscitatione ceteris aptius agit. ideo eius
 euāgelii i die resurrectionis chris^{ti} i toto
 mūdo recitat. **Secundū** pūlegiū. qz
 fuit patriarcha **Alexandrin⁹**. cuius patri-
 archalis dignitas cōmendabilis ē a trib⁹.
Primo ex rōne promouentis. qz a beato
Petro spūsancto reuelante fuit p^{ri}motus.
Secūdo cōmendabilis ē rōne p^{ri}moti. qz
 hanc dignitatē nō cōcupiuit s ex corde fa-
 git et inuitus obediuit. **Vñ** pollicē sibi am-
 putauit. vt sacerdotio reprobus haberet.
 qz ex humilitate se idignū reputauit. **Sz**
 tñ beatus **Petr⁹** secū dispensauit. et ipsū
 p^{ri}sidere coegit. **Cōmendabilis** ē etiā ex p-
 te officij. p^{ri}secuti. qz scz p^{ri}mo missaz alexan-
 driē celebrauit. et pplm sibi cōmissū scien-
 tia et doctrina paui. **Tertiū** pūlegium
 qz ē virgo a deo electus. et in h dat exēplū
 castitat⁹ ipsis sacerdotib⁹. **Ultū** enī de-
 cet castitas ipsos ministros ecclesie. **Pri-**
mo qz sacerdotes sūt loco dei. et ideo dñt
 viuere spūalit^r et nō carnalit^r. **Secūdo** qz
 habēt angelicū officiū. nā eidē dño fūiūt
 cui et angeli. et ideo dñt esse puri et mundi
 sic angeli. **Tertio** qz ipsi p^{ri}rectāt sancta. et
 ideo decet eos esse mūdōs. et maxime a car-
 nis immūdicia. **Vñ Lenig. xxi.** **Dō** q ba-
 buerit maculā non offerat panē dño deo
 suo. et non accedat ad ministerium eius.
Quartū pūlegium. qz non solum fuit

Bermo

euāgelista. s. etiam magn⁹ martyr christi.
Un legi^t de eo q^d anno dñi. l. vii. sanctus
Marc⁹ passus fuit i alexā dria grecie. vbi
ipse p^m patriarcha fuit. quem pōtiffices
idoloꝝ fūne collo ei⁹ immisso. ipsum p ci
uitatē trabētes. ita q^d carnes ei⁹ i terrā flu
ebāt. ⁊ lapides sanguine suo rigabantur.
Alle autē cū traheret clamauit ad dñm. et
orauit. p seipso dicēs: **P**ater i man⁹ tu
as cōmendo spiritū meū. **O**rauit etiā pro
p^olo peccāte vt sibi i dūlgeret dicēs: **P**a
ter dimitte ill⁹ q^d nesciūt qd faciūt. **Q**ui
tum pūilegiū q^d christ⁹ p^osolatus ē eū tpe
passiōis sue ⁊ ad eū dēscēdit. **U**n legi^t d
ipso q^d anno dñi. l. vii. cū esset i alexandria
i carcere venit ad eū christ⁹ p^ofortans eū et
dixit: **P**ax tibi Marce euāgelista meus.
noli timere. q^d ego tecū sum. vt erua te ab
hostib⁹ tuis. ⁊ p^omitto tibi q^d a me nūq^d se
paraberis. **S**extū pūilegiū q^d hodie cele
brat festū ei⁹ ab oib⁹ christi fidelib⁹. ⁊ in
sup ieiunam⁹ hodie ⁊ imus cū reliquijs vt
d⁹ p^oseruet nos p infinitā suā misericor
diā a subitanea morte. **E**t vocat letania
maior quā sanctus **B**regori⁹ instituit pro
magno morbo ⁊ plaga dei. d⁹ h⁹ quere i p^oxi
mo h⁹ mōe sequēti i p^oncipio. **S**eptimū
pūilegiū q^d cū magna solēnitāte corp⁹ ei⁹
venetias trāslatū ē. **U**n legi^t q^d anno do
mini. cccc. vii. veneti corp⁹ sancti **M**ar
ci d alexandria trāslulerūt ad venetias. et
cū corp⁹ dēferret. fuit odore mirifico cir
cūfusuz adeo vt tota alexā dria odore mi
rabili pfunderet. **E**t veneti i honozē san
cti **M**arci ecclesiā mire pulcritudinis fa
bricauerūt. **Q**uantū ad tertiā ptē hui⁹
h⁹ monis sciendū. q^d sic hodie ieiunamus. p
subitanea morte tunc. p n^ora informatione
p^omo hic querit⁹ q^d sint remedia ptra subi
tancā mortē. **R**ūdet h⁹ m doctores q^d sunt
p^oncipalit⁹ tria. **P**rimū vt q^d hodiernū
diē ⁊ p^ocessionē veneret deuota orōne ⁊ ie
iunio. ⁊ deuoto comitatu cū crucis p^ocessi
one. p euadēda morte impromisa ⁊ subita
nea. **U**n sanct⁹ **T**ho. in. iiij. dis. xv. dicit:
Alle q^d orat. p se pie et p^oseuerant in his q^d
ad salutē suā p^otinent. semp exaudit⁹. **A**ur

tal⁹ q^d singula p se facit. scz ieiunādo. orā
do. ⁊ p^ocessionē crucis et reliquias deuote
sequēdo nō exaudiret. **S**ecundū ē. vt
q^d singulis noctib⁹ i fronte signaculo cru
cis se muniat dicendo: **J**esu nācarene rex
iudeoꝝ miserere mei. **U**n **V**incentius in
speculo historiali li. xxiij. ca. lxviij. refert d
sancto **E**dūdo cantuariēsi epō. qui cū
puer esset ⁊ scholaris ab anglia missus pa
risius. cui mater sua deuotissima singulis
annis necessaria victus ⁊ ciliū misit. **C**ū
autē ibi euz scholarib⁹ suis grā spatiādi in
pratū exinisset. relictis scholarib⁹ suis i io
cis. put a matre didicerat seorsū cūdo de
uotioni se dedit. **C**ui puer **J**esus i forma
pulcerima apparuit dicēs: **O**fficiolissime
Edūde salue dilecte mi. cūq^d panefact⁹
Edūdo⁹ ammiraret. deuuo christ⁹ pu
erulus ait ridēdo. **Q**uāqd me nosti? **R**ū
dit **E**dūdus. **N**ullā tui noticiā habeo.
nec puto tu mei. **C**ui christ⁹. **C**ū i scholis
es ⁊ studio intēdis. ⁊ etiā vbiq^d es inse
parabil⁹ assiste tibi. cur me nō nosti? i fa
ciem respice ⁊ lege. **C**ū autē **E**dūdus i fa
cie pueri lris celestib⁹ legeret. **J**esus nāca
renus. ⁊ qd legeret. rūderet. puer subintu
lit. **H**oc nomē memoriale tibi sit. ⁊ noctib⁹
singulis imp^one fronti tue. p h⁹ eni poteris
ptra mortē subitancā muniri. ⁊ quisq^d ea
dem scriptura se munierit cōsimili modo i
fronte sua. **Q**uibus dictis relicta magna
dulcedine i corde **E**dūdi disparuit. **S**i
mil⁹ cū q^d ex corde illū versū q^d habetur in
ps. xv. **D**irupisti dñe vincula mea ⁊ c.
frequenter trina vice dixerit. **U**n **A**ssio.
in glo. sup illo versu dicit: **I**ste versus tan
tē virtutis credit⁹. vt peccata hoīz dimit
tant⁹ si in fine vitę trina p^oessione dicatur
Tertū ē ⁊ optimū vt q^d quolibet sero
p^ortionē habeat d peccatis suis p^oteritis.
⁊ bonā voluntatē ampli⁹ emēdandi. **U**n
Agēch. xviij. **I**n quacūq^d hora peccator i
gemuerit ⁊ c. **U**nde **B**reg⁹. **Q**ui ex corde
dolet se cōmisisse culpā cito pctōꝝ suozum
obtinebit veniā. **I**nsup alicui sanctoꝝ scz
beate **M**arię. vel ap^olo suo. vel san
cto **N**icolao. v^ol⁹ sili sancto crebro speciale

obsequiū exhibeat. ut sibi impetret quatenus
 non subito recipiatur. Et munitur ecclesiasticus
 sacris moribus. **Quia** etiam nostris temporibus et antiquis
 regibus multos sic facientes exauditos
 fuisse miraculose. quod satis in grossis moribus
 prius vivebant. Et quandoque non sit tenendum quod
 infallibiliter quod quilibetque vivendo exaudia-
 tur. tamen pie sperari potest exauditione ab eo quod
 specialia obsequia aliquibus sanctis prae-
 stantur. **Cōtulit** enim deus specialibus
 sanctis specialia privilegia per viatores.
 sic sancto Antonio pro ignis incendium.
 per determinat sanctus **Thoma**. i. iiii. dis. xlv
 de orationibus. scilicet per. q. ij. **Item** queritur secundo.
 quod sentiendum sit de illis quod sine ratione moriun-
 tur. **Rōdet** quod sic fuerunt in illa hora quando per-
 viderunt rationem. sic vult eos christus iudica-
 re in agone. Si enim fuerunt in gratia in illa hora
 quando visum rationis perdidit et sic moriuntur tunc
 sine dubio saluantur. **Sed** si fuerint in peccato
 mortalibus illa hora. tunc damnabuntur si sic
 decedunt sine visum rationis. **Unde** dicitur in decre.
Qualē te inveniat dominus cum vocat. talē pa-
 riter et indicat. d. per. dis. j. **Item** queritur
 queritur quare aliqui tam amarā mortē et durā
 finē habent. **Rōdet** quod deus per prae-
 mittit tripli-
 ci causa. **Prima** causa quod aliqui in pe-
 nam et plagā. quod temeruerunt cum magnis
 peccatis suis. quod non sunt digni ut eorum ratione
 et confessione et sacramentis. sic licet bestiae. sine
 penitentia et confessione decedant. **Unde** Augustinus
Ita sit quod sine obliviscit sui. quod dum viveret
 oblitus ē dei. **Insuper** talibus magnis pecca-
 toribus dat tam amarā mortē ut in presenti in-
 choet eorum infernum. et in eternum nunquam termi-
 nabit. **Unde** aliqui mordēt linguas suas in ex-
 tremis quod cum linguis suis deciperunt pri-
 mos mentiendo. detrahendo. maledicen-
 do. iurando. blasphemando. scurrilia verba
 proferendo. **Item** aliqui in extremis percutiunt eorum
 manibus. cum pedibus trucidant. quod offēdēt deum
 impudice tangendo et cum pedibus chorizan-
 do. **Item** aliqui vestes lacerant et tecturam a
 lecto periciunt. et sic nudi iacent sine verecū-
 dia. tanquam bestiae. quod offēdēt deum in sup-
 bia vestium cum candis locis. et scissuris mul-
 tis. **Quia** aliquorum infernum hic incipit patet in

antiocho. ij. **Nachab**. ix. **Qui** voluit de-
 lere filios israel. quē dominus percussit plaga in-
 sanabili ut vermes ex corpore suo scaturie-
 rūt. et sic misere obiit. **Similiter** in nouo te-
 stamento herodes quod pueros occidit. etiam
 scaturiebat vermis. et postmodum occidit
 seipsum. **Similiter** carnifices quod occiderunt
 sanctum **Kilianum**. postremo deuorauerunt
 manus suas proprias. **Similiter** et satellites
 diaboli quod occiderunt sanctum **Thomā**. can-
 tuariensem. quod etiam amarā mortē sustinue-
 rūt et sine sacramentis obierunt. **Secunda**
 causa ē quod deus per prae-
 mittit in terrore viven-
 tium. ut quando quis videt iuvenē mori amarā
 mortē. et sine visum rationis et sine sacramentis
 vel subitanea mortē. ut sic pervertat et que-
 rat indulgentiā et misericordiā dei ne simi-
 lis mors tibi eveniat. **Tertia** causa quia
 aliquibus bonis contingit hoc in bonum ut visum
 rationis amittant in extremis. sic sunt pusilla-
 nimes. ne in extremis desperet. et a demo-
 nibus decipiantur. quod cum quis est in gratia. et sic
 perdit visum rationis. tunc non potest amittere reg-
 num dei. nec peccare mortaliter sine visum rationis
Item quandoque contingit ex permissione dei. quod aliqui
 deuoti homines tam grauē et amarā mortē
 sustinent. et hanc dat eis deus quod quicquid misericor-
 diter per purgatorium. **Ad Romanos**. viii. **Sci-**
 mus quoniam diligentibus deum omnia etc. **Et** contin-
 git malis in malum. et bonis in bonum. hoc tamen non
 struunt tales indicare. **Luce**. vi. **Nolite**
 iudicare et non iudicabimini. nolite condemnare etc. **Quantum** ad quartam partem sciē-
 dum. quod omnes christiani debent sanctum **Marcum**
 tanquam singularem patronum invocare. et primo
 quod vulnerant in corpore. **Unde** legitur quod quidam
 calciator quater se in manu sinistra vulne-
 ravit. cuius manum **Marcus** luto perungēs.
 eumque sanauit et ad fidem pervertit. **Item** quandoque oc-
 currit sterilitas terre invocandus ē. **Unde** le-
 gitur quod cum tota apuleia magna sterilitas oc-
 cupasset. reuelatus ē eis ut hoc eis acciderit
 quod beati **Marci** festum non celebraret. **Dux**
 igitur beatus **Marcus** invocarent et festum eius
 se celebraturos. permitterent sterilitas abiit
 et abundantia superuenit. **Item** potest impetrare
 gratiam. **Unde** legitur quod cum quidam sarracenus

naufragium pateretur sanctus **M**arcus eidē apparebat eū eripuit et ad fidē baptismi pduxit. Itē i extremis innocand⁹ ē. Vñ cū qdā religiosus q̄ beatū Marcum i multa deuotione habuerat et sepulcrū sepi⁹ visitauerat moreret. beat⁹ Marcus eidē apparuit. et aīaz ei⁹ ad celi gaudia introduxit. Itē obsessi a demonib⁹. Vñ legit⁹ q̄ qñ corpus suū d alexandria trāsseret ad venetias. qdā noluit credere h ipsū esse corp⁹ beati **M**arci. q̄ statim a demonio capie⁹ et tādū verabat. donec ad corpus beati **M**arci ductus ē. et in se credere fateret. q̄ liberatus gloriā dedit deo. et beatus **M**arcū euangelistā de cetero i magna reuerentia habuit.

In diebus rogationū Sermo. XVII.

Orate pro inuicē vt saluemini. **J**acobi. v. Quāuis omni tpe sit orāduz p̄cipue tñ dieb⁹ et t̄pib⁹ statutis. Int ceteros aut̄ dies statutos orōni sūt dies isti i q̄b⁹ ecclesia celebrat letanias. Vnde i p̄senti f̄mone tria sūt dicēda. Primo de letania maiori. Secūdo d letania minori. Tertio d orōne q̄ vn⁹ orat p alio. **Q**uantū ad p̄mū sciendū q̄ letania interpretatur rogatio vel supplicatio. Et letania maior pagit in die sancti **M**arci. Et ē instituta a beato **G**regorio papa. Et ē causa ppter quā instituta est. q̄ p magno morbo epidimie. **R**homani enī cū i q̄dragesima caste vinerēt et ieiunarēt et i pasca corp⁹ christi recipēt. postmodū cū comessatiōib⁹ ludis et luxurijs frena laxabāt. Ideoq̄ dñs puocatus ē. pestilentia maximā i eos permisit quā inguinariā vocabant. i. apostema siue inflaturā i inguine. Pestis itaq̄ ista ita fena fuit. vt hoies i via. in ludis. i mensa subitanee morerent. ac etiā i colloquijs. ita cū oscitarēt spiritū subito emisērūt. ita vt ductū ē i p̄suetudinez. et adhuc hodierna die fuit. Vñ cū q̄s se olim vel le oscitare sentiebat. p̄tinuo sibi signū crucis imp̄mere festinabat. Similit̄ cū aliq̄s

aliquē sternutante audiebat. statim accurrens. de⁹ te adiunet acclamabat. Hec p̄suetudo etiā vsq̄ hodie fuit. Hec aut̄ pestis vnde originē habuit. i. vita sancti **G**regorii inuenit. Vñ legit⁹ cū qdā tpe t̄bris fluminis aluē suū egressus intantuz exiuit vt super muros vr̄bis efflueret. et plurimas domos euenteret. Tūc i t̄brim flumiū multitudo serpentū cū dracone magno descēdit. h a fluctib⁹ suffocati et ad litus p̄iecti totū aerem sua putredine corruerūt. et statim illa plaga quā inguinariā vocāt. exorta est q̄ p̄mo omniū **P**elagiū papā extinxit. postmodū in vulg⁹ ita desuit vt sub tractis habitatorib⁹ plurimas domos in vr̄te vacuas reliquerūt. Sed q̄ ecclesia vel sine rectore esse nō potuit. **G**regoriū licet innitū plebs oīs elegit. Cū igit̄ esset electus letanias instituit. et vt hoies attētius orarēt animauit. Sed quia rhomā pestis supradicta adhuc vastabat. p̄cessionē cū letanijs tpe pascali instituit. et ordinauit q̄ imaginē beate **M**arginis q̄ vt dī adhuc rhomē ē quā **L**ucas arte medicus et egregius pictor formauit. et p omia beate virgini est similis. ante p̄cessionē reuerent̄ portarent. Et ecce tota aeris infectio et turbulentia imagini cedebat. ac si ipsaz imaginē fugeret et ipsius p̄sentiā ferre nō posset. Sicq̄ p⁹ imaginē mira serenitas et aeris puritas remanebat. Tūc in aere vt fert iuxta imaginē audite sunt voces angeloz cantātū **R**egina celi letare zc. Et beat⁹ **G**regori⁹ subiūxit. Ora p nobis deus alleluia. Tūc beat⁹ **G**regori⁹ vidit supra castrū **E**rescētij angelū q̄ gladiū cruentatū detergens i vaginā retrulit. Intellexitq̄ beatus **G**regorius q̄ pestis illa cessasset. et sic factū est. **U**n et castrū illud deinceps castrū angeli vocatū ē. Et ista letania dī maior. et d ea p̄dicādū ē in die sancti **M**arci qñ hoies ieiunāt. et cū p̄cessionē vadūt. vt eos reus a subitanea morte p̄seruet. **Q**uantū ad secūdā p̄tē isti f̄monis ē sciendū. q̄ alia dī letania minor. q̄ fit trib⁹ dieb⁹ aū ascensionē dñi. quā beat⁹ **M**amert⁹ anno dñi cccc. lxxiij. ep̄s viennē. instituit. **A**ula

aut institutionis illi? fuit h. **C**uz enī apud
viennā frequētes z maximi terremot? fie-
rent q? domos; plurimas ecclesias subuer-
tebāt. **I**tē nocturni sonit? z clamores se-
pius auditi sūt qb? hoīes terrebant. **I**tē
terribile accidit q? ignis de celo descende-
bat q? domos cōburebat. **I**tē demones i
porcos z in lupos z alias feras introibāt
ex pmissione dei ppter peccata hoīum. nō
solū p vias s; etiā p villas z ciuitates pub-
lice discurrebant. z passim pueros z senes
viros z fēminas deuorabant. **C**ū igit tan-
ti dolores quotidie fierent. p̄dictus ep̄us
triduanū indixit ieiuniū. letaniā instituit.
z sic p̄dicta tribulatio conuenit. **D**einde
statutū est. z cōfirmatū a papa **S**impli-
cio. vt p̄dicta letania triū dierū vniūsalit?
obhuet. **I**te; q̄rit. q̄re h? tpe letanie iste
fiūt. **R**ndet q? i his dieb? imploram? dei
auxiliū z suffragium sanctorū. **P**rimo vt
de? bella sedat q̄ frequent? i vere fiūt. **S**e-
cūdo vt teneres fruct? pseruet z multipli-
cet. **T**ertio vt ad receptionē sp̄s sancti ha-
bilitem. **I**tē sciendū q? i his letanijs pri-
mo inuocam? sanctā trinitate; dicendo:
Pater d? celis de? miserere nobis. **D**ein-
de matrē misericordiē imploram? dicētes
Sancta **M**aria ora p nobis. **D**einde an-
gelos. ap̄los. martyres. p̄fessores z p̄gēs.
z cōsequēt oēs sanctos in celo existētes:
vt multiplicatis incessorib? de? noster mi-
serereat nri. z tribuat nobis misericordiē ea
q̄ petim?. **I**tē sciendū q? iste letanie nō so-
lū fiūt cū sanctorū suffragijs q̄ ibi implo-
rant. s; etiā cū cāpanis q̄ ibi pullāt. **P**ul-
sant igit cāpane. vt turba demonū ef-
fugēt. **S**ilicet qn̄ tēpestates iminēt tūc etiā
cāpane pullant. vt diaboli i aere existeu-
tes z nobis nocere volētes terreant. qz cā-
pane sūt tubę christi celestis regis. **I**tē cū
crucib? z vexillis q̄ ibi portant. vt p h? ostē
datur q? christ? p passionē victor extiterit.
Pā crux reprēsentat passionē. vexillum ho-
victoriā. q̄ christus triūphauit demones
vincendo z humanū gen? redimēdo. **I**tē
i letanijs illis salubre ē illud angelicū can-
ticū sepi? cātare. s. **S**ancte de? sancte for-

tis. sancte z immortalis miserere nobis. **V**n̄
Damascen? dicit: q? cū apud cōstantino-
polim. ppter magnā q̄ndā tribulationē fie-
rēt letanie. **Q**uidā puer d medio ppli i ce-
lū ē raptus. z illud canticū ibidē docuit.
deinde ad pplm rediēs. illud angelicū can-
ticū i p̄spectu ppli cātavit. z mox oīs tribu-
latio cessauit. **I**tē laus z autoritas illius
canticū ex q̄ttuor colligit. **P**rimo ex eo q?
angeli h? docuerūt puerū sup̄ dictū. **S**ecūdo
ex eo qz ppter illud cāticū illa magna tribu-
latio quēuit. **T**ertio ex eo q? calcedonen.
synod? illud approbavit. **Q**uarto q? de-
mones valde illud cāticū timēt z terren-
tur qn̄ cantat. **Q**uantū ad tertiā pte il-
lius p̄monis sciendum. q? q̄ petit fieri p se
orōnem. q̄ttuor debet in se habere. vt orō-
nes sanctorū aut etiā bonorū hoīum p eo
factę a deo exaudiant. **P**rimo d? illud
desiderant? p̄cupiscere. p quo vult. p se ora-
ri ab alijs bonis z deuotis hominib?. p̄s.
Desideriū paupum exaudiri dñs. **M**ie-
re. **xix.** **C**ū quēsieritis me i toto corde zc.
Secundo vt ipse sit i bono. pposito se
emēdandi. qz si staret i malo. pposito pec-
candi. de? orōnes q̄ p eo fierēt nō exaudi-
ret. **M**iere. **xv.** **S**i steterit **M**oyse; z sa-
muel corā me. nō erit aīa mea ad populū
istū. **E**x h? habet q? orōnes factę p dāna-
tis vel demonib? nihil p̄sunt. qz semp sunt
i malo pposito z i malis obstinati. q̄ cum
petis orari p te. tūc debes habere bonā vo-
luntatē. **S**z oppositū faciūt q̄ nolūt seip-
sos iuuare. **E**t de illis q̄re duo breuia ex-
empla i p̄mptuario. **xix.** **D.** **I**tem ibidem.
xxiiij. **T**ertio vt reputet se idignū corā
deo stare z p seipso orare. z indignū se a
deo exaudiri. **J**ob. **xliij.** **S**eru? me? **J**ob
orabit p vobis. z ego faciez ei? suscipiam.
Vn̄ **G**regl. i pasto. **T**alis req̄rend? ē ad
orandū q̄ sit idoneus ad placandū. qz cū
is qui displicet ad intercedendū mittitur.
irati anim? ad deteriora p̄nocat. **Q**uar-
to vt bona iusta z licita et salutaria petat
sibi a deo impetrari. **C**hryso. **I**lla pete a
deo q̄ tibi expediūt accipe. z illum deceat
dare. **S**ciendū q? quando sumus in

Sermo

tribulatiōibz vel i anxietatibz vel i peccatis tūc debem? desiderare p nobis fieri cōmunē orōnez. sic cōmuniē fit finito s̄mone qz h̄ ē valde vtile. **Uñ** scriptū ē: Impossibile ē p̄ces multoz nō exaudiri. **Et** ch̄ristus i euāgelio dicit: Si duo ex vobis cōsenserint sup terras. ex omni re quamcūqz petierint. fiet illi a patre meo. q̄nto magis. vbi ducenti vel quingenti. vel q̄nqz mille fuerint cōgregati. z cōmunē orōnez. p aliquā causā faciūt. **Et** talis p̄munis oratio ē multū efficax. **Hoc** ostēdit i illo desperato hoīe. quē cōmunis oratio liberauit d̄ desperatione. **Hoc** exēplū quere infra ibi d̄. **xxx. D.** Et q̄libet libent̄ d̄z. p alijs orare z cōmunē orōnez facere. qz h̄ ē elemosyna sp̄ialis z deo valde placet. **Uñ** Ch̄rysostomus sup **Matth.** Pro se orare necessitas cogit. p alijs aut̄ charitas fraternitatē hortat. **Dulcior** aut̄ ē ante deum oratio. non quā necessitas trāsmittit. s̄ quā fraternitatis charitas cōmendat. **Ultimo** sciēdū qz deuote orōes sūt multū meritorie. ideo d̄mones multipliciē nitunt̄ impedire orantes. **Exēplū** q̄re h̄ infra ibidē. **xxv. D.** Itē alios s̄mone d̄ orōne quere in discipulo d̄ tpe. **Primū**. ser. **lxiiij.** **I.** **Secundū** ser. sup pater noster. **rv. R.**

**De sancto Petro martyre ordi
nis p̄dicatoz Sermo. xviii.**

I quis vult
possit me venire abneget semet
ip̄sū zc. Verba p̄posita **Luce**. ix. originaliter sunt scripta. z i euāgelio hodiernē festivitatis lectionaliter sunt recitata. **Uñ** ad honore sancti **Petri** martyris d̄ ordine p̄dicatoz in p̄senti s̄mone tria sunt dicēda. **Primo** d̄ p̄uilegijs beati **Petri**. **Secundo** aliq̄. p informationē nr̄a. **Tertio** miracula quedā. **Quantū** ad p̄mū sciēdū. qz beatus **Petrus** septem habuit p̄uilegia. **Primū**. qz fuit virgo corpe z mēte. **Huius** aut̄ x̄ginitatis ostensū fuit qz corpus ei⁹ defunctū cum vltra annū i terra iacuisse ita sanū z integrū ē innētū. ac si eadē die fuisset nouit̄ tumula

tū. pueniēs enī erat qz corpus illud i morte sua nō corrūpetur putredine. qz in vita nō fuerat corruptū aliq̄ voluptate luxurige. **Itē** i signū virginitatis ipsi⁹ vestis sua cōburi nō potuit. sic legitur. qz cū q̄daz d̄ tunica sancti **Petri** sup carbonēs posuisset cōburi nō poterat. qd̄ vidēs hereticus ad fidē catholicā ē p̄uersus. **Secundū** p̄uilegiū. qz innocētiā baptismalē p̄uauit z nunq̄ mortalit̄ peccauit. z h̄ donū p̄uilegis datū ē nisi p̄fectis. quoz vn⁹ fuit beatus **Petrus** martyr. **Attamē** credendū est qz q̄libet cū dei adiutorio posset viuere sine mortali peccato. z q̄ friuole oppositum teneret heretic⁹ esset. **Uñ** mgr̄ sententia x̄li. ij. vii. **xxxvi.** Illos errare dicim⁹ qz cū manicheo dicūt hoīez p̄ctm̄ mortale vitare n̄ posse. **Tertū** p̄uilegiū. qz habuit magnā gr̄az p̄dicandi. et populus magnā gratiam ipsum audiendi. **Uñ** legit̄ in legenda sua. qz hoīes tā ardent̄ verba sua audiebāt. qz sepe innumer⁹ turbarū cōcursus vbi statuerat p̄dicare pueniret loca p̄ripiēs. ita vt oporteret qz i carruca assensibz fabricata ad locū i quo p̄dicare debebat i humeris fidelīū portaret. **Quartū** p̄uilegiū. qz habuit i p̄senti vitā actiua z contemplatiua. **Uñ** d̄ ei⁹ vita d̄. qz dies impēdebat cōmodis aiay. vel sedulis insistent̄ d̄ p̄dicationibz vel p̄fessionum audiētis aut etiā hereticoz dogmata cōfutando. **Et** d̄ vita p̄tēplatiua ipsi⁹ d̄ i l̄ra canonicatiōis sue. **Nocturna** silētia humane deputata quieti post dormitiōnē breuē decurrebat i studijs lectionē. i. somni tempus orōnuz suspirijs occupabat. **Quintū** p̄uilegiū qz tota trinitas attestat̄ sanctitatē z p̄fectionē ipsi⁹. **Nā** patris potentia attestat̄ in miraculis. filij sapiētia i doctrina. sp̄s sancti bonitas i virtutibz z donis q̄bus eum p̄fecte impleuit. **Uñ. j. Job. v.** Tres sunt q̄ testimoniū dāt i celo. s̄. beato **Petro**. s̄z pater. verbū. z sp̄s sanct⁹ zc. **Sextū** p̄uilegiū. qz ē martyr singularis ch̄risti. z ei⁹ passio veneranda d̄nice passionis multū similis videt̄. **Ch̄risti** enī passus ē p̄ veritate fidei quā docebat **Petrus** p̄ veritate fidei quā defendebat. **Itē**

christus passus ē ab infideli ipso indecorū
Petr ab infideli turba hereticorū. **Itē**
 christi i pascali tpe crucifigū. **Petr** eodē
 tpe martyriū patit. **Itē** christi p. xxx. de-
 narijs fuit tradit. **Petr** p. xi. libris pa-
 piensū fuit vendit. **Itē** cum christus pa-
 teret in manus tuas dñe cōmendo spiri-
 tū meū dicebat. **Petrus** dñi occideret ea-
 dem verba clamabat. **Itē** christus p pas-
 sionē suā multos infideles ad fidē addu-
 xit. **Petr** p suā mortē multos hereticos
 puerit. tñ post mortē suā ei meritis 7 co-
 ruscationibz diuersorū miraculorū multo
 plures puerit. **Septimū** pūlegiū. qz
 hz tricenas coronas i celo. **Ipsē** enim
 fuit p̄dicator. virgo. 7 martyr. g hz coro-
 nas hginū. martyriū. 7 p̄dicator. **Quā-**
tū ad secundam partem illi hmonis sci-
 endū q plura sūt genera martyriū. nō enī
 oportet vt quisqz p fide christi occidat. s
 pluribz d causis pōt qd fieri martyr. **Pri-**
mo cū qd p iusticia 7 innocentia occidit.
 vt abel qui iusticiā fecit offerēdo melius 7
 innocenter a fratre suo cayn occisus est. et
 martyr effect. **Secūdo** p correctiōe
 fraternali. vt **Iohes baptista**. **Un** **Mar-**
ci. vi. Arguebat aut **Herodem** **Iohes** di-
 cēs. **Nō** licet tibi h̄re vxorem fratris tui.
 Si qd ex charitate argueret. primum spe-
 rās se p̄ficere 7 ille occideret. talis martyr
 fieret. **Tertio** qñ p lege dei occideretur
 qd. vt **bate. ij.** **Nachab. vij.** vbi mater
 occisa ē cū septē filijs suis zc. **Si** qd chri-
 stian⁹ cogeret vt p̄tra p̄cepta dñi faceret.
 7 ille nollet 7 occideretur. martyr esset.
Quarto p virginitate obfūada. vt be-
 ata **Agnes** q ad lupanar ducta ē. 7 cōse-
 quentē p virginitate 7 fide occisa est. **Sic**
 ad huc aliq virgo p p̄seruatiōe virgini-
 tatis occideret. vel etiā mulier i matrimo-
 nio nolēs p̄sentire i adulteriū occideretur
 tales fierēt martyres. **Quinto** qñ quis
 patit p defensione ecclesiastice libertatis.
 sic beat⁹ **Tho. cantuarien.** p̄s. lxxvij. **Zel⁹**
dom⁹ tūc comedit me. **Sexto** qñ qd oc-
 cisione christi occideret. vt pueri innocen-
 tes. q p̄p̄t christū ab iniq rege **Herode** in-
 terfecti sunt. **Sic** adhuc si pueri christia-

no 7 occulste vel apte ab infidelibz occiderē-
 tur. martyres fierent. **Septimo** qñ qd
 patit p defensiōe fidei catholice. sicut fue-
 rūt apli. martyres. 7 etiā h̄gines. 7 signan-
 ter etiā sanct⁹ **Petr** cui⁹ festū hodie cele-
 bram⁹. **Hi** sūt beati q sic occidūt. **Matth**
v. **Beati** q p̄secutionē patiūt zc. **Unde**
 etiā i tēre. **Qui** p noīe christi martyriā-
 tur. p̄culdubio vitā etnā p̄sequūtur. xv. q
 j. **Merito.** **Itē** sciēdū fm **Eul.** lūgō. q
 nulla secta seu fides infidelū roboratur p
 miracula. nisi fides christiana. **Rā** christ⁹
 q p̄mo fidē catholicā docuit. mortuos sus-
 citauit. leprosos mūdauit. cecos illumīa-
 uit. demones effugauit. infirmos curauit.
 q null⁹ naturalit̄ facere pōt nisi miraculo-
 se. **Itē** roboratio fidei patet i aplis quib⁹
 data ē noticia septuaginta duarū lingua-
 rū. **Un** **Act. ij.** **Loquebāt** varijs linguis
 apli magnalia dei. **Item** fuerūt simplices
 7 idiote. 7 p sp̄m sanctū facti sūt doctores
 toti⁹ mūdi. **Un** **Ioh. xv.** **Paradyt** aut
 ille sp̄s sanct⁹ docebit vos oīa zc. **Itē** fu-
 erūt timorosi. qd patet in beato **Petro** q
 maior videbat. 7 ad vocē vni⁹ ancille chri-
 sti negauit. imo oēs apli relicto christo fir-
 gerūt tpe passionis zc. **Sz** post susceptio-
 nē sp̄s sancti nec timuerūt reges. nec p̄nci-
 pes. nec iudices. s p̄bat. **Rā** **Nero** impa-
 tor nō poterat vincere **Petrū**. nec **Hero-**
des **Jacobū**. nec **Domician⁹** **Iohem**. nec
Egeas **Andreā**. nec **Astrages** **Bartholo-**
meū. **Imo** nec teneras puellas. **Un** **Ma-**
xenti⁹ nō poterat vincē **Katherinam**. nec
Olibū⁹ **Margaretā**. nec **Quintian⁹** **Ag-**
am. nec **Dioscorus** **Barbarā** filiā suā.
 nec **Fabriz⁹** **Dorotheā**. nec tres iudices
Cristinā. **Quantū** ad tertiā p̄tē istius
 sermonis sciēdū. q oēs homines dñt hodie
 sc̄m **Petrū** honorare. 7 ipsū tanqz sp̄ales
 patronū iuocare. 7 p̄mo mulieres p̄turien-
 tes i partu. plis piclitate. qd⁹ pōt subue-
 nire 7 a deo ipetrare. vt cū gaudio et sine
 piculo pariāt. **Un** legit⁹ q qdā aqua tac-
 tu reliquiarū eius p̄secrata. multis extitit
 i medelam. sicut cuidaz mulieriparere nō
 valenti. 7 p tridū in partu laborāti q cū
 illa aqua parū gustasset protinus line

difficultate p̄tū emisit. Itē dū mulieres magnā p̄surā ⁊ dolorē ⁊ difficultatē habentes tpe partus. q̄ d eadē aqua biberūt ⁊ beatū Petrū inuocauerūt. ⁊ postmodū leuē peperūt. Itē i lugdunensi diocesi q̄daz mulier noīe **Christina** vxor **Gilberti** anglici. valde cruciebat i partu plis. ⁊ beatū Petrū deuote inuocabat ⁊ d aqua bibit ⁊ mor pepit. Itē q̄dam mulier cū iam tres mortuos pueros pepisset. ⁊ ex h̄a viro odio haberet. beati Petri auxiliū postulabat. Cūq; quartū quē postmodū peperit similit̄ mortuū pepisset. mater filium defunctū accipiēs ad rogādū sanctū Petrū totā se ptulit deuotis exorās p̄cib⁹. vt ei⁹ filiū suscitaret. Vix aut̄ orōnez cōplenerat. ⁊ ecce puer q̄ mortuus fuerat viuus apparuit. quē cū ad baptismū portassent ⁊ diffinīuissent vocari **Johāne**. sacerdos dū **Johānes** dicere debuit. nesciens dixit **Petr⁹**. Vnde h̄ nomē deinceps p̄ beati Petri deuotione retinuit. Itē q̄dā mulier pepit frustū carnis. ⁊ votū fecit sancto Petro. ⁊ frustū carnis fecit portare ad altare sancti Petri. ⁊ in p̄spectu ppli massa carnis formata ē i formā pueri. q̄ postmodū fact⁹ ē frater ordinis p̄dicatoz. ⁊ sanctū Petrū multū dilexit ⁊ fidelit̄ seruauit. Itē legit̄ q̄ q̄daz mulier post partū cū adhuc esset i puerpio vehement̄ tumefacta ē. q̄b. bit d aqua sancti Petri et eū deuote inuocauit. ⁊ p̄tinne tumor ab ea recessit ⁊ sanitatē p̄stinā recupauit. Itē parētes habentes pueros infirmos debēt deuote sanctū Petrū inuocare. Vñ legit̄ q̄ puer q̄dam dict⁹ **Delias** a q̄daz gūi egritudie subito ē arrept⁹ ⁊ in terrā p̄strat⁹. linguā extra os i longū eijciēs. ita ipsam atrocit̄ mordebat intrinsecus. vt ex dolore tumescens post modicū nō lingua hōis. s̄ poti⁹ bouis aut equi p̄ magnitudine videretur. Cūq; circūstantes timerēt eā sibi met i breui tentiū cōstrictione scindēdā. nec ipsam aliquatūnus intus valerēt deponere. Vix tandē i os ei⁹ impediēte tumore aliquantulū de aqua martyris immiserūt. q̄d cūq; instāte iam nocte fecissent. eodē sero ling

nā retraxit. ⁊ omni p̄sus inflatione carēs expedite locut⁹ ē. ⁊ plena salute recepta cū gaudio cibū sumpsit. Qd̄ videntes q̄ ad erant. stupore circūdati reseruare aquā nō inutilit̄ curauerūt. Hec aqua cū i quodā vase ligneo fuaret. domū totā ⁊ oīa q̄ ibi erāt vase illo excepto vorax flāma cōsumpsit. Cūq; aqua fuisset i aliud vas translata. p̄mū p̄tin⁹ in cinerē est redactū. Itē puer quidā inflatū habebat corp⁹. ita vt ad videndū foret horribilis. ⁊ multūz difformis. vt mors potius q̄ vita a p̄p̄ijs parentib⁹ adoptaret. Cū aut̄ p̄ntes fecissent votum ad sanctū Petrum. ⁊ accepta aqua sancti Petri ⁊ lotus a matre ⁊ aliq̄b⁹ stillis d ipsa gustatis. ilico totus tetumuit ⁊ puer iste restitutus ē sanitati. Itē q̄dā puer cū inter trabes acutas gūiter corruisset. ⁊ ex casu fuisset motu ⁊ sensu penit⁹ testit⁹. ⁊ tanq̄ mortu⁹ deferret a matre. mor apposita terra suo p̄tori eiusdē martyris sacro cruce p̄tracta. sic incolumis resurrexit. q̄lū nunq̄ lesus fuisset. Itē n̄ris t̄pib⁹ q̄si p̄tinne coruscat multis miraculis q̄si p̄ totū mundū. Nā audiui a fidedignis. q̄ i **Colonia** in die Petri martyris q̄si oēs pueri ad cōuētum p̄dicatoz ducunt. ⁊ q̄n pueri infirmant in ciuitate vel circūquaq; votū emittunt p̄ntes. ⁊ deuote inuocant sanctū Petrū. Et aliq̄ tantaz q̄ntitatem offerūt sancto Petro d̄ cera. in q̄ntū puer possit ponderare. ⁊ aliq̄ tantūz de pane q̄ntū puer h̄z ponderare. ⁊ aliqui offerunt imaginē pueroz de cera. Et in tanta muldine q̄ capella sancti Petri in supiori p̄te repleta est imaginibus talibus et aqua in eadez ciuitate benedicitur cum reliquijs sancti Petri. ⁊ omnes bibunt. ⁊ aliqui ad domos suas secum portant. et per totum annū seruant. Sed audiui q̄ in mediolano vbi sanct⁹ Petrus sepultus est. cōtinne quasi infinitis coruscat miraculis. et festum ipsius sollemniter celebratur. tam in foro q̄ in choro. Item succurrit virginibus. Vnde legitur q̄ quēdam virgo iacuerat infirma septem annis. nec poterat per se de lecto suo surgere. ad quam

venit sanctus **Petrus** adhuc existēs in p-
senti vita et devote oravit p sanitate xgi-
nis dicēs: **Dñe** q paraliticus sanasti: ob-
secro vt digneris huic virgini cedere sa-
nitatē pstinā. qptinus sanata ē. et d lecto
suo surgēs laudavit dñm. Item succurrit
mulieribz. **Un** legit q qdā mulier ex acu-
mine febriū desperata de vita sua. terram
sanguine beati **Petri** asperaz ī loco vbi
interfectus fuit sup faciē suam posuit. et sic
pfectē sanitatē restituta ē. Item succurrit
viris in rebus et in corpe. **Un** legit q plu-
res mercatores et pegrini fuerūt in piculo
maris. **Et** vn^o locutus est ceteris dicens:
Quid audistis qliter qdā de ordine p-
dicatoz noīe **Petrus** ob fidei defensione
ab hereticis infectus ē. multaqz p eū do-
minus signa ostēdit. **Nūc** igit devote im-
plorem⁹ patrociniū ipsi⁹. et respiciētes vi-
derūt quendā ī habitu fratru pdicatoz
sup velū stantē. et statim cessavit ventus et
mare quēvit et facta ē trāquillitas magna.
Itē qdā **Arnoldus** noīe in extremis labo-
rans. emisit votū vt potuit q monumen-
tū martyris visitaret. si ei⁹ meritis sibi sa-
nitas pstaret. et statim post votū emissum
plenā sanitatē ē psecut⁹. **Et** plura alia mi-
racula habentur in legenda sua.

**In festo sanctoru apostoloru
Philippi et Jacobi Sermo
XIX. de sancto philippo.**

In domo pa-
tris mei mansiōes multe sunt.
Joh. xiiij. Ex his verbis iam
dictis patet. q de futuro vnicuiqz retri-
buet. pnt hic mernit. **Et** beati sūt illi p ce-
teris. q hic merent⁹ tpe grē q eoz gaudiū
accidētale crescit ī statu future glorie. de
die ī die. d anno in annū. **Et** d his inten-
to h loqui ī presenti smone. **In** q tria sūt
dicēda. **Primo** d dignitate sancti **Phi-**
lippi. **Secūdo** d his quoz gaudiū augmē-
tat⁹ in celo. **Tertio** miracula. **Quantū**
ad pma ptem istius smonis sciendum. q
sanct⁹ **Philippus** bz. vij. pūlegia. **Pri-**
mum. q christ⁹ ipsuz elegit ī aplm. et fuit
vn^o d pmiss aplis qz christ⁹ vocavit. **Nā**

pmo vocavit **Andrea.** **Secūdo** **Petrus.**
Tertio **Philippū.** et iste **Philipp⁹** dñi-
ng inspirationi velocit obedivit. **Nam** cum
christ⁹ eū vocaret dicēs: Sequere me. euz
ptin⁹ ē secut⁹. **Hoc** aut nō pcessit ex leuita-
te cordis. s ex bñficio grē spūalis. **Joh. iij.**
Spūs vbi vult spirat etc. **Secundus**
pūlegiū. qz fuit mediator christi et populi.
Nā sicut dī **Joh. xij.** Postqz gētiles ad
christū accessissent. ipse et **Andreas** int⁹ chri-
stū et gētiles mediatores fuerūt. q eos sibi
reconciliaret et grāz īvenirēt. **Sic** aut tunc
fuit mediator in mūdo. ita credēdū est q
nūc sit p nobis mediator ī celo. **Tertiū**
pūlegiū ē. qz fuit cū christo multe familia-
ritatis. **Nam** signum magne familiarita-
tis fuit. qn **Johes** a christo petijt sibi re-
uelari pditorē suū. quē tñ **Petr⁹** petere nō
est ausus. **Joh. xij.** **Dñe** qz ē q te tradet.
Signū maioris familiaritatis fuit qn **Pe-**
trus **Jacobi** et **Johānes** petierūt sibi reue-
lari aduētū suū **Matth. xxij.** **Dic** nobis
qn hec erūt etc. **Signū** maxime familiari-
tatis fuit qn a christo **Philipp⁹** petijt si-
bi reuelari patrē suū cū dixit: **Dñe** osten-
de nob patrē et sufficit nobis. **Secundum**
signū familiaritatis q christ⁹ reuelavit si-
bi secreta sua dicēs: **Philippe** q videt me
videt et patrē meū. **Itē** tertiū signū fami-
liaritatis q cū maxima multitudo ad chri-
stū puenisset. vt habet **Joh. vi.** d resectio-
ne ipsoz cū nullo alio discipulo tractavit
s solūmodo cū **Philippo** dicens: **Unde**
emem⁹ panes vt māducēt hi. **Quartū**
pūlegiū. qz nō solū apls fuit s etiaz mar-
tyr christi fuit. et etiā crucifix⁹ ē sic christus
Iesus. **Un** legit q cū **Philipp⁹** xx. ānos
pdicasset. et cū a paganis teneret. ipsū cru-
cifixerūt ppe christū quē pdicavit. et sic tres
apli crucis supplicii ptulerunt. s. **Petrus**
Andreas et **Philippus.** **Erat** aut **Phi-**
lippos. lxxxvij. annoz qn crucis patibulū
suscepit. **Quintū** pūlegiū q vnū arti-
culū d duodecim cōposuit dicēs: **Descen-**
dit ad inferna. q ē quint⁹ articul⁹ ī nume-
ro. xij. articuloz. **Circa** quē articulū que-
ritur qua hora vel quo tpe christus rescen-
dit ad inferna. **Rūdet** fm sanctum **Ibo.**

q̄ statim q̄n aīa christi fuit a corpe sepata
tunc aīa christi deitati vnita descendit ad
lymbū patruz. 7 māsīt ibi ab hora mortis
christi que fuit sexta feria hora .ix. vsq; ad
horā resurrectionis. 7 h̄ fuit tēpus .xl. ho-
rarū. q̄ i diluculo dñice diei resurrexit. et
eadē hora resurrectionis eduxit eos d̄ lym-
bo 7 i die ascensionis pduxit illas aīas ad
celū q̄s i die resurrectionis eduxerat d̄ lym-
bo. **Un̄ Aug⁹** i h̄mone d̄ resurrectione dñi
Sic cū dñō resurrexerūt. ita cū dñō ascen-
dente etiā ipse ascendisse credunt. Itē sci-
endū. q̄ aīa christi fuit sepata a corpe sed
deitas māsīt cū aīa ad inferna descendēte.
7 etiā cū corpe i sepulcro iacente. **Sextū**
p̄uilegiū q̄ i q̄libet missa i toto mūdo no-
minat. **Septimū** p̄uilegiū q̄ festū ipsi-
us hodie ab oib⁹ christi fidelib⁹ solēniter
celebrat. **Sz** vigilia istoz duoz aploz
sub p̄cepto ecclesie nō ieiunant. p̄p̄leticia 7
resurrectionis **Jesu christi.** **Un̄** legitur in
chronica **Bernāni.** q̄ **Innocenti⁹** papa.
ij. Anno dñi. **Mxxij.** sedit ānos. xiiij. et
mēses. vij. hic p̄stituit. vt vigilię aploz ie-
iunarent. **Johānis euāgeliste.** **Philippi**
7 **Jacobi.** ac **Barnabę** tm̄ exceptis. p̄ q̄-
bus ieiunat ecclesia tres dies rogationuz.
Quantū ad secūdā ptē illi⁹ h̄monis. p̄
informatione n̄ra dicendū ē d̄ nouē gene-
rib⁹ hominū. q̄ hic merent tpe gr̄e q̄ eozū
gaudium accidētale accrescet quoti die in
statu future glorie vsq; i finē mūdi. **Pri-**
mi sūt. p̄phetę 7 q̄ttuor euāgeliste. 7 beat⁹
Paulus q̄ scripsit eplas 7 etiā alij apli. p̄
quos spūs sanctus locut⁹ ē inspirādo ipsis
sacrā scripturā. Similit̄ 7 doctores q̄ ex-
posuerūt nobis vba sacre scripture. 7 etiā
q̄ libros 7 h̄mōnes cōposuerūt. nā quot ho-
mines emēdant ex sacra scriptura 7 ex di-
ctis doctoz. tot gaudia accidētalia i celo
habebūt. **Secundi** sūt patres q̄ istitu-
erūt ordines. sic sanct⁹ **Dominic⁹** q̄ insti-
tuit ordinē p̄dicatoz. 7 sanctus **Francisc⁹**
q̄ instituit ordinē fratru minoz zc. Nam
quotq̄ bona opa fiūt i toto ordine. 7 a q̄-
libet homine seu p̄sona ordinis ieiunādo.
orādo. legendo. cantādo. mane surgēdo

studēdo. p̄dicando. tot gaudia accidēta-
lia habebit i celo. **Tertiū** q̄ cōstruxerunt
vel cōstruunt ecclesias vel monasteria. et
etiā q̄ iuuerūt p̄struere ducēdo ligna 7 la-
pides 7 cementū. 7 etiā q̄ elemosynā suam
dederūt. **Nā** oīa bona opa q̄ fiunt i eccle-
sia vel monasterio de q̄libet ope habebūt
speciale gaudiū i celo. h̄ bustitē nō credūt
In signū hui⁹ cōbussēt ecclesias 7 destru-
xerūt. h̄ a christi fidelib⁹ loca i noīe dñi cōdi-
ficata sūt honorāda. vt habet i deere. dis.
xli. Et cimiterium gaudet eadē emunita-
te sic ecclesia. 7 nemo i loco orōnis d̄z intē-
dē fabul ociosis. dis. xv. **S. Alias.** Quia
credendū ē q̄ i q̄libet ecclesia 7 i q̄libet cy-
miterio req̄escunt plura corpa sanctor. q̄-
rum aīę i celo regnāt cū christo. cu 7 **Ma-**
ria. cū oībus sanctis 7 angelis q̄ etiā in ce-
dūt p̄ nobis q̄tidie apud dñm n̄m **Jesū**
christū. Quō ergo audes stare 7 calcare
sup sepulcra sanctor. 7 ibi verba inutilia
p̄ferre. **Quarti** q̄ p̄curāt aliq̄ crucifixū
in publica strata. vel in ecclesia. vel etiam
imaginē beatę **Virginis** i altari. vel apli tui
vel alterius sancti. 7 etiā q̄ ornāt ecclesias
cū sculpturis 7 imaginib⁹ ab int⁹ 7 ab ex-
tra. nā quotienscūq; a q̄libet hoīe p̄tereū-
te reuerētia deo 7 sanctis exhibet quozum
imagines ibi vident. d̄ quolibet hoīe ha-
bebis speciale p̄ticipationē in p̄senti vita
si es i gr̄a. 7 i futuro speciale gaudiū si eris
i gloria. Nam q̄libet p̄tereūdo imagines
christi 7 sanctor. d̄z honorē exhibere chri-
sto 7 sanctis. **Un̄** d̄ in deere. **Imagines**
sanctor. nō sūt p̄tēndēdę h̄ venerandę. d̄
p̄se. dis. iij. **Venerabiles.** Item sciendum
q̄ laudabile ē habere crucifixū circa lectū
tuū. vel circa mensam tuā. vt cū inspicis
crucifixū circa lectū tuū vel circa mensam
tuā memoreris dñm n̄m **Jesū** christū
p̄ te passum. 7 etiā imaginē beatę **Marie**
virginis 7 apli tui. h̄ aliq̄ seculares tepin-
gere faciunt i stibis 7 in cameris suis ha-
stiludia 7 chorizontes venatores 7 bibu-
los. 7 sic d̄ singulis. **Quinti** sunt qui in-
stituūt p̄petuas missas. scz p̄mariam vnā
vel aliā qualem cūq; i civitate. vel in villa

etiā qui iunant cū elemosynis suis ad vnam perpetuā missam. **R**ā de quolibet missa et etiā de orationibus quae infra missam illā dicuntur habebit speciale participationē in presenti. et speciale gaudiū in futuro. Similiter qui institueret quod semel in hebdomada cātare missa de corpore christi. vel de beata virgine. vel pro defunctis fidelibus vigiliis dñica die de sero et missam pro defunctis secūda feria. vel salūne regina quotidie in quadragesima. **R**ā quatenus iam dicta fiāt quādiu mundus durat. tot gaudia accidentaliter habebit in celo. **S**exti sunt qui procurant de iustis bonis in aliqua ecclesia missale calicē corpale. et sic de singulis. vel libros ecclesiasticos ex quibus libris de laudat. vel ornamenta. **R**ā quatenus celebrat missa in his sacris vestibus. tot gaudia in celo habebit. **S**eptimi sunt qui construunt de bonis suis. vel etiā qui iunant prostruere hospitale. vbi quotidie sex opera misericordie exercent. nā quot infirmi ibi consolantur. tot gaudia habebit in celo. Similiter qui construeret in ciuitate vel villa domū peregrinorum. vbi peregrini et adueniens hospitarentur. **R**ā quotquot peregrini ibi reficiuntur vel fuerint hospitalati. tot gaudia habebit. et etiā qui prostrueret leprosorium vbi leprosi hospitantur. Similiter qui in refrigeriū omnium defunctorum institueret in hebdomada. vel etiā in quinquena semel vñū balneū aīarū. in quo pauperes propter deū balnearentur. sicut in aliquibus ciuitatibus ē modus. et si esset valde solatorium aīarū. **R**ā balneantes tenent orare pro aīabus illis. vt de propria misericordia velit eos mūdare. sicut ipsi pauperes mūdantur in corporibus suis. et si esset multū meritorium illis qui instituerent illud balneum. nam quot pauperes ibi balnearentur. tot gaudia habebit in celo. **O**ctavi sunt qui bonum exemplū praesentant proximis. et si est valde vtile in ecclesia dei. hoc patet. quia ad exemplū bonorum hominum multi mali homines qui sunt inimici dei in quadragesima ieiunant qui alias nunquam ieiunaret. si exemplū ieiunandi in alijs bonis hominibus non videret. Itē ad audiendum missas et verbum dei. et ad surgendum de mane. et sic de singulis. Itē sciendum quod bo-

mini est valde meritorium dare alijs hominibus bonū exemplū. quia ex hoc meritū et gaudiū ei⁹ augmentabitur prout in celo. **Vñ** **C**esarius. Quantis exemplū vere humilitatis et perfectae charitatis ostēderis. cū tantis et pro tantis eterna praemia possidebis. **N**on sunt parentes vel patrini vel etiā alij homines qui docent pueros et alios homines pater noster. aue maria. et symbolū fidei. nam quatenusque iste puer quem docuisti omnibus diebus vite suae orat. **P**ater noster. Aue maria. et symbolū. de quolibet habebis speciale participationem. hic dñs es in presenti vita et post mortem speciale gaudiū in celo. quia oratio pueri innocentis multū valet sine pro viuis sine pro mortuis. **D**e hoc quere exemplū infra in promptuario. xxxij. **3.** **Q**uantū ad tertiā partem sciendū quod quilibet homo debet hodie inuocare sanctū **P**hilippū tanquam singularem adiutorem. **P**rimi qui sunt infirmi. **Vñ** legitur quod **P**hilippus multos infirmos sanauit. **R**ā sicut legitur in ei⁹ legenda cum ex flatu draconis multi infirmati fuissent. **P**hilippus omnibus sanitatem impetrauit. et insuper draconem expulit et in desertū locū misit. precipiens vt nulli hominum noceret. Sic igitur tūc draconem expulit corpalem. et infirmos sanauit corporaliter. ita modo nos spiritualiter sanat scilicet morbum peccati expellendo. **L**uce ix. Dedit illis virtutē et potestatem super omnia. Item mortuos suscitauit. **Vñ** legitur quod tres mortuos cū adhuc viueret in hoc mundo suscitauit. scilicet filiū pontificis et duos tribunos.

Eodem die de beato **J**acobo **S**ermo. XX.

In domo pa-

tris mei mansiones multae sunt.

Job. xiiij. Sciendū secundum apostolum quod deus reddet unicuique secundum opera sua. **A**d **R**ho. ij. Et sicut illi sunt beati praeter ceteros qui habent merentur tempore gratiae. quod eo per gaudiū accidentale augmentabitur in celo. de quibus iam dictū est in praecedenti sermone. Sic per oppositū infelices sunt illi praeter ceteros qui habent merentur cū peccatis suis quod eorum poena accidentaliter augmentatur in

inferno. de die i die. d' anno i annu vsq ad
finē mūdi. **Un** de hz multas māsiōes pē
naz i inferno. sic etiā multas p̄mior i celo.
Un in p̄senti s̄mone ad honore sancti Ja
cobi apli cui? hodie festū celebramus tria
sunt dicēda. **Primo** p̄uilegia sancti Ja
cobi. **Secūdo** quoz pena augmentabit i
inferno. **Tertio** exempluz. **Quantū** ad
p̄mā p̄tem illi? s̄monis scienduz q̄ sanct?
Iacobo habet nouē p̄uilegia. **Primuz**
q̄ in vtero matris ē sanctificatus. **Un** di
cit Hiero. i li. d' viris illustribus. Ipse ex
matris vtero sanctus fuit. z illa sanctifica
tio ipsū purgauit a b omni originali pec
cato. **Secundū** p̄uilegiū q̄ fuit p̄sang
uineus Iesu christi. et insup appellatus ē
frater Iesu christi. z h' p̄mo ex cognatiōe.
q̄ Iacobo fuit fili? sororis Marię q̄ etiā
noīata ē maria filia cleophę. **Qui** quidez
cleophas fuit frater ipsius Ioseph sponi
Marię x̄gis. vt attestat Egesipp?. **Chri
stus** igit et Iacobo sic a duobz sororibus
descēderūt. sic a duobz fratribz. s. Ioseph
q̄ dicit? est pater christi putatiuus. z Cleo
phas q̄ pater Iacobi fuit. **De**beī aut fra
tres vocabāt q̄ se ex vtroqz p̄te ptinge
bant. Itē dicit frater dñi ex eo q̄ similit?
christo fuisse p̄hibet adeo vt pleriqz eorū
specie fallarent. **Un** cū iudei ad capiēdū
christū pgerēt a iuda signū osculi accepe
rūt. **Tertiū** p̄uilegiū q̄ christ? post resur
rectionē suā ipsi specialit? apparuit. **Un** le
git q̄ i parascene mortuo dño Iacobus
votū vouit se n̄ comesturū donec videret
christū a mortuis resurrexisse. **Un** christ?
i ipsa die resurrectionis sibi aparēs dixit
Donite mēsam bñdicensqz panē Iacobo
dedit dicens. surge frater mi z comede. q̄
fili? hoīs a mortuis resurrexit. **Quartū**
p̄uilegiū q̄ ē similis Iohāni baptiste p̄p̄
austeritatē vite. q̄ sic dicit Hiero. Vinū
z sicerā nō bibit. z carnes nūqz māduca
uit. nisi agnū pascālē. Itē multę deuotio
nis fuit. q̄ flexis genubz p̄ p̄lo rēp̄cabat
intantū. vt ad modū cameloz duriciē tra
xisse ei? gēna viderent. nō enī solū in die
s̄ etiam i nocte genua flectebat z orabat.

ferrū i caput? nō alcēdit. oleo nō ē vne
tus. balneo nō vtebat. **Quintū** p̄uile
giū. q̄ s̄m Hiero. p̄petuā virginitatē ser
uauit. z ista ē vita angelica. q̄ i carne p̄ter
carnē vinere nō ē vita humana s̄ angelica
Sextū p̄uilegiū. q̄ fuit p̄m? ep̄s hiero
solymitan?. q̄ s̄m Hiero. apli ipsū i ep̄m
post ascēsiōē christi hierosolymis elegerūt
Et i h' cū apli singularit? honoraerūt. Et
sic dicit Anacleus papa. vt habet in de
cre. a Petro z Iacobo z Iohanne ordi
natus ē z p̄secratus. Et ipse Iacobo p̄mā
missaz post ascēsiōē dñi hierosolymis ce
lebrauit. Itē sic refert Egesipp?. sol? inter
aplos p̄p̄ nūmā sanctitatē p̄mittebat in
trare sancta sanctorz. Itē s̄m Hiero. tan
te reuerentię z sanctitatis i p̄lo extitit. vt
fimbriā vestimēti ei? certatim tangere cu
perēt. z quicūqz tangerēt sanabāt. **Sep
timū** p̄uilegiū. q̄ nō solū ē aplus s̄ etiā
martyr christi. **Vnde** leg' q̄ i anno. xxx.
ep̄atus sui vidētes iudei q̄ a p̄dicatione
nō cessaret. z p̄p̄m p̄uerteret. ipsū p̄cipi
tauerūt d' pinnaculo tēpli. z lapidibz euz
obruerūt. q̄ cū lapidaret p̄cubens sup ge
nua sua dixit. Rogo te dñe dimitte eis.
q̄ nesciūt qd faciūt. Tūc vn? ex ipsis par
ticā fullonis accipiens. valido ictu caput
ei? impetijt. z cerebrū excussit. taliqz morte
migravit ad dñm. **Octauū** p̄uilegium
q̄ nonū articulū d' x̄i. articulis fidei cōpo
suit dicēs. Credo i sp̄m sanctū. Sic enī in
patrē z filiū. sic z i sp̄ritū sanctum credere
oportet. cū sit ipsi patri z filio cōsubstan
tialis. eo q̄ p̄ oīa patri z filio est equalis z
eiusdē essentię cū patrē z filio. Ergo d' ne
cessitate salutis tenet q̄libet christian? cre
dere. q̄ sp̄s sanct? p̄cedat a patrē et filio.
Et i h' greci enī at q̄ dicūt. q̄ n̄ solū a patrē
p̄cedit z nō a filio. s̄ falsum ē z p̄tra fidem
Un canit i simbolo in missa. Qui ex pa
trē filioqz p̄cedit. **Un** etiā ab aplo sp̄rit?
filij nūcupat. **Vnde** ad Gal. iij. Misit
deus sp̄ritū filij sui zc. Si ergo ē sp̄s fi
lij. vtiqz est a filio. ita planum ē q̄ p̄cedit
ab eo. **Item** sciendum q̄ anno dñi. M.
xxviij. Recessit ipsa ecclesia orientalis ab

ecclesia romana. ex tunc ipsi greci sibi pa-
pam elegerunt. et fatent nos oēs esse scilicet
maticos excommunicatos. eo quod credimus spiritum
sanctum procedere a filio sic a patre. quem ipsi a
patre et non a filio procedere credunt. Et etiam
quod in baptismo et in missa non habemus formam
eorum. Et habet in chronica **Hermanni**. **No-**
num privilegium quod hodie festum ipsius solle-
niter celebratur. et insuper in qualibet missa sin-
gulis diebus nominatur. **Quantum** ad se-
cundam partem istius sermonis sciendum quod no-
vem sunt genera hominum qui hic temere
tunc cum peccatis suis quod pena eorum augmen-
tabitur in inferno. ubi etiam sunt multe man-
siones damnatorum. **Primi** sunt qui inue-
nerunt primus vel adhuc hodierna die in-
veniunt. vel de alijs principibus vel civitati-
bus huc secum portant novos modos vestium
et extraneitates. et volunt habere sequentes in talibus
adinvicem. sic in legibus caudis et in legibus
manicis. et scissuris multis. in cingulis ar-
genteis latis et decoratis. in capitijs. in
pileis. in peplis. in crinalibus. in calceis. et
sic de singulis. Et talium superborum hominum
pena accidentaliter augmentabitur in inferno
quotidie usque ad novissimam diem. a quo-
libet homine qui eos imitatur in talibus adinvicem
nibus. **Secundi** sunt qui novum teloneum con-
tra deum et iusticiam instituunt. vel antiquum te-
loneum aggravant. Nam quot denarii vel
grossi. vel floreni recipiunt. tot novas pe-
nas accidentales in inferno habebunt. et hoc
quod durat illud teloneum. **Queritur**
quod requirunt ad verum teloneum. Respondetur quod
tria. Primo autoritas illius qui habet po-
testatem instituendi. ut rex vel imperator. Se-
cundo ut fiat per pacem et iusticiam vel per viam re-
paranda. Tertio ut fiat moderate. ne pau-
peres nimium aggraventur. Ut patet extra
de ver. sig. **Super** quibusdam. **Item** sciendum
quod qui recipiunt pedagiū a clericis sunt ipso
facto excommunicati. nec possunt absolvi a pec-
catis nisi restituant illis a quibus receperunt.
ut patet extra de cen. pcur. **Quenque**. li. vi.
Tertii sunt rustici qui lapides qui sunt
positi per ligno in pratis vel in agris effodi-
unt. et qui agros suos dilatare cum domo vicini

sui. Et qui bona communis totius ville vel
civitatis sibi appropriant. prata vel agros
suos ampliando. et talium penę augmentantur
quod durat possessio illa iniuste augmen-
tata. **Item** sciendum quod illi qui consueverunt
dana inferre. primis in agris. in pratis. in vine-
is. in piris. in pomis. non sunt absolviendi a pec-
catis. nisi velint recompensare dana illata.
Item dicitur de re. Inferens damnum. primo.
non est absolviendus nisi dono restituto. xxiij.
q. viij. **Pessima**. **Quarti** sunt nobiles.
et etiam cives et spirituales prelati. qui census annua-
les et redditus aggravant et augmentant. quod
subditi ex hoc depauperantur. et vix possunt sibi vi-
ctum et amictum ex omnibus laboribus suis ad-
quirere. et sic recipiunt sudores subditorum. qui
olim dederunt quattuor denarios. per unum ca-
sco. modo oportet eos dare octo. vel qui an-
te dederunt. xxx. denarios. modo oportet
eos dare duplum. Et etiam qui nimium aggra-
vant subditos suos in annualibus sumptibus.
Similiter qui faciunt exactiones in subditos
suos ultra debitum quod est propter decem. **Circa**
quod queritur utrum dominus possint a subditis ali-
quid ultra censum recipere. Respondetur quod ex cau-
sis rationabilibus possunt petere moderatum sub-
sidium quodlibet dominus a subditis suis. dummodo
habeat sine coactione. Et primus casus in
quo ultra censum debitum licet domino petere mo-
deratum subsidium. est per defensionem patrie.
puta ut cum patria iniuste ab hostibus inva-
dit. Tunc enim subditi non solum tenent res su-
as impartiri sed etiam tenent ad hoc corporaliter
laborare. **Secundus** casus si sit captus in
iusto bello. **Tertius** casus si ex iusto principis
vel pape debeat ire contra hereticos vel pa-
ganos. **Quartus** casus est si debeat filium mi-
litare vel desponsare filiam. In omnibus his et si-
milibus casibus possunt licite a subditis petere
subsidium moderatum. sed si dominus vult ludere in
alea et in alijs vanitatibus expendere ultra
vires. propter tales causas non debet quicquam exi-
gere a subditis. et si exigeret teneretur restitu-
ere secundum **Guil.** ex de pñe. in fi. **Quinti** sunt
qui nundinas in diebus festis instituunt. vel
etiam quorum consilio vel auxilio fiunt. tales rei-
erunt omnium malorum que ibi in nundinis

comittunt. et eorum pena augmentatur in inferno annuatim si sic mortui sunt. Pro quo sciendum quod plura peccata comittunt in mundanis. Primo violatio festorum. Secundo iuratur ibi per deum mendaciter ab emptoribus et venditoribus quod toties peccant mortaliter quoties iurant mendaciter scientes et exposito. Item comittunt ibi ebrietates. Item lusores ibi ludunt et blasphemant et maledicunt deo et hominibus. Item meretrices ibi conueniunt. Item fraus et deceptio ibi committitur. Item omissio bonorum operum. Plures tamen sunt qui nec missam audiunt nec verbum dei neque res pas. cum tamen dominica die nihil est agendum nisi soli deo vacandum. ut patet de preceptis decalogi. Jeiunia. Ergo prelati civitatum et villarum deberent deponere tales nundinas et locare ad precedentes aut sequentes dies. et non in die dominico vel festivo. Sexti sunt mechanici. qui inveniunt novos modos falsificandi artificia sua. et etiam qui excogitauerunt palliare fraudem et usuram suam in emptoribus et venditionibus. Similiter qui fecerunt nova statuta et nova iura in civitatibus. in villis. unde communiter et pauperes aggrauant. Omnes isti rei erunt omnium malorum qui conueniunt. et eorum pena accrescet usque ad finem mundi. Septimi sunt qui hereses contra fidem catholicam sunt inveniunt. Sicut arrius qui tres personas in divinitate suscipiens. tres etiam deos credidit. de quo Augustinus dicit. quod arrius adhuc non habet ex toto penam suam. sed quot homines adhuc inficiunt heresi sua. tot penas accidentales habebit in inferno ultra penas essentielles quam iam habet. Item saducei qui negant resurrectionem mortuorum. Item Beriani qui negant suffragia animarum. Item Manicheus qui virginis laudavit et pinguium damnavit. Item Iovinianus qui contra pinguium processit et virginis maledixit. Item Iohannes de bohemia heresiarcha maximus qui confusus est in concilio Constantensi. adhuc non habet suam penam ex toto sed accrescit sibi de die in diem. de anno in annum. Item sciendum quod etiam pena illorum qui inveniunt divinationes. sortilegia. et carmina vetularum augmentatur. De autem sunt qui malum exem-

plum post se relinquunt. Unde queritur quare tot mali homines sunt in mundo. Respondetur propter mala exempla per quos iuvenes discunt a senioribus malam et perversam vitam. quod unus inficit alium per malum exemplum. sicut carbonem se invicem incendit. Nullo modo essent tot superbi. avari. gulosi. usurarii. et lusores chorizontes. blasphemantes. et etiam qui iurant per deum quod non est verum. et etiam proximis maledicunt. verba scurrilia. et impudica proferunt. et etiam qui negligunt missas et sermones et frangunt ieiunia. nisi ab alijs viderent. Unde versus. A bone maiori discit arare minor. Et tales a quibus ipsi talia mala videntur et didicerunt rei sunt omnium illarum animarum qui sic damnantur propter eorum malum exemplum. et illorum pena augmentabitur in inferno. Unde Gregorius in moralibus. Tot mortibus quis dignus est quot exempla pravitatis in posteros reliquit. Non sunt qui scientes iniustas possident. et eas hereditibus suis relinquunt. quia tales non solum damnant seipsos. sed etiam filios et filias filiorum suorum. et pena illorum augmentatur semper. quotquot de stirpe eorum damnabuntur. Quantum ad tertiam partem illius sermonis quare exemplum in fra in promptuario de illa muliere qui fuit enutrita de iniustis rebus. primum. R.

De inuentione sancte crucis. Sermo. XXI.

Ibi autem ablit gloriari nisi in cruce domini nostri Iesu christi. ad Gal. vi. Aplos in his verbis duo facit. Primo dicit quod solum in cruce est gloriandum. cum dicit. Vbi autem absit gloriari. Secundo determinat in qua cruce sit gloriandum. cum dicit. domini nostri Iesu christi. Unde in presenti sermone ad honorem sancte crucis tria sunt dicenda. Primo de inuentione et dignitate sancte crucis. Secundo aliquod per informationem nostram. Tercio miracula aliqua. Quantum ad primum partem illius sermonis sciendum. quod lignum sancte crucis per multa signa est ostensum. quorum signorum quidam fuerunt ante inuentionem. et quidam in ipsa inuentione. et quidam post inuentionem. Ante inuentionem est ab

angelo datū **Seth** filio **Adg** ad plantā-
dū sic legi in euāgelio **Ricodemi**. q̄ cūz
Adā infirmaret. misit filiū suū ad portam
paradisi p̄ oleo misericordie. vt corp⁹ ei⁹
pungeret ⁊ sanitatē p̄cipet. **Cui** apprens
angel⁹ d̄ ligno in q̄ peccauit **Adā** eidē de-
dit. dicēs: q̄ cū fructū faceret. **Adā** sana-
ret. **Qui** rediēs ⁊ patrē mortuū inueniēs.
ipsum ramū sup̄ tumulū patris plātauit
q̄ postmodū ī magnū lignū creuit. **Salomō**
aut̄ cū edificaret tēplū. illud p̄scidi fe-
cit. nūq̄m tñ locari poterat. q̄n aut̄ esset ni-
mis breue aut nimis longū. ⁊ sic artifices
illud piecerūt. d̄ q̄ postea semita facta ē su-
per quendā lacū ⁊ p̄ ponte positū ē. **Regi-**
na aut̄ **saba** cū venisset audire sapientiaz
Salomonis. ⁊ p̄dictū lacūz trāsire vellet.
vidit ī spiritu q̄ saluator mūdi ī ligno illo
suspendē⁹ erat. ⁊ iō sup̄ illud lignū trās-
ire noluit s̄ **Salomoni** itimauit q̄ ī illo
ligno q̄daz suspendē⁹ fuerat. p̄ cui⁹ mor-
te iudeoꝝ regnū teleri debebat. **Salomō**
aut̄ p̄dictū lignū sustulit inde. ⁊ ī pfundis-
simis terrē vilceribus illud dimergi fecit.
postea p̄batia piscina ibidē facta est. vbi
lenitē hostias abluēbāt. **Vñ** aqua illa tā
ex motu angeli. q̄ ex virtute ligni virtutē
sanādi infirmos accepit. **Appropinquan-**
te aut̄ passione christi p̄dictū lignūz sup-
natasse phibet. **Cū** aut̄ iudei vidissent ip-
sum lignum acceperūt ⁊ crucē dñi fecerūt.
q̄d satis p̄ueniēs esse videt. **Primum** enī
lignū paradisi fuit homini causa mortis ⁊
diuine offensionis ⁊ suę electionis. **Cōue-**
niens igit̄ fuit vt p̄ illud lignum de morte
trāsiret ad vitā. **Hoc ē** illud lignū d̄ q̄ dī
Apoc. ij. **Dicenti** dabo edere d̄ ligno vite
zē. **Iternū** ostēsa fuit ante inuentionē. ⁊ hoc
p̄ angelū **Constantino** impatori. **Vñ** legi-
tur q̄ ī illo tpe cōgregata ē multitudo gē-
tiliū iuxta danubiū flumiū volentiū eūz ⁊
oēs regiones circa iordanez suo dominio
subingare. q̄d cū **Constantinus** impator
cōperit. p̄cessit contra eos. ⁊ nimio terrore
cōcussus p̄pter eoꝝ multitudinē. sequenti
nocte ab angelo excitat⁹ ⁊ vt sursum aspi-
ciat ammonet. q̄ in celū respiciēs vidit sig-

num crucis circūfultū lumine ⁊ aureis l̄ris
scriptūz. **In** b̄ signo vinctes hostes tuos.
Qui celesti viliōe p̄fortat⁹. crucē ante ex-
ercitū portari fecit. ⁊ irruens ī eos in fugā
cōuertit eos. ⁊ aliq̄s occidit. ⁊ sic fuit crux
christi ostēsa ante inuentionē. **Secun-**
do fuerūt q̄dam signa ostēsa in ipsa in-
uentione p̄ quē crux fuit manifestata. **Vñ**
legi. q̄ mortuo **Constantino** impatore fi-
lius ei⁹ **Constantin⁹** memor victorię p̄ris
quā p̄secut⁹ fuit virtute crucis. matrē suā
Helenā misit hierosolymam. p̄ ipsa cruce
inuenienda q̄ cū ibi venisset. oēs iudeos p̄
totā terrā ad se cōuocari fecit. **Iudei** aut̄
formidantes dicebāt ad inuicē: quare re-
gina eos vocasset. **Vñ** aut̄ ex iudeis no-
mine iudas dixit. **Scio** q̄ a nob̄ scire vult
vbi sit lignū crucis in quo christus crucifi-
xus ē. videte ḡ ne sibi aliquis dicat. q̄ lex
nostra p̄ b̄ destrueret. **Auus** enī meus pa-
tri meo. ⁊ pater meus mihi indicauit. vbi
abscōsa sit. **Cui** iudei phibuerūt ne eam
manifestaret. **Cū** ḡ ante reginā venissent.
⁊ nolent ei indicare locū nec crucem. iussit
eos oēs igne cremari. At illi timentes tra-
diderūt iudā quē illa alloquitur dicens:
Mors ⁊ vita est ante te. elige q̄d vis. aut
crucem indica. vel igne cremaberis. **Cui** il-
le. **Quō** scire possum cū iam plusq̄. cc. an-
ni sūt q̄ christus crucifixus erat. ⁊ ego nō
dum natus fui. **Tunc** ipsa misit eum fame
cruciari ī carcere. **Tandē** extractus. ad lo-
cū cū regina venit. ⁊ cū orasset loc⁹ subito
cōmouet⁹ ⁊ odor mirabilis sentit⁹. ⁊ tūc in-
das fodere cepit. ⁊ xx. passus fodiens tres
cruces repit. ⁊ sic ostēsa fuit in ipsa inuē-
tione. **Tertio** fuerūt quēdā signa ⁊ indi-
cia post inuentionē. **Primo** p̄ infirmi sa-
nationē. quia cū tres cruces essent inuētę
⁊ q̄ esset crux christi p̄ certo nesciret. **Appo-**
sitis duabus crucibus sup̄ quādā mulie-
rem seminauaz. vt dicit̄ in historia ecclesi-
astica. remediū nullū sensit. **Apposita** xo-
tertia cruce. p̄tinus sanata surrexit. **Secū-**
do p̄ mortui suscitationē. **Cum** enī mor-
tuis quidā deferret. ad maiore certitudi-
nē sup̄ corpus defuncti duas p̄mas cruces

Sermo

posuerunt. Et cum nihil proficeret. tertia crux apponitur. et ille. prout resuscitatur. **Tertio** per tituli inscriptionem. Nam titulum quem pilatus scribi fecerat requirentes ipsum inuenerunt et legerunt. ut dicit Ambrosius. **Quarto** per diaboli lamentabilem conquestionem. Nam diabolus ipsam esse crucem christi lamentando conquestionatus est dicens: Vnde quid fecisti iude meo peritiam operatus es. Nam ille fecit perditionem. et tu Iesu inuenisti crucem. per quam regnauisti in populo. per te iam expellaris a regno. Post haec iudas ille qui crucem inuenit baptizatus. et Quiriacus appellatur. et hierosolymorum episcopo defuncto ibidem in episcopatum ordinatur. Quae postmodum iulianus apostata interfecit ex eo quod sanctam crucem inuenit. et sibi multa martyria intulit. Primo texturam sibi abscindi fecit. Secundo plumbum fecit liquari et in os eius fundi. Tertio lectum ferreum afferri. et in eo sanctum Quiriacum extendi et subter carbonem salem et adipem spargi. Quarto iussit foveam fieri et serpentes venenatos ibidem poni et sanctum Quiriacum in eadem iactari. Et serpentes continuo mortui sunt. Quinto Iulianus iussit sanctum Quiriacum mitti in caldarium oleo feruentissimo plenum. qui dum se signans sponte intrare vellet. rogans deum ut iterum in lauacro martyrii baptizaretur. Iratus Iulianus iussit pectus eius perforari. et sic in domino columinari perierunt. Item legitur in chronica Hermiani. quod primus imperator catholicus fuit Constantinus magnus qui regnauit Anno domini. cccxi. et regnauit annis. xxi. mensibus. x. et in eodem tempore inuenta est sancta crux. Qui imperator fuit primo maximus christianorum persecutor. et ideo percussit eum dominus lepra pessima et incurabili. Qui apostoli Petrus et Paulus apparentes baptismum persuaserunt. qui a sancto Siluestro baptizatus est et curatus a lepra. Hic Silvester papa. xxxiiij. sedit annos. xxiij. menses. x. diebus. xxi. culturam idolorum destruxit et plurimum fidem christianam exaltauit. Hic primus papa qui absque martyrio in pace quieuit. Constantinus imperator multas libertates ecclesie contulit. Nam romanam urbem. omnes etiam regiones circumiacentes dedit.

et perpetuo assignauit ad usum papae et cardinalium. Lucvox in aere est audita: hodie venenum infusum est ecclesie. Idem Constantinus Helenam matrem suam pervertit ad fidem. Hic etiam constantinopolim repauit. se tempore impialem ibi posuit. Huius mater Anno domini. ccc. xxxij. venit in hierusalem. et crucem domini quesitum et miraculose inuenit. Et ecclesiam mire ornata in bethleem construxit cum quadraginta columnis marmoreis et eorum de marmore positum in loco diuersorij ubi saluator noster natus est. Helena autem partem sancte crucis tetulit ad filium suum aliam partem thecis argenteis conditam reliquit ibi in loco. Hec de inuentione sancte crucis dicta sufficiat. **Quantum** ad secundam pre illius sermonis sciendum. quod nos christiani habemus quadruplex munimentum contra insidias diabolorum qui nituntur nobis nocere in omni loco et in omni tempore. Primum est custodia angelorum. nam angeli custodiunt hominem in presenti vita in omnibus locis ubicumque fuerit. **Unde psalmus. xc.** Angelis suis mandauit de te etc. Ergo in presentia angelorum quilibet homo debet se honeste et pudice habere verbis et factis. **Unde Bernardus.** In quouis diuersorio in quouis angulo reuerentiam exhibe angelo tuo. nec audeas illo presente quod me vidente non auderes. **Secundum** est nomen Iesus. et similiter nomen Maria. Nam ubicumque nomen Iesus deuote et expresse nominatur ibi diaboli persistere non possunt. sed fugiunt ab illo ubi nomen Iesus insonuerit. Et simile intelligendum est de nomine Maria. ubi nominatum fuerit. **Tertium** est aqua benedicta. Nam ubi aqua benedicta aspersa habetur. ibi diaboli fugiunt. nec ibi possunt exercere fantasmata sua. **Unde in consecratione aquae leguntur** valde notabilia verba. Discedat omne fantasma in loco qui aspersa fuerit haec aqua. Ergo bonum est aquam benedictam habere circa lectum. et aspergere de sero cum ea et maxime circa mulieres qui iacent in puerperio. Et etiam circa infirmos qui sepe aspergendi sunt ad effugandum fantasmata demonum. **psalmus. lxxij.** Contrivisti capita draconum in aquis. **Quartum** est signum sancte

crucis qđ demones sustinere nō pnt s̄ fu-
gūt. **Vñ Aug.** Vbi signū sanctę crucis
cū fide 7 timore dei p̄cesserit. nihil ibi ini-
micus nocere poterit. **Chryso.** Vbiq̄q̄
demones signū sanctę crucis viderint. ter-
riti fugiūt. baculū timentes qđ plagā acce-
perūt. **Itē** sciendū qđ qñ q̄s cū signo san-
ctę crucis vult se munire. tūc tria d̄ cogi-
tare. **Primo** q̄s sit ille qđ pependit ī cruce.
qđ Iesus christus fili⁹ dei. **Secūdo** q̄liter
pendit. qđ cū expāssis brachijs 7 cū exte-
lis venit. **Tertio** p̄p̄ quid. scz p̄p̄ salutē
nrām vt nos liberaret a demonū potesta-
te 7 ab ęterna morte. 7 quicūq̄ christian⁹
facit signum sanctę crucis ante se. bonam
p̄sidentā d̄ habere qđ d̄ dirigat euz. p̄-
spere in agēdis 7 p̄seruet eū a piculis. Id-
circo oīa opa qđ q̄s facit. siue de mane sur-
gendo. siue d̄ lero dormitū cundo. siue la-
borando. comedendo. bibēdo. cum signo
sanctę crucis facere d̄. ne diabol⁹ sibi no-
ceat vel ipsum impediāt. **Vñ Hiero.** Ad
omnē actū. ad omnē incessum manus tua
deote pingat crucē. **Quantū** ad tertiā
p̄tem illius p̄monis nota aliq̄ miracula d̄
sancta cruce. quōd n̄hil debem⁹ facere sine
signo sanctę crucis. **Vñ** legit̄ in dialogo
Bregi. qđ quedā virgo intrauit quendam
hortū 7 comedit lactucā sine signo sanctę
crucis. 7 diabolū cū lactuca comedit. **Itē**
legit̄ qđ qdam ouerlus religiosus ī ciuita-
te bibit vinū sine licentia 7 sine signo san-
ctę crucis. 7 diabolū cū vino bibit. **Itē** sig-
num sanctę crucis liberat hōiem a laqueo
desp̄ationis. **Cū** legit̄ qđ qdaz voluit se
ipsum ex nimia tristitia 7 desperatione su-
spendere. s̄ p̄ virtutē sanctę crucis qua se
signauit liberatus ē. **Item** signum sanctę
crucis fugat multitudinē demonū. **Cū**
quidā iuuenis volens fieri diues venit ad
quendam necromanticū qđ euz vocasset de-
mones venerūt. 7 vn⁹ inter eos q̄si rex an-
te p̄ibat. cui posita est sedes. **Qui** cū inter-
rogasset q̄re vocati essent. dixit necromā-
ticus. qđ iuuenis iste qđ mecū stat vult vob̄
fūire vt eū diuitē faciatis. **Cui** demon.
Dis christum abnegare? **Rñ** dicit iuuenis.

Certe nolo vt christū abnegē. p̄p̄ diuiti-
as. et statim signauit se sancta cruce. sta-
timq̄ oīs multitudo demonū signū san-
ctę crucis nō valēs ferre disparuit. **Tūc** il-
le surgēs intrauit ecclesiā. 7 statim imago
crucifixi q̄ erat ī ecclesia sibi īclinauit. qđ
cū p̄marus vidisset ciuitatis. q̄sinit ab eo
si aliqd boni fecisset qđ vidisset qđ sibi ima-
go christi inclinasset. **Qui** cū dixisset ei. qđ
illa die christū abnegare nolūisset. 7 sic il-
le diuitias 7 filiā snā donauit sibi. **Itē** sig-
num sanctę crucis cōpescuit canes latran-
tes. **Exemplū** d̄ quodā cū captus fuisset.
7 de nocte vīcula dirupisset 7 custodes p̄-
transisset 7 portā exiisset. venerunt canes
fortiter latrantes 7 ipsum p̄dere volētes.
s̄ ipse se signo crucis signauit 7 oēs cōpe-
scuit dicēs: **P̄cipio** vobis ī virtute san-
ctę crucis vt taceatis. qđ 7 factū est. **Item**
pulcrū exemplū quōd virtus sanctę crucis
vincit potestātē omnīū demonū. quere in
fra ī p̄mptuario. xxxix. c.

De sancto Vito martyre
Sermo. XXII.

Memento cre-
atoris tui ī dieb⁹ iuuentutis tue
Ita scribitur **Eccl̄s. xij.** Ver-
ba p̄dicta bene p̄ueniūt sancto **Vito** qui
ī iuuentute deo fūire cepit 7 martyriū ī xij
anno sustinuit. **Vñ** in p̄senti p̄mone ad
honorē sancti **Viti** tria sūt dicēda. **Pri-**
mo d̄ dignitate sancti **Viti.** **Secundo** de
plaga sācti **Viti.** **Tertio** exēplū. **Quā-**
tū ad p̄mū sciendū. qđ sanct⁹ **Vitus** pas-
sus est tpe **Diocleciani** qđ regnauit Anno
dñi. cclxxxix. **Et** h̄z decz dignitates in se
vniūsaliter. q̄s aliq̄ sancti habēt p̄ticularit̄
Prima dignitas ē qđ ī iuuentute mar-
tyriū sustinuit. **Et** in hac dignitate assimi-
latur sanctę **Cristine.** que etiā in xij. anno
sūę etatis multiplicia martyria sustinuit.
7 tres indices supauit. **Secūdo** assimi-
lat̄ sanctę **barbarę** qđ a p̄re suo carnali fla-
gellata ē. **Sic** 7 beat⁹ **Vit⁹** a p̄re suo no-
mine bilas crebro verberat⁹ ē ex eo qđ ido-
la p̄temnebat. nec ipsa adorare volebat.

Sermo

Tertio assimilatur sancte Katherine. quoniam in carcere posita. xij. diebus cibata est a domino nostro Iesu christo. sic Vitus cum in naui esset cum modesto et crescentia nutrice sua. nec cibum corporalem haberet. aquila eis cibum afferebat.

Quarto assimilatur sancto Egidio qui demoniacum in ecclesia impediens populum liberavit. Sic et Vitus filium Diocleciani imperatoris a demonio liberavit.

Quinto assimilatur sancto Laurentio. qui per signum sancte crucis oculos illuminavit. Sic et sanctus Vitus oravit per sanationem patris sui et lumen suis pedibus recuperavit.

Sexto assimilatur sancto Mattheo apostolo qui fustibus cecidit. Sic sanctus Vitus fustibus mactatus est usque verberatum brachia aruerunt.

Septimo assimilatur sancto Petro apostolo qui est princeps apostolorum. cui posito in carcere angelus cum lumine apparuit. et statim catenas quibus ligatus fuerat et vincit. ceciderunt de manibus suis. Sic et beatus Vitus cum missus fuit in carcerem cum Modesto. subito tremor factus est. et ferri moles que eis erat imposita cecidit. et carcer immenso lumine coruscavit.

Octavo assimilatur Iohanni euangeliste qui missus fuit a Domitiano in dolium feruentis olei. et tamen illesus exiit. Sic et sanctus Vitus in cibarium ardentem mittitur. sed tamen inde illesus egreditur.

Nono assimilatur illis duobus apostolis Simoni et Iude. quos cum pontifices idolo occiderent. fulgura et tonitrua superuenerunt. et templum scindit. magi in carbonem sunt conuersi. Sic et beatus Vitus cum Modesto et Crescentia nutrice sua que semper eum secuta fuit in eculeum suspendi iubentur. sed subito aer turbatur. terra concutitur. tonitrua mugiunt. idolorum templa corrunt. et multos occidunt.

Decimo assimilatur sancto Georgio martyri et militi. de quo legitur quod cum de collari deberet flexis genibus orare dicebat: Domine Iesu christe habito ut aiam meam non separem a gratia tua. et quicumque me in sua necessitate inuocauerit exaudire eum digneris. Et venit ad eum vox de celo dicebat: quod in omnibus esset exauditus et sic fieret ut oraret. postea. Inuocauit me et ego exaudiam eum etc.

Sic et beatus Vito existens in carcere propter

deus christi. et oranti apparuit ei angelus domini dicens sibi eum affuturum. et omnia quecumque a christo domino petierit prestiturum. Ergo innocens est sanctus Vitus tanquam singularis patronus in omnibus necessitatibus et angustiis.

Quam tum ad secundam partem illius sermonis gratia. utrum plaga sancti Viti sit existens vel apparens sic quod quis sibi assumat. Respondet quod primo quoniam sit ex infirmitate cerebri. et sic accidit communiter mulieribus que habent capita debilia.

Secundo ex plaga dei. et sic accidit illis que ex superbia habent nimiam complacentiam in ornatu corporis. in vestibus. in crinibus. et in choreis. que mulieres communiter habent illam plagam. que se contra deum exaltant ut sic humilietur. Luc. xviij.

Dis que se exaltat humiliabitur. Tercio fit ex quadam fictione. ut cum quis sibi illam plagam voluntarie assumit propter libertatem animi. et ut sic possit explorare maliciam et libidinem suam. Et hoc est magis commune. Hoc probatur quod ut communiter ille mulieres que non sunt bone fame consueverunt sic currere et choricare. sed honeste et deuote mulieres raro aut nunquam sic currunt.

Quam tum ad tertiam partem illius sermonis nota exemplum. Erat quidam mulier satis dissoluta. que assumpsit sibi illam plagam fictam. ut sic posset dissolutiones suas explorare. et cepit choricare et saltare. quam maritus eius compescuit verbis sed ipsa nihil curauit verba sua. sed asseruit se habere plagam sancti Viti. nec posset omnino carere. sed oporteret eam illa nocte et illa die saltare et choricare. et maritus eius recepit bonam virginem et duxit eam ad cellarium unum. et flagellauit eam usque ad effusionem sanguinis. et promisit sibi quod nunquam amplius vellet sic saltare et choricare. quod tota plaga iam in ea cessasset. sic amplius nunquam attemptauit.

De sancto Iohanne baptista.

Sermo. xxiii.

Post natos

In muliere non surrexit maior Iohanne baptista Matthei. xi.

In his verbis christus exprimit excellentiam sancti Iohannis baptiste. cum dicit: In natos mulierum ibi excipit christus qui non est natus de muliere sed de virgine. et etiam gloriosa virgo

Maria q̄ maior est Iohāne. Vnde post
christū 7 Mariā nō surrexit maior Iohē
baptista. Vñ christ⁹ ē sol Maria ē luna.
Iacifer Iohes baptista. Post solē clari
or ē luna. Et post solē 7 lunā clarior ē luci
fer. qz post christū 7 Mariā Iohes clari
or inuenit⁹ ḡ inf̄ natos mulierū zc. Vnde ī
p̄senti h̄mone ad honorē beati Iohannis
baptiste. cui⁹ natiuitatē hodie celebrā
tria sunt dicēda. Primo p̄uilegia sancti
Iohis. Secūdo aliq̄ p̄ informatiōe n̄ra.
Tertio aliq̄ miracula. **Quantū** ad p̄mā
ptem sciēdū. qz sanct⁹ Iohes baptista h̄z
decē p̄uilegia. **Primū** p̄uilegiū. qz ab
angelo ē annūciat⁹. 7 cū h̄ fili⁹ lūmi ponti
ficis. s. Zacharie. Vñ legit⁹ in historia ec
clesiastica. qz Dauid rex volēs ampliāre
cultū dei. xxiij. sūmos sacerdotes instituit.
d̄ q̄b⁹ vn⁹ erat Zacharias. Erāt autē ipse
7 vxor ei⁹ Elisabeth senes 7 absqz liberis.
Cūqz Zacharias tēplū ī festo p̄pitiatiōis
fuisse ingressus. vt incensū poneret. 7 mul
tudo foris expectaret. apparuit ei gabriel
archangel⁹. Cū h̄o Zacharias ī ei⁹ visi
one timeret. ait. ne timeas Zacharia. qm̄
audita ē oratio tua. 7 Elisabeth vxor tua
pariet tibi filiū. 7 vocabis nomen ei⁹ Iohā
nes. Zacharias autē p̄siderās suā sene
cutē. 7 vxoris sterilitatē. dubitare cepit. 7
more iudeorū signū ab eo q̄rere cepit. An
gelus autē p̄ eo qz verbis eius nō credidit.
ipsū taciturnitatis plaga percussit. Cū autē
Zacharias ad pplū foras exisset 7 cū fac
tū mutū viderēt cognouerūt eo inuēte qz
visionē vidisset ī tēplo. Cōpleta autē sep
timana rediit ad domū suā. 7 p̄cepit Eli
sabeth. 7 mēlib⁹ quinqz se occultauit. quia
erubescēbat qz ī senectute p̄cepit. Mense
autē sexto beata virgo Maria q̄ tēū iā cō
cepit. venit ad Elisabeth cōgratūlans ei
qz filiū esset paritura. Et cū salutasset eam.
beate Iohes iā spū sancto plen⁹. sensit fi
liū dei venire ad se. 7 p̄ gaudio in matris
vtero tripudiāuit. Mansit ḡ beata virgo
cū cognata sua trib⁹ mēlib⁹. ministrans ei
Patūqz puerū suū suis sanctis manib⁹ d̄
terra lenauit. et statim aptum ē os patris
sui 7 cepit clamare. Bñ dicit⁹ dñs dē isrl

qz visitauit 7 fecit redēptionē plebis sue.
Et sic cōgregati oēs vicini ei⁹ cōgratula
bantur ei 7 dicebāt. Quis putas puer iste
erit. qz totū mundū letificat sua natiuita
te. ideo ecclesia natiuitatē ei⁹ celebrat sic 7
christi 7 matris ei⁹. **Secūdū** p̄uilegiū.
qz ī vtero ē sanctificat⁹. ex q̄ qdē sanctifi
catione accepit peccati originalis purga
tionē. Rā oēs ī peccato originali p̄cipim⁹
7 nascim⁹. Vñ ps. l. Ecce enī ī iniquitatib⁹
p̄ceptus sū zc. Rā dicūt doctores. qz pu
er ī vtero matris q̄dragesimā sexta die vi
uificat⁹. 7 statim aia infundit⁹. 7 p̄ quēcūqz
modū morit⁹ sine baptismo nūqz faciem
dei videbit. 7 h̄ p̄p̄ctm̄ originale. Ab il
lo peccato originali dē Iohes purgauit
ī vtero matris. insup ipsū sanctificauit et
stabilinuit qz d̄ cetero peccare mortalit̄ non
potuit. Ecce q̄nta mirabilia fecit dē cum
sancto Iohāne baptista. Vñ Hier. p̄.
Prinsqz formārē te ī vtero noui te. 7 an
teqz exires d̄ vulua sanctificauit te. **Tertū**
p̄uilegiū. qz cognouit Iesū ī vtero matris
Marię existētē. Et ī signū hui⁹ exultauit
puer Iohānes ī vtero Elisabeth matris
sue. Vñ Luc. i. Et factū ē vt audinēt sa
lutationē Marię Elisabeth. exultauit ī
fans ī vtero ei⁹. Facta est autē h̄ exultatio
diuinit⁹ nō humanit⁹. 7 adeo ē accelerat⁹
vsus rōnis ī illo puero. vt itra viscera ma
terna iā posset cognoscere creatorē suū.
Quartū p̄uilegiū. qz plusqz p̄pheta est
vocat⁹. Quare autē pl⁹ d̄ qz p̄pheta. Re
spōdet. qz christū quē aliq̄ p̄phete p̄dicane
rūt 7 p̄phetauerūt futurū. ipse īdicauit cū
digito dicēs. Ecce agn⁹ dei q̄ tollit pctā
mūdi. **Quintū** p̄uilegiū. qz ē p̄cursor
christi. 7 h̄ p̄pter maiore firmitatez necesse
erat aliqd ab aliq̄ p̄us dici q̄ d̄ ipso erāt.
alias iudei potuissent rōnabilē dixisse. sic
etiā alias male 7 iniuste dixerūt. In d̄ te
ipso testimoniū p̄bibes. testimoniū tuum
nō ē verū. S̄z dices ī q̄bus Iohannes
p̄cessit christū. Rñdet h̄m remigiū ī q̄nqz
Primo ī nascēdo. qz in dimidio anno
p̄cessit christū. 7 christ⁹ nat⁹ ē q̄n dies cre
scūt. s. Iohānes q̄n dies decrescūt. in sig
nū qz christ⁹ debebat crescere. 7 Iohānes

Bermo

minui i noticia ppli. **Joh. iij.** Illu oportet
crescere me aut minui. **Secundo** i pdica-
to. qz Johanes cir pdicauit qz christus.
Tertio i baptizatio. qz Johanes prius
baptizauit qz christus. **Quarto** i mori. n
do. qz Johanes mortuus est ante christum.
Quinto ad inferos descendendo. qz pces-
sit christum ad lyn bu patrum. z nuciauit eis
christum. **Sexto** p uilegiu. qz fuit bapti-
sta christi electus p oibz hoibus in mudo. p
tuc existebat. ubi meruit totu cognoscere
trinitate. **Prez** i voce cu dixit. **Hic** est fili-
us meus dilectus. **Filiu** i substantia carnis. super
que vox illa insonuit. z que ppijs mani-
bus baptizauit. **Spms** sanctu q i specie colu-
be sup christu descendit baptizatu. **Sep-
timu** p uilegiu. qz austeriores vita durit
qz christus. **Vnde** indei putabant ipsu esse
christu. ppter austeram vita sua. **Joh. p.** **Di-
serunt** indei ab hierosolymis sacerdotes et
leuitas ad Johannem vt interrogaret eum.
Tu qs es. **Et** confessus e. qz no su ego chri-
stus. **Austeritas** aut Johis p siderat i q-
tuor. **Primo** i cibo. qz nunq i vita sua
comedit aliquem cibum delicatuz. nec gusta-
uit panem nec carnes nec pisces. s cib ipsi
erat locuste z mel siluestre. z b tm ad suste-
tatione corpis z nature. **Non** fuit sic qdaz
mo sunt. q cu mane surgut. pmo cogitant
d bono prandio. illi maiore curam hnt de
ventre qz d aia. **Tales** eni vt timeo effici-
untur socij epulonis i inferno. **Et** q hic fu-
erut repleti bonis cibarijs. illi ibi abstine-
bnt. **Luc. vi.** **De** vob q nuc saturati estis
Ergo si volum saluari seqmur Johane
baptista. z n epulone. **Luce. vi.** **Beati** q
nuc esuriatis. **Quid** aut sint iste locuste
z mel siluestre. **Rndet** Arnolpb q locu-
ste sut aues pue ad modu digiti no alte a
terra volat z facili capiuut. q fuerunt in
deserto. cocteq i oleo paupum pbet vic-
tu. **Similit** narrat i eodez deserto esse ar-
bores hntes folia lata z rotunda lactei co-
loris. mellici saporis. q manibz fricantur z
edunt. z b di mel siluestre. **Secundo** in
potu qz nunq i vita sua aliquem potu bibit
nisi sola aqua. s multi bibuli no faciut. et
q bibut q ronez loquedi pdnt ppter nimia

ebrietate. s beatus Johannes magne fuit
abstinentie. **Vn** canit d eo. **Vinu** z licera
no bibit. **Vn** dicit Beda. q sicera interp-
tat ebrietas. q vocabulo omne qd inebri-
are pot potulu. siue d pomis siue d frugibz
siue d qlibet alia materia cofectu signifi-
cat. **Tertio** duru habuit vestimentum.
Dat. b. iij. **Ips**e **Johes** baptista habe-
bat vestimentu d pilis cameloz. s no adu-
tunt aliq viri z aliqz mulieres q sequunt
epulonem. q induebat purpura z bysso. z
epulabat qridie splendidu. **Silic** q logas
candas post se trahut qbus terra vestiant
z nudis christi paupibz nihil curat. can-
dis suis pulices colligit. z hoibz sequenti-
bus z antecedentibz puluerem mouent. **Time-**
du e eis ne diabolus i candis eaz equitet.
Joh. xli. **Ips**e e rex sup oes filios supbie.
Quarto in habitaculo. qz habitauit in
heremo. **Vn** canit d eo. **Antra** deserti te-
neris sub annis. z s fuit magnu i puero
Johane. q reliqt patre z matre z oia bo-
na parentu. z iuit i desertum. z habitauit
ibi. ne amitteret innocentia sua. z ne mun-
dus traheret eu a deo. **Na** mundus trahit
hoiem a deo. honoribz. qs hic ppinat. ne
bo veniat ad celestes honores. **Ite** caro
trahit delitijs vt bo careat cenis gaudijs
z delitijs. **Item** diabolus trahit eu inuidia
sua. qz inuidet q bo dz possidere illu locu
que ipse diabolus pdidit. z trahit homines
qntu pot. qnto melior est bo z sanctior.
tato magis insidiat ei. **Et** s lauit beatus
Johanes. **Et** qz nis esset vnus filius potest
qd tuc maximu erat. tm despectit honore z
reliqt mudu z fugit i heremu. vt innocen-
tia sua imaculata custodiret. **Octauu**
p uilegiu. qz habuit dignitate oiu scotoz.
Fuit eni ppha z plus qz ppheta. qz pphete
christu pdixerut. **Ips**e aut digito demon-
strauit. dicens. **Ece** agnus dei. ecce q tollit
peccata mundi. **Fuit** etiā aplos. **Na** aplos in-
ta missus. **Vn** d co septu e. **Fuit** bo missus
a deo. **Fuit** etiā martyr. hoc pbat sangui-
nis ei effusio. z veritas assertio qn dixit.
Non licet tibi bre vxore fratris tui. **Ite** fu-
it pffesor qz ta austere vixit. q ipse christus
putaret a iudeis. z pffessus e quia non suz

christus. Fuit etiā virgo. hoc testat Lu-
cas q̄ dicit eū a puericia vixisse in heremo.
Et sic beat⁹ Jobes h̄z merita oīz sc̄tōz.
Vñ bene dixit euāgelista: Int̄ natos mu-
lierū nō surrexit maior Jobāne zc. **No-**
num p̄ilegiū. q̄ fuit trib⁹ meritis q̄bus
rebet aureola insignitus. Ipse enī fructū
centesimū inq̄ntū fuit x̄go a deo p̄meruit.
Itē centesimū inq̄ntū fuit p̄dicator glori-
osus. Et centesimū inq̄ntū fuit martyr.
Vñ cantatur d̄ eo: Serta terdenis alios
coronat zc. **Decimū** p̄ilegiū. q̄ dies
natiuitatē ei⁹ i tota christianitate celebrat⁹
imo etiam sarraceni natiuitatē ei⁹ festine
celebrat⁹. Tū enī sanctorū natiuitas solē-
niter celebrat⁹. sc̄z christi. virginis Marię
z Jobānis baptiste. Et rō. q̄ oēs tres fu-
erunt sanctificati in vtero matris. Itē q̄
ortus istoz triū dedicati fuerūt gaudio. z
ideo pueniēs est vt nos oīz istoz cū gau-
dio celebramus. **De gaudio christi** dicit⁹
Luce. ij. Euāgelico vobis gaudiū mag-
nū. **De gaudio Marię** camē. Natiuitas
tua dei genitrix virgo gaudiū annūciauit
vniuerso mundo. **De gaudio Jobannis**
baptiste d̄ in euāgelio hodierno. Et mul-
ti i natiuitate ei⁹ gaudebūt. Et q̄uis bea-
tus Johannes baptista ab vtero matris
sue sanct⁹ fuit. z nullū nq̄ nocuit. multos
tū habuit p̄secutores q̄ ei⁹ sanguinē sitie-
bant. Nam herodes voluit eū occidere.
Herodias sibi insidiabat. filia ei⁹ caput
suū petijt. spiculator missus ē q̄ caput eius
p̄scidit. **Decollatio** autē ei⁹ facta ē p̄ insti-
cia z fidei defensione. q̄ herodē de stupro
arguebat. ideo ipsū i carcerē reclusit. Itē
decollatio eius fuit cū multa sui deuotio-
ne. q̄ eū decollari deberet. deo se deuote re-
cōmēdauit. Vñ cātat ecclesia. **In medio**
carceris stabat Jobes z voce magna cla-
mauit dicens: Dñe de⁹ me⁹ tibi recōmen-
do spiritū meū. Et q̄ iā p̄dicti male Jo-
hannē tractauerūt. z ideo ipsi male a deo
tractati fuerūt. Herodes enī male fuit tra-
ctatus. q̄ i exiliū missus z ibi miserabilē ē
mortu⁹. Herodias etiā male tractata est.
q̄ cū caput Jobānis i manu teneret. diui-

no iudicio i ei⁹ faciē sufflauit. z illa morte
subitanea corruit. Filia herodias fuit
male tractata. q̄ fuit in aquis suffocata.
Cū enī sup glaciē ludēdo discurreret. sū-
bito sub pedib⁹ ei⁹ glacies frangit⁹. z illa in
aquis miserabiliter suffocat⁹. **Quantū**
ad secūdā ptem illi⁹ p̄monis ē sciendū q̄
sic caput Jobannis baptiste datū ē pu-
elle saltati z choriātū. z homies i vigilia
sancti Jobānis baptiste p̄suerūt chori-
care. z sancta mater ecclesia p̄tra hāc cho-
rificationē instituit ieiuniū. q̄ d̄ sub p̄cepto
z sub peccato mortali q̄libet tenet p̄uare. z
q̄ sine causa z ex p̄temptu solueret. Bieiu-
niū peccat mortalit⁹. Lūc. p̄ informatione
n̄ra aliq̄ hic dicēda sūt d̄ chorea. **Primo**
querit⁹ an choricare sit p̄ctm̄ mortale. Re-
spondet⁹ q̄ sic. q̄n ex supbia z mala concu-
piscētia sit. **Un̄ Aug⁹.** Meli⁹ ē i die dñi-
ca arare q̄ choricare. z melius ē mulieres
lanā suā texere q̄ impudice choricare. Et
rō. q̄ ille q̄ laborat in die dñico z festiuo.
simpliciter peccat frangēdo sabbatū. Sed
choricans cōmittit q̄si oīa peccata morta-
lia: P̄ā ibi ē supbia. Et cōmittit ibi sc̄pi⁹
mentalis luxuria p̄ malas concupiscēcias.
Similiter auaritia. quia affectant diui-
tias z p̄ciosas vestes. Et etiā inuidia. q̄
si vna p̄sona pl⁹ honorat⁹ vel meliora ve-
stimēta h̄z. tūc q̄nq̄ ceterę p̄sonę inuidēt
ei. Itē sciendū q̄ astantes circa choream
q̄nq̄ instantū peccāt sic q̄ choricat⁹. q̄ ipsi
dant alijs occasione choriciādī. q̄ si circū-
stantes nō aspicerēt. tūc ipsi nō chori-
cārēt. Insup iudicat choricantes q̄ d̄ p̄tra
euāgelii. Vñ habet⁹ Luce. vi. Nolite in-
dicare. S̄z aliq̄ volūt se excusare i peccat⁹
suis dicētes: Qm̄ aū cētū ānos chori-
cauerūt hoies. sic z hodierna die merito facē
p̄nt. Rñdet⁹ q̄ ante centū ānos hoies etiā
infernū intrauerūt. sic z hodierna die fa-
ciūt. q̄ mala cōsuetudo nō excusat p̄ctm̄.
imo quanto diuturnior. tātō piculiosior.
Vñ d̄ in t̄cre. Cōsueudo mala inuēta
q̄nto diuturnior tātō piculiosior. xxiij. q̄ i
Salma. Q̄ autē christ⁹ a choricantib⁹ ḡ-
niter offendit. hoc p̄batur. q̄ ipsi rursū

Sermo

crucifigunt **I**esum christum. De **B** exemplis
quere infra i pmpuatio exēploz. vij. **L**.
Et qd christus fuit vult punire chorizontes i
vita. **B** ostendit in illa puella qd ppe chore/
am cōbusta ē in toto corpe. **I**bidē. x. **E**t
etiā i morte. vt patet i muliere qd cū pila in
chorea necata ē. **B** quere ibidē. xij. **I**tem
q innat ad choreā. **E**xemplum d rubicine
quē fulmē d celo extingit. **H**oc qre ibidē
xij. **U**ltimo querit. vtruz chorea possit
fieri licite. **R**ndet fm Jobānē i sūma sua
li. iij. ti. xxiiij. q. ij. q quinqz pcurribus
ad choreā tūc nō ē reprehensibil. **P**rimū
q sit tpe debito. scz gaudij. sic i nuptijs.
vel tpe victorie vel liberationis homis vel
patris. vel i aduētū amici d terra longin/
qua. **S**ecūdū q sit cū honestis psonis
d quibz nō oriat pūptio mala. nec cū lecca/
toribz. **T**ertiu q fiat a p/
sonis secularibz. qz monialibz monachis
z clericis ppe qz i alijs spūalibz dnt occu/
pari. oēs choreā puto eē illicitā. **Q**uar/
to q honesto modo fiat. nō gesticulatio/
nibz nimis inhonestis z iordinat. **Q**uin/
tum ē vt cantus excitās i talibus non sit
d illicitis. **Q**uantū ad tertiā ptem illi
fmōnis sciendū. q oēs hoies debet iuoca/
re sanctū **J**ohannē baptistā. z pmo immi/
nēte piculo ignis. **V**n legit q cūz maxi/
mus ignis esset accēsus z reliqz sancti **J**o/
hānis ibidē apponerent. ignis sancti **J**o/
hannis formidās pūptiā statim enauit.
Itē tpe sterilitatis inuocādus ē sanctus
Jobes. **U**n cū qdā tpe esset magna steri/
litas z siccitas terre. reliqas sancti **J**obis
pcessionaliē p ciuitatem detulerūt. z mor/
pluniz receperūt bñficiū z terra ptulit fru/
ctus suū. **I**tē sanctus **J**obes baptista de/
fendit terrā sine ciuitatē vbi ecclesiam bz
cōstructā in honore suo. **V**n legit q que/
dā regina ad honore sācti **J**ohānis bap/
tiste i longobardia ecclesiam construxit. z
postea cū **C**ōstantin⁹ impator italiā a lō/
gobardis eripe vellet. z quendā virū san/
ctū interrogasset d exitu belli. **I**lle orōni in/
sistēs a deo audiuit. **J**obes baptista pro
lōgobardis pūptie incedit. ab illo die q

regina ecclesiā sibi fabricauit. z ideo supar/
ri nō pnt. **I**tē displicet sancto **J**ohāni q
spoliat ecclesiā vel cimiteriū in honore ei⁹
dedicatū. **U**n cū qdā rex longobardo/
rā cū multo apparatu iuxta ecclesiā sancti
Johānis fuisset sepult⁹. qdāz cupiditate
allectus. nocte sepulcrū aperuit. z vniuer/
sa surripuit. **C**ui **J**obes apparuit et dixit
ei: qz ausus fuisti tangere mihi cōmissū. ec/
clesiā meā ingredi d cetero nō valebis. qd
ita euenit. nam qn ecclesiā igredi volebat
subito velut validissimo pugile guttur ei⁹
inuicibiliter feriebat. z sic ille i terrā cadens
cōfusus recedebat. **I**tē succurrit homini i
extremis. **V**n cū qdā vir ad decollationē
fuisset iniuste duct⁹. z fortissim⁹ pugil i ei⁹
collū spatā vibranit. ille pūptus exclama/
uit. sancte **J**obes suscipe spatā illā. z sta/
tim brachiū illi⁹ pugilis obriguit. z inflexi/
bile remāsit. **S**z vir dei beatū **J**ohannez
p ipso iam penitente orauit. z vt brachiz
reponeret obtinuit.

De sanctis **P**etro et **P**aulo
apostolis. Sermo. XXIII.

Ibi dabo cla
ues regni celoz. z qd cū q ligane
ris sup terrā erit ligatū z i celo zc. **M**att^h
xvi. **E**x his verbis ostēdit qnta sit digni/
tas sancti **P**etri. **V**n i pūpti fmōne ad
honorem sancti **P**etri tria sūt dicenda.
Primo d pūptiū sancti **P**etri. **S**ecū/
do aliq p informatione nra. **T**ertio aliq
miracula. **Q**uantū ad pūptiū ptem illius
fmōnis sciendū. q sanct⁹ **P**etr⁹ bz decē
pūptiū. **P**rimū q christ⁹ ipsū elegit p
oibz hoibz i aplm. z fuit secundus apls a
christo vocat⁹. qz sanctus **A**ndreas frater
suus fuit pmo. z adduxit **P**etrū ad **I**esū
Secūdū pūptiū. qz fuit feruentior ad
christū i charitate. qd ostēdit ante passio/
nē christi. qz ppe amorē christi oīa terrena
cōtēpsit. **C**erte cui hodie diceret q relin/
queret vxorē. pueros. domū. cognatos. et
oēs terrenā sūstātiā z paup fieret. magnū
qd reputaret. **E**t **B** fecit beatus **P**etr⁹. cui⁹
festū hodie celebram⁹. **I**tē **B** ostendit tpe

passionis christi quoniam secum mori voluit quoniam
dixit **Luce. xxiij.** **Parat** sum tecum in mortem
et in carcerem ire. **Ite** ostendit post resurrectionem
non quoniam christus ostendit se discipulis et mani-
festavit se eis ad mare tyberiadis. et quoniam **Jo-**
hannes dixit **Petro**: dominus est. statim **Pe-**
trus misit se in mare ut citius veniret ad christum.
Tertium privilegium. quod datus est in exem-
plum penitus ipsis peccatoribus. quod post negatio-
nem semper in lacrymis fuit. **Habuit** enim la-
crymas doloris. quod dominum suum negauerat.
Luce. xxiij. **Egressus** foras fleuit amare.
Quoniam quicunque dulcis allocutionis domini me-
mor erat. per nimiam amoris dulcedinem lacry-
mas pertinere non potuit. quoniam etiam culpam ne-
gationis ad memoriam reducebat. ubertim
lacrymas emittebat. **Unde** dicit **Clemens**
papa. quod semper sudarium in sinu ferebat. quo
crebro fluentes de oculis lacrymas deter-
gebat. **Unde** etiam legitur de eo quod tante deu-
otionis fuit. quod in nocte audito gallicantu sta-
tim ad orationem surgebat. et sic cum lacrymis
usque ad diem orabat. et adeo duxit in consue-
tudinem flere. quod tota eius facies lacrymis ad-
usta videbatur. **Si** beatus **Petrus** per trina
negationem tantum fleuit. quare tu miser homo pec-
cator non fles. quod non ter sed multoties dominum ne-
gasti. quoties enim commisisti mortalia peccata.
toties dominum negasti. funde enim lacrymas
vnam hodie per peccatis tuis pertrito corde. ut
tibi deo dimittat omnia peccata tua. **Unde** **Jerome**.
Esto tam penitus ad lamentum. quantum penitus fu-
isti ad culpam. qualis intentio tibi fuit ad pec-
candum. talis deuotio tibi sit ad penitendum.
Quartum privilegium. quod christus fecit enim pri-
mum papam et vicarium suum. et commisit sibi totam
ecclesiam cum omnibus hominibus qui fuerunt in mundo.
quoniam dixit: pasce oves meas. **Legitur** in chro-
nica **Germani**. quod **Petrus** apostolus cathedram
sacerdotalem quattuor annis tenuit in partibus
orientis. **Deinde** venit **Antiochia**: **Anno**
domini. xxxvij. ubi per **Paulum** de carcere libe-
ratus. suscitavit quendam mortuum qui quatuor-
decim annis iacuerat in sepulchro. et ibi
in **Antiochia** episcopatum tenuit annis. vij. in qua
metropoli moratus fuit. xij. archiepiscopus. et centum
episcopos. quos de manu sua patriarcha anti-
ochen perferre habet. **Post** hoc **Petrus** romanum

veniens. **Anno** domini. xl. vij. in die sancte **Pri-**
scillatini sedit in episcopatu romane annis. xx. v.
menses. vij. dies. vij. **Nullus** romanus pon-
tifex adhuc tot annis in episcopatu sedit nec vivens
potuit. **Pater** sancti **Petri** fuit **Johannes** de
bethsaida provincia galilee. id est **Simon** io-
hannis. s. filii vocabatur. **Sed** christus papam enim
constituens. nomen sibi mutavit vocans ipsius
Petrum volens quod omnibus successoribus suis no-
mina mutarent. **Quintum** privilegium. quod si-
bi claves celi commisit dicens: **Tibi** dabo
claves. **Quale** donum. non dixit claves uni-
versitatis. aut provincie. sed totius domini mei
ut ad te pertineat claudere et aperire cuiusque
volueris per tuam voluntatem. **Sed** diceret quis
O domine quare tali peccatori quod te negavit. et a te
fugit in necessitate tua. claves celi tradidi-
sti. **Certe** potest respondere dominus noster **Iesus** christus
hoc feci. propter solacium peccatori. ut nullus despe-
ret de mea gratia. et ut videat quod magnam volo
facere peccatori in regno meo. **Unde** post lap-
sum homo predestinatus ad vitam eternam. melior re-
surgit quam ante fuit. sic patet in beato **Pe-**
tro. **Unde** **Ambrosius**. **Certus** sum. quod deus nullum
electorum suorum cadere permitteret si enim melio-
re a casu suo resurrecturum non sensisset.
Sextum privilegium. quod gloriosior in passione
fuit. quod anno domini. lxxi. **Petrus** et **Paulus**
sub **Nerone** uno eodemque die. **Paulus** de-
collatus. **Petrus** crucifixus est cum christo. **Sed**
in hoc differt. quod noluit crucifigi rectus. sed reuer-
sus. quod non reputabat se dignum. **Unde** dixit:
quod non sum dignus ita in cruce esse ut dominus me-
us. super cruce mea gyraret. **Septimum** pri-
legium. quod est princeps omnium apostolorum. **Et**
hanc dignitatem nemo habet in celis. nisi
sanctus **Petrus**. **Unde** sanctus **Petrus** in
hoc precellit omnes sanctos in celo existentes.
Octavum privilegium. quod primum articulum
fidei de christi articulis composuit dicens: **Credo**
in deum patrem omnipotentem creatorem etc.
id est. secundum **Augustinum**. Creatorem omnium rerum visibi-
lium et invisibilium. **Contra** hunc articulum
sunt manichei qui dicunt visibilia creata
a principe tenebrarum. **Invisibilia** vero a deo
quod heresis obibilis est deo et hominibus et
omnibus creaturis. quod talis heresis de bone
stat omnes visibiles creaturas. dummodo

eas dicit a diabolo esse creatas. Et q̄ seq̄t
q̄ q̄libet christian⁹ firmiter d̄z credere de-
um omnium creatorē visibiliū ⁊ inuisibiliū.
⁊ q̄ nō sit aliq̄s vermicul⁹ q̄n sit a deo cre-
atus. Ergo dixit beatus Petrus: Credo i
deū patrē omnipotentē ⁊c. **Nonū** p̄ui-
legiū. q̄ festū ipsius ter celebrat̄ in anno p̄
oib⁹ sanctis. excepta Maria virgine. **Prā**
festū Iohānis baptiste bis celebrat̄. Si-
militer Iohānis enāgeliste. ⁊ sancti Pau-
li ⁊ Stephani. ⁊ similiter patris n̄ri Fran-
cisci ⁊ beati Dominici. **Sz** querit̄ quare
festū sancti Petri ter i anno celebrat̄. Re-
sponder̄ q̄ ipse q̄ potestātē accepit ligandi
atq̄ solnēdi. liberat nos a trib⁹ generibus
p̄ctōz. scz locutionis. cogitationis ⁊ opa-
tionis. vel etiā q̄ i deū. q̄ in nos. q̄ i p̄xi-
mū peccauim⁹. Itē p̄p̄ exemplū vt null⁹
peccator desperet. etiā si ter sic Pet⁹ deū
negauit. si tñ eū sequi velit et ipsum corde
ore ⁊ ope p̄fiteri. **Decimū** p̄uilegiū. q̄
ipse sanctus Petrus noīat̄ ante eleuatio-
nem ⁊ post eleuationem in qualibet missa.
Itē sciendū q̄ i chronica Hermāni ha-
bet̄ q̄ anno dñi. celij. greci reliq̄as beatorū
ap̄loz Petri ⁊ Pauli furati sunt. s̄ de-
mones i aere clamabāt. viri rhomani suc-
currere. dñi vestri auferunt vobis. Quare
rhomani statim insequentes manu forti. s̄
greci territi ap̄loz ossa i puteū piecerunt.
fugā petētes. q̄ papa Corneli⁹ d̄ puteo le-
uauit. Et q̄ dubitauit d̄ ossibus q̄ ⁊ cui⁹
essent. Vox d̄ celo dixit. ossa maiora sunt
p̄dicatoris. minora piscatoris. **Quan-
tū** ad secundā p̄tem illi⁹ s̄monis sciendū
q̄ sic beatus Petri⁹ h̄z clauēs regni celozū.
q̄d claudere ⁊ aperire poterit cuiq̄q̄ volu-
erit. tñc notandū p̄ informatione n̄ra. q̄
sanctus Petri⁹ p̄n cipalit̄ quinq̄ generi-
bus hoīūz aperit celū. vt q̄cūq̄ moriunt̄
statim euolāt. **Primi** q̄ decedūt i bap-
tismali innocētia. tales puuli statim ab an-
gelis reducunt̄ in celū. ḡ celū semp̄ ē aptū
tali homini. q̄ adhuc s̄nat innocētiā bap-
tismalē. In signūz hui⁹ christo baptigato
apti sūt celi sup̄ ipsū vt habet̄ Mat̄h. iij
Secūdi sūt q̄ plenariā indulgentiā cō-

sequuntur. **Vñ** querit̄. Quid si q̄s plena-
riā indulgentiā p̄sequeret̄ ⁊ sic moreretur.
Rñdet̄ s̄m Hostien⁹. q̄ talis statim euola-
ret ad celū. Et rō est. q̄ nullū ē impedimē-
tū ascēdēdi i celū ex q̄ q̄s moriet̄ in grā nisi
solutio p̄cne. Et sanct⁹ Lho. sup. iij. dis-
xx. dicit. q̄ q̄ indulgentias suscipit. nō ab-
soluit simplicit̄ loquēdo a debito p̄cne. s̄
dat̄ sibi d̄ thesauro ecclesie. vnde debitūz
soluat. ḡ cū remissa ē p̄cna illa tota p̄ in-
dulgentiā. idē est. ac si esset soluta. ⁊ sic in-
sticiē dei satisfactū ē. cū ex thesauro ecclesie
illa p̄cna soluta ē. **Tertij** sūt q̄ ingredi-
untur religionē approbatā vbi regularit̄
vivūt. **Circa** qd querit̄. Vtrū p̄ ingres-
sum religionis p̄sequat̄ q̄s remissionē om-
niū p̄ctōz. **Rñdet̄** s̄m sanctū Lho. ij. q̄
vlt. rōnabiliter pōt dīci q̄ sic sicut p̄ assūp-
tionē crucis. **Prā** s̄ est holocaustūz maxi-
mū q̄ q̄s se totalit̄ diuinis officiis manci-
pat p̄ religionis ingressum. q̄d excedit om-
ne genus satisfactionis. vt habet̄ in decre.
xxij. q̄. ij. Admonere. **Prā** religiosus of-
fert deo oēs res tpales. imo totū mundūz
p̄p̄ deū relinquit. ⁊ s̄ p̄ votū paupertatis.
ammodo nunq̄ p̄p̄riū denariū possidēdo
Vñ dī in decre. In religione ep̄us nō d̄z
h̄re denarios. si nō vult p̄ire cū aīa. xij. q̄.
i. **Dilectissimis.** **Vñ** Gregi. Monachus
habēs obolū nō valet obolū. Itē offert
deo corp⁹ p̄ votū castitatis ⁊ abstinentias
ad quas se obligat p̄ ingressū religionis
sicut abstinere a carnib⁹. ieiunare. in stra-
minib⁹ dormire. media nocte surgē. ⁊ cor-
pus cū vestib⁹ laneis macerare. Item re-
ligiosus offert deo p̄p̄riam voluntatem ⁊
hoc p̄ votum obedientie. et hoc est maxi-
mum sacrificiū. cum quis p̄pter deū relig-
nat suam p̄p̄riam voluntatem. et subicit
voluntatē suā voluntati p̄lati sui. **Vnde**
Berni. loquēs d̄ religione dicit. Religio
paupertate fundatur. erigitur obedientia.
dedicat castitate. custoditur humilitate.
p̄ficiuntur charitate. Itē sciendū q̄ i vitali
patrū legit̄ q̄ eandē grām p̄sequūtur in-
gredientes ⁊ profitentes religionem quā
consequūtur baptigati. Item s̄m beatum

Eo. q. si p ingressu religionis nō absolue-
ret ab oī reatu pēnē. n. bilomin⁹ ingressus
religionis vtilior esset q̄ pegrinatio terre
sanctę ad p̄motionē i bonum qd̄ p̄ponde-
rat absolutionē a pēna. **Et** **Ben.** de gan-
dano dicit. q. qn̄ q̄s p̄fitebit tūc a p̄mo i
dulgentiā p̄sequit. 7 b̄ intelligit si inten-
dit huare ea q̄ in p̄fessione p̄mittit. s. regu-
lā 7 ordinē snū. **Nā** si nō intēderet huare
ea q̄ p̄mittit in p̄fessione sua. ipso facto sic
p̄mittēte peccat mortalit̄. 7 nō ē fili⁹ cele-
stis regni. s. filius gehennę ignis. **Et** tales
qn̄q̄ postmodū pessimi erūt. **Un̄** **Aug.** 7
ponit in decre. **Difficilē** exptus sū melio-
res q̄ q̄ i monasterijs p̄fecerūt. **zē.** dis. xlvij.
Quātmultibet. **Un̄** etiā **Bern.** **Qui** i lo-
co ordinis sine ordine viuūt. ad illū locū
deueniēt ubi nullus ordo. s. sempiternus
horror inhabitat. **Quarti** q̄b⁹ celū apit
sūt martyres. **Et** i signū hui⁹ tūc **Stepha-**
nus vidit celos aptos. 7 **Iesus** stantem a
dextris virtutis dei. **Nā** s. ē p̄uilegiū mar-
tyrū. q. q̄ sustinet mortē p̄t̄ christū inue-
nient vitā i celis. **Un̄** dī i decre. **Qui** pro
christi noīe martyricant. p̄culdubio vitā
eternā p̄sequūt. **xv. q. i.** **Merito.** **Quin-**
ti sunt q̄ p̄ opa p̄gnitētionalia plenam sa-
tisfactionē suoz p̄ctōz p̄plēt. **Un̄** **Bern.**
Quantūcūq̄ peccator magn⁹ sit. cū p̄gnitē-
tia pōt tantā i mūdo sustinere pēnaz. q̄
dimittit ei tota pēna ad quā ē obligatus
Pro q̄ sciendū q̄ p̄gnitētia 7 satisfactio
q̄ iūgit. aut ē minor aut maior aut equa-
lis. si maior est p̄nia q̄ peccata requirunt.
tūc sup̄flūū cedit homini illi i p̄miū. si mi-
nor tūc residuū supplebit i purgatorio. si
equalis tūc statim euolat ad celū. **Quā-**
tū ad tertiā p̄tem illi⁹ s̄monis ē sciendū.
q. hodie oēs christiani festū sancti **Petri**
debēt solennit̄ celebrare. 7 ipsuz tanq̄ sin-
gularē patronū in oībus infirmitatib⁹ et
necitatib⁹ inuocare. **Primo** palytici **Un̄**
legit q. qdā vir noīe **Eneas** ab ānis. viij
iacuit in grabato. qz erat paralytic⁹. 7 ait
illi **Petr⁹.** **Enea** sanet te dñs **Iesus** chri-
stus. surge 7 sterne tibi. 7 p̄tinuo surrexit.
Et oēs ifideles vidētes b̄ p̄uerfi sūt ad fi-

des. **Ite** quedā erat palytica 7 inssit **Pe-**
trus eā ad se in lectulo in quo iacebat af-
ferri. **Cūq̄** fuisset allata. **Petrus** i p̄sen-
tia omnīū fidelīū q̄ astabant dixit. si vera
sunt q̄ p̄dico. tūc i noīe dñi n̄ri **Iesu** chri-
sti surgat b̄ mulier de lectulo suo. 7 statim
vt **Petr⁹** b̄ dixit. sana surrexit. et p̄cidit
ante pedes eius. 7 gr̄as deo 7 sancto **Pe-**
tro referebat. **Ite** claudi ab vtero matris
debēt sanctū **Petrū** inuocare. **Un̄** legit
Act. iij. **Postq̄** dñs **Iesus** assumptus ē
i celū **Petrus** 7 **Johānes** ascendebāt in
tēplū ad horā orōnis nonā. 7 quidā vir q̄
erat claudus ex vtero matris suę bainla-
bat quē ponebāt quotidie ante portā tem-
pli q̄ dī speciosa. vt peteret elemosynā ab
introeūtibus in templū. **Is** cum vidisset
Petrū 7 **Johannē** introire in tēplū. ro-
gabatur vt elemosynā acciperet. **Intues** aut
in eū **Petrus** cū **Johanne** dixit. **Respi-**
ce i nos. **At** ille intendebat i eos. sperās le
aliqd̄ accepturū ab eis. **Petrus** aut dixit
Argētū 7 aurū nō ē mibi qd̄ aut habeo s̄
tibi dō. **In** noīe **Iesu** christi naçaceni sur-
ge 7 ambula. 7 apprehēsa manu ei⁹ dextra
alleuauit eū. 7 p̄rin⁹ cōsolidatę sūt balēs
ei⁹ 7 plantę. 7 exiliēs stetit 7 ambulauit. 7
intrauit cū illis in tēplū. 7 ambulās 7 exi-
liens 7 laudās deū. **Item** oēs infirmi i q̄
buscūq̄ infirmitatib⁹ sint p̄stituti debent
recurrere ad sanctū **Petrū**. **Un̄** legitur
Act. v. q. qn̄ ibat p̄ aliquā ciuitatē oēs q̄
habebāt infirmos i illa ciuitate ponebant
eos i platea. 7 quoscūq̄ vmbra sancti **Pe-**
tri tangebatur. curabāt. **Si** tantę virtutis
erat ei⁹ vmbra. q̄ntę virtutis apud deum
sūt ei⁹ merita. **Item** pōt hōib⁹ etiā subue-
nire post mortē. **Un̄** legit. q. cū qdā vi-
ce duos d̄ discipulis suis ad p̄dicandum
misisset dū. xx. dietas venissent. vnus eoz
defunctus est. **Alter** vero ad **Petrū** re-
dijt. 7 quomodo acciderat nūciauit. **Hic**
dī fuisse beatus **Maternus.** **Lūc** **Petr⁹**
ei baculū suū tradidit. vt sup̄ defūctū po-
neret. qd̄ cū fecisset. ille qui iam. xl. diebus
mortuus iacuerat. p̄tinuo surrexit. **Item**
tabitā suscitauit. **Un̄** legit **Act. ix.** q. erat

i ioppen q̄dā christiana noīe tabita. **H**ec erat plena bonis opibus et elemosynis. et p̄cipue q̄ p̄suebat vestes paup̄um. **H**ec dū mortua fuisset. miserūt discipuli ad beatū Petrū q̄ erat i alia ciuitate vt veniret ad eos. q̄ cū venisset circūsteterūt eū oēs pauperes et rogauerūt p̄ tabita. Et cōpassus ē eis orauit p̄ ea et dixit: **T**abita tibi dico surge. et statim surrexit. **U**ltimo sciendū q̄ sanct⁹ Petr⁹ ē magne potentie. h̄z enī potestātē sup̄ mundū. **M**atth. xvi. **Q**d cūq̄ ligaueris sup̄ terrā etc. **H**abet ptāte⁹ sup̄ infernū. **U**n̄ et porte inferi non p̄ualebunt adūsus te. h̄z enī potestates sup̄ demones. sicut patet q̄n demones Simonē magū deferebāt. tūc enī Petrus orauit. et mox a demonib⁹ dimissus ē. et sic turpiter obiit. **I**tem sup̄ mortē. scz q̄n p̄ orōnē defunctū suscitauit. quē Simon magus suscitare nō potuit. **S**up̄ mare h̄z potestates q̄d siccis pedib⁹ ambulabat. **I**tem sup̄ celū. ideo dī in verb⁹ p̄missis: **L**ibi dabo clauēs regni celoz. **I**te sup̄ aīas q̄n Petrus i vno h̄mone in die pentecostes tria milia iudeoz p̄uertit. **I**te aliud exēplū quō beatus Petrus ap̄lus liberauit aīas mulieris p̄ purgatorio. **H**oc q̄re i festo ad vincula Petri ser. xxix. pte. iij. **I**te beata virgo Maria et beatus Petr⁹ liberauerunt monachū ab eterna dānatione. **H**oc exēplū quere infra in promptuario beate virginis. l. viij.

De visitatione beate Marie virginis Sermo. xxv.

Trauit domū Zacharię et salutauit Elisabeth. ita scribit **L**uce. p̄. et i instantis festinitatis euāgelio. **N**emo potest digne laudare beatā virginē nisi ipsū dignū faciat ille q̄ habitauit i ptero eius q̄n salutauit Elisabeth. **A**ug⁹. **Q**uid dicam virgo Maria paup̄ ingenio. cū de te quicq̄d dixerō. minor laus ē q̄ tua dignitas mereat. **N**ō enī sufficit lingua carnis tuas enarrare virtutes. **U**n̄ etiā **D**iero. **Q**uicq̄d humanis pōt dici verbis min⁹ ē

a laude virginis gloriose. q̄ diuinis ē et euāgelic⁹ excellēt⁹ laudata et p̄dicata p̄conijis. **A**pp̄etis q̄dē p̄nunciata. **A**p̄ patriarchis figuris et enigmatib⁹ figurata. **A**b euāgelistis exhibita et mōstrata. **A**b angelis venerabiliter et officiosissime salutata. **N**os igitur p̄missum verbū cū timore et reuerentia ad honore virginis p̄sequimur. **U**n̄ et i p̄senti h̄mone tria sūt dicēda. **P**rimo euāgelii et aliq̄d p̄senti festo. **S**ecundo aliq̄d p̄ informatione n̄ra. **T**ertio aliq̄d miracula. **Q**uantū ad p̄mā ptem h̄monis tūc h̄storia hui⁹ festi ē dicēda. **Q**uā postq̄ Elisabeth Johanne p̄cepit. et iā sex mēlib⁹ i vtero portauit. venit angelus gabriel ad Mariā nūcians ei q̄ deberet p̄cipe verbū eternū. et dixit ei h̄ p̄ signo. q̄ possibile esset deo omne verbū. q̄ Elisabeth cognata ipsi⁹ q̄ erat sterilis iā p̄cepit. et iam p̄ sex mēses filiū i vtero portauit. **N**ota Maria q̄ppe et Elisabeth cognatę seu cōsobrinę fuerūt i secundo gēdu. q̄ filie duarū sororū. s. Anne et H̄smerie. **F**uit etiā Elisabeth d̄ tribu iuda sic et Maria. **E**t postq̄ beata virgo p̄sensit et cōcepit filiū dei. statim surrexit. et cū licētia Ioseph ad Elisabeth p̄perauit. et eā salutauit et trib⁹ mēlib⁹ hui⁹. vt dī i euāgelio hodierno. **E**xurgēs Maria abiit i mōtana cū festinatione etc. q̄ iudea in altiori ē loco respectu galilee et naçareth ciuitatis a q̄ recesserat Maria. **E**t nihilomin⁹ dom⁹ Zacharię i loco mōtoso ē sita. et via ad eā erat montosa et petrosa. **F**uit cū festinatione q̄ diu i publico noluit apparere. vt ostēderet q̄ virgo nec d̄ morari i publico. nec ibi cōtrahere colloq̄a cū aliq̄. et venit i ciuitates iude. i. hierusalē p̄ quā videt transisse ad opidū i q̄ habitauit Zacharias et Elisabeth cognata sua. **C**onspice q̄ quō vadit regina celi et terre. nō eques s̄ pedes cū ali quibus virginib⁹ q̄s secū domi habebat p̄ tam longā viā et alperam. vt illa via erat **S**ūt enī h̄m Albertū magnū de naçareth vsq̄ hierusalē. xxxv. miliaria. et deinde ad opidū Zacharię q̄ttuor vel tria q̄rū duo faciūt viā leuā. **E**t salutauit Elisabeth

Maria salutauit. i. salutē optauit **Elisabeth** q̄si cōgratulas ei d' dono qd eā cōcepisse didicerat. Quare etiā non salutauit **Zachariā**. Rñdet fm **Albertū** sup **Lucā** qz **Zachariās** adhuc erat mut⁹ ⁊ surdus ppter incredulitatē. Vñ dixit ei angelus. p eo q nō credidisti verbis meis. eris tacēs usq ad diē natiuitatis ei⁹. Nec decebat pudorē virginē cū viro nutib⁹ occupari. Quāt **Zachariās** erat surd⁹ ⁊ mut⁹. habet **Lucē**. i. Innuēbāt patri ei⁹ quē vellet vocari eū. ⁊ postulauit pugillarem scripsit dicens: **Iohānes** ē nomen ei⁹. Itē circa festū ⁊ euangelii querit. quare beata virgo ad **Elisabeth** iuit. dubitauit ne i h'bis angeli volens ne expiri veritatē si sic esset q **Elisabeth** sterilis imp̄gnata esset sic angelus annūciauerat. Rñdet q **Maria** non dubitauit s angelo credidit. Sz visitauit **Elisabeth** tribus d' causis. **Primo** iuit ad eā ad cōgratulandū sibi. Vñ **Biero**. Ut miraculū miraculo. gaudiū gaudio cumlaret. Venit g vñ gaudiū ad aliud ⁊ vñ miraculū ad aliud. Magnū enī gaudiū fuit ⁊ miraculum beate virginis. q christū virgo cōcepit. Gaudiū ⁊ miraculum etiā magnū fuit. q **Elisabeth** sterilis **Iohannes** cōcepit. Sic igit beata virgo ad beatā **Elisabeth** iuit ad cōgratulandū sibi. q dñs ab ea abstulit opprobriū sterilitatis ⁊ eā gūidaz fecit. Sic ⁊ nos exēplo **Marię** debem⁹ cōgaudere primo i psp̄ris. ⁊ cōdolere in tribulationib⁹ ⁊ aduersitatib⁹. **Ap̄ls** ad **Rhō**. xij. dicit. Gaudete cū gaudētib⁹ ⁊ flete cū flentib⁹. Sz oppositū faciūt oēs inuidiosi. q sunt hoīes diaboli. qz gaudēt d' adūsitatē. primi ⁊ dolent d' psp̄ritatē ipsi⁹. sic diaboli faciūt. q dolent d' bonis nr̄is opib⁹. ⁊ gaudent d' malis nr̄is. Ergo puniendi sunt in futuro cū demonib⁹. **Proū**. xvij. Qui in ruina alter⁹ letat. nō erit impunit⁹. **Secūdo** **Maria** visitauit **Elisabeth** ad huiendaz ei. qz humilitatē quā angelo ostendit dicēs. Ecce ancilla dñi zc. etiā hoīb⁹ ostendere voluit. Rōne magna humilitas fuit q mater dei iuit et fuit hoī. Mater dei

fuit matri sui. **Regina** celi fuit ancillē dei. **Virgo** sancta fuit coniugate. Q̄lis dom⁹ in q piter cōmorant⁹ ⁊ req̄scūt tales matres. i. **Maria** ⁊ **Elisabeth**. talibus filijs scz **Iesu** ⁊ **Iohanne** fecūdate. **Ansel**. Bati igit ventres i qb⁹ tot⁹ mundi sal⁹ potētia exorūt. expulsisqz tristitiē tenebris sempiterna leticia pphetat. Attēde h' ⁊ imitare hūilitatis exēplū. Quē **Maria** ad **Elisabeth**. christus ad **Iohannes**. dñs ad ancillam. dñs ad seruum venire. ⁊ **Maria** fuit **Elisabeth** nō dedignat⁹. qd aliud qz humilitatis exēplū ostendit. Et stetit **Maria** q̄si mensib⁹ tribus cū **Elisabeth** huiens ei humilitē. Tā diu quippe mā sit **Maria** cū **Elisabeth**. donec part⁹ tpe cōpleto p̄cursoris dñi sui natiuitatez videret. Ex h' docet beata virgo fuit p̄gnatibus. qz mulier p̄gnans portat p̄ciosū thesaurū in vtero. scz aīaz illi⁹ pueri ⁊ vitam ipsi⁹. **Bern**. Lotus mūd⁹ ille p̄ciū vni⁹ aīę estimare nō pōt. Sz vē illis q scienter occidunt pueros i vtero matris. vt sic decedūt. qz nunqz faciē dei videbūt. Vñ dñ **Ioh**. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua ⁊ sp̄s sancto nō pōt intrare regnū dei. Vñ etiā dñ in decre. Aīa corpi vnita si baptis mate lota nō fuerit eternalit⁹ perit. de ple. di. iij. firmissime. ⁊ xxiij. q. iij. Si habes. Ex quo patet q mariti q vxores p̄gnantes molestāt verberādo. trūdēdo. vel verbis pturbando. vel etiā vetulē q̄pcurant abortum. ⁊ ancille q̄ i peccatis p̄cipiunt. ⁊ tales pueros scient occidūt. oēs ille gūillime peccāt. Vñ **Aug**. Maius dānū est i amissioe vni⁹ aīę q̄ i mille corpum. **Tertio** **Maria** visitauit **Elisabeth**. qz **Iesus** christ⁹ q i ei⁹ corpe fuit. sic **Iohannē** baptistā s̄ctificare disposuit. ideo sp̄s sanct⁹ beatā virginē ad h' instigauit. Ex q patet q beata hgo obediēs fuit inspirationi sp̄ritus s̄cti. Quāt sanct⁹ **Iohes** baptista i vtero materno nūc ex p̄sentia beate virginis sanctificat⁹ ⁊ mundat⁹ fuit. euident⁹ patet ex h' qz exultauit i vtero matris exultādo ⁊ saltando tripudiauit. ⁊ quosdā gest⁹ ad similitudinē exultantis rēp̄sentauit. ppter

Bermo

psentia christi. **Un** **Elisabeth** dixit: **Ex**
q̄ facta ē vox saluationis tue i aurib me/
is exultauit infans in utero meo. **Itē** sci/
endū q̄ magne virtutis est saluatio bea/
te virginis. q̄ cōfert gaudiū. cōfert 7 spm̄/
sanctū. pfert 7 reuelationē secretor̄ diui/
norū. **Et** ideo semp esset a nobis deuote
salutanda. ppter reſaluationis lucrū inde
ſperandū. **Et** ſignanter de mane 7 ſero qñ
pullat **Aue maria**. **Un** hic querit. quare
pullat **Aue maria** de ſero 7 d̄ mane trib⁹
ictibus. **R̄ndet** q̄ de mane i auroa diei
ex laudabili cōſuetudine pullat vt illa ho/
ra honorem⁹ 7 ſalutem⁹ ſalutatione ange/
lica beatā Mariā virginē. qua hora ange/
lus gabriel eā ſalutauit. q̄ fm̄ beatū **Dio**
nyſiū. incarnatio chriſti in ortu diei facta
eſt. q̄ tūc ortus eſt ſol iuſticię ſup̄ terram
noſtrę miſerię. **Itē** vt recōmendemus nos
beate **Marię** virgini. vt ipſa impetret no/
bis a filio ſuo vt illo die cuſtodiam⁹ a pec/
catis 7 cōfortemur i bonis opibus 7 virtu/
tibus. **Sz** de ſero pullat. vt p̄ inſeſſionē
7 iunamen ſanctiſſimę virginis dimittant⁹
nobis peccata q̄ cōmiſim⁹ illo die. 7 ſic pec/
cator ſtatim detet cōteri de peccatis ſuis.
Itē vt ei⁹ meritis cuſtodiamur illa nocte.
7 ſi qua bona fecimus illo die. p̄ ei⁹ man⁹
virgineas filio ſuo dño noſtro **Jeſu** chri/
ſto offeramus. **Exemplū** d̄b legit. q̄ i vi/
gilia annūciatiōis virginis **Marię**. i auig/
nitione duo. ppter ſeculare iuſticiā ſunt ad/
ſtipites manib⁹ 7 collis ligati vt cremarē/
tur. **Accenſo** igit⁹ igne. vnus illorum cre/
bro beatā virginē inuocans vt ſe iunaret.
intuendo ſi aliquñ ieiunijs vel orōnib⁹ vel
aliqua obſequia ipſi virgini p̄ſtituſſet. **Et**
ecce eidē veſtib⁹ 7 corpe inuſtis penit⁹ ſola
colli 7 manuū vincula ignis cōſumpſit. et
ab igne ſolutus exiliuit. ſocio ſuo ab igne
totaliter cōſumpto. **Reiectus** ē aut⁹ ſolut⁹
ſecūdario in ignē. 7 iterū pmanſit inuſtus
7 ab igne exiliuit. **Sicq̄** cum laude ad ec/
cleſiā maiore beatiffimę virginis duct⁹ ē.
Et papa iohannes. xxiij. ſtatuit ſero fieri
pullum campanę. ad quē quicūq̄ homo
geniculādo tria **Aue maria** dixerit. xx. di

es indulgentiarū habebit. **Et** d̄ illo mira/
culo 7 d̄ illis indulgētjs habet publicum
inſtrumētū lre autētię. **Quantū** ad ſe/
cundā ptem illius ſmonis ſciendū. q̄ bea/
ta virgo **Maria** nuſq̄ legit in euangelijs
locuta fuiſſe. niſi valde parū 7 pauca ver/
ba. excepto q̄ in cantico illo Magnificat
aīa mea dñm. qd̄ legit in hodierno enan/
gelio. dilatauit ſe i dei laude 7 grāriū acti/
one. ſcz qñ cūq̄ deo locuta ē. tūc dilatauit
ſmonē. ſ alias q̄ter locuta ē vt habetur ex
euāgelio. 7 cūq̄ q̄ttuor pſonis. 7 quattuor
magna bona 7 miracula ſunt ſecuta. ſcz in
angeli annūciatione. **Et** tūc cōcepit dñm
Jeſum chriſtū redēptorē mūdi. **Un** **Elisa**
beth viſitatione. 7 tunc infans **Johannes**
baptiſta i utero replet⁹ ē ſp̄ſancto. **In** tē/
plo qñ p̄ tridū p̄didit filiū. 7 tūc fili⁹ ei⁹
erat ſubditus illis. **In** nuptijs. 7 tūc **Je**
ſus chriſtus puerit aquā in vinū. **Ex** iam
dictis debem⁹ recipe exemplū. vt breuia et
pauca 7 vtilia verba. pferam⁹ exēplo **Ma**
rię virginis. q̄ fm̄ dictuz chriſti **Matth.**
xij. De omni verbo ocioſo reddituri ſum⁹
rōnem. **Ex** q̄ ſequit⁹ q̄ multo plus reddi/
turi ſum⁹ d̄ prauis 7 nociuis verbis rōnē.
Un p̄ informatione ſimpliciū ſciendū. q̄
inter oēs peccatores i p̄ſenti iā vita offen/
dentū ſunt tria genera peccantiū cū ling/
uis ſuis. **Primi** q̄ iurant ſcient⁹ p̄ deum
qd̄ non ē verū. **Et** illi fm̄ ſcñ **Tho.** ij. q̄.
xcviij. peccāt mortalit̄ ſine i ioco ſine in ſe/
rio. **Ex** iſtis poſſum⁹ elicere q̄ iſti male fa/
ciūt q̄ i ioco ſcient⁹ fallū iurāt. truſando vl/
deridēdo alios. **Similit̄** illi pentes q̄ pue/
ris ſuis iurāt q̄ velint eos diſciplinare cū
delinquūt. 7 poſtea iuramētū illud iſrin/
gūt. q̄ omne iuramētū licitū ē ſuandū.
Un d̄ i decre. Omne iuramētū ē ſuādū
niſi vergat p̄tra ſalutē aīarū. xxiij. q̄. iij. q̄
Danid. **Itē** qd̄ gñi⁹ ē qñ talia iuramēta
dicēdo p̄ deū vel p̄ oēs ſanctos ei⁹ ſiunt
mendacit̄ 7 doſoſe. vt in tractatibus pri/
mos ſuos decipiēdo. **Verbigia.** **Et** cūq̄
q̄s aliqd̄ vult vendere. iurat p̄ deū men/
daciter q̄ bonum ſit. 7 non vult remiſſi/
us dare q̄ ſic. **Et** ille emptor econuerſo

videt p' deū nolo ampli' dare p' illa re q' i
tantū. 7 si intendit plus dare graniter pec-
cat. Et etiam q'n in puis reb' aliq' decep-
torie iurant. vt q' habent vendere poma vl'
pira. vel etiā carnes panes vel pisces. Et
etiā rustici q' vitulos vel oues vendunt. q'
q'nq' multa falsa iuramēta faciūt cū q'b'
proximos suos decipiūt. et q'nq' p' talia in-
ramenta modicū lucrant. cū tñ q'libet chri-
stianus p' centū vel mille florenis nō debe-
ret iurare iniuste. Item aliq' q'd adhuc g'
m' ē 7 piculosius. q' iurando obligant se
ad certā plagā dicendo. De' nunq' sub-
ueniat mibi. aut diabol' me abducatur zc.
Et quicūq' sic iurat et si nō ē sic. tunc fm
iusticiā dei incurrit illā plagā quā sibi ele-
git. nisi peniteat. **Secūdi** sunt blasphemie
mi q' p'seuerūt p' vulnera 7 p' mēbra chri-
sti iurare. 7 tales g'uius peccāt q' chriſtū sic
blasphemāt. **Vñ Aug'.** Nō min' peccāt
q' chriſtū blasphemāt regnante in celis. q'
q' chriſtū crucifixerūt ambulante in terris
Et tales blasphematores chriſtus iterato
crucifigūt. **Vñ apl's Heb. vi.** Rursū cruci-
figētes filiū dei. Itē ppter granitatē blas-
phemie q'nq' de' punit totā villam vel ci-
uitatē vel etiā puinciā p' tēpestates aut ful-
gura. aut p' alia infortunia. **Vñ dī in. de-**
cre. Q'nq' multitudo ppli p'p' vni' deli-
cū punit. dī. xl. v. S; illud. xliij. q. i. Nō
turbat. Ergo 7 tales blasphemie a p'elatis
villarū 7 ciuitatū 7 terrarū sūt cōcupescen-
di 7 puniendi. **Vñ dī i. de cre.** Magnū sa-
crificiū ē cōpescere p' disciplinam malos.
xli. q. v. Et si rectores ciuitatū 7 villarum
nō corrigūt 7 emendāt tales g'uites peccāt
Vñ dī i. de cre. Resistere posse pueris. 7 nō
facere ē p'sentire. xliij. q. iij. Qui pōt. Itē
sciendū q' p'ctm blasphemie ē punitum in
veteri testamēto. **Vñ habet Lemij. xliij.**
q' tpe Moyſi ex iussu dei q'dam blasphe-
mus lapidatus ē. Si iam oēs blasphemie
lapidari deberēt. q' plures iā in mūdo es-
sent. Itē blasphemie q'nq' puniunt i eisdē
mēbris q'bus deū blasphemauerunt. 7 q'd
grau' ē q'nq' cū subitanea morte puniun-
tur. **Vñ refert Greg. i. dialogo.** q' demo-
nes quendā puerū quinq' anno p'violēt

recepērūt 7 i frustra corpus pueri lacerane-
rūt. **Si de'** in puero quinq' anno p'ctm
blasphemie sic vindicauit. nunq'd p'cet ad
ultis. **Tertij** sunt qui maledicūt proximis
suis. **Pro** q' sciendū q' quicūq' scient et
ex ira 7 vindicta maledicit. primo. ipso fa-
cto peccat mortaliter toties quoties. et vt
frequēter talis maledictio quā quis facit
primo. sup' caput ipsius maledicentis re-
uerteret. **Vñ Ben. xx. vij.** Qui maledixerit
tibi sit ille maledictus. Et q'd g'uius ē. q'n
q's nominat deū. assimilatur dñm nrm Je-
su chriſtū p'coni. **Exēpli grā.** Vt si iudex
vel magister ciuiū diceret p'coni. captiuā
illū 7 pone mibi cū ad carceres. Sic q'n q's
dicit deus det tibi malū annū vel b' infor-
tuniū. b' grauius ē q' si diceret. habeas ti-
bi malū annū vel b' infortuniū. nō nōian-
to deū. **Ex q' patet.** q' rep'ensibiles sunt
isti q' sic nominādo deū maledicūt vxori-
bus suis vl' p'p'is pueris aut famulis. 7 sic
d' singulis. q' fm sanctū **Itē.** maledicere
nō licet irrationabilib' rebus inq'ntū sūt
creature dei. g' multo minus licet maledi-
cere hominibus. Itē sciendū q' q'nq' q's
alicui. b' homini maledicit. tūc debet ha-
bere patientiā. 7 deo offerre illaz maledic-
tionē tūc habebit eternā bñdictionē **Vñ**
in ps. cxij. Maledicēt tibi 7 tu bñdicis.
Vñ etiā Matth. v. Bñ estis cū maledi-
xerint vob' hoīes. **Vñ etiā Aug'.** Qui in-
stus est 7 maledicit. p'miū ei p' maledictio-
ne reddit. Sed si q's ex corde 7 deliberato
animo ecōuerso maledicit sibi maledicen-
ti. vt dicēdo. quicquid mibi maledixeris:
habeas tibi ecōuerso vel i duplo tantū.
talis grauius peccat 7 maledictionem in-
currit a deo. **Luce. vi.** Eadem mensura q'
mensi fueritis zc. **Quantū** ad tertiam
partem sermonis huius sciendū q' bea-
ta virgo p' omnib' sanctis tanq' lingu-
laris patrona ab omnibus hominibus est
honoranda 7 inuocanda. q' b' potestātē
subueniendi cuilibet homini in corpe. in re-
bus tpalibus. in honore. 7 in aīa. **Pri-**
mo in corpe. **Exēplū** de illo q' ppter ma-
ledictiones suas plagat' est a deo gravi-
ter in corpe 7 in membris suis. cui Maria

subuenit. **H**oc quere infra i pmpuano d
exēplis beate **M**arie. **xxiiij.** **S**ecūdo i re
bus tpalib. **E**xēplū d iuvene illo q con
sūpsit res paternas 7 **M**aria subuenit si
bi. **H**oc quere ibidē. **xxviiij.** **T**ertio i bo
noze. **E**xēplū d muliere q innocent fuit
indicata ad morte. **H**oc qre ibidē. **xxiiij.**
Quarto i aia. **E**xēplū d lictore quē libe
rauit a tpali morte. 7 etiā aiaz ei? ab etna
damnatione. **H**oc quere ibidē. **xxiiij.**

De sancta **M**argaretha Ser
mo. **xxvi.**

Dominus om
niū dilexit eaz **Sap. viij.** **J**e
sus chris? filius dei dilexit be
atā **M**argaretham i vita 7 i morte 7 post
mortē. **U**n i pſenti ſmone ad honore san
cte **M**argarethe tria sūt dicenda. **P**ri
mo pūilegia ipsius. **S**ecundo aliq p nra
informatione. **T**ertio aliq exēpla. **Q**uā
tū ad pma ptem sciendū q beata **M**ar
garetha bz quīq pūilegia. **P**rimū qz
ex iſtinctu spūſſancti baptizata ē. 7 patrē
infidelē q fuit patriarcha idolorū fugit. cū
eā ad culturā idolorū trahere nitebat. **R**e
liq̄t enī pſe **J**esum chris? domū patris. 7
custodiebat oues suę nutricis. **S**ecun
dū pūilegiū. qz fuit specialis sponsa chri
ſti. 7 vniū xginitatē. 7 assumpsit sibi **J**e
sum i sponſuz suū. **E**rgo regina celi noia
tur. qz elegit sibi regē celi in spōsum. p ma
rito. **T**ertū. qz viciit draconem. id ē di
abolū sibi insidiantē. **C**ōfregit enī ei? po
tentia 7 supbiā. scz qn sup ei? cernicē i spe
cie hōis sibi apparētis pedem suū posuit. 7
ad terrā deiecit dicēs: **S**ternere sup te de
mon sub pedib? ſemine. **Q**uartū pūile
giū. qz nō solū fuit virgo. ſ etiam martyr
chris? qz ipsa imitata ē chris? i passione.
Nā pmo fuit i eculeo suspēsa. sic chris?us
i patibulo crucis exaltat? fuit. **I**tē **M**ar
garetha fuit cū virgis 7 flagellis xberata
lic xps fuit ligat? ad colūnā 7 flagellat? p
salute nra. **I**tē **M**argaretha fuit tota vn
gulis lacerata. **S**imilit? chris? fuit totus
sanguine cruentat? vt hō in ei? sanguine

lauaret. **I**tē **M**argaretha fuit i igne ad
nsta. i aquis gelidis cruciata. 7 tandē gla
dio decapitata. **Q**uintū pūilegiū. qz in
extremis orauit dū p se 7 p suis occisibz
7 p chris?ianis ei? memoriā agentibz 7 se i
uocātibz. **E**t signat? qnq mulier eā i ptu
deuote iplozaret. ille iūz plē emitteret. **E**t
facta est vox d celo: **V**eni electa mea oīa
q petisti impetrasti. 7 sic vno ictu lictor ca
put ei? amputauit. 7 coronā martyrii sus
cepit. **Q**uantū ad secūdā pte illi? ſmo
nis sciendūz q sic impi? **Q**libz? odibilis
deo 7 hōib? accēsus fuit pſe pulcritudis
caste 7 sancte virginis **M**argarethe. **S**ic
multū necesse ē ne mulieres 7 virgines p
beāt sciēt occasionē alijs viris et macu
lis p ornatū corpis 7 vestiū. **S**z qnē hic
quō mulieres 7 xgines 7 etiā masculi pec
cāt p ornatū vestiū. **R**ūdet? q ser modis
qs peccat p ornatū corpis. **P**rimo pſe
intentionē. scz cū qs se ornat ea intētiōe vt
velit ab alijs cōcupisci. qz ſm **Aug.** **N**on
solū appetere ſ etia appeti velle criminōſū
ē. **S**ecūdo cū qs se ornat ex supbia ex
tollēdo se sup alios hōies. 7 ptēdēdo ali
os q nō hnt talē ornatū. **L**uce. **xiiij.** **Q**ui
se exaltat humiliabit? **T**ertio cū qs
faciē suā colorat vel etia crines suos. 7 ſ
facit i ptemptū sui creatoris. **U**n **A**mbro
ſi? **D**eles picturaz dei. si vultū tuū natu
rali candore obnubilas. et exqſito rubore
pſudas. **E**t tales similes erūt lucifero. qz
ipse est rex sup oēs filios supbie. **Q**uar
to peccat qs pſe nimia cōplacētiā 7 amo
rē 7 sollicitudinē suā quā bz ad pulcritu
dinē corpis 7 vestiū. **T**ant? enī posset esse
amor ille. 7 tāta cōplacētiā q esset morta
le pctm. **Aug.** **N**ullū pctm adeo veniale
qd n fiat mortale dūmō placet. **E**rgo sa
tis piculose iſti ſtāt q hnt nimis magnam
cōplacētiā i suis vestibz. eo q hnt diuerſa
paria vestiū. i tunicis pallijs 7 peplis. i mi
tris. 7 i cingulis deauratis. caligis. 7 calci
amētis. qz tales p hęc pnt dānari. **Q**uin
to cū qs appetit vestes pſciosas pſe sup
biam exercendam. 7 inuidet alijs q hnt
meliores vestes q ipse. **S**exto propter

exemplū et informationē aliorū. sicut q̄ in-
uenerūt primitus vel adhuc hodierna die
inueniūt nouos modos vestiū et extraneita-
tes. et volūt hīc sequaces ī talib⁹ adinuē-
tionib⁹. sicut ī lōgis caudis et ī manicā am-
plis. et ī scissuris multis ī peplis ī cingulis.
Et taliū pēna accidētalis augmentat in
inferno q̄tidie a quolibet hoīe q̄ eos imi-
tatur ī talibus vestiis. **Quantū** ad ter-
tiā ptem nota exempla de supbia vestiū.
Primo quōd demones circūdant hoīem
supbum tanq̄ suū subditū. **Exēplū** de h̄
q̄re infra in p̄mptuario exēploꝝ. xv. **S.**
Nec īmerito. q̄ mulier supba ornata. est
rete diaboli. **Exēplū** de h̄ ibidē. xiiij. **S.**
Et quicq̄ de⁹ in p̄senti humiliat tales q̄ se
p̄tra deū exaltāt. Hoc ostēdit ī muliere q̄
p̄t supbiā pdidit rationē. **Exēplū** de h̄
q̄re ibidē. xij. **S.**

De sancta maria magdalena.
Sermo. XXVII.

Remittunt ei
peccata multa. qm̄ dilexit mul-
tū. Ita scribitur Luc. viij. et ī
euāgelio hodierno. Omnipotēs et miseri-
cors dñs voluit hodiernū festū solēne eē
ī ecclia ut peccatores quantūcūq̄ magni
sint d̄ venia nō desperēt. q̄ dicit **Aug⁹.** q̄ d̄
nullo peccatore q̄d diu h̄ vixit in h̄ mūdo ē
desperādū. **Un̄ dī** i decre. Desperanduz
nō ē ī p̄nti vita. xiiij. q. iij. Corripiat. Et
ratio. quia dī in ps. cxvij. Misericordia
dñi plena ē terra. Qd̄ ostēsum ē in maria
magdalena cui dimissa sūt peccata multa
q̄ dilexit multū. **Un̄** ī p̄nti h̄mōe tria sūt
dicenda: **Primo** priuilegia sanctę marie
magdalene. **Secdo** aliq̄ pro informatiōe
p̄nitētiū. **Tertio** aliq̄ miracula. **Quan-**
tum ad primā pte sciēdū. q̄ maria mag-
dalena septem h̄z priuilegia. **Primū** q̄
data ē in exēplū iplis peccatoribus. sicut
maria virgo ī exēplū innocētię. q̄ due vie
sunt cūdi ad vitā eternā. scz innocētię et
p̄nitētię. Ideo de⁹ misit nob̄ duas mari-
as. **Unā** scz virginē beatā ī exēplū inno-
cētię. **Secdam.** magdalenā peccatricem in
exēplū p̄nitētię. **Quā** ipsa egit verā p̄ni-

tētiā. q̄ p̄ q̄ deū offendit. etiā p̄ h̄ deo sa-
tisfecit. **Offenderat** q̄dem deū oculis suis
ip̄sos sept⁹ ad vana iactādo. **Un̄** p̄ ocu-
los q̄s cadit sepe ī magnū peccatū. ut p̄t
in dauid: qui vidit bersabeg leuantem se.
Erat enī pulcra nimis. et sic p̄t incautum
visū cōmisit adulteriū. et p̄sequēter homi-
cidiū. **Et** q̄ magdalena oculis offēderat
deū. ideo oculis satisfecit. **Emisit** enī mul-
tas et amaras lachrymas de ocul⁹ suis. **Et**
ideo dī in euāgelio hodierno. **Lepit** riga-
re pedes eius. **Secdo** offendit deū capillis
vane cōponēdo eos. et ideo satisfecit capil-
lis p̄ humilē extersionē. **Unde Greg⁹.** in
omelia hodierna. Capillos ī cōpositionē
vult⁹ exhibebat. h̄ iam capillis lachrymas
extergerat. **Tertio** deū offendit ore vana
loquēdo. vel impudicis osculis polluēdo
Sz deo satisfecit ei⁹ pedes cū deuotiōe ni-
mia osculādo. **Greg⁹.** Ore supba dixerat
h̄ pedes dñi osculās h̄ ī redēptoris sui ve-
stigia figebat. **Quarto** offēdebat deū p̄
vnguētū p̄ciosū sibi ī faciē suā vane exhi-
bēdo et colorādo. **Et** ī hoc satisfecit pedes
christi vnguētū odoriferis inungēdo. **Un̄**
Greg⁹. Quot ī se habuit oblectamenta.
tot ī se inuenit holocausta. **Conuertit** ad
numex virtutū. numex criminū. ut totum
deū seruiret ī penitētiā q̄cquid deū ptem-
pserat ī culpa. **Secdm** priuilegiū. q̄ fuit
hospita christi cū martha sorore sua. **Ip̄sē**
enī due sorores cū fratre suo **Lazaro** rece-
perūt christū cū discipulis suis frequenter
ad hospitiiū. q̄ christ⁹ iplis multa bñficia
exhibuit. **Quā** a magdalena septē demo-
nia eiecit. et sibi oīa peccata sua idulsit. **Et**
marthā h̄m **Amb.** a fluxu sanguinis libe-
rauit. quē. xij. ānis habuit. nec a quoquā
medico mederi potuit. et etiā **Lazar⁹** q̄ri-
duanū resuscitauit. ergo merito debebāt
eū cū discipulis suis ad hospitiiū suū reci-
pere. **Tertiu** priuilegiū. q̄ habuit feruē-
tem charitatē ad christū. q̄d patz ex eo. q̄
ab eo nūq̄ potuit separi. neq̄ ī vita. neq̄
ī morte. neq̄ post mortē. **Quā** ī vita seque-
bat christum et ministrabat sibi. **Mar. xv.**
Erāt aut mulieres ibi inter q̄s erat maria
magdalena q̄ sequebat eū et ministrabat ei.

Sermo

Ite ipso i cruce existete **Joh. xix.** Stabat iuxta crucē iesu mater ei⁹ ⁊ soror mris eius maria cleopha ⁊ maria magdalena. **E**t post mortē chris̄to i monumento iacente **Joh. xx.** Maria stabat ad monumētum fons plorās. **Q**uartū priuilegiū. qz habuit fidē p̄mptā verā ⁊ magnā. qd̄ ptz. qz citi⁹ credidit resurrectionē qz apli. Nam ipsi apli chris̄tum post resurrectionē audierūt loquētē. ⁊ viderūt comedenē. tetigerūt cicatrices habētem. ⁊ sic crediderūt resurrectionē chris̄ti. Ipsa autē nec comedētem vidit. nec cicatrices tetigit. s̄ ad vnū x̄bū statim credidit. qn̄ chris̄t⁹ sibi dixit: maria. vt habet **Joh. xx.** **Q**uintū priuilegiū. qz chris̄t⁹ primitus sibi apparuit p̄ oib⁹ aplis post resurrectionē suā. Vñ canit de ea: Celsi meriti maria. q̄ solē x̄p̄ resurgētē videre meruisti mortaliū prima. **O**btine vt nos visu gl̄e sue tecū letificet i celis. **E**t ḡ dī aploz apostola. **S**extū priuilegiū. qz chris̄t⁹ fecit eā audire angelicam inbilationē. ⁊ etiā gustare celestē dulcedinē. Vñ legit de ipsa. qz postqz dñs ascēdebat i celū. ḡuis ei erat ois creatura ad vidēdū. ergo reliquit mundū. ⁊ intravit heremū. vt ampli⁹ nō videret virū aliq̄ p̄ iesu chris̄ti amorē. Fuit enī in heremo asperima p. xxx. ānos incognita hoib⁹. i q̄ loco nec aquarū fluentia. nec arborū. nec herbaz solatia habuit. vt ex s̄ manifesta ret qz dñs n̄ iesus chris̄t⁹ ipsā nō terrenis affectionibus. s̄ celestibus epulis faceret. **Q**ualitet autē die. vij. horis canonicis ab angelis in gibera subleuabatur. ⁊ celestes cātus suis aurib⁹ audiebat. Vñ singulis dieb⁹ dapib⁹ celestib⁹ faciata. ⁊ p̄ eosdē angelos ad locū p̄p̄iū ē reducta. ⁊ corpora libus cibis nullaten⁹ indigebat. **S**eptimū priuilegiū. qz hodierna die festū ipsi⁹ magdalene vniuersaliē i tota ecclia solēniter ⁊ deuote celebrat. **Q**uātūz ad scdā ptem sermonis sciēduz. qz ex q̄ hodie celebram⁹ festū marię magdalene peccatricis. tūc h̄ p̄ informationē n̄ra dicēdū est. quōd q̄s peccat mortaliter. ⁊ q̄ sunt peccata mortalia. vt ea quilibet nostz vitare possit. qz s̄m **Boetium.** malū nō vitatur

nisi cognitū. **R**ndetur. qz s̄m cōmunē cursum huius seculi. tūc. xij. genera hoīz peccant mortaliter. ⁊ illa sūt cōmuniora peccata. q̄uis plura adhuc alia sint peccata mortalia. ⁊ in his quis pōt cognoscere an vnqz peccauit mortaliter. ⁊ psequēter quō ea cōfiteri debeat si culpabil⁹ ē. **E**t ista declaratio multū valet p̄ simplicib⁹ hoibus q̄ nō habēt differentiā peccatorum. **P**rimi sunt q̄ scienter iurāt p̄ deū. s̄ qd̄ non ē v̄p̄. tales s̄m beatū **Iho. scdā. ij. q. lxxix.** peccant mortaliter. siue in ioco siue i serio sic iurant. **V**erbi gr̄a. **I**n v̄dēdo ⁊ emēdo dicendo p̄ deū illa res est bona. nō remissius dabo. alteri nō darem sic. intātuz ppino tibi. vel ille per deū dedit mibi heri intantū. vel per deū ego charius habeo. **S**imiliter rustica iurando p̄ deū lac illud est integrum. ona sunt recentia. **S**imiliter vendēdo carnes. pisces. panes. pira. poma. caules. ⁊ sic de singulis. **I**tem q̄ iurant blasphemando deū. **I**te q̄ maledicunt ex corde proximis suis zc. **E**t illa tria peccata. scz p̄ deū iurare. blasphemare et maledicere sunt cōmunissima peccata in mūdo. ⁊ beatus est ille q̄ firmiter pponit sibi cauere ab illis tribus peccatis. qz sperādum est qz etiāz cauebit sibi ab alijs peccatis. **I**tem q̄ scienter ⁊ manifeste peierat. talis grauissime peccat. ⁊ etiam qui scienter recipit falsum iuramentū. talis etiāz mortaliter peccat et animā p̄p̄iā damnat. **V**ñ dicit in decre. **E**ogens hominem ad p̄iu. ⁊ qui p̄ci. vterqz re. est. xij. q. v. **Q**ui compulsus. **S**ecundi qui falsificant fides scz qui credunt carminatrici bus. quę carminant capita. dētes. oculos. pueros. pecora. vel litteras portant in collo. p̄ oculis vt qz non possint capi vel vulnerari. et signanter litterā q̄ vocatur lōgitudo chris̄ti qz ibi sūt noīa incognita et characteres. et qui tenēt fatum. augurium. somnia. dies egyptiacos. vel credunt p̄bitonissis. et sic de singulis. **U**nde dicit in decre. **D**iminutioni qui intendit. damnationē aīę incurrit. xxvi. q. vij. **N**on obseruetis. **T**ertij q̄ soluunt festa laborando. et sic negligunt missas ⁊ sermones. **N**am quilibet homo

etiam serui et ancille. filij et filie. tenentur do-
minica die audire sub precepto integræ mis-
sam usque ad fines. nisi excusentur magna
necessitate. ut habet de conse. dis. 1. **Dis-**
sas. Et si dñi impediunt familiam suam sine
magna causa. ut nō audiāt missam in die
dñica. vel iubent familiam suam laborare in
diebus festiuis. ipsi dñi rei erunt toti? ma-
licie. Similiter q̄ sine causa solvūt ieiunia
ecclesie et p̄temptu peccāt mortaliter. quia
nullum peccatum veniale est sub precepto
Quarti sunt filij et filie qui friuole offen-
dunt penes et sunt eis inobediētes et infi-
deles in vita ip̄or. et post mortē nō subue-
niunt animabz ip̄or. Et tales pueros pu-
nit deus qñq̄ in corpore. in rebo et in anima
Quinti sunt qui murmurāt cōtra deū et
sanctos p̄pter aurā vel p̄pter mortē filiorū
vel cōsanguineorū in tribulationibz. in in-
firmitatibz. in paup̄tate. in disfortunio. et
maledicūt sibiip̄s. et optant sibiip̄s mor-
tem. et tales possent sic damnari p̄ impa-
tientiam cū animabz suis. **Vñ Luce. xxi.**
In patientia vestra possidebitis animas
vestras. Sic p̄ oppositū possent p̄dere ani-
mas suas. Nam tales deberēt attendere
qđ nullū saluari poterit sine tribulationi-
bus. **Vñ Act. xiiij.** Per multas tribula-
tiones oportet nos intrare in regnū dei. s̄
pt̄z in sanctis. Similiter qđ grauius est q̄
frangūt sine causa et scienter vota q̄ deo et
sanctis vouerunt in tribulationibz. et tales
tonens peccāt mortaliter et spectat ad au-
toritatez episcopi. Ergo n̄ debes faciliter
vouere quia sanctius est nō vouere q̄ vo-
tum prout melius pōt non p̄ficere. xij. q. j.
Scimus. Et si voues tūc sub p̄ditione de-
bes vouere: si vno die non feceris q̄ alio
die possis adimplere. vel si incurreres infir-
mitatē. vel si esses p̄gnans vñ i puerperio.
et sic de singulis. **Nā** p̄pter vota incurrūt
homines qñq̄ multa et graua p̄ctā. **Verbi**
gratia. Si q̄s voueret quotidie infallibi-
liter p̄ annū orare vnū pater noster. et sic
sciēter et sine causa omitteret. peccaret mor-
taliter et eternaliter damnaret. si sic more
retur. Hoc attēdere deberēt illi q̄ faciliter

vouēt sanctis. qñ audiūt p̄dicare de san-
ctis illis. et post modicū tps attēdiant sol-
uere. et sic postmodū omnino voti illi? ob-
liuiscunt. etiā ad longū tps et nihil solvūt
et h̄ est valde damnabile. **Sexti** sunt lu-
xuriosi. **Nā** omnis actus luxurie q̄ sciēter
et volūtariē p̄mittitur extra m̄rimoniū est
p̄ctm mortale. **Septimi** sunt q̄ damna
inferūt p̄mis. et vsurpāt sibi iniustas res
alienas etiā puas. ut sunt illi q̄ inferūt dā-
na p̄mis in graminibz. in rapis. pomis.
p̄ris. et sic de singulis. Et qui cū equis et
canibz p̄mis dāna inferunt. **Sic** serui et
ancille. q̄ bona dñorū suorū furtiue subtra-
hant. sicut vinū. panē. carnes. et oua. et oc-
culte comedūt. et alijs hoibus tribuūt sine
iussu dñorū suorū. **Sic** lusores. vsurarij. et
raptores. et etiā q̄ rem raptā emūt vñ come-
dunt. et etiā q̄ a iudeis. p̄pinas recipiūt et si-
bi rehuāt. **Isti** oēs peccāt mortalit̄. et tenē-
tur ad restitutionē. **Vñ dñi i decre.** **Nō** di-
mittit p̄ctm nisi restituat ablatū. **regla iu-**
ris. **Octavi** sunt q̄ detrahūt et infamant
p̄mos. et q̄ fraudulenter loquunt cū p̄-
mis. et etiā q̄ p̄turbant p̄mos verbis ira-
cūdis. irrisorijs et vitup̄ijs. **Circa** p̄dicta
est sciētia dñi: q̄ inter omnia p̄ctā. vix remit-
tunt illa duo p̄ctā. rerū subtractio. et proxi-
morū infamatio. **Vñ** s̄m sanctū **Tho. ij.**
ij. q. lxxj. tenet q̄s ad restitutionem fame si
cut ad restitutionē cuiuslibet rei subtracte
Insup q̄ audiūt libenter detractiones. et ci-
to credūt grauit̄ peccāt. **Vñ** dñi in de-
cre. **Qui** falsum de alio p̄fert. et q̄ crimina-
cito credit. vterq̄ reus est. xj. q. iij. **Nō** so-
lum. **Noni** sunt viri et virgines et mulie-
res q̄ deū offendūt supbiendo i vestibus
et choricādo. **Nā** q̄cūq̄ mulier seu x̄go
se ornāt in crinibz. in facie. in peplis. in cin-
gulis. in vestibz. inspiciēdo se in speculo. et
h̄ facit ex superbia afficiēdo masculos ad
malas p̄cupiscētijs. talis mulier vel x̄go
peccat mortalit̄. **Sic** mascul? q̄ ornat se
tali intētiōe. ut se3 possit allicere x̄gines
sive mulieres ad malū actum etiam peccat
mortaliter. et etiā amplexādo. osculando.
iocando cū mulieribz vñ x̄ginibz. si h̄ facit

Bermo

ex leuitate peccat venialiter. **S**i si facit ex mala intētiōe. tūc peccat mortalit. **S**ilr culpabilis est mulier vel xgo q̄ scienter et volūtariē admittit tales iocos tali intētiōe. **U**n dī in decre. **D**e^o indicat intētiōē de p̄. dī. j. **S**ilr si masculus emeret mulieri vel xgini nouū annū v̄l dedicationē et p̄pinaret sibi bursaz. cultellū. et sic de singulis si b̄ facit bona intētiōe. nō peccat. sed si mala intētiōe. scz vt eā posset puocare ad malū actū. peccat mortalit. **S**ilr si facit sibi crinale vel emit sibi choreā mala intentione. **N**ā q̄ncūq; duę personę stant in illicito amore hñtes maiore amorem ad seinuicē q̄ deū omnipotentē. illes q̄din sic stant. non sunt in statu salutis. et multipliciter peccāt mala cogitādo. et etiā de nocte somnando. vidēdo. loquēdo. ridendo. tangēdo. amplectādo. iocādo. munuscula vel lras dirigendo. et sic de singulis. **O**mnia ista iam enumerata q̄ sunt mala intentione sunt mortalia. **U**n **A**m. bro. **I**ntētiō opī tuo nomen imponit. **S**i mulier supbi q̄ in dieb; festiuis choriçant graui⁹ peccāt q̄ si manib; suis interim laboraret. **D**ecimi sunt q̄ excedūt modū et mensurā in comedēdo et bibēdo. sic q̄ inebriant. vel etiā nauseam v̄l vomitū habeant. ppter supfluitatē cibi et potus. tales grauius peccant. **U**nde fm **H**en. d. vii. **Q**uicūq; inebriat vel excedi. mensuraz i comedēdo. si b̄ facit cum pposito. peccat mortaliter. **E**t si in tali ebrietate occidit. v̄l alias quacūq; alia morte morit. et eternaliter dānabit in inferno habebit illū potum infernale. de quo dī in ps. x. **I**gnis sulphur spūs pcellaz pars calicis eorum. **U**ndecimi sunt iracundi et inuidiosi q̄ irascuntur cū deliberatione et p̄sensu rōnis et cogitāt in animo suo quō p̄nt se vindicare. illes peccāt mortaliter et erūt rei iudicio **M**att. v. **O**mnis q̄ irascit fratri suo. re⁹ erit iudicio. **E**t si illā irā ostendūt verbis scz maledicēdo. p̄mis. tūc adhuc graui⁹ peccāt. **E**t si procedūt ad factum p̄tra. p̄rimos sicut percutere vulnerare v̄l occidere tūc adhuc graui⁹ peccāt. **D**uodecimi

sunt q̄ in m̄rimonio male viuunt simul scz q̄n vir pcutit ex ira et vindicta et sine causa vxorē suā peccat mortalit. **S**ilr vxor peccat mortaliter q̄n est inobediēs et maledicit marito ex corde suo et q̄n puocat maritū ad irā et ad blasf. benandū deū et maledicendū. ḡ mulieres debēt esse mites exemplo **M**arię. et i m̄rimonio simul debēt viuere sicut **I**oseph et **M**aria pacifice. tunc de⁹ habitat cū ip̄is et prosperabunt. b̄ q̄n discordāt simul tūc diaboli morat cū ip̄is. **S**ilr q̄n p̄mittūt filios et filias choriçare. iurare. blasphemare. maledicere. damna p̄mis inferre. ludere. luxuriari. festa et ieiunia frangere. et si nō corrigūt tūc peccata p̄neroz parētes lugebūt. **U**n ad **R**o. j. **D**igni sunt morte nō sōi qui faciūt. sed etiā qui p̄sentiūt facientib;. **U**n etiā dī in decre. **P**ari p̄na puniēdi sunt faciētes et p̄sentiētes. xij. q. iij. **O**mnes. **Q**uantū ad tertiā p̄tem illius s̄monis sciendū. q̄ omnes christiani debēt hodie festum sanctę **M**arię magdalene solēniter celebrare et ipsaz tanq̄ singularē adiutricē i omnibus infirmitatib; et necessitatib; inuocare. **E**t primo steriles. **U**n legit de ea q̄ in vita sua cuidā principi a deo heredem impetravit. **I**tez mulieres p̄gnantes. **U**n legit q̄ nanis quedam viris et feminis onusta naufragiū ptulit. vna autē femina cū esset p̄gnās et sei mari piclitari p̄spiceret. **M**ariā magdalēnā inq̄ntum potuit inuocauit vouens q̄ si meritis suis ab ipso naufragio euaderet et filiū pareret. ipsum ei⁹ monasterio donaret. statimq; femina quedā specie et habitu venerāda ei apparuit. q̄cū p̄mētū arripies alijs piclitantib; ad lūt⁹ incolumē. p̄duxit. **I**pla autē postmodum filiū peperit. et votū suū fideliter impleuit. **I**te qui dolent oculos aut cēci sunt. **U**n legit. q̄ quidā oculoꝝ lumine p̄uatus cū ad monasteriū sanctę **M**arię magdalene veniret. et su⁹ ductor ei diceret se eccliaz iam v̄dere ille magna voce clamauit. **O** sancta **M**agdalena. nūquid aliq̄n merear videre ecclesiam tuā. statimq; eius oculi sunt ap̄ti. **I**te captiui. **U**n quidā dum

ob pecunie exactionē in cōpedibz teneret. Mariam magdalēnā sepe in sui adiutorium inuocabat. et ecce quadā nocte mulier quēdā speciosa sibi apparuit. q̄ vincula frangens. et hostiū referans. sibi vt fugeret imperauit. Qui se solutus videns. prius inde fugit. Itē magnis pctōibz pōt subuenire et veniā impetrare. Vñ legitur euz quidam peccata sua scripsisset in quadā cedula. et eā sub palla altaris beatę Marię magdalēnę posuit. rogās eā vt libi indulgentiā impetraret. qui postmodū cedulā accipiens peccata sua de ipsa cedula omnia deleta inuenit. Item potest impetrare ne aliquis moriatur sine cōfessione et sacra eucharistia. Vñ legitur q̄ quidam miles singulis annis ad corpus beatę Magdalēnę cōsueuerat venire. qui postmodum in p̄lio est occisus. et dū in feretro portaretur et a parentibz et cognatis plangeretur. beatę Marię magdalēnę p̄is querelis opponēbāt. cur deuotū militem suum mori sine cōfessione et penitētia pmisisset. Tūc subito qui defunctus fuerat stupentibz cūctis surrexit. et sacerdotē ad se vocari fecit. Cūq̄ deuote cōfessus fuisset et corpus christi recepisset. protinus in pace quieuit.

De sancto Iacobo apostolo.
Sermo. xxviiij.

O Ite vt sedeant
ubi duo filij mei vnus ad dextraz
ali⁹ ad sinistraz ī regno tuo. Ita scribitur
Matth. xx. Marci. x. et in instanti festiuitatis euāgelio. **Notandū** q̄ mater sancti Iacobi et Iohānis petiuit a christo vt honores illū faceret filiis suis. vt in regno suo honoraret eos. sic q̄ vnus eoz sederet in regno suo ad dextrā et ali⁹ ad sinistram tanq̄ f̄res sui. et alios excellerēt. Vñ ī p̄senti sermone ad honorem sancti Iacobi tria sunt dicēda. **Primo** euangelium b̄m textum. et aliq̄ p̄uilegia sancti Iacobi. **Secundo** aliqua p̄ informatione n̄ra. **Tertio** aliqua miracula. **Quantū** ad p̄mam p̄tem illi⁹ h̄mōis sciendū q̄ scūs Iacobus cui⁹ festū hodie celebrat h̄z septē p̄uilegia

Primū. q̄ fuit nepos virginis et cōsanguineus christi. q̄ mater ipsius fuit soror Marię. et ideo quadā p̄rogatiua diligit a beata x̄gine et a christo tanq̄ p̄sanguineus et p̄pinquus. **Secundū** p̄uilegiū q̄ dī Iacobi maior sicut alter minor. et h̄ p̄mo rōne vocationis. q̄ primo vocatus ē a christo. **Secūdo** rōne familiaritatis. q̄ maiorē familiaritatem videt christus habuisse cū isto q̄ cū alio. q̄ ipsuz ad secreta sua admittebat. sicut fuit ad puellę resuscitationē et ad gloriōsā transfigurationē. **Tertio** rōne passionis. q̄ p̄mus inter ceteros ap̄los passus est. Sicut ḡ dī maior alio ex eo q̄ p̄mo vocat⁹ est ad apostolatus gratiā. ita pōt dici maior ex eo. q̄ primo fuit vocat⁹ ad eternitatis gloriā. **Tertium** p̄uilegiū. q̄ p̄matū tenet inter oēs ap̄los q̄ p̄mus fuit q̄ pro christo passus est. et ei gloriā suę visionis ostēdit in regno celesti p̄ omnibz apostolis. Et calixtus papa dicit. Ipse martyriū sustinuit ī die qua christus annūciat⁹ est et passus. Vñ canit de eo **O** Iacobe qui inter apostolos primatum tenes p̄mus eoz martyrio laureatus. **Quartū** p̄uilegiū. q̄ p̄ceteris sanctis visitat sepulcrū ei⁹ ab hominibz. Et ep̄s dispensare potest in votis exceptis tribz. scz Petri et Pauli terre sanctę. et ad limina sancti Iacobi. Illa tria vota sunt casus papales. Et merito eius sepulcrū visitat. q̄ ipse iuuat homines in vita et in morte et post mortē. Et iā p̄pter eius miraculosam translationē. **Primū** miraculū in aqua q̄ discipuli eius cū sacro corpe ipsius mari se exponētes sine remigio incolumes peruenērūt ad terrā. et mare trāquillū habuerūt. Itē in terra et in lapide. q̄ cū corpus ī terrā deposuissent sup quendam lapidem. mox lapis corpi cessit et in sepulcrū se mirabiliter coaptauit. Itē in igne. q̄ cū montē ascendissent. draconē ignē spirantē x̄tute sanctę crucis p̄ mediū secauerūt. Item in tauris indomitis. quia facto signo crucis super tauros. vt agni p̄tinus mansuescūt. et eos iungētes corpus sancti Iacobi cum lapide sup quem positum fuerat in curru

Bermo

posuerunt **B**oues aut sine regimine alicuius corpus in palatium regine **L**upe detulerunt quod illa videns et stupens credidit et christiana effecta. omnia que discipuli sancti **J**acobi petierunt tribuit. et palatium in ecclesiam sancti **J**acobi dedicans. magnifice eam dotauit et in bonis opibus vitam finiuit. **E**t etiam de hac translatione legitur in chronica hermanni quod anno domini. xlviii. dum corpus beati **J**acobi duceretur in domum boues. die clara stella apparuit in capite in aspectu omnium hominum. inde ciuitas illa ubi requiescit corpus eius: **C**onpostella vocatur. **Q**uintum privilegium quod unum articulum de duodecim articulis fidei composuit. dicens: **Q**ui preceptum est de spiritu sancto natus ex maria virgine. **V**nde sciendum quod non solum necessarium est christiano credere filium dei. sed etiam necessarium est credere eius incarnationem per quam nobis visibilis apparuit. **B**aruth. iij. **P**ost hoc in terris visus est. et cum hominibus conuersatus est. **Q**uod autem incarnationis christi facta sit. hoc quare in festo annuntiationis. sermone. xiiij. parte. i. post medium. **S**extum privilegium. quod in quolibet missa quotidie nominatur. **S**eptimum quod hodie festum ipsius celebratur sollemniter ab omnibus christi fidelibus. **Q**uantum ad secundam partem sciendum. quod sicut iam istat tempus messis ubi decime sunt soluende. in quibus plures grauiter peccant et deum offendunt. pro informatione simplicium tunc aliqui sunt habenda de decimis. **C**irca quod sciendum secundum alexandrum de angelia: promittitur inceptum tempore **A**bel. oblationes tempore noe. decime tempore **A**brahe. quod ex instinctu dei **A**brahe dedit decimas melchisedech sacerdoti dei summi. ut habetur Genes. xiiij. **E**t quod patet quod ex antiquo dante sunt decime. **N**am ab **A**braam usque ad christum sunt elapsi duo milia annorum et quindecim anni. **E**t iam a tempore christi sunt transacti mille quadringenti octuaginta duo anni. **E**rgo illi grossi homines non verum loquuntur qui dicunt quod sacerdotes excogitauerunt et instituerunt decimas quod deus in veteri lege instituit. et precepit dare decimas. **M**alach. iij. **I**nferte omnem decimationem in horreum meum ut sit cibum in domo mea. **E**t etiam in nouo testamento secundum sanctum

Thomam. ij. q. lxxv. preceptum de solutione decimarum predicatum est a christo. **A**nde de hoc habetur **M**atth. xxij. **R**eddate quod sunt cesaris cesari. et quod sunt dei deo. **M**atth. x. **D**ignus est operarius mercede sua. **N**am naturalis dictat ratio. ut necessaria ministermus illis qui nobis spiritualia ministrant. **V**nde apostolus. i. **C**or. ix. **S**i nos vobis spiritualia seminamus. non magnus est si nos vestra carnalia metamus. **I**te sciendum secundum beatum **T**homas de aquino. quod generaliter de omni lucro licito debet dari decime. etiam si diuersa semina spargantur in eodem anno. tunc de omnibus fructibus danda est. extra codes. **E**x parte canonicorum. **A**nde in exemplum huius **J**acob pater duodecim tribuum filiorum israel dixit ad deum. ut habetur Genes. xxvij. **C**unctorum que dederis mihi decimas offeram tibi. sed omnia que homo habet in hoc mundo habet a solo deo. **V**nde apostolus. **Q**uid habes. quod non accepisti? **D**ictat enim ius naturale. quod deus debeat de substantia sua propria honorari. secundum illud **P**rouer. iij. **H**onora deum de tua substantia. **E**t decime non debent dari de deterioribus. **A**nde dicitur in decem. **I**ndignum est dari deo quod dedignatur homo. **D**icitur. xlij. c. vlt. **S**ciendum. quod dantes fideliter decimas tripliciter remunerantur. **P**rimo in remuneratione temporalis que est abundantia rerum. **V**nde **A**ugustinus. **A**ntiqui presbyteri copiosius omnibus abundabant. quod deo decimas dabant. **S**ecundo remunerationi temporalis. que est sanitas corporis. **V**nde **A**ugustinus. **S**i decimam dederis non solum abundantiam fructuum accipies. sed etiam sanitatem corporis consequeris. **T**ertio remuneratione spirituali que est remissio peccatorum. **E**tiam remuneratione celestis. que est adeptio eternorum premiorum. **V**nde **A**ugustinus. **Q**ui vult sibi celestium premium comparare. aut peccatorum veniam promereri decimam reddat. **V**nde dicitur etiam in decem. **D**a decimas ut celestia et eterna possis promereri. **xvi. q. i. Decime. S**ed per oppositum qui decimas infideliter solvunt tria mala incurrunt. **P**rimum est penuria rerum. **V**nde **M**alach. iij. **Q**ui non reddidistis mihi decimas. idcirco fame et penuria maledicti estis. **D**eus per mittit ex sua iusticia infortunia talibus. scilicet quod

equi et vacce et pecora moriuntur et tempesta-
tes in segetes ipsorum veniunt. Et insuper
quique domus et horreum comburuntur et sic quique
depaupantur. **Un Augi.** Hoc est enim certis-
sima vicissitudo. ut si deo decimam non de-
deris ut ad decimam renoceris. scilicet amitten-
do nonne partes reipublice. Insup mali sepe homi-
nes. scilicet fures et raptores habent recipiunt. quod sic
deo subtraxerunt. **Un dii decre.** Hoc tol-
lit ipse fiscus. quod non accipit christus. xvi. q.
vii. **Maiores.** **Secundum** quod tales gra-
viter peccant. nec sunt absolventi in confessione
ne a peccatis. nec communicandi sacramento
eucharistie. nisi velint recopensare et satisfacere.
Tertium malum. quod incurrunt eternum
supplicium. propter quod peccant mortaliter. quod
faciunt contra preceptum dei. **Malach. iij.** In
ferre omnem decimationem in horreum meum. Et
insup committunt furtum infideliter decimas per-
soluendo. **Un Augi.** Decime ex debito re-
quiruntur. et quod eas dare nolunt. aliena inna-
dunt. Et quod peius est sacrilegium committunt.
subtrahendo ecclesiarum decimas sibi de iu-
re debitas. **Un Hiero.** et allegat in decre-
to. q. ij. Amico recipe aliquid furtum est. eccle-
sia defraudare sacrilegium est. Itaque si placet
tibi alia materia tunc per secundam pre illius ser-
monis dicendum est quod pentes tenent filijs
suis. habere ante. **h. mone. ix. pte. ij.** **Qua-**
tum ad tertiam partem illius sermonis sciendum quod
omnes homines debent hodie festum sancti Ja-
cobi sollemniter celebrare et devote. et ipsum
tanquam singulare adiutorem invocare in om-
nibus necessitatibus et infirmitatibus. Et tamen in vi-
ta quam in morte debent singulare refugium ha-
bere ad ipsum. Et primo pentes cum non ha-
berent heredes. et quod quique tribulantur propter pue-
ros. **Un anno dni. D. c. viij.** Vir quidam
ab uxore sterili non habens filium. sanctum Jaco-
bum propter hoc adiit. et rediens filium habuit. cui
Jacobi nomen impones. Cum esset annorum
quoddecim secum pater et mater adire sanctum Jaco-
bum et eum sibi offerre proposuerunt. sed in medio
itinere puer egrotans expiravit. de cuius mor-
te pentes valde dolentes. quasi amatores totum
nomen clamoribus repleverunt. Interis dum pue-
rum ad tumulum deferret. quasi de somno excita-
tus revixit. et qualiter cum sancto Jacobo in sinu

suo retinuit. et insit eum ut cum pentibus iter in-
ceptum pageret cunctis astantibus enarrauit.
Itē pegrinus cum filio ad sanctum Jacobum
abierunt. Et filius innocenter suspensus. quem
sanctus Jacobus in patibulo triginta sex diebus
sustentavit et celesti dulcedine refocillavit.
Itē palitici. **Un** cum sanctus Jacobus duceret
ad locum decollationis. in via vidit paliticum
iacentem et clamantem. **Sancte Jacobe** ap-
ple iesu christi. libera me a doloribus quibus omnia
membra mea cruciantur. **Ait** ad eum **Jacobus**
In nomine domini nostri iesu christi crucifixi pro
cuius fide ducor ad decollandum. exurge sa-
nus et benedic creatori tuum. et protinus exurre-
xit et cepit gaudens currere. et benedicere no-
men domini nostri iesu christi. **Itē** in extremis in-
vocandus est sanctus Jacobus. **Un** cum quidam
infirmus occubuit. et per triduum mutus fuit.
Et cum ammoneret ab eis et signis ut confiteretur
et disponderet de rebus suis. audiebat eos lo-
quentes. sed non poterat respondere eis. **Et**
cum homines mortem eius expectaret. quarta die
respirans gratias deo et beato Jacobo apostolo
retulit. et dicebat quod demones ad eum vene-
rant. ita eum opprimentes. quod nec loqui nec respi-
rare posset. sed nunc beatus Jacobus veniens
demones a me repellit. et loquelam mihi re-
stituit. quod dixit se moriturum cito. et nomina-
vit quedam divinitus damnum. et cito mori-
dum mala morte nisi se emendaret. quod ita
evenit. Ipse autem confessione facta et ordina-
tis rebus suis in pace postmodum in brevi
quievit. **Et** ille dives de quo dixerat non se
corrigens. sed percipiens in quodam exerci-
tu lancea confixus subitanea morte expira-
vit. **Itē** quidam invenis in vigilia beati Ja-
cobi in segetes tutoris sui ignem apposuit.
eo quod hereditatem suam sibi usurpare vole-
bat. **Lentus** igitur et confessus. ad candam equi
trahendus et incendio adiudicatus est. **Qui**
per totum confitens et sancto Jacobo se devotus.
cum super terram petrosam in sola camisia diu-
tius tractus fuisset. nec in corpore. nec in ca-
misia sensit aliquam lesionem. **Tandem** ad pa-
lum ligatus est. ligna undique congeruntur
igne supposito. ligna et vincula perburantur.
sed ipse semper beatum Jacobum invocavit.
nec in corpore. nec in camisia aliquam lesionem

Sermo

sensit. Quem cum in igne iterum vellent iactare eripit. et deus in aplo suo minifice collaudat. Item mercatores qui vadunt per terras. Vñ legitur q quidā ab hostibz et raptoribz psecutus. beatū Jacobū deuote inuocauit. Tunc apls inter eū et hostes q eum acius insequēdo cape intendebāt apparuit et hostibz eū sex leucis insequenti bus clypei sui ptectione liberauit. Itē captiuis pōt subuenire. Vñ quidā captus. et in pfundū turris ab inimicis iniectus. et captiu⁹ deuote inuocauit sanctū Jacobū cui apparuit. et eū ad summitatē turris eleuauit. et a sublimitate turris q sublimitas xliij. cubitoꝝ erat vsqz ad terrā vnū saltū faciēs incolumis penit⁹ euasit. Itē legit q viginti christiani a sarracenis sunt capti. q deuote inuocauerunt sanctū Jacobum et ipse apparuit eis dicēs. Ecce assuz quē vocastis. et soluit vincula eorum. et eos libere abire fecit. Item succurrit in piculo maris. Vñ quidāz pegrin⁹ a hierosolymis rediens sup oram navis sedēs cecidit. cui beatus Jacobū altis vocibz implorāti quidā socius ipsius clypeū suū in mare piccit dicēs. Gloriosissimus Jacobus cuius auxiliū inocas auxiliē tibi. Ac ille clypeo accepto beato Jacobo ducēte tribz diebus et noctibz natans vestigia navis secutus ad optatū portū post alios incolumis venit. Et quēadmodū beatus Jacobus ab hora qua eū inuocauit. p capitis verticē iugiter manu tenēs porregerat cūctis enarrauit. Itē legit q dug naues scz sarracenozū et christianoz in mari se fortiter debellauerūt. Et christiani deuote inuocauerūt scñ Jacobū. statimqz dei virtute et orōne sancti Jacobi. sarracenoz navis valida tēpe state piclitari cepit. et submersa est cum paganis. Et christianoz pupis beato Jacobo ducēte ad optatū locū cū salute peruenit. Itē paupes q nō habēt panem comedere sanctū Jacobū debēt inuocare. Vñ vir quidā a sancto Jacobo rediēs egere cepit. et non hñs vñ emeret sibi panē. quadam die vsqz ad nonā ieiunās et mendicare erubescens. tristis et angustiat⁹ valde fuit. vnde sanctū Jacobū implorans sub

quadā arbore solus quieuit. ibiqz paululuz dormiens. somniabat q sanctus Jacobus eū pasceret. Euigilans autē statim panem subcinericiuz ad caput suum reperit. de quo quindecim diebz bis in die sufficienter edebat. et altera die semp eundez panē integrum in sacculo inueniebat.

De sancto Petro ad vincula Sermo. xxii.

Dirupisti domine vincula mea. tibi sacrificabo hostiā laudis. ps. cxv. Beata mater ecclesia representat bodie opus mirę gratię et potētis qd de⁹ fecit i liberatione bñ Petri de carcere. Vñ in presenti smone tria sunt dicēda. Primo quare h festum Petri ad vincula institutū sit. Secundo aliq pro informatione nra. Tercio aliqua miracula. **Quantū** ad pnam ptem sciendū q h festum solēnicat sancta mater ecclesia et institutū est. Primo ppter liberationez beati Petri miraculose a vinculis. Vñ legit q herodes postqz decollauit sanctū Jacobū. vidēs qz h iudeis placeret. cepit et apprehendere Petrū. et posuit eū in carcerem vt post palca occideret. Cum autēz in crastinū eum pducturus esset herodes: in ipsa nocte erat Petrus dormiēs inter duos milites vinctus duabz catenis. et custodes custodiebāt portā carceris. Et ecce angelus dñi astitit et lumē refulsit in carcere. percussosqz latere Petri excitauit euz dicēs. Surge velociter. et ceciderūt catenę d manibz suis. et eduxit eū foras de carcere. **Secūda** causa est. qz alexander papa qui sext⁹ post beatū Petrū rexit ecclesiam. q multos ad fidē christi puerit. Et quirin⁹ tribunus h vidēs ipsū in carcerauit. et cum hermes pfect⁹. quē alexāder puerit quirin⁹ narraret. quō filiū suū mortuū suscitasset. dixit alexandro quirinus: habeo filiā gutturosā nomie balbinā. pmitto tibi me tuā accipe fidē si filię meę poteris impetrare sanitatē. **Qui** alexāder. Vade et duc ipsā ad me. hinc pgens ergo filiā adduxit. Tūc ipsa cepit vincula alexādrī osculari. **Qui** alexāder ait. Noli meqz catenas oscu

lari & catenas sancti Petri requiras. quibus cum
denote oscularis. recipies sanitates. Illa
autem ut osculata est vincula sancti Petri
integre sanata est. Tunc quirinus baptis-
ma cum omni familia sua recipiens alexan-
dri de carcere traxit. Tunc alexander beatus fe-
stinus celebrandum instituit. et in honore san-
cti Petri ecclesiam fabricavit. ibi vincula
reposuit. et ad vincula nominavit. Tertia
causa institutionis huius festi est. quod romae
erat quidam imperator octavianus nomine
qui fortunatissimus in bello fuit. et omnia pro-
spere in regno suo eneniebant. Et cum mor-
tuus esset. romani eum adorabant pro deo. et
dies in quo mortuus fuerat celebrabant.
Tandem multo tempore post. edoxia filia cuius-
dam imperatoris ex voto prexit hierusalem:
vir quidam iudeus. pro magno munere obtu-
lit ei duas catenas quibus beatus Petrus
apostolus victus fuerat. Cum ergo romam redi-
set et videret romanos festinare in kalendis angu-
sti ad honorem augusti. voluit quod ipsi diui-
nos honores exhiberent homini damnato
cogitans quod eos a tali consuetudine defacili
renocare non posset. collocata est pelagio
papa. qui populum blandis induxerat verbis
ut oblivioni traderet memoriam illius er-
roris. et celebris fieret memoria beati Pe-
tri apostoli. Quod dum cunctis placuisset. illas ca-
tenas quas de hierusalem tulerat populo ostē-
dit. Papa vero et illam catenam protulit quam sub
nerone idem apostolus victus fuit. hac ergo illis
sociata ita miraculose una catena facta est.
ac si semper una fuisset. Unde papa et regina
protinus statuerunt ut quod hominum indiscreta
religio faciebat gentili damnato. mutata in
melius faceret apostolorum principi Petro. Ip-
sa pro vincula papa in ecclesia beati Pe-
tri posuit et diem istum celebrari instituit.
Quarta causa quod de beato Petrum mira-
culose a vinculis absoluit. et eideus potestatem
ligandi et solvendi tradidit. Nos autem vinculis
peccatorum tenemur ligati et absolvi indigemus
ideo ipsum in solennitate quam dicitur ad vincula ho-
morem. ut a vinculis peccatorum nos absoluat.
Quantum ad secundam partem illius. primo
sciendum quod potestas ligandi et solvendi quam
data est beato Petro et omnibus episcopis

et sacerdotibus. Uno modo intelligitur de abso-
lutione peccatorum. Alio modo de excommuni-
catione. Unde per informationem simplicium
sciendum. quod duplex est excommunicatio. scilicet
maior et minor. Minor separatur a sacramen-
tis. quod nullum sacramentum recipiendum est in
minori excommunicatione. et etiam osculum pa-
cis. Et illam minorem excommunicationem quam in-
currit. quando scilicet contra prohibitionem comuni-
cat cum excommunicato. loquendo. comedendo
et vendendo et sic de singulis. Sed diceres
cum excommunicatus salutem aliquem verbo. utrum
debeat eum resalutare. Respondetur quod non debet
eum resalutare. sed potest dicere de te emendet
et benedici. Et etiam potest ei loqui plura verba am-
monendo. ut redeat ad gremium sancte matris
ecclesie. et petat absolutionem a papa vel epi-
scopo qui potest eum absolvere. Alia est maior ex-
communicatio quam separatur ab ingressu ecclesie et
comunionem fidelium. et taliter excommunicatus est
velut membrum abscisum a corpore quod amplius
nullius est valoris. Quid enim valet manus
abscisa a corpore vel pes vel auris etc. Sic il-
le excommunicatus coram deo et sanctis eius
nullius valoris est. Item est sicut palme ab-
scisus a vite. id est a christo. Unde Job. xv.
Ego sum vitis vera et vos palmites. Et si-
cut palme abscisus ad aliud non valet nisi
ut in ignem ponatur et comburatur. Ex alijs
ramis et lignis multa utilia possunt fieri.
sed non sic ex palmitibus absciso. Unde Ezech.
xv. Fili hominis quid fiet de ligno vitis ex
omnibus lignis nemorum. quod sunt inter ligna
silvarum. nunquid tollet de ea lignum. ut
fiat opus aut fabricabitur de ea parillius. ut
dependeat in eo quodcumque vas. Ecce igni
datum est in escam. Unde Augustinus. Omnis chri-
stianus qui a sacerdote excommunicatur sathane
traditur. Unde legitur de sancto Ludonico
rege francie. qui dixit quod nollet totum mundum
recipere quod scilicet per unam noctem et per
unum diem in excommunicatione maiori permaneret.
Hoc illi grossi homines non curant. qui
quicquid per quatuor hebdomadas vel quicquid vel
dimidium annum vel ultra in excommunicatione
maiori persistunt. Item quod diu sic pertinaciter
stant. tunc sunt privati omnibus missis ora-
tionibus ieiunijs elemosynis indulgentijs

Sermo

totius ecclesie. et non sunt digni intrare ecclesiam nisi dñtaxat ad sermonem audientium. Et si excoicatus vellet interesse diuinis. tñc alij christiani debēt ecclesiaz exire nec secū diuina audire. nec secū comedere nec secū bibere. nec loqui. Et si triginta viri aut mulieres essent inuitati ad cōuinū et si vnus publice excoicatus esset ibi. tunc oēs ibi bibētes et comedētes incurrūt excoicationē minorē. Sñr si viginti viri. aut plures federēt in vna zecha. et si vnus excoicatus p̄cipet in bibēdo et sedēdo cū ipsis. oēs incurrūt minorē excoicationē. Et illa materia plen⁹ habet in discipulo d̄ tpe sermone. lxx. **Quantū** ad terciā p̄tem nota exemplū. Erat mulier quidāz q̄ multū dilexit beatū Petrū aplm. et tñ satis mundanā vitā duxit. post obitū eius vna deuota p̄sona orauit p̄ ea. Cui deuote p̄sonę appuit bt̄s Petrus dicēs eam esse ī maximo calore ignis p̄pter cōplacētiam et varietatē vestiū. Secūdo ī siti et fame p̄pter delicias corporis et ciborū. Tertio in maximo frigore. q̄ p̄ueros et familiam suā nō bene rexit. Et dixit. ego p̄pter serui cū qd̄ mibi quotidie exhibuit impetravi sibi a dño nro iesu christo verā cōtritiōē et cōfessionē in extremis. Et ego impetrauo ei adhuc ī breui liberationem a p̄enis purgatorij. **Vñ Job. v.** Ad aliquē scōz p̄uere. Item p̄uilegia sancti Petri et plura alia miracula reperies supra in festo Petri et Pauli. sermone. xxiij.

De beato Dominico de ordine predicatorum. Sermo. xxx.

Qui custos est dñi sui glorificabit. vt habetur **Prover. xxvj. ca.** Ex q̄ thema p̄positum cū nomie sancti dñici puenit: Igit̄ assumpsi illud. Dicit̄ enī dñicus q̄si dñi custos. vel quasi custodit⁹ a dño. q̄ dñs eū custodiuit in triplici statu. Primo sc̄z in statu seculari dedit ei bñ incipe. Secūdo in statu regulari dedit ei bene p̄ficere. Tertio ī statu ordinis fratrū p̄dicatoz quē fundauit et ad p̄fectiōēz iduxit p̄uenire. Et ex q̄ ipse dñi custos fuit. et dñs eū custodinit

ideo merito gloriabit. **Vñ** in presenti sermone ad honore sancti dñici tria sunt dicenda. **Primo** p̄uilegia sancti dñici. **Secundo** aliq̄ p̄ informatiōē nostra. **Tertio** aliqua miracula. **Quantū** ad primum sciendū. q̄ bt̄s dñicus habet septē p̄uilegia. **Primū** p̄uilegiū q̄ anteq̄ natus esset p̄monstrat⁹ est. **Vñ** mater ipsius an̄ ipsius ortuz. vidit in somnis se catulū gestantē in vtero. ardentē in ore faculā gerentē. q̄ egressus ex vtero totā mundi fabricam incendebat. Itē cuidā matronę. quę ipsum de sacro fonte baptismatis leuauerat videbat. q̄ puer dñicus stellā p̄fulgentem haberet in fronte. q̄ totū orbe illustrabat. p̄ q̄ figurabat q̄ erat futurus p̄dicator q̄ deberet illuminare per se et suos fr̄es totū mundum p̄ verbū dei. et frigidōs peccatores accendere in amorem dei et p̄ximi. **Secundū** p̄uilegiū. q̄ in iuuentute icēpit deo seruire. et in h̄ assimilatur sancto **Nicolao.** **Vñ** legitur de eo q̄ existens adhuc puer et sub nutricis custodia cōstitut⁹ deprehensus est sepe lectū dimittere et sup̄ nudā terrā dormire. Item tandem missus ad studiū amator sapientię. vinū p̄ decennium nō gustauit. Itē totā quadragessimam ieiunauit in pane et aqua. et sñr sup̄ nudā terrā quiescebat. et sic heretici quibz p̄dicauit viso ei⁹ bono exemplo ad verā fidē sunt p̄uersi. Itē legit̄ q̄ noctibz singulis tres de vna catena ferrea recipiebat disciplina. **Vñ** p̄ se. **Alia** p̄ p̄ctoribz qui viuūt in mūdo. vt deus p̄uenteret eos ad p̄nitentiā. **Tertiā** p̄ animabz ī purgatorio existentibz. **Vñ** etiā nec carnes legitur comedisse. sicut et sui successores fratres sui ordinis. **Tertū** p̄uilegiū. q̄ nunq̄z peccauit mortalit̄ s̄ innocentia suā vsq̄ ad finem vitę illibata fuanit. **Quartū** p̄uilegiū. q̄ x̄go p̄mansit et ei⁹ x̄ginitas x̄ginitati beatę Marię similis fuisse videt. **Habuit** enī x̄ginitatē itēgrā. q̄ fuit x̄go carne et mēte. **Sic** et bt̄s dñicus habuit integritatē carnis et puritatē mentis. **Secūdo** bt̄a x̄go habuit x̄ginitatē dedicatā. q̄ ip̄a p̄ x̄ginitatē deo vouit. **Vñ** dñi i decre. **Maria** mente vouit x̄ginitatem perpetuam.

si deus ei aliter reuelaret. **xxviii. q. ii. c. i.**
Sic btus dñicus virginitatē suā deo vo-
 nit. qñ ordinē intravit 7 pñtentiā pñisit
Tertio beata virgo habuit virginitatem
 transfusivā. qz licet pulcherrima fuit. tñ a
 nullo potuit pñpisci. ex eo qd ei puritas ī
 alios transfundebat. et oēs mori illicitos
 extinguebat. 7 qñtū ad b virginitas beati
 dñici aliquo mō sibi similis fuit. In b scz
 qd cū quidā scholaris carnis lubricum pa-
 tiens manū ei missā celebrātis osculatus
 fuisset tantū ex ei manu xginea pñdire sen-
 sit odorē qd odor medullitus cor eius pene-
 travit. 7 oēm gñtū libidinis in eo penit ex-
 tinxit. **Quintū** pñilegiū qz fuit similis
 aplis qz vitaz aplicam duxit in paup̄tate
 7 pñdicatione. 7 ideo apli sibi signa amici-
 tig ostēderūt. **Un** legir de eo qd dñi romē
 in ecclesia oraret p dilatione sui ordinis.
 gloriosos principes **Petrū** 7 **Paulū** ad
 se venire aspexit. **Quorū** pñ scz **Petrū**
 baculū **Paulus** libz sibi tradiderūt dñe-
 tes. **Uade** 7 pñdica qñ ad b ministeriū tu
 7 fñes tui a deo elis electi. **Sextū** pñi-
 legiū qz est pñmus fundator ordinis pñdica-
 tor. qd ordo nō fuit casu. nec fortuitu inue-
 tus vel humana pñdencia institut. b po-
 tius a deo pñdestinat. a matre dei impetra-
 tus. a beato dñico institutus. et a vicario
 iesu christi pñfirmat. **Primo** namqz fuit
 a deo pñdestinat. **Ite** enī ordo est ille ser-
 uus quē de misit de qd. **Luce. xiiij. Di-**
sit servū suū hora ce. vi. inui. vt ve. **Sup**
 quē locū dicit btus **Grego.** Hora cñge. i.
 in fine seculi. **Un** apls. **Ros** sumus i qd
 fines seculorū deueniūt. In b fine mittit
 fuus. i. ordo pñdicator ad inuitatos vt pñ-
 parent se ad cñgā vitę eternę. **Item** ordo
 iste fuit a matre dei impetratus. **Un** legir
 qd scūs dñicus vidit christum in aere tres
 lanceas ī manu tenentē. et cōtra inimicos
 iacere volētes. **Ad** quē accessit beata xgo
 7 pedes ei amplexēs rogauit vt parceret
 eis qd redimerat. 7 iusticiā misericordia tē-
 peraret. **Habeo** inquit servū fidelē quem
 mittes in mundā vt verba tua annunciet
 eis. 7 pñuertent ad te deū omnīū saluatorē
Aliū quoqz habeo servū quē ei dabo ad-

intore. et obtulit christo sanctū dñicum et
 sanctum franciscum. **Et** ait dñs matri. be-
 ne 7 studiose faciet qd dixisti. **Ecce** placat
 facies tuam suscepi. **Sanctus** g dñicus in
 visione diligēter cōsiderās socium quem
 prius nō nouerat. in crastinūz cū in eccle-
 sia inueniret euz. ex his quę nocte viderat
 cognovit eū. 7 amplexatus eum dixit. **Tu**
 es socius meus stemus simul. nullus adū-
 sarius nobis pñualebit. visione etiam nar-
 ravit illi. **Et** tūc autē facti sunt cor vnū et
 aia vna ī deo. qd etiā ī posteris mād aue-
 rūt ī perpetuū observari. **Ite** ordo pñdica-
 torū ab ipsa matre dei insignit est habitū
 qz cū in principio ferret habitū canonico-
 rū regulariū. eo qd ipse scūs dñicus pñmit
 fuit de ordine canonicoz regulariūz añqz
 ordinem pñdicatorū fundavit. **Beata** autē
xgo Maria habitū quē modo fñes dese-
 runt beato dñico 7 mñro **Raynaldo** qui
 ī iure canonico parisiis rexerat ānis qñqz
 ostendit. 7 vt induerent pñcepit. per quem
 omnis homo fñes predicatorēs discernere
 a ceteris pōt. **Et** b ad innendū qd ipsi fra-
 tres debent esse induti ab extra nigredine
 humilitatis 7 ab intra albedine castitatis
Ite ordo pñdicatorū fuit a beato dñico in-
 stitutus. 7 a vicario iesu christi pñfirmatus
 qz scūs dñicus ante fundationē ordinis
 semp oravit dñm nostrū iesum christū. vt
 sibi illā grām infunderet qua posset salu-
 tem. pñmōz pñcurare. tūc ex instinctu spi-
 ritus sancti cepit de fundatione ordinis co-
 gitare. **Profect** est itaqz scūs dñicus cū
 dñō falcōe epō tholosano ad dñz **Inno-**
papā petēs vt sibi dignaret ordinē cōfir-
 mare. qd pñdicatorū diceret. 7 cuius esset offi-
 ciū pugnare spūaliter 7 pñdicare pñtra here-
 ticos 7 īfideles. **Respōdit** papa. qd ad fra-
 tres suos rediret 7 innocato spū sancto ali-
 quā regulā approbatam eligeret. **Ite** sic qd
 peteret impetraret. **Cōuocās** igitur apud
 prulianum fratres qui tantum erāt nume-
 ro sedecim regulā beati **Aug.** elegerūt. q
 electa romaz rediēs. **Innoc.** papā defun-
 ctum inuenit. 7 honorū in papaz electum
 a quo ordinis cōfirmationē ipetranit. an-
 no dñi. **M. cxxvj. ī crastino. bñ Thome**

Sermo

apli romę apud scūm **Petrū** cōfirmatus est ordo p̄dicatoꝝ honorij pape anno primo. Et est p̄mo cōfirmat⁹ inter quatuor ordines mendicantiū. **Septimū** p̄mi legiū q̄ fuit in p̄senti vita certificatus d̄ futura gloria. q̄ p̄misit se post mortē fratribus p̄futurū. Et in b̄similis fuit sancto **Paulo** aplo. Qui dixit. Cert⁹ sum q̄ reposita est mihi corona iusticię. Insuper filiis suis ea q̄ in vita sua possedit ipsis i testamēto vltimo legauit dicens. **Charitatē habete. humilitatē seruate. paupertatē voluntariā possidete.** post b̄ obiit Anno dñi **M. ccxj. Quantū** ad secundā p̄tez huius sermonis sciendū ex eo q̄ scūs dñicus fundauit ordinē p̄dicatoꝝ. tūc hic p̄ informationē n̄ra queritur vtrū p̄ ingressum religionis approbat⁹ p̄sequatur q̄s plenariam remissionē oīūz p̄ctoꝝ. **R̄spōdet fm Tho. ij. ij. q. vltj. Rōnabiliter** pōt dici q̄ sic. Sicut p̄ assumptionē crucis. nam b̄ est holocaustū maximū quo q̄s totaliter diuinis officiis mancipat. q̄d excedit omne genus satisfactionis. vt habet i decre. xxij. q. ij. **Amonere.** Nam religiosus offert deo omnes res tpales. imo totū mundū propter deū reliquit. et b̄ p̄ votū paupertatis. Itē offert deo corpus p̄ximū p̄ votū castitatis. et abstinentias ad quas se obligat p̄ ingressum religionis. sicut abstinere a carnibus. ieiunare. in straminib⁹ dormire. media nocte surgere. et carnē laneis vestibus macerare. Itē religiosus offert deo ppriā voluntatē. Vñ dñi in decre. Voluntates alteri subijcere. p̄pter deū est p̄cipuū sacrificiū. viij. q. j. **Sciendū.** Item sciendum q̄ in vitalpatrū legit q̄ candē grām cōsequunt⁹ ingrediētes et p̄fite⁹ religionem. quā p̄sequunt⁹ baptizati. Et **Hen. d̄ gaudano** dicit. qñ q̄s p̄fite⁹. tūc a p̄mo indulgentiā p̄sequit⁹. et intelligit si intendit ea luare q̄ in p̄fessione p̄mittit. scz regulam et ordinē suū. Nā si nō intenderet seruare illa tria substantiaalia scz paupertatē castitatē et obedientiā q̄ p̄mittit in p̄fessione sua. ipso facto sic p̄fite⁹do peccat mortaliter. et nō est filius celestis regni. sed est fili⁹ gehennę ignis. Itē querit⁹. vtrum p̄latus possit di-

spensare cum suo subdito religioso ad habendū ppriā. **R̄spōdet fm Hūbertum** q̄ nō. qualiscūq̄ auctoritatis sit. nec etiā papa. extra. de lita. mona. Cū ad monasteriū. Sed p̄latus pōt dispensare ex causa rōnabili et necessaria ad incertū vsum. S; vltima voluntas religiosi debet semp esse subiecta p̄lato vt resignet qñ voluerit. q̄ omnis religiosus q̄ habet animum nō resignandi nec ad cōmunitatē ponēdi qñ p̄latus b̄xigeret ab eo. talis religiosus est corā deo ppriarius. et semp in p̄tō mortali. et nullus pōt euz absoluerē a peccatis suis q̄diu stat in tali p̄posito. nō resignandi. Itē querit⁹ an religiosus vel religiosa mortaliter peccat dicēdo. meus liber. mea cappa. mea tunica. et sic d̄ singulis. **R̄spōdet fm Hūbertum.** Si dicit ex lapsu lingue. nō peccat mortaliter. Si autē ex p̄posito et animo assertiuo. q̄d est pprie dicere. peccat mortaliter. Vñ **Aug⁹.** Non dicatis aliqd pprium. b̄ sint vobis omnia cōmunia. Vñ **Grego.** Monachus habens obolū nō valet obolū. **Quantū** ad tertā p̄tez s̄monis sciendū q̄ oēs hoīes debēt sanctū dñicū in omnib⁹ necessitatib⁹ et infirmitatib⁹ corporis et aīę. tanq̄ singularem patrōnū iuocare. **Primo** parētes cū pueris. Vñ legit q̄ duo pueri muti a nativitate p̄manerūt. ali⁹ quidē super quintū et dimidiū. et alter super tertiu et dimidiū agēs annos. facto autē voto pater eoz iuocauit sanctū dñicū. et statim ceperūt p̄fecte loq̄. Itē quidā puer nomie benic⁹ p̄ octo dies vel amplius egrotatione grauissima decubens. nec iam loq̄ poterat nec cibum nec potū sumere. Cūctis igit de salute ei⁹ desperātib⁹. iuocaf b̄tūs dñicus et subito redijt salus. Itē puulus cuiusdā nobilis viri fili⁹ letali febriū infirmitate obiit. cui⁹ corpusculū pannis inuolutū ex domū ad sepeliendū fuerat iā delatū. Mater ho pueri accersiri ad se fecit plebanū corā q̄ et omni p̄plo emissio voto. cū deuote beatū dñicū iuocasset. quē plorabat mortuū repit viuū. Itē quēdā comitissa habuit iuuenē filium qui piscationi insistens in aquā cecidit et submersus est. magno autem spacio

epis interiecto. ei⁹ corpus in profundo flu-
 minis requisitū mortuū est eductū. 7 pfa-
 ta dñā p resurrectione filij. b. dñicū inuo-
 cavit p mittēs se ad suas reliquias psona-
 liter nudis pedibz accessuras. **Statim** qz
 vidētibz oibz puer q fuerat mortuus
 reuixit. **Ite** pōt subuenire cecis. **Uñ** legit^r
 q quēdā mulier oculoꝝ pñata lumine. p
 tres annos 7 ampli⁹ inuocato. b. dñico vo-
 tū fecit. 7 statim oculoꝝ lumē recepit. **Ite**
 cē⁹ quidā paulus nomie in festo beatoꝝ
 mar: tyrū **Abdon** 7 **sennen**. meritis. b. dñi
 ci lumē recepit integꝝ oculoꝝ. **Ite** surdis
 pōt subuenire. **Uñ** quēdā puella surdita-
 tē incurabat. ita q p mensem et amplius
 nihil pñsus audire poterat. clamās igitur
 mater ei⁹ ad beatū dñicum 7 votū vouit
 7 exaudiri mernit. 7 auditum filie impetra-
 uit. **Ite** quēdā mulier p annū 7 amplius
 tātē surditatis sustinuit icōmoda vt nihil
 auditu pcepit. nisi qz sup eā auribz fortit^r
 inclamaret. **Que** inuocauit. b. dñicum et
 sanata est. **Ite** q patiunt^r dolorē dentium
Uñ quēdā mulier g^r auī dentitū vrgebat^r
 dolore. vt nec qescere poterat nec somnū
 oculis capiebat. sed velut furiosa pñuis
 doloribz 7 clamoribz ululabat. facto autē
 voto ad beatū dñicum. incolumitatē ob-
 tinuit ī momēto. **Ite** claudis pōt subueni-
 re. **Uñ** iuuenis quidā a festo sancte Aga-
 the vsqz ad festū pentecosten. omniū mem-
 broꝝ vinb⁹ destitut⁹. nec ambulare pote-
 rat. nec sup latus iacere. nec sedere. nec se
 nisi alio trabēte lenare. tibias pñias post
 se trahēbat. **Et** cū adhibito sibi medica-
 mine nihil pficeret. **Deuote** inuocauit. b.
 dñicum 7 pfecte sanitatis pñuis affecut⁹
 est donū. **Ite** qdāz dñā octo ānis dextrī
 lateris a cinglo isen⁹ vires⁹. pñsus amifāt
 ita q nec pedē nec tibīā mouere poterat.
 nisi forte cū manibz sicut lignū. **Hec** inuo-
 cato. b. dñico statiz sanata est. **Ite** decū-
 bentibz pōt subuenire. **Uñ** quidā langu-
 dus 7 mortu⁹ pñmo lecto decūbens. q etiaz
 decē octo annis lumē amiserat oculoꝝ cū
 audisset sacerdotēz cū prochiānis pficisci
 velle ad. b. dñici reliquias visitādas pfor-
 tatus spiritu voluit. 7 ipse piter proficisci.

Cū autē sacerdos tanqz rē impossibīlem p-
 sumentem modis omnibz pñberet. **Tan-**
dē valitudinē corpis erupans tanqz tēp-
 tans ire d lecto surrexit. tantamqz subito
 sensit infandi virtutē. q passum pñto gra-
 du cepit. tātōqz magis ac magis in cōua-
 lescentia corpis 7 oculoꝝ illuminatione. pñ-
 ciens. quāto quotidie in itinere. pficiebat.
 donec tandem ad locū destinatū pñiens
 pñctū recepit vtriusqz beneficiū sanitatis
Ite febricitantibz pōt subuenire. **Uñ** qui
 dam capellanus sanctū dñicum in hospi-
 tiū recepit. cuius sororis filius d solario ce-
 cidit. et a matre ac parētibz tanqz mortu⁹
 plangebāt. qz dolori. scūs dñicus cōpa-
 tiēs. ī orōnem cū lachrymis se pñstravit. ex-
 audiuit eū dñs 7 puerum incolumē reddi-
 dit matri suę. tristitiaqz in gaudiū est con-
 uersa. **Sacerdos** igit anūculus pueri ma-
 gnū fecit cōuiuiū multis deū timentibz in-
 uitatis. **Pater** vero pueri quartanis fe-
 bribz vexata est. alijs anguillas edētibus
 non edebat. ac christi famul⁹ dñicus mor-
 sellū anguillę signās cruce mlieri obtulit
 dicēs: **Comede** ī nomie saluatoris. come-
 dit 7 ab omni febre curata est. **Ite** quodā
 tpe accedēs ad monasteriū soroz. interro-
 gans rotariā. vtz sorores sane essent. **Re-**
spondit rotaria. q due sorores iam dolo-
 re febrili torquerent. **Tunc** pñs pater di-
 xit. vade 7 dicis q pñcio eis ne amplius
 febricitēt. **Ac** illa pñciēs infirmis ex parte
 pñs dñici ne ampli⁹ febricitaret. mox ab
 omni infirmitate surgētes incolumes abie-
 runt. videntibz alijs sorozibz. 7 stupētibus
 de tanto miraculo. **Ite** habet potestātē su-
 per mortuos. **Uñ** legit^r q quēdāz matro-
 na cuius romana vidua. h⁹ habebat puulū
 filiū infirmū. **Cū** h⁹ die qdāz ī ecclesia san-
 cti **Marci** esset pñdicatur⁹ scūs dñic⁹. ma-
 trona desiderio audiendi h⁹ bñ dei ex ore
 sancti dñici. filio infirmo relicto. ad pñdica-
 tionē venit. qua pñ audita ad domū reuer-
 sa filiū defunctū reperit. **Que** assumptis se-
 cum ancillis suis. tulit secum mortuū pue-
 rum 7 venit ad sanctū dñicu. 7 misit mor-
 tuū ad pedes eius. 7 pñstrata coraz eo cepit
 rogare eū cum lachrymis. vt sibi redderet

Sermo

filium suum saluans. Tunc sanctus Dominicus secessit ab ea paululum et prostratus oratione breui completa surrexit et accessit ad mortuum crucis signum faciens super ipsum. statim uiuus et sanus surrexit. Ite legitur quod quadraginta viri sancti Jacobi limina volentes visitare et intrantes nauem et per multitudinem hominum absorpta est nauis. et submersi sunt omnes. Erat autem ibi orans in ecclesia iuxta flumen sanctus dominicus. vidensque proximorum periculum. orauit ad dominum ut suos peregrinos liberaret a morte. et conuersus ad flumen dixit: Precipio in nomine iesu christi ut ad ripam omnes veniat. Statim ad hanc vocem omnes qui submersi in aquis iacuerant. super undas apparuerunt. Tunc undique accurretes homines vniuersos de fluctibus incolumes adduxerunt. clementiam saluatoris et sui almi professoris dominici merita predicantes. Et adhuc multa alia miracula reperies in libello de vita et obitu eius. et miracula beati dominici.

De sancto Laurentio.
Sermo. xxxi.

Probauit me
quasi aurum quod per ignem transiit
Job. xxiij. Beatus Laurentius
fuit aurum propter perfectionem vite. Et fuit probatus per examinationem penę. Vnde in presenti sermone ad honorem sancti Laurentii tria sunt dicenda. Primo privilegia ipsius. Secundo aliqua per informationem nostram. Tercio aliqua miracula. **Quantum** ad primum sciendum quod sanctus Laurentius habet septem privilegia. **Primum** quod in pueritia incepit christo vivere et ei suam innocentiam obtulit et hoc est deo valde gratum. quod tales innocentes offerunt deo purum vinum. id est innocentiam suam. Sed antiqui peccatores offerunt deo feces quam in senio a principio incipiunt deo vivere. Iuvenes debent a iuventute incipere deo seruire propter sex bona que in deo pueniunt. quare discipulo de tempore sermone xxij. **Secundum** privilegium quod fuit archidiaconus domini apostolici ecclesie romane. simul cum sancto Vincentio. tunc in hoc non superbiuit. quod legit de eo. quod tempore persecutionis querebat pauperes per domos. et pascebat eos et per

des lauabat et osculabatur exemplo sui saluatoris. **Tertium** privilegium quod multum misericors fuit. quod thesauros ecclesie dispersit de dit pauperibus. **Vnde** tempore beati Laurentii imperator philippus et filius suus etiam nomine philippus fide christi receperunt. Erat autem miles imperatoris nomine decius bellicosus. quem in galliam destinauit ut eam suo imperio subiugaret. quod et fecit. et cum victoria romam rediit. quem imperator cum honore recepit. Tunc ille imperium cepit ambire et de morte sui domini cepit tractare. Cum igitur imperator in strato suo quiesceret. decius latenter intrauit et imperatorem ingulauit. Exercitum autem imperatoris cum pace et precio sibi attraxit. Audiens huiusmodi imperatoris vehementer exauit. et omnes thesauros patris sui beato Sixto pape commendaui ut si ipsum a decio interfici contingeret. thesauros ecclesie pauperibus erogaret. **Laudem** decii in imperatore confirmat et filium imperatoris cum multis christianis occidit. Post hoc decius de thesauro domini sui inquisitionem faciens. oblatum est ei beatus Sixtus. tanquam quod christum coleret et imperatoris thesaurum haberet. Et cum beatus Sixtus per decium in carcerem omnes thesauros quos habuit dedit beato Laurentio precipiens ei ut ecclesie et pauperibus erogaret. quod et beatus Laurentius fideliter fecit et omnes thesauros largiter expedit. **Quartum** privilegium. quod maximus martyr fuit. **Primo** enim decius. qui regnavit anno domini cclij. per duos annos et menses sex iratus fecit eum cum scorpionibus cedi. **Secundo** cum fustibus cedi. **Tercio** ardemia ad latera eius apponi laminas. **Tunc** beatus Laurentius dixit Domine iesu christe miserere mihi tuo. et dixit Domine iesu christe suscipe spiritum meum. **Et** vox dei celorum: **Adhuc** multa tibi debent per fide christi certamina. **Tunc** decius ait. Demones illum solant. nec deos. nec tormenta. nec principes timeat. **Et** fecit eum ante se ferri. et omnia genera tormentorum proponebat ei. et ait. **Pax** ista in te cum suppliciis expedit. **Cui** Laurentius. **Dea** nox obscurum non habet. sed omnia in luce clarescunt. **Dixit** decius. **Afferat** lectum ferreum ut in eo requiescat putum. **Laurentius** Ministri ergo eum exiunt. et super cratem ferream extendunt. et prunis ardentibus suppositis cum furcis ferreis

eū cōpreſſerunt. **Dixitq; Laurētius** decio:
Ecce miſer aſſaſti vnaꝝ ptem. gyra aliā et
 māduca. **Et exclamauit** Gratiā ago tibi
 domine qz iannas tuas igredi merui. et ſic
 emiſit ſpiritū. **Quintū**. qz hodie p totū
 mūdū feſtū ipſi ſolēniter celebrat. et in h
 aſſimilat ſancto ſtephano. cui feſtū etiā
 i tota eccleſia celebrat. **Sextū** pūlegiū
 qz vigilia ipſi ieiunat. et in h aſſimilatur
 ſancto iohāni baptiſte. cuius vigilia etiā
 ſub pcepto ieiunat et nulli alterius mar
 tyris. **Septimū**. qz i oibꝝ miſſis p totū
 mūdū nominat. **Quartū** ad ſcōdā pte
 p informatione nra ſciendum. qz exemplo
 beati laurentij debemus eſſe miſericordes
 paupibꝝ. **Matth. v.** Beati miſericordes
 qm ipſi miſericordiā pſequent. **Sz** p op
 poſitū infelices ſūt duri et i miſericordes.
 qz ſm **Ariſto. in topicis.** Sicut ppoſitum
 i ppoſito. ſic et oppoſitū i oppoſito. **Et ta**
les auari et duri i malo ſtatu ſtant. qz non
 ſunt i charitate. **Un. i.** **Joh. iij.** Qui ha
 buerit ſubſtantiā huiꝝ mūdi et viderit fratrem
 ſuū neceſſitatez hūc et clauserit viſcera ſua
 ab eo. quōd charitas dei manet i eo: qſi di
 ceret. nullo mō. imo talis cōpat ſuribus et
 raptoribꝝ. **Ambro. in ſer.** Rō minoris eſt
 criminis habenti tollere. qz cū poſſes indi
 gētibꝝ denegare. **Un** etiā baſili. **Rōne**
 inquit ſpoliatoris qui diſpenſanda rece
 piſſi. ppiā reputādo: **Eſt** enī panis fame
 licū quē tu tenes. nudi tunica quā i cōclau
 ſeris. diſcalciati calciꝝ qui penes te mar
 ceſcūt. indigētis auꝝ qd poſſides humanū
Unde chriſtꝝ dicit **Lud. xviij.** **E** diffici
 le q pecuniā habet regnū dei intrabūt. **Un**
 etiā **Jaco. ij.** **Iudiciū** fiet ei ſine miſericor
 dia q b nō fecit miſericordiaz. **Breg.** Dei
 miſericordiā non pōt pmereri. q b miſeri
 cors nō fuerit. **Hoc** illi tenaces attēdere de
 berēt. q potiꝝ id qd remanet pmitrūt pu
 trefieri. ſeruantes h ex nimia p̄citate. qz q
 paupenbꝝ erogarent. **Sic** nō fecit beatus
 laurētꝝ q diſperſit et dedit paupibꝝ. et nō
 dedit canibꝝ aut porcis ſicut plures diui
 tes melius paſcūt ſuos canes et porcos qz
 pauperes. ſciz canibꝝ pparādo offam. vel
 dādo eis carnes de qbz pauperes et inſir

mi poſſent refici. tales imitant illū diuitē
 d quo **Lud. xvi.** **Qui** induebat purpura
 et byſſo et epulabatur quotidie ſplēdide. et
 mēdicus **Lazarus** iacebat ad ianuā eius
 vlceribus plenꝝ. cupiēs ſaturari de micis
 q cadebāt de mēſa diuitis. et nemo illi da
 bat. **Sz** canes veniebāt et lingebāt vlcera
 eius. **Fortunꝝ** autē ē diues ille et ſepultus
 in inferno. **Sic** fiet illis malis diuitibus.
 q b nō exercēt opa miſericordię q deus in
 extremo exiget iudicio a quolibet homie.
Un **Matth. xxv.** **Eſuriri** et nō dedisti
 mihi māducare. **Itē** **Itē** maledicti i ignē
 eternū. qz qd cūqz vni de minimis meis
 nō fecisti. nec mihi fecisti. **Et** eadē men
 ſura qua meſi fueritis. remetiet et vobis.
Quantū ad tertiā pte ſciendū. qz oēs
 hoīes hodie debent ſanctū laurentiū de
 uote inuocare. et primo illi q patiūtur do
 lorē oculorꝝ. **Un** quadā nocte beatus lau
 rentꝝ i domo cuiusdā chriſtiani veniēs et
 quēdā cecū ibidē repiēs. facto ſigno cruc
 eū illuminauit. **Item** qdaz erat gentilis q
 lumē oculorꝝ pdiderat. cui beatus laurētꝝ
 lumē ſe ei reſtituere pmiſit. ſi in chriſtū cre
 deret. et baptiſma ſuſciperet. **Ille** baptiſmū
 inſtantiꝝ poſtulauit. **Accipiens** autē bea
 tus laurētꝝ aquā dixit ei. omnia i pſiſſi
 onie lauant. **Lūqz** ipſum de articulis fidei
 diligenter interrogaffet. et ille omnia ſe cre
 dere cōfeſſus fuiſſet. aquā ſup eius caput
 effudit. et ipſum in chriſti noīe baptiſmū.
Statimqz qui cecus fuerat lumē recepit.
 quappter multi ceci poſtimodū ad ſanctū
 laurētꝝ venerunt. et ab eo illuminati ſunt
Un canit de eo: **Laurētꝝ** bonū opus
 op. eſt qui per. ſ. c. c. illu. **Item** pauperes
 qui non habent panem comedere debent
 ſanctū laurētꝝ inuocare **Un** qdā p̄byter
 eccleſiam ſancti laurētij a lōgobardis in
 cenſaz repare cupiēs. artifices multos cō
 duxit. **Quadam** vice dum quid appone
 ret ad manducandū non haberet p̄miſſa
 oīone in clibanū aſpexit. et ibi cādidiffimū
 panē inuenit. **Sed** cuz vix ad vniꝝ p̄dij
 eſū tribꝝ pſonis ſufficere videret **Laurētꝝ**
 artifices ſuos nolēs deficere. ſic p̄dictum
 panem multiplicari fecit. qz in alimentum

diep' decē cūctis oparijs sufficeret. Itē sā-
ctus laurēt' pōt hoīb' subuenire in extre-
mis. **U**n legi' i vita sācti hērici impatorj
q̄uis ipse 7 kunegundis vxor ei' virgines
insimul pmanerēt. diabolo psuadēte vx-
orē de q̄daz milite suspectā habēs. sup cā-
dētes q̄draginta vomeres nudis pedib'
eā icedere fecit. q̄ ascendente dixit: sicut me
ab hērico 7 oib' viris intactā nouisti chri-
ste adiuna. **C**ui q̄dā vox d' celo dixit. vir-
go maria te x̄ginē liberabit. **L**ūc illa ille-
sa remāsit. **C**ū autē dicit' cesar obijisset. mlti
dēmones aū cellā cuiusdā heremite trāsi-
bāt q̄ interrogauit vnū qd eēt. **R**ndit. **L**e-
gio demonū sum' 7 ad mortē cesaris ppe-
ram'. si forte aliqd ppij i eo repire possu-
mus. quē heremita cōiurauit. vt ad se re-
diat. q̄ rediēs dixit. **N**ihil p̄fecim'. qz dū
falle vxoris suę suspitio. 7 alia bona 7 ma-
la sua i statera fuissent posita. adustus il-
le laurētius ollaz aureā immēsi ponderis
attulit 7 i staterā posuit. 7 sic nos p̄pode-
rauit. **L**ūc ego irat' vnā aurē olle p̄rupi.
Ollam calicē vocabat quē dicit' cesar ad
honorē sācti laurētij fieri fecerat. **C**ui p̄p̄
magnitudinē duę aures inerāt. **R**eptum
quoqz ē 7 impatorē tūc obijisse. 7 vnā au-
rem calicis fractā esse.

De assumptione virginis ma-
rie. Sermo. XXXII.

In **S**eria optimaz
partez elegit q̄ nō auferet ab ea.
x̄ba p̄posita **L**uc. x. originalit' sūt scripta
et in euāgelio hodierno lectionaliter reci-
tata **E**xaltationē hui' sāctissime virginis
7 gloriā suę sacre assumptionis: nec suffi-
ciētes sum' inquirere. nec digni sum' alijs
nūciare. **U**n cū duo sint doctores p̄cipui
Bern. 7 sanctus **H**iero. vn' tñ scz **B**ern.
reputat se insufficientē. **A**li' scz **H**iero. re-
putat se indignū. **B**ern. enī reputat se in-
sufficiētē ita dicēs: **C**hristi generationē et
marie assumptionē q̄s enarrabit: **Q**uātū
enim gratiē i terris adeptā est p̄ ceteris. tñ
etiā i celis obtinet glorię singularis princi-
patū. qz si oculus nō vidit nec auris audi-

uit nec i cor hoīs ascendit q̄ p̄parauit de
diligētib' se. qd tūc p̄parauit de' gl̄gnēti
se. **E**tia qd oib' cernū ē. diligētī p̄ oib'
q̄s loquet. felix plane maria etiā multipli-
citer. felix siue cū excepit saluatore sine cū
excipit a saluatore. **H**iero. quoqz idignū
se arbitrans ait: **D**e tali tātaqz me loqui
indignū fateor. s̄ et puto qz nemo sit q̄ p̄-
sumat. nisi q̄ q̄nta sint q̄ pandunt penit'
ignorat. **L**n si ad h̄ nemo idone' inuenit.
votis oīmb' cessare nō d̄z q̄libet etiā pec-
cator a laudib' beate marie x̄ginis. q̄uis
explere nequeat qd sentit. **S**i igit' illi do-
ctores tales 7 tāti nō reputāt se sufficiētes
nec dignos ad laudes virginis enarrare.
qd nos dicturi sumus. quibus non adest
aliqua p̄rogative aut sufficiētie libertas.
nec dignitas vitę. **S**ed recurrēdū est ad
illam d' qua locuturi sumus. vt apud filiū
suū nostram insufficientiā adiunet. indi-
gnitatem excuset. **U**n in p̄senti s̄mone
tria sunt dicenda ad honorē virginis glo-
riose. **P**rimo de ei' assumptione quō op-
timā ptem elegit. **S**cdo aliqua p̄ nostra
informatiōe. **T**ertio dicā aliqua miracu-
la. **Q**uantū ad primū sciendū. qz p̄mo
dicēdū ē euāgelij 7 h̄istoria quō obijt 7
assumpta ē. **U**n de hoc legi' qz post ascē-
sionem domini aplis. p̄pter p̄dicationem
p̄ mundum dispersis. beata virgo maria
iuxta montem sion in domo sua dī remā-
sisse. omniaqz loca filij sui. scz baptisimi. ie-
iunij. passionis. sepulture. ascētionis. quo-
usqz vixit visitauit. **D**ie ergo q̄dam cū in
desiderio filij sui dilecti esset accensa. an-
gelus apparuit ei dicens: **A**ue benedicta:
Accipe b̄ndictionē a filio tuo dño nro ie-
su ch̄risto. **T**ertio enī die a corpore assumeri
Nā fili' tu' te expectat. **C**ui maria: **S**i in-
ueni gratiā apud filiū meū. tunc tria rogo
Primo vt fratres mei apli cōgregent. vt
eos aū mortē videaz. **S**cdo vt dēmones
in morte nō videam. **T**ertio vt filius me-
us. p̄ aīa mea p̄sonaliter veniat. **C**ui an-
gelus. omīa q̄ postulas obtinuisti. **F**actū
est aut cum iobannes in epheso p̄dicaret.
celum subito intonuit. et nubes ipsū arri-
puit. 7 aū domū marie collocauit. **Q**uem

maria vidēs dixit: **Fili** Jobes memor esto
 verbor eius q̄ me tibi in matrē et te mibi ī
 filiū cōmendauit: **Ecce** me tibi cōmendo.
 q̄ tertia die sum migratura in celum. **Di-**
 xitq; Jobes: **Utina**z h̄ essent omnes fr̄es
 mei coapostoli. **Hoc** dicto . ante ostiū sta-
 tim omnes assistētes . q̄ videntes se pariter
 mirabātur. Jobes aut̄ exiuit et dñam mi-
 graturā dixit: **Cum** aut̄ beata xgo om̄es
 ap̄los vidisset . dñm bñdixit . et ī medio eo-
 rum ardētib; cereis circa horaz noctis ter-
 tiam ch̄istus aduenit cum multitudīe an-
 gelor . et cum cantu aiām eius suscipiens
 in vinas suas . in celū cōscēdit . et dixit apo-
 stolis: **Corpus** m̄is me ī vallē iofaphat
 deferte . et in sepulcro nouo qd̄ ibidē inue-
 nietis illud recōdite . et me ibidē donec ad
 vos veniā expectate. **Tūc** apostoli accipiē-
 tes corp⁹ **Marie** iuxta illud qd̄ dñs iussē-
 rat . in monumēto nouo posuerūt . et iuxta
 illud sicut dñs iusserat cōsederunt. **Altera**
 aut̄ die venit dñs iesus cum multitudine
 angelor . et ipsos salutauit . dicens: **Pax**
 vobis. **Rñderūt**: **Gloria** tibi dñe. **Et di-**
 xit eis: **Quid** honoris vobis videt̄ vt me
 dilectē faciā m̄i: **Et illi rñderūt**: **Dignu**z
 est sicut tu deuicta morte regnas in celis.
 sic tu resuscites corpus m̄is tue bñdictē .
 et a dextris tuis colloques in eternū. **Tūc**
 ch̄istus dixit: **Surge** dilecta mater mea
 vt mecum regnes in celis. **Et sic** statim ani-
 ma **Marie** ad corpus redijt . et de tumulto
 pdijt cum corp̄e glioso. **Sicq;** ad ethereū
 assumit̄ thalamū cōcomitāte secū multitu-
 dine angelor. **Sed** q̄t annor fuit beata
 xgo qñ hodie obijt. **Rñdet** . q̄ in sexagesi-
 mo anno obijt. **Qd̄ sic** pbat. **Qaz** in de-
 cimoquarto anno cōcepit ch̄istū . et in de-
 cimoqinto anno pepit . et cū ch̄isto ī terris
 h̄ vixit trigintatib; annis . et post ascēsiō-
 nem supuixit duodecim annis. **Tūc** oib;
 cōputatis in sexagesimo anno obijt. **Sz**
 q̄ritur qualē vitam beata xgo duxit post
 ch̄isti ascēsiōnē vsq; ad eius assumptionē
Rñdet fm̄ **Hiero** . q̄ beata xgo istaz re-
 gulā sibi statuerat . vt a mane vsq; ad ter-
 tiā orōni insisteret . **A** tertiā vsq; ad no-

nam opi vacaret. **A** nona x̄o ab orōne n̄
 recedebat donec angelus sibi cibū mīstra-
 ret . q̄ sūpto cū angelis conuersabatur. **Ecce**
 q̄ttuor capitula q̄ in regula x̄ginis erant
 posita. **Primū** est de orōne. **Secundū** de
 opatione. **Tertiū** de sua expectata resecti-
 one. **Quartū** de angeli conuersatione . qz
 cōuersatio ei⁹ magi cū angelis q̄ cū hoib;
 fuit. **Item** sciendū q̄ beata xgo **Maria**
 optimā ptem elegit in p̄senti vita . et ī mor-
 te . et post mortē in celo: **Qd̄ sic** pbat. **Ha-**
 buit enī in vita p̄senti ptem optimā q̄ttuz
 ad tres status saluādoz: quia extra illos
 tres status nullus saluat̄. **Quia** status cō-
 iugator habet fructū tricesimū. **Stat⁹** vi-
 duar fructū sexagesimū. **Stat⁹** virginum
 fructū cētesimū. **Ipsa** igit̄ beata xgo ha-
 buit fructū tricesimū vt cōiugata . **Fructū**
 sexagesimū vt vidua. **Quia** qñ **Ioseph**
 sponsus eius añ ch̄isti passionē obijt . ipsa
 vidua remāsit. **Fructū** cētesimū . vt virgo
 imaculata. **Istam** ptem optimā xgo bea-
 ta elegit . qz inter ceteras x̄gines p̄mo x̄gi-
 nitatē vouit. **Vñ** dī in tēcre. **Maria** mē-
 teuouit x̄ginitatē perpetuā . nisi de⁹ ei alit̄
 reuelaret . xxvij . q . ij . c . j. **Secundo** cōsi-
 derat̄ h̄ ps optima q̄ttum ad vitę p̄fectio-
 nem. **Est** enī vita actiua q̄ ē ps bona. **Est**
 p̄tēplatiua q̄ est ps melior. **Et ē** ex vtrāq;
 cōposita . q̄ est ps optima . et istam habuit
 beata xgo **Maria** . et ideo signat̄ p istas
 duas sorores . s . **Marthā** q̄ fuit actiua . et
Magdalenā q̄ fuit p̄tēplatiua . **Et ideo**
 h̄ euāgelii d̄ illis duab; sororib; hodie le-
 ctum est in missa. **Magna** laus **Marie** q̄
 vtrāq; vitaz circa filium exhibuit. **Ram**
 q̄ttum ad diuinitatē ei⁹ cōtemplationi in-
 tēta fuit. **Qttuz** ad humanitatē sibi sedu-
 le ministrabat. **Ram** maria sex opa mise-
 ricordie ch̄isto exhibuit. **De** h̄ dic̄ **Bern**
 in qdā fm̄oe de assūptione. **Et** breuē il-
 la sex opa mīe pcuramus: **Beata** virgo
 maria summū filiū dei in vtero suo susce-
 pit . natū nudū pannis opuit . esurientem
 panit . sitientē lacte potauit . infirmū per in-
 fantiā nō solū visitauit . s̄ etiā fouēdo . la-
 uando . gestādo . frequentādo . et om̄ia sibi

Bermo

humana officia exhibuit. Ipsum etiam in carcere positum. in crucis patibulo alligatum visitauit. Ipsa iuxta crucem eius stetit eiusque sepulture interfuit. **Secundo** elegit sibi optimam partem in morte sua. Et hoc quantum ad duo. **Primo** scilicet quantum ad modum qui in hora mortis assumpta est. **Modus** autem qui ante in hora mortis assumptus in celum est triplex. **Quedam** enim assumunt in celum per unum angelum qui est per bona. de qua dicit **Exo. xxiij.** Ecce enim mitto angelum meum qui custodiat te in via. et inducat in terram quam promisi patribus tuis. **Alius** est quam a multis angelis assumunt. et hoc est per meliorem. Et illam partem habuit medicus lazarus. de quo dicit **Lud. xvi.** Factum est ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinu abrahe. **Tertius** modus quam christus et omnes sancti et angeli alii cui ante obuiaretur. et hoc est per optimam quam maria elegit et hodie recepit. Nam christus cum honorabili societate. scilicet cum omnibus sanctis et angelis Marię hodie obuiam venit. et eam personaliter honorifice in celum duxit. **Bis** igitur euacuatum fuit celum. **Primo** quam christus ascendit. quia tunc nullus angelus in celo remansit. sed omnes obuiam christo venerunt tanquam regi suo. **Secundo** quam beata virgo Maria hodie assumpta fuit. quia tunc omnes angeli et omnes sancti patriarche et prophete et ceteri sancti punctum in celo exstantes. cum ipso christo Marię obuiam venerunt. et ipsam tanquam reginam suam honorauerunt. **Tertio** euacuabitur in iudicio. quia tunc omnes in valle iosaphat perscrutabuntur. **Itē** quantum ad subiectum quia cum corpore et anima assumpta est beata virgo maria ut pie credit ecclesia. Si enim iusti fulgebunt sicut sol ut habetur **Matth. xij.** Et magis eius corpus sanctum fulgebit quod deum portauit. Unde et tanquam honorifice assumpta est. quia angeli mirati sunt dicentes. **Quid est ista qui ascendit.** Non enim fuissent admirati si sola anima eius ascendisset. quia multe anime sanctorum ascenderunt ante ipsam. Sed valde mirati sunt videtes feminam puram creaturam ascendere cum corpore glorioso. **Quod** quidem prueniens fuit triplici ratione. **Primo** ex parte matris. quia fuit mater christi. ideo debuit sibi mari ad filium. **Unde** Damascenus. Decepit matrem

ad filium sublimari. ut ad ipsum ascenderet. sicut ad ipsam descendit. **Secundo** ex parte filii quia eius unicus filius fuit. ideo debuit eam honorare quam ceteris sanctis. quod alias impleverat preceptum quod ipse dedit de honore pentecostis. **Exo. xx.** Honora patrem et matrem. Nam ipse christus honorauit Mariam matrem suam in vita. in morte. et post mortem. In vita. quia in inuentute sua sibi subditus fuit quam erat duodecim annorum. **Itē** in etate virili quam ad petitionem matris in nuptiis aquam in vinum conuertit. In morte eam Iohanni commendauit. **Post mortem** ut dicit **Sedulius** sibi per omnibus hominibus post resurrectionem primo apparuit. **Itē** post ascensionem suam personaliter cum sanctis et angelis in morte ad eam venit. et eam e converso resuscitauit post mortem. eamque cum corpore et anima in celum transiit. et honorifice ad dexteram suam collocauit tanquam reginam celi. **Tertio** ex parte nostri. et est magna utilitas quia assumpta est cum corpore et anima. quia ex hoc maxime feminis spes resurrectionis et ascensionis datur. sicut et christus dedit magnam spem viris ex sua ascensione et resurrectione. Unde sicut conueniens fuit quia christi resurrectio gloriosa acceleraret. ut per hoc viris daretur spes gloriose resurrectionis. Sic necesse fuit ut acceleraret resurrectio virginis marie ut daretur spes future gloriose resurrectionis sexui muliebri. Et ideo ad honorem mulierum et plenam fiduciam ipsarum. non viri filii. sed mulieris voluit esse. non viris sed mulieribus post suam resurrectionem primo voluit apparere. Voluit igitur humanam naturam exaltare in muliere in corpore et in anima ad hostis humani generis confusionem. et ipsius humane nature honorem. ad mulierum firmitatem spem et fiduciam. ad dei laudem et benivolentiam. quia etiam in sexu fragili tantam gloriam dignatus est ostendere. **Tertio** elegit sibi optimam partem etiam post mortem. quantum ad locum quem sortita est. **Locus** autem sanctorum in patria triplex est. **Quidam** sociant angelis infimę hierarchie. et hoc est per bonam. **Alii** autem angelis medie hierarchie. et hec est per meliorem. **Alii** autem angelis summe hierarchie. et hoc est pars optima. **Maria** autem super omnes choros angelorum est exaltata. super omnes celsitudinem

celi est eleuata et ad dexterā filij sui collo-
cata. Et ideo nō tñ bz ptem optima sed
etiā poprimā. **Un** de ea canit: **Exaltata**
est scā dei genitrix su. o. c. a. ad ce. re. **Un**
Hiero. De saluator ipse sibi occurrerit et
cū gaudio eā secū i throno collocauit. **Rā**
marie claritas in celo est beatis causa glie
leticie et honorificetie. **Blorig** qz ei? clari-
tas beatos letificat. **Bern.** Marie psetia
tot? illustrat orbis. adeo vt ipsa supna ci-
uitas clar? rutilat. **Agine** lampadis illu-
strata fulgoribz. **Itē** est causa leticie. quia
sancti sine magna leticia videre nō possūt
matrē suā sup oēs choros exaltatā. **Item**
causa honoris. qz honor est sancti hēfrem
scz christi. et matrē. i. beatā **Aginē.** qrum
yn? est rex et altera regina tot? regni cele-
stis. **Itē** qñtū ad officiū sibi cōmissū. **Da-**
bet enī officiū mitigādi irā filij et iusticiaz
ipsius. **Rā** qñcunqz christ? ex iusticia pu-
nire vult mundū ppter scelera sua. tūc ma-
ria se interponit inter deū et homines. et miti-
gat et placat filiū. **Un** **Bern.** Nemo do-
mina tam idone? q gladio dñi. p nob ma-
nus obijciat vt tu dei amātissima. p quas
pmū suscepimus mīa? de manu dei nostri
Item sciendū. q Maria q hodie exalta-
ta est et locata ad dexterā filij iā sustentat
mundū. qz tot? mūdus in maligno posu-
t? est et plen? pctōz et maloz hominū. **Hoc**
ptz ad lucē. **Rā** cōmunissimū ē mala age-
re in mūdo. et deū qñdie magis ac magis p-
nocare. qz cōmune est mēdaci et scient? p-
deū iurare etiā. p puis rebz. **Et** qd mai? est
qñdie nomē dei blasphemā. **Sifr** et ho-
mines cōmunē sibi inuicē maledicūt. **Et** il-
la tria peccata iam sūt cōmunissima i mū-
do. **De** his dictū est añ in smone de visi-
tatione Marie **Aginis.** **Itē** supbia iā do-
minat in vestibz. in tunicis longi. in scissu-
ris multis. **Itē** auaricia iā regnat q ē ra-
dir oīum maloz. **Hiere. vi.** Amīore vsqz
ad maiore oēs stndēt auaritiē. **Null?** enī
vult cōtentari. s qlibet vult ditari. etiā p
salutē. ppiā cū rebz uasit. **Itē** luxuria ē cō-
munis. qz paucē pfong pueniūt ad statuz
matrimonij in integra castitate. signanter

masculi. **Et** tñ oīs luxuria ē mīmonū ē
peccatū mortale. **Un** dñ in decre. **Ad** me-
retices accedere est dñini? phibitū. xxxij
q. iij. meretices. **Itē** nec festa celebrātur.
nec ieiunia seruānt. **Et** heu iā veritas et fi-
delitas fm cursū mūdi rara est. **Un** i ps.
xi. Diminutē sūt veritates a filiis hominū
et qñ oīs hō iā est mēdax. **Rec** est fidelitas
qz filius nō diligit ptem. nec frater fratres
nec amicus amicū. s vnusqzqz. pximū suū
decipit. et sic de singulis. **Et** ista multa et
magna mala q in mūdo iam cōmittūt. in-
sticia dei nullo modo sustineret. si media-
trix **Maria** non esset. **Quāt** maria mū-
dum hucusqz sustentauit. **Hoc** ostendit.
Primo in exēplo illo vbi christ? dixit an-
gelo: **Buccina buccina** **Et** statim tot? mū-
dus quasi foliū in arbore tremere videbat.
Hoc exemplū qñ infra in pmpuario de
exemplis beate **Aginis** **Marię. ix.** **Itē** oñ-
ditur in exemplo vbi infra missaz solēnia
imago beate **Aginis** vehemēter sudare ce-
pit. **Hoc** qñ ibidē xi. **Ergo** regārari tenem?
marie **Agini** q christus ex eius meriti nob
vitā nrām tam diu plongauit. **Un** **Bern.**
Mentē et oculos piter cum manibz ad te
reginā mūdi attollim? et corā tūe celsitu-
dinis glia genua flectim? cernicē inclina-
mus. ac plenas suspirijs ad te pces trans-
mittimus. **Item** circa illud festū qñtur
vñ ortū habet q hodie bñdicunt herbe et
fruges. **Rūdeo.** q ortū habet a dño apli-
co iesu christi vicario. **Un** legit i chroni-
ca **Hermāni.** q anno dñi. cclxxv. sanctus
Enticianus papa cōstituit bñdici herbas
et nouos fruct? vvas et fabas. et passus ē
sub pto impatore. **Quantū** ad secū dā
ptem. p nostra informatione sciendū. sicut
hodie pagimus obitū et assumptionē bea-
te **Aginis** **Marię.** tūc cōsulendū est oibus
christifidelibz q nullus scienter in peccato
mortali ponat se de sero dormitū. ppter in-
certitudinē mortis. **Quia** q hodie de sero sa-
no corpe vadit dormitū. ignorat an cras
mane resurgat. et si sic in ista nocte in pec-
cato mortali moreret. eternaliter dñaret.
Un **Aug.** de verbis dñi. **Audacior** ē qui

Sermo

cum vno peccato mortali dormit. q̄ q̄ cum
septē hostibz de morte sua inuicē obligat
cōfligit. **Uñ** salutiferū et laudabile est. q̄
q̄libet d̄ sero ante ingressū lecti sui oret ad
minus vñ. **P̄** n̄ et vñz. **Aue maria** et
symbolū fidei. q̄ valde bonū ē d̄ sero ⁊ de
mane orare symbolū. ⁊ cū cōtritiōe cordis
dicat cū **Dauid**: **Miserere mei** de⁹ fm m.
mi. t. **Tūc** dñs n̄ iesus christ⁹ est tā bonus
et misericors. q̄ si illo die q̄nq̄ vel sex vel
octo peccata mortalia vel etiā plura cōmi-
sisses. et cū vera cōtritiōe cordis imploras
cum publicano mīam dei dicēs: **Deus p̄**
piti⁹ esto mihi peccatori. **Et** ignosce mihi
hodie pctā mea sicut idulisti **Magdale-**
ne peccatrici pctā sua: **Ego** enī offendi te
hodie irascēdo. iurando. blasphemando.
maledicēdo. supbiēdo. in omīssione mul-
torum bonoz. et in illo peccato vel i b̄ i spe-
cie recogitādo illud pctm̄ in q̄ magis pecca-
sti. et nunq̄ intendo amplius facere. et fir-
miter ppono cōfiteri. p loco et tpe: **Tūc**
anteq̄ intrabis lectū tuū. deus indulsi-
ti bi oīa pctā tua. **Hoc** pbat **Eccl̄. xviij.**
In quacūq̄ hora peccator ingemuerit zc.
Et si ptingeret illa nocte te sic mori. tunc
esses vn⁹ de saluādis. **Et** qñ de mane sur-
gis de lecto tuo. interim q̄ induis vestimē-
ta tua. ora itez vñz pater noster ⁊ aue ma-
ria et symbolū fidei. et dic: **O** p̄ssime dñe
iesu christe. ego hanc orōnem tibi offero. ⁊
oēs labores q̄s hodie fideliter laborabo. et
oēs tribulationes et infirmitates quas ho-
die sup me p̄miseris fieri. hodie tibi offero
p peccatis meis. **Tūc** illo die q̄cquid fide-
liter laboraueris. tu sartor. tu sutor. tu fa-
ber. pistoz. carpentarie. carnifex. lanifex.
agricola. et sic de singulis famule ⁊ famu-
la. erit tibi totū meritoriz vite eterne cū
es in grā ⁊ fideliter laboras. **Uñ** d̄ in ps̄
cxvij. **Labores** manū t. m. b. es et b. t. e.
Et p qualibet tribulatione habebis speci-
ale gaudiū. **Uñ** **Iob. xvi.** **Tristitia** v̄ra
ver. in gau. **Sz** beu plures sūt cum de sero
vadūt dormitū. nec cogitāt de deo. nec de
sanct̄. nec de salute aīe suę. **Et** etiā qñ de
mane surgūt. tūc currūt ad labores tanq̄

equus de stabulo. **Cōtra** tales dīat dñs
p pphetā in ps̄. xxxi. **Molite** fieri sic equus
et mulus zc. **Uñ** etiā **Aristo.** **Inter** om-
nia aīantia solus hō habet rōnē. **Uñ** q̄li-
bet hō ad min⁹ de mane et de sero assidue
debet cogitare de deo a q̄ habet oīa. **Uñ**
Ap̄ls. **Quid** habes qd nō accepisti: **Ite**
sciendū q̄ q̄libet hō q̄ stat in vera p̄ritiōe
et in bono pposito ampli⁹ nō velle pecca-
re. non est peccator mortalis. **Uñ** **Bern.**
Cū p bonā voluntatē incipim⁹ esse dei. de-
sinimus esse diaboli. **Uñ** q̄libet q̄ intendit
saluari sp̄ debet stare et iueniri in bona vo-
lūtate. **Ex** iā dīc̄ p̄z. q̄ ille est pctōr mor-
talis q̄ mortaliter peccat et de h̄ nō dolet.
aut q̄ stat in pposito peccandi mortaliter.
Quantū ad tertiā ptem sciendū. q̄ oēs
hoīes recurrere debent ad beatā ḡginem
tanq̄ ad reginā potentē. ⁊ tanq̄ ad m̄ez
m̄ez in oībz infirmitatibz et angustijs. ⁊ si-
gnanter hodie in festo assūptionis suę qñ
migravit de h̄ mūdo est solēniter celebrā-
da et v̄nerāda. et etiā p totū tricesimū be-
atę ḡginis vt ipsa velit nob̄ astare i extre-
mis n̄ris. qñ de h̄ mūdo exituri sum⁹. **Rā**
ipsa beata ḡgo vult fidelit̄ astare eis q̄ ei
seruiūt. et eā fiducialit̄ in extremis iuocāt
et se ei recōmendāt. **Hoc** oñdīr in illo vi-
ro q̄ eam in agone iuocauit. et ipsa beata
ḡgo apparuit ei. et p̄solabat euz. **Hoc** ex-
emplū ḡre infra in p̄mptuario de exemplis
beatę ḡginis. lvi. **Sed** ḡrit qd orare de-
bemus beatę ḡgini in extremis n̄ris: **Rñ-**
tetur q̄ salutifer est orare illū ḡsuz. **Ma-**
ria m̄ ḡre. mater m̄ez. tu nos ab zc. **Hoc**
oñdītur in illo antiquo patre religioso. q̄
in agone vidit infinitos demones circa se
Et qñ icēpit orare: **Maria** mater ḡre. zc.
statim **Maria** affuit. demonesq̄ fugauit
Hoc exemplū ḡre ibidē. lx. **Item** v̄ile
est beatā ḡginem honorare p illā antipho-
nam: **Salve** regina zc. **Hoc** p̄z i illo ca-
nonico cui in extremis apparuit beata vir-
go **Maria**. dicēs ei: **Nunq̄** damnaberis.
Hoc exemplū ḡre ibidē. xcij. **Ite** rusticis
et sclaribz beata ḡgo pata est subuenire i
extremis. **Exemplum** de illo antiq̄ rustico

五

Sermo

procederēt. vt tanq̃ fr̃es se om̃es h̃m̃ies
amarent. Itē diligēdus est primus. ppter
p̃cepta dei. **Uñ** dī in euāgelio h̃odierno :
Hoc ē p̃ceptū meū vt di. inui. **Et i hac**
charitate primi est q̃ntuplex g̃dus. Nam
p̃mo debet q̃s diligere vxorē et parentes.
Unde q̃ritur vtz vir pl̃ debet diligere
vxorē q̃s p̃ntes. R̃ndet q̃ sic cordiali di
lectione. s̃ plus debet honorare p̃ntes ṽr
bis et factis. **Uñ** Geñ. ij. legit q̃ adā post
creationē **Eue** dixit: **Hoc nūc os ex ossibz**
meis. et caro de carne mea. q̃sobrē relinq̃t
h̃ō p̃rem et matrē et adherēbit vxori suę.
Secūdo debet q̃s diligere p̃neros et co
gnatos. q̃z dicit sanctus **Tho.** ij. ij. q. xxvi
Illi q̃ nobis cōiuncti sunt p̃ carnis origi
nem specialius sunt diligēdi. **Tertio** do
mesticos. **Quarto** extraneos. **Quin**
to inimicos. **Uñ** h̃ q̃ritur vtrū inimici q̃
sunt mali sint diligēdi. R̃ndetur inquātū
inimici sunt mali. sic cōsiderādo q̃tum ad
culpā sic sunt odiēdi. **Uñ** deus odit ma
los tali modo inquātū mali. **Uñ** in ps.
cxvij. **Iniqs odio habui.** Sed cōsiderā
do inimicos et malos inquātū h̃ōies sunt.
sc̃z ad imaginē dei facti. et adhuc sunt in
via et in potētia veniēdi ad p̃nitentiā et
ad beatitudinē. sic sūt diligēdi. **Uñ Aug.**
Cū dico: h̃ō malus duo dico. s̃. h̃ō et mal⁹
inquātū h̃ō est diligēdus. inquātū ma
lus est odiēdus. Et ideo licet maloꝝ ho
minū malicia sit odienda. ipsa tñ natura
possibilis beatificari est diligēda. Et ideo
dicit dñs **Matth. v.** Diligite inimicos ve
stros et bñfacite his q̃ oderūt vos. et orate
p̃ p̃se quētibz et calūniantibz vos. **Sed**
dicerēs quō debeo diligere primū. R̃ndetur
fm q̃ habet **Matth. vij.** **Via** que
cunq̃ vultis vt vobis faciāt h̃ōies et vos
facite illis. **Item** illud **Lobie.** iij. **Q**uā
alijs oderj tibi fieri. ne tu alijs fecerj. **Quā**
tum ad tertiā p̃tem sciendū. q̃ oēs h̃ōies
debent hodie sc̃m̃ Bartholomeū tāq̃ sin
gulares patronū innocare in oibz infirmi
tatibz et necessitatibz suis. Et p̃mo q̃ pati
untur febres. **Uñ** quidā adolescēs cuz ni
mio febris feruore et solutione ac vomitu

iam morti primus esset. postulauit sanita
tem a beato Bartholomeo. q̃ statim san⁹
effectus est. et recessit valēs. **Itē** q̃dā mu
lier cū nimia febre añ corp⁹ apli se. p̃iciēs
postulabat m̃iam dei. q̃ incessione sancti
Bartholomei. sana recessit. gr̃as agens
deo. **Itē** succurrit x̃ginibz febricitatibus
Uñ q̃dam sc̃timonialis q̃ laborabat ni
mio febris calore. et g̃uez dolorē capiti pa
tiebatur p̃ longū temp⁹. et vnū brachium
lesū habebat. ita vt illud nō valeret ad os
pducere. et iacuit añ pedes apli. et de oibz
sana recessit. gr̃as agens deo. **Itē** q̃ pati
untur dolorē oculoz. **Uñ** q̃dā clicus cui⁹
vnū oculū infirmitas lōgo tempe fecerat
egrotare. per orōnem beati Bartholomei
apli statim sanitatē recepit. ita vt nulla ī
eodē oculo macula remaneret. **Itē** q̃dam
sc̃timonialis fēmiā h̃ns oculos lippos ve
niēs ad sepulcr̃ beati Bartholomei. et ip
sum deuote implorauit. et statim sanata ē
Item q̃dā mulier p̃ oculoz dolore excecā
ta ē. q̃ ducta ad sepulcrū sancti Bartho
lomei. et ibi aliqualit̃ diu iacens. et ipsū te
note inuocās sanata est et illuminata. et si
ne dolore recessit. **Item** palitici debent ip
sum inuocare. **Uñ** q̃dā puella q̃ lōgo tpe
fuerat palitica. et mēbris oibz dissoluta.
piecta añ corpus apli Bartholomei. cui
diuina gr̃a p̃ meritū ipsius Bartholomei
apli. ita itegerrimā p̃stitit sanitatē. vt nec
signū p̃stine infirmitatē ī ea repiri posset. s̃
valēs ac letā recessit exiliēs et laudās deū
Itē sc̃tus Bartholome⁹ habet p̃tātē sup
demonēs. **Uñ** p̃cepit demoni dicēs: **Cō**
fitere imūde sp̃s istos h̃ōies q̃ h̃ in tēplo
iacēt infirmi q̃s eos lesit. R̃ndit demon:
Princeps nr̃ diabol⁹ ipse nos mittit ad
h̃ōies vt ledam⁹. p̃mo carnē eoz. q̃z ī aīas
eoz nō possum⁹ h̃re p̃tātē. nisi sacrificā
uerint. ac vbi p̃ salute corpis nobis sacri
ficauerint. cessam⁹ nocere eis. q̃z tūc in aīas
eoz h̃re incipim⁹ p̃tātē. **Iam** g̃ p̃ h̃ q̃ ab
eoz lēione cessam⁹. videm⁹ curare eos. et
colimur q̃si dñj. cū p̃certo sumus demonēs.
et nihil possumus nob aut alijs p̃desse. s̃
sem̃p q̃rimus h̃ōibz obesse. **Itē** legitur q̃

sanctus Bartholome^{us} lōgo tpe orant p
qdā ppo. et illi nō se emēdauerūt. tūc dei
iusticia pmisit vt a paganis qñ oēs fuerūt
deleti. et scūs Bartholome^{us} apparuit cui-
daz psonę deuote dicēs: Per lōga ānoꝝ
tpa p h ppo deū tēpcat sū. et meis pabz
cōsensit de^{us} q vltq nūc pstitērūt ī pace et
securi. s; q multiplicata sūt mala. et nulla
subsecuta est illius ppli emēdatio. ideo iaz
vstra non potui impetrare a deo liberatio-
nem vltēriorem. ideo omēs quasi perierūt
Denatiuitate gloriose virginis
marie. **Sermo. xxxiij.**

Sapientia edi-

ficanit sibi domū. **Prouer. ix.**
Cupies dei fili^{us} p susceptionē
humane carnis habitare no-
biscū. nullā domūz specialē inuenire potat
q tantā ac talē habitatorē digna recipere
esset. et iō oportuit vt ipsā de nouo edifica-
ret. **Ista dom^{us} ē beata xgo Maria q ho-**
die nata ē. de q dī Eccl. xxiij. Qui creauit
me req̃e. in tab. m. Et q̃uis tota trinitas
illā domū edificauerat. p̃r tñ et sp̃s factus
edificauerūt eā filio. fili^{us} autē q ē dei sapiē
ē edificauit eā sibi. Jō dī: Sapiē edi. si. d.
Vñ p̃nti smone ad honore xginis glō
se tria sūt dicēda. Primo q̃re h festū est a
no b solēniter celebrādū. Secūdo aliq̃ p i-
formationē n̄rā. Tercio aliqua miracula.
Quantū ad p̃mā ptem illi^{us} smonis est
sciendū. q h festū natiuitatē xginis marię
solēniter et deuote et letātē ē ab oībz chri-
stifidelibz celebrādū. Primo ppter ipsā
beatā xginē Mariā. qz si eā corde diligi-
m^{us}. gaudebim^{us} vtiqz. qz hodie nata ē q ē
m̄ n̄rāz dñā angeloz. et iō ecclia cātāt in
itroitu missę. Gaudeam^{us} oēs in dō. Se-
cundo ppter filiū qz sibi reputat eē factū
q̃quid matri honoris aut fuitj exhibetur
Vñ Hiero. in smone. Quicqd genitrici
ei^{us} officiosissime impendit totūz deo attri-
buit. Vñ etiā Bern. omel. iij. sup euā ge-
lio. Missus ē. Nō est dubiū q̃qd in lau-
dibz m̄ris pferim^{us} ad filiū ptinere. et rurū
cū filium honoram^{us} a laudibz m̄ris nō rece-

dimus. **Vñ etiā Damas. Honor qui ad**
ipsā est. ad deū q ex ipsa incarnatus est re-
ducit. Cassio. O Maria tu patrona hu-
mani gener. tu afflictis reis medicina sin-
gularis. Quis nō tuo egebit munere cuz
peccare sit cōmune. Bern. Nō sūt tot hu-
mane necessitates. q̃t in beata xgine Ma-
ria efficaces subuēctiones. Idē. Taceat q
beatā Mariā xginē inuocauit. et non ex-
audit^{us} sit. Tercio ppter n̄rā ppiā vti-
litatē. Rā multū vtile et fructuosū ē nob
honorare beatā xginē Mariā. et eā dilige-
re. et ei fidelit^{er} fūire. Vnde Bern. O felix
Maria. q te diligit. deū honorat. qui tibi
fuit deū reficiat. q tibi adheret. a deo nūqz
derelinquet. q tuū nomē puro corde inuo-
cat. q̃quid postulat indubitātē cōsequitur
Item sciendū q tres natiuitates in āno
ecclia solēnizat. s. natiuitatē ch̃isti. marię
et iohis baptiste. Recimerito. Ch̃ist^{us} enī
plen^{us} fuit grā ī cōceptu et ortu. dñs oīūz
grāz. de quo dī Jōh. j. Plenū grē et veri-
tatē. Iohes baptista in suo ortu fuit plen^{us}
grā et nunc^{us} grē. Luc. j. Sp̃s sancto re-
plebit adhuc ex vtero matris sue. Maria
hodie nata ē in grā. et est m̄ et distributrix
grē. Vñ Eccl. xxiij. In me oīs grā. Vñ
Bern. Nō tenuit Mariāz cōes grās h̄ie
nec paucas. s; q̃qd sūmū. q̃quid altissi-
mu fuit ī gratia. hoc totū abūdātissime
possidebat. Vñ itez Bern. Ego puto q
copiosior sanctificatiōis b̄dictio q̃z ī ali-
os ab vtero sanctificatos in eam tescēde-
rit. q non solū ipsi^{us} ortuz sanctificaret. sed
etiā eius vitā teinceps īmunē ab oī pctō
cōfugaret. qd alteri nemini in naq mulierū
credit esse donatū. Unde sciendū. q bea-
ta xgo altior est oībz hoībz. Ergo canitur
de ea: Virgo singularis int^{er} oēs m̄is. Et ī
his tribz nec p̃mā silez vīsa ē h̄ie. nec sequē
tem. s. ppter grāz plenitudinē. x̄tutū pul-
critudinē. meritoz multitudinē. Sed ex
quo hodie solēniter in toto mūdo festū na-
tiuitatis xginis Marię celebrat^{ur}. Tunc
p̄ncipaliter dicendū est quō cōcepta est et
nata sit. Et h̄ac h̄istoriaz gr̄e ante in festo
cōceptiōis glōse xginis. iermōe. v. pte. j.

Bermo

Item sciendū qd festus natiuitatē hginis
Marię est festū valde gaudiosū. **Nā** to-
ta trinitas gaudet de natiuitate hgis ma-
rię. **P**ater gaudet. qz innēta est puella fi-
delis cui cōmitteret thesaurū suū. s. filium
vnigenitū. **I**te filius gaudet. qz lōgo rpe
anhelabat talē matrē hie. **I**psa enī ē ma-
xima z dignissima mater. qz maiorē mīez
de^o facere nō potuit. **Uñ Bern.** **R**ec enī
decebat dñi matrē esse qđ hginē. nec hgi-
nis filiū aliū qđ deū. **I**te gaudet spūscū
de tam mūdo receptaculo. i qđ descēdē re-
teteret et obumbrare in q nullā resistētiā
vel inquietudinē haberet. **I**te angeli in cē-
lo gaudent de ortu hginis. **Uñ** cantatur
hodie in pñcipio missę. **D**e cui⁹ natiuitate
gaudent angeli. et collaudāt filiū dei. **E**t
merito. qz hodie regina angeloz nata est.
Nā a pñcipio creationis angeli regē ha-
buerūt s. reginā non habuerūt. s. hodie re-
gina est orta. et nata de sancta anna. **I**tez
sancti pñes exñtes in lybō gauisi sunt ho-
die. qz nata est illa q portare debuit pugi-
lem eoz et liberatōz. **Luc. i.** **V**isitauit z
fecit redemp. ple. sue israel. **I**te hodie dñt
gaudere oēs hōies in toto mūdo exñtes.
qz hodie nata est mater omniūz iustoz. qđ
dī mater grē. et etiā omniū pēōz. qđ dī mī-
mīe. **E**t in signū hui⁹ qđtidie inuocam⁹ eā
dicentes: **S**alue regina mater mīe. **I**psa
enī pōt scit z vult nos iuuare. **Bern.** **Nō**
enī deest ei pñs. qz mater ē oīpotentię. nec
volūtas. qz mater est mīe. nec impetrandi
industria. qz mater ē sapię. **Q**uāt beata
hgo **M**aria sit potentissima. **H**oc pbat
primo. qz habet pñtē sup filiū suū iesuz
chrištū. ppter maternę auctoritatē impium.
qd nulla alia creatura habuit. nec etiā ha-
tebit. **Uñ dī Luc. i.** **E**t ipse erat subdit⁹
illis. **Bern.** **Q**uis. quib⁹. de^o hoīb⁹. **I**tez
habet pñtēz et dñat potēter in celo. quia
qđquid petit impetrat. z ipsa qđtidie ex ma-
terna sollicitudinē p nob fidelit⁹ orat. **E**t fir-
miter credendū est. qđ qđqđ petierit mater
a filio suo. s. sibi rñderat. qđ salomon rñ-
debat matri sue dicēs: **P**ete a me mater
qd vis. neqz enī phas ē vt auertaz faciem

meā a te. **I**te dñat in inferno. qz demōes
arceat et refrenat ne possint nocere famulis z
famulab⁹ suis. qz ipsi demōes nō solū ti-
ment eam. s. etiā nomē ipsi⁹ hginis marię.
qz nullo modo pñt audire nec permanere
vbi deuote et plena voce s. nomen maria
noīat. **Uñ Bern.** **F**luūt et pereūt sicut cē-
ra a facie ignis demōes. vbiqz inuene-
rint crebrā huius noīs inuocationē. **I**tem
dñatur i purgatorio dñi multas aīas me-
ritis suis ab ipsis pēis liberat. **Uñ legi⁹**
de sūcto Bernardo. qz ipse trib⁹ vicib⁹ vi-
dit descendere beatā hginē Mariā i pur-
gatoriū cū luce magna. et cum venisset ad
ostium purgatoriū. oēs aīę fidelīz q̄ erant
ibi clamabāt: **O** regina celi et mater dei li-
bera nos. et cum egredere⁹ semp educebat
magnā multitudinē aīaz. **I**tez dñatur in
terra. qz nullus peccator exapit⁹ qñ oēs ad
suā mīam ire possint. **Nā** cum oēs sācti et
angeli derelinquē pēōrem. ipsa tñ nō de-
relinq. nec vnqz derelinquet aliqū pēō-
rem q ad ipsā cōfugiet. **Uñ Ansel.** **M**a-
ria tu pēōrem toti mūdo respectū mater-
no affectu amplecteris. nec deseris eum q
usqz deus p te placat⁹. ipīz sue grē refor-
mabit. **L**ica qđ sciendū. qđ qđā pēōrel
peccāt p infirmitatē. et illis aperit sinū sue
potentię. qz dat illis hñtē resistēdi. **I**tez
aliq peccāt p ignorātiā. et illis apit sinūz
sue sapię. et dat eis hñtē recognoscendi
Et etiā aliq peccāt p certā maliciā. et ill⁹ ape-
rit sinū sue mīe. qz dat eis gratiā penitēdi
Uñ Bern. **M**aria mater mīe sinū oībus
aperit. vt de plenitudine ipsi⁹ accipiāt vni-
uersi. captiuus redemptionē. eger curatio-
nem. tristis cōsolationē. tepid⁹ pfortatio-
nem. peccator veniā. iustus gratiā. angel⁹
leticiā. fili⁹ psona carnis humane subltā-
tiā. tota trinitas glīam. **Q**uānum ad
secundā pñtē illius fmonis est sciendū. qz
post chrištū ad nullū scōp tantā cōfiden-
tiam hñt debem⁹. sic ad beatā hginē Ma-
riam. q̄ est mater oīz nostrū. et iola plus
pōt apud deū impetrare. qđ oēs scī i celo.
Uñ Bern. **D**ata est tibi oīs pñs i celo
et in terra. vt oīa q̄ unqz volueris valeas

impetrare. **Ex** quibz patet qd eius p̄as est tanta. qd oibz homibz. nobilibz et ignobilibz. ciuibz. rusticis. viris et mulieribz. filiis et filiabus. famulis et famulabz. p̄t s̄buenire. cū eam deuote implorāt. **Etiā** oibz tēporibus. in hyeme. in estate. d̄ sero. de mane. in meridie. in media nocte. p̄t succurrere eā inuocātibz. **Etiā** in oī loco. ī cāpis. in aqs. in domo. in foro. in mēsa. in lecto. p̄t subuenire. **Etiā** in oibz causis. in paup̄tate. in tristitia. in p̄secutione. ī infirmitate. in temptationibz. varijs. et in oibz necessitatibz. **Vñ Bern.** Loquere dñā et audit filius tu⁹. et q̄cunqz petieris īpetra bis. **Vñ etiā Ansel.** Ab initio renouationis humane oibz sub tuū p̄sidiū cōfugētibz. buculqz succurristi. et idcirco p̄e oī creatura. oī laude dignissima dici et cōmemuisti. **Item** ex dictis s̄cti Bernardi elicitur. qd nūqz aliqz hominū cuiuscūqz status fuerit. qd eā deuote et cōfideliter beatam mariā h̄ginē inuocauerit ab initio christi natiuitatisqz hodie sp̄ ei succurrit. **Vñ Bern.** Sileat mīas tuā beata h̄go maria qd te inuocatā in necessitatibz suis libi meminerit deuisse. **Etiā** ex dictis s̄cti Ansel. elici p̄t. qd nūqz aliqz famuloz vel famulaz qd deuote eam inuocauerit et fideliter seruierit h̄gini Marię. dānatus est nec dānari potest. **Vñ Ansel.** O beatissima h̄go maria oīs ad te cōuersus et reduct⁹ impossibile ē vt pereat. **Vñ omnes homines** q̄tidie inuocare debēt h̄ginem mariā dicētes: **Donstra te esse matrē sumat p te p̄cem. qd p nobis nat⁹ tulit esse tuus.** **Vñ Bern.** Omī dei et hoīs. O mater rei et iudicis. O mī regis et exilis. cum sis mī vtriusqz. nō decet vt inter filios esse discordiā pmittas. **Et sciendū.** qd h̄go gliosa iureiurādo tenetur nobis subuenire. et si non faceret tūc iniuste ageret. **De h̄gre ī discipulo d̄ tpe serdxi.** **B.** Quantū ad tertiā p̄t illi⁹ h̄mone est sciendū. qd beata h̄go Maria p̄t omnibz hominibz s̄buenire eam deuote inuocantibz in oī loco. in oī tpe. in oībz necessitatibz. **Et p̄mo** illis qd patiūtur infirmitates et plagas ī membris suis. **Et**

hoc ostenditur in illo maledicto. quē sacer ignis inuasit. p̄pter maledictiōes suas. quē beata h̄go et sanctus hypolitus sanauerūt. **Hoc** q̄re in p̄mptuario beate marie h̄ginis. xxxv. **Etiā** in piculo maris. **Exemplū** de illo qui cecidit inter duas naves in profundum maris. et hoc quere ibidez. xxxix. **Item** in periculo tempestatū fulgarum et tonitruorum. **Exemplum** de h̄ quere ibidem. xc. **Etiā** mulieres in p̄tu laborantes debēt eā p̄ antiphonā: **Salue regina** inuocare. **Exemplū** de muliere q̄ septē diebus laborauit in p̄tu. et sanctus Francisc⁹ et beata virgo subuenerunt ei. **Hoc** quere ibidem. xxi. **Ultimo** sciendum qd multū vtile est in qualibet ciuitate habere ecclesiā in honore beate Marię virginis dedicata et etiā in villis. qd beata h̄go Maria est singularis p̄tectrix illius ciuitatis aut ville. **Exemplū** de illa ciuitate q̄ erat obfessa ab inimicis. et beate h̄ginis imago eā liberauit ab hostibz. **Quere** ibidem. lxxxiij.

De exaltatione sancte crucis.
Sermo. xxxv.

Exaltatus fuero a terra. oīa traham ad meip̄sū. **Joh. xij.** Sicut inuenit ḡuitas ī rebo p̄ quā descēdunt. vt p̄t in terra. et lenitas p̄ quā ascēdunt. vt p̄t in igne. **Sic** in aliq̄bo hoīb est supbia q̄ facit cor grossū et p̄derosū. et facit descendere: **Iuxta** illud **Lud. xxiij.** **Dis** qui se exaltat humiliabit. **Quia** igit lignū s̄cte crucis sicut erat humiliatū in h̄ qd erat supplicium latronum. ita fuit valde exaltatū in passione. in hoc qd membris christi tanqz ex margaritis ornatum fuit. **Et** hodierna die in hoc qd heraclius imperator p̄ ipsam crucē de hostibz gloriose triumphauit. **In** premissis igit verbis duo tangūtur. **Primum** est exaltatio sancte crucis. cum d̄r. **Si** exaltatus fuero. **Secūdum** est utilitas passionis cū s̄b iungit. **Omnia** traham ad meip̄sū. **Vñ** ī p̄nti h̄mone tria sunt dicenda. **Primo**

de exaltatione sancte crucis. Secundo aliqua p informatiōe nra. Tercio aliq miracula p nra pfolatiōe. **Quantū** ad pma pte est sciendū. q celebrādo sancte cruc exaltationē. p cōsequēs recolim⁹ dñicā passionē. **Un** canit. **Unā** crucē ado. dñe. tuā glo. re. pas. **Un** scñs **Lco. i. iij. pte. q. xxv arti. vi.** **Crux** christi pōt adorari adoratione latrē. qz crux christi sanguine p fusa. est vera imago crucifixi expāsi. et eiusdē imago ē etiā lignū qdēqz ad modū cruc for. matū. **Circa** ipsā exaltationē sancte cruc ē sciendū. q crux christi pmo exaltata est i die pasceus qñ christ⁹ in ligno cruc suspē sus fuit. **Sed** qñeres qñe christ⁹ in ligno cruc moit voluit. **Rñdet** vt mala adq re. stitueret. **Adā** enī p dei mandatū pomum ligni vetiti comedebat. et iō cōueniēs fuit q christ⁹ ad satisfaciendū p illo pctō seip. sum pateret ligno affigi. qñ rest. tuens qd adā abstulerat. **Iux** illud ps. lxviij. **Quē** nō rapui tūc exoluebā. **Aug.** **Cō**tempnit adā pceptū. accipies ex arbore pomū. **Sz** qcquid adā amilit. christ⁹ inuenit. **Secundo** exaltata est sic hodie festū exaltationis celebram⁹. **Pro quo** sciendū. q ppter magnā victoriā et inligne miraculū qd de⁹ oñ dir p sanctā crucē. festū istud ab ecclia celebrat⁹. et exaltatio sancte cruc appellatur. qz tali die fides multū fuit exaltata. **Un** legit q āno dñi sexingētesimodecio tertio. pmittēte deo flagellari pplm suū p paganos. **Cosdras** rex psax oia regna sibi sbugavit. **Hierusalē** aut veniēs pte sancte cruc quā sancta **Helena** ibi reliqt asportavit. **Volens** autē ab hoibz honorari vt de⁹. turrin ex auro et argēto interlucētibz gēmis fecit. et ibidē solis et lune et stellaz imagines collocavit. et sic in throno residens tanqz de⁹ p. lignū sancte crucis sibi a dextris posuit loco filij. et gallū a sinistris loco spūs sancti. et sic se qñ deū adorare p. cepit. **Tūc** **Heracl⁹** impator exercitū collegit. et p filiū **Cosdre** iuxta danubiū flumen dimicatur⁹ aduenit. **Tandē** vtriqz exercitui placuit. vt ipsi soli sup pōtē cōuenirent. et q victor existeret. ipse sine damno

vtriusqz exercit⁹ imperiū vsurparet. **Hic** **Heraclius** se totū deo cōtulit. et se signo sancte cruc deuotione qua potuit cōmēdauit. **Ambobz** itaqz cōslictū intrātibz. **hera.** **clio** dñs victoriā tribuit. et cunctū exercitū suo imperio sbugavit. adeo q totus ppl⁹ **Cosdre** sacz baptisma suscipet. **Tūc** **Heraclius** ad **Cosdrā** puenit. et i throno aureo eū reperiēs dixit. **Quia** lignū sancte crucis fm modulū tuū honorasti. si fidem christi recipies. vitaz et regnū cōsuabis. sinantē te gladio meo pīmā. **Cū** aut acq. scere noluit. ipsū decollauit. et filiū suū decem annoz quē euz ipso repperit baptizauit. et regnū paternū ei dimisit. **Turrī** hō destruens. aurū et argētū ad ecclias repādas destinauit. **Sanctā** igit crucē accipiens hierusalē reportauit. **Cū** aut d mō. e. olineti descēdēs p portā quā dñs passus⁹ intrauerat in equo regio et ornamētis imperialibz igredi vellet. repēte lapides portę descenderūt. et inuicē qñ vn⁹ pies se clausē. sup quo cūctis stupētibz āgelus dñi signū crucis i manibz tenēs. sup portā apparuit dicēs. **Cū** rex celoꝝ ad passionē p hāc portā ingredi vellet. nō cultu regio. s. humili asello ingrediēs. exemplū suis cultoribz dereligt. **Et** his dict⁹ angelus dñi recessit. **Tūc** impator lachrymat⁹. seipsūz discalciauit. et vestimēta vsqz ad camisiā exuit. et crucē dñi accipiens vsqz ad portam dñi humiliē baiulabat. **Doxqz** murus se ecclīso aperuit. et libez patefuit impatori ingressum. **Rex** aut deuotissim⁹ in huius crucis laudē prupit dicēs. **O** crux splendior cūctis astris mūdo celebris homibz multū amabilis. q sola fuisti digna portare p cū mūdi. salua p. sentē cateruam. i tuis hodie laudibz cōgregatā. tuo vexillo signatam. **Sicqz** p. ciosa crux in suo loco restituit. et statim palitici quattuor curātur leprosi decem mundātur. cēci qñdecim illuminātur. dēmones effugant. et a varijs languoribus plurimi liberātur. **Et** sic impator ecclesias repans ad xpia remeavit. **Tercio** quotidie exaltatur in ecclīa et hoc in memoriā **Iesu** christi crucifixi.

Habem⁹ enī triplex mēoriale passiōis
christi. **Primo** in visu. sic fit ī imaginib⁹
crucifixi. vbi passio christi figurat^r. Et etiā
in imaginib⁹ scōz vbi vita scōz simpli-
cib⁹ declarat^r. **Vñ** dī in tēre. **Imagines**
scōz et picture sūt libū laicōz et septurē.
de pse. dis. iij. platū. **Secundo** ī audi-
tu. vt qñ passio christi p̄dicat^r. **Vñ** q̄libet
p̄dicator dō conari. vt in q̄libet h̄mone fa-
ciat aliquā mentionē de passione christi.
Tertio ī gustu vt in sacro altari. **Vñ** cū
q̄s sumit sacm̄. s̄ dō fieri cū memoria pas-
sionis christi. **Vñ** ipse christ⁹ dicit disci-
pulis: **Hoc** facite in meā cōmemorationē
Quarto crux christi exaltabit^r ī extremo
iudicio. qz mal⁹ ibi erit ī testimoniū suę dā-
nationis. **Vñ** tūc christ⁹ sāguinē suū a ma-
lis hoīb⁹ req̄ret sic dicit **Chyso.** Ego. ppter
vos hō fact⁹ sū. ppter vos alligat⁹ et delu-
sus et celus et crucifix⁹. vbi ē rāta^r iūriāz
meaz fruct⁹. Ecce p̄ciū sāguinis mei quez
dedi ī remissionē aīaz vīaz. vbi ē fuitus
vīa. quā ih. p p̄cio sanguis mei dedistis?
Sic et bonis ī saluatiōis signū. **Vñ** **Chy-
so.** sup **Matth.** **Crux** et cicatrices christi
radijs sol erūt lucidiores. **Vide** ḡ q̄sta sit
x̄p⁹ crux christi cū sol obscurabit^r et luna nō
dabit lucē suā. vt discas quō crux luna lu-
cidior et sole clarioz erit ī iudicio ad bono-
rum p̄solationē. **Quātū** ad secūdā p̄tē
istī⁹ h̄mōis. p n̄ra inforationē ē sciendū.
qz p̄signū crud tētem⁹ vincere tēptatiōes
diaboli. **Un̄** h̄ q̄rit vñ occasionē dēmo-
nos tēptādi sūpsit. **Rñdet** **Cassianus** in
collatiōib⁹. ex inuidia. **Cū** ppter supbiā de
celo detrusus fuisset. et cognosceret hoīem
in locū quē p̄didit puenturū. stimulat⁹ in-
uidia hoīez tēptauit. **Sic** adhuc eadē de
causa tēptat nos q̄tidie vt īpediat nos in
n̄ra salute. **Etiā** q̄rit vtrū tēptare pos-
sint qñ voluerit. **Rñdet** ibidē. qz non. vt
ptz de **Iob** quē sathanas nō potuit tēpta-
re nisi licētiat⁹. imo nec demones potuerūt
intrare porcos nisi christo annuēte. vt ha-
bet **Marci** v. **Etiā** q̄rit vtrū tantā vim
h̄nt dēmonēs tēptādi sic olim. **Rñdet** ibi-
dem qz n̄. **Olīm** paucissimi ī heremo com-

morari poterāt. nimia ferocitate demonū
deterriti. etiā cū int⁹ decē q̄sdā vicissim vi-
gilare et orare oportet. ppter visibilia fātal
mata demonū. **Sz** iam. ppter diligentiaz
hoīuz. aut ppter crucē in ecclia lati⁹ p̄dica-
tam min⁹ infestam. **Etiā** q̄rit vtrū de-
mones dō cōflictu dolorē reportēt. **Rñdet**
qz sic. **Nā** victi p̄fūdūtur. **Diēre**. x. vij. **Cō-**
fūdātur q̄ me p̄sequūtur et nō p̄fūdā ego
Etiā q̄rit vtrū demon semel supat⁹ de-
mō tēptet. **Rñdet** h̄m b̄m **Lbo.** pte. j. q.
xiiij. **Quidā** dicūt qz demon sel supatus
nullū hoīez de cēto tēptare pōt. nec dē eodē
nec de alio pctō. **Quidā** autē dicunt qz pōt
aliū tēptare. s̄ nō eūdē. et h̄ p̄babilē dī. si
tū intelligat^r vsqz ad aliq̄d tps. **Vñ** **Lud**
iij. dī. **Qz** p̄sumata oī tēptatione diaboli
recessit a christo vsqz ad tps. **Quō** antē
diabolus tēptat nos q̄tidie p̄tinne et mlti-
pliciter. **Hoc** q̄re in p̄mptuario infra. vbi
Machab⁹ diaboliū vidit cū vasculis. xiiij.
Quantū ad tertiā p̄tē istī⁹ h̄mōis
est sciendū. qz q̄libet p̄tereūdo crucifixū dō
reuerentiā exhibere ipsi christo q̄ mortu⁹ ē
p eo in cruce. **Et** q̄cūqz pcurat aliquē cru-
cifixū in publica strata seu ecclia. et q̄tiens/
cūqz a q̄libet hoīe p̄tereūte reuerentiā exhi-
betur christo a q̄libet hoīe habebit sp̄alē
p̄ticipationē in p̄senti vita si est ī grā. et in
futuro sp̄ale accidētale gaudiū. si erit ī
gloria. **Etiā** sciendū. qz laudabile est
habere crucifixum circa lectū vel circa mē-
sam. vt cum quis inspicit crucifixū memo-
retur dñi nostri passionē. et imaginē bea-
te **Marie** vginis vel apli tui. vel sancti
Francisci vel **Barbare**. **Et** sciendū. qz
q̄cūqz q̄s īspicit crucifixū tūc dō tria cōsi-
derare. **Primo** qz christ⁹ habet in cruce
caput inclinātū ad osculandū. in signū qz
optat recōciliari cū pctōre. si pctōr cupit
ex corde reconciliationē. **Secundo** qz
h̄z ābas man⁹ extēsas ad amplexandū sic
mater amplexat^r filiū. sic christ⁹ pat⁹ ē am-
plexari pctōrem cūz brachijs misericordie
suę. et sibi omnia peccata sua indulgere.
si ex corde p̄gniter eum fecisse et amplius
non velit mortaliter peccare cum diuino

Bermo

adintorio. **Tertio** ambos pedes cruci affixos. i. signū q̄ vult secū manē. ⁊ nūq̄ ab illo hōie recedere nisi ipse p̄us recedat ab eo. nec eū p̄temnere nisi p̄us p̄tēnat ipsum. **Ergo** iesus christ⁹ dī emanuel. qd̄ interpretat nobiscū de⁹. **Q̄** aut christo valde placet cū q̄s orat p̄tereūdo crucifixū in publica strata vñū. **Pater** n̄r et **Aue maria**. hoc oñdit i vno latrone q̄ orauit vñū **Pater** n̄r aū crucifixū. et sic saluat⁹ eū. **Hoc** q̄re in discipulo d̄tpe fmone. xlii. **R.** **Et** sciendū q̄ diaboli vincitur p̄ s̄acte crucis signū. **Sic** de s̄acta **Iustina** legit⁹. quā diabol⁹ valde impugnauit p̄uis cogitatiōib⁹ et ipsa sancta xgo in se reūsa p̄tinuo se signo sancte crucis munivit. et diabol⁹ fugit. ⁊ ab oī tēptatione statim liberata ē. **Etiā** de eadē legit⁹. q̄ diabol⁹ semel in specie pulcherrimi iuuenis se transfigurauit. ⁊ thalamū ei⁹ ingrediēs cū ipsa in lecto suo eēt. ⁊ ipse in lectū ei⁹ impudēter insiliit. et in ei⁹ amplexū ruerē voluit. qd̄ vidēs s̄acta **Iustina**. et adesse intelligēs diabolū. mox signū crucis edidit. et statim diabol⁹ euānuī. **Etiā** legit⁹ de eadē q̄ nobilis qdā eā i vxorez h̄ie desiderauit. ⁊ **Cyprianū** necromāticū rogauit vt eā sibi in vxorez ordinaret. **Et** ipse **Cyprian⁹** misit ad eaz diūfos demones. et ipsa xgo sancta p̄ signū sancte crucis omēs superauit. **Quere** h̄ infra in p̄mptuario. exemplo xxxix. **L.** **Ultimo** sciendū q̄ opa n̄ra oīa debem⁹ facere cū signo sancte crucis. d̄ mane. de sero. ⁊ etiā in comedēdo et bibēdo. **Exemplū** de virgine q̄ comedit lactucā i horto sine signo sancte crucis. et etiā cōuersus q̄ bibit vinū in ciuitate sine signo sancte crucis. **Ista** exempla habent in dialogo **Gregorij**. ⁊ q̄re ea infra in p̄mptuario. xl. **L.**

De sancto Mattheo apostolo.
Sermo xxxvj.

Vidit iesus hominē sedentē i teloneo mattheū nomie. et ait illi. seque me. et surgēs secut⁹ ē eū. **Ita** scribit **Matth.** ix. ⁊ i instanti festiuitate euāgelio. **Si** enī aliq̄s i

firm⁹ sanari desiderat. oportet vt i firmi-
tē suā medico apiat. et vt medic⁹ circa ip-
sū diligētē curā adhibeat. ⁊ vt ipse sana-
tus seuitatē suā p̄ signa euidentia ostēdat.
Matth. i. notat in vbiis p̄missis. **Primo**
ponit spēs infirmitatē ex pte egroti. cū dī:
Vidit iesus hominē sedentē in teloneo
Mattheū nomie. **Secundo** ponitur mod⁹ cu-
rationis ex pte medici. cū dī: **Sequere me**
Tertio ponit ostensio curatiōis ex pte sa-
nati. cū dī. **Et surgēs secut⁹ ē eū.** **Uñ** i p̄-
senti fmone ad honore scti **Matthei** tria
sūt dicēda. **Primo** p̄uilegia scti matthei.
Secundo aliqua p̄ informatiōe simpliciu.
Tertio aliq̄ miracula p̄ cōsolatione hominū.
Quantū ad p̄mā p̄te sciendū q̄ sctus
Matth. h̄z septē p̄uilegia q̄ nob oīb⁹ sūt
cōsiderāda. **Primo** q̄ christ⁹ vocauit
eū ad apostolatū qū dixit: **Sequere me.** ⁊ ip-
se statim ad vñū x̄bū secut⁹ ē eū. ⁊ n̄ solū
celerit⁹ s̄ etiā gaudēt. **In** cui⁹ signū fecit si-
bi cōuiniū magnū in domo sua. sic euāge-
liū hodiernū dicit. **Secundū** p̄uilegiū
q̄ int̄ q̄ttuor euāgelistas ipse ē p̄m⁹ in or-
dine. **Uñ** **Hiero.** **Sic** **Matth.** p̄mo in
ordine ponit ita euāgeliz p̄mo sc̄psit. **Et**
int̄ figuras euāgelistarū nobili figura figu-
rat⁹. q̄ in forma hoīs. **Et** ratio hui⁹ est. q̄
ipse sc̄psit humanitatē christi. **Quā** in p̄nci-
pio euāgelij sui scripsit genealogiā christi
In medio p̄dicationē christi. **In** vltimo
christi passionē. **Et** h̄ euāgelii scripsit i in-
dea lingua hebraica. **Ceteri** euāgeliste scri-
pserūt in lingua greca. lingua aut̄ hebrai-
ca est nobilior. q̄ fuit p̄ma et lingua adē.
et a deo immediate tradita. et lingua deco-
ra. q̄ sic rabbi moyses dicit. nullū vocabu-
lū p̄p̄riū i lingua illa deputatū ē ad aliquā
feditatē vl turpitudinē noīandā. s̄ p̄ ali-
q̄s circūlocutiōes illa expmūt. **Erit** etiā
p̄petua ⁊ et̄na. q̄ sic dicit **Isid.** **Post** diē
iudicij oēs lingue cessabūt ⁊ solū manebit
lingua hebraica. **Tertiu** q̄ euāgelii summi
frequēt⁹ omib⁹ alijs i ecclia legit⁹. **Ecclia**
enī frequēt⁹ legit euāgelii **Matthei**. epl̄as
Pauli. psalmos **David**. **Et** ratio hui⁹
est. vt nullus peccator desperet d̄ n̄ia dei

quicquid magis peccator est. quod omne peccatum committit. aut ex infirmitate humana. aut ex ignorantia. aut ex certa malicia. Ex infirmitate humana peccavit ipse **Mattheus**. Pecunia enim per lucrum augere ab humana preceedit infirmitate. Ex ignorantia peccavit **Paulus**. quod dixit ut habet. **1. Timoth. 1.** Ignorans feci. quod persecutus sum ecclesias dei. Ex certa malicia peccavit **David**. quod adulterium commisit. et homicidium perpetravit. Ut igitur ostendat quod nullus deus desparet de dei misericordia siue peccet ex infirmitate. siue ex ignorantia. siue ex certa malicia. ideo dicta istorum trium frequentiter recitat in ecclesia. **Quartum** quod omnes sancti in celo precellit est. quod est martyr apostolus et euangelista. ita quod in nullo alio sanctorum iste tres prerogative in simul inveniunt. **Petrus** quod est fuit apostolus et martyr. sed non euangelista. **Iohannes** fuit apostolus et euangelista. sed non fuit martyr. quod sanguinem suum non fudit sed in pace genuit. **Stephanus** fuit martyr. sed non fuit apostolus neque euangelista. **Mattheus** vero fuit apostolus martyr et euangelista. **Quintum** privilegium quod composuit octavum articulum de duodecim articulis fidei dicens: **Inde** venturum est indicare vivos et mortuos. **Ubi** sciendum quod quilibet christianus tenet credere futurum iudicium. quod est octavus articulus fidei. Et iste articulus deus nobis inducere et incutere timores magnos. quod de omnibus sumus reddituri rationem strictam. **Eccl. xij.** Cuncta que fuerint adducet dominus in iudicium. **Quia** sumus reddituri rationem de cogitationibus nostris. **Sap. 1.** In cogitationibus impiorum interrogatio erit. **Etiam** de omnibus verbis. **Matth. xij.** De omni verbo otioso etc. **Etiam** de operibus nostris que gessimus in corpore. de omni gressu visu tactu etc. **Unde** apostolus. **1. Cor. 5.** Deus nos manifestare oportet ante tribunal christi. ut referat unusquisque in corpore put gestum sit siue bonum siue malum. **Etiam** de rebus temporalibus quas lucratus es. quas possedisti. quas expendisti. **Etiam** quilibet de officio suo et artificio. scilicet faber. sartor. sutor. pistoz. **Etiam** quilibet de statu suo. scilicet matrimoniali viduali virginali. **Sextum** privilegium quod festum eius hodie solenniter celebrat in tota ecclesia dei. et ipsius vigilia sabbato precepto ieiunatur. **Septimum** quod quotidie in

omnibus missis per totum annum notatur. **Quatum** ad secundam partem istius hominis sciendum quod mattheus notatur publicanus. quod temporalibus lucris ibiabat sedes in teloneo. quod negotium vix sine peccato mortali exercebat. **Unde** per informationem nostram sciendum quod cum temporalibus peccat quis quatuor modis. **Primo** percupiscendo bona aliorum dei et iusticia. etiam quod percupiscunt iustas res habere. sed ad malum finem. scilicet ad peccandum. puta ad vanam gloriam exercendam. vel ad luxuriam. vel ad crapulam. sic ille dices de quo scribitur **Lud. xvi.** qui epulabatur quotidie splendide etc. **Etiam** quod cum nimio appetitu vel amore afficiantur ad temporalia. quibus non iuste vellet ea acquirere. tamen quoniam ille appetit et amor temporalium superat vel prececellit amorem dei et appetitum proprie salutis. sic quod mens suffocatur ex toto. tunc etiam qui peccant. **Sic** bene plures sunt qui totum cor suum occupant cum temporalibus. sic quod raro vel nunquam de deo vel salute propria vel futuro iudicio cogitant. **Et** quoniam quis appetit bona aliena cum voluntate conditionata. scilicet si posset habere sine offensa dei ac iniuria proximi. et tunc nullum peccatum est. vel solum veniale peccatum est. **Secundo** peccat quis per avariciam acquirendo bona temporalia iniuste. scilicet cum usuris vel ludis vel per fraudem in emendo et vendendo vel per furtum vel per rapinam. **Quia** quicquid modo quis temporalia iniuste lucratur mortaliter peccat. et tenetur ad restitutionem. si vult salvum fieri. siue sit in rebus magnis siue parvis. **Aug.** Avarus antequam lucratur seipsum perdit. et antequam aliquid capiat capiet. **Idem Aug.** Peccatum non dimittit nisi ablatur. **Tertio** peccat quis per divitias male expendendo sua temporalia. scilicet quoniam non utitur ad honorem dei et ad salutem proximi et propriam. sed utitur ad peccandum contra deum. **Tales** possent damnari etiam si nullas res iniustas haberent sed suas iniustas res sic ad peccandum expendere. **Quod** patet in illo divite epulone **Lud. xvi.** qui sepultus est in inferno. et tamen non invenitur scriptum de eo quod fuit usurarius vel raptor. lupo. vel fur. **Sed** bona sua male expendit. scilicet in superbia vestium. in gula. in crapula. et lacaro pauperum non subvenit ideo damnatus est. **Unde** qui divites sequuntur

en in supbia vestiū. hñtes p̄ciosas vestes
lōgas candidas. et salsuras multas. et multa
paria vestiū. et sic de singulis. **S**icut conse-
quunt eum in gula. sic illi q̄ volūt optima
ferula comedere. et optimū vinū bibere. et
sic supflue expendūt suas iustas res. d̄ q̄b̄
strictā rōnē vsq; ad vnū denariū redditu
ri sūt deo in nouissimo die. **S**icut illi q̄ per-
dunt bona sua p̄ ludos et male cōsumunt
et p̄digalit. **S**ed diceret ista bona sūt
mea. et licet mihi cum eis facere qd volo?
Rūdeo q̄ nō sūt tua. p̄pria s̄ accōmoda-
ta a deo. **U**n̄ Apl̄s. Quid habes qd n̄ ac-
cepisti? Ergo qlibet debet vti bonis suis
tanq̄ reb̄ accōmodat̄. cū timore ne offen-
dat deū q̄ eas sibi accōmodauit. **Q**uar-
to peccat q̄s p̄ diuitias eas nimis auare
possidēdo et retinēdo sua iusta bona. sic q̄
de supfluo nō s̄bueniūt paupib̄ ex insati-
abili cupiditate. q̄ sibi timēt deficere sp̄. et
tales reputant raptōres corā deo. **U**nde
Amb. Nō minoris est criminis hñti tolle-
re. q̄s cū posses indigētib̄ denegare. Ergo
tantor̄ scias te innuadere bona. q̄sta bona
posses p̄stare et nolis. q̄ qlibet possidēs bo-
na tpalia. d̄ paupib̄ cōdiuidere. **Aug.**
Da christo ī tra q̄ tibi reddet ī celo. **E**x
quo. f. **M**attheus fuit telonari⁹. **T**ūc q̄
ritur q̄t requirunt ad rex teloneū. **R**ūdet
q̄ tria. **P**rimo autoritas illi⁹ q̄ h̄z p̄tā-
tem instituti. vt rex vel imperator. **S**e-
cundo vt fiat p̄ pace tuēda vel p̄ via re-
panda. **T**ertio vt fiat moderate ne pau-
peres nimis aggrauent. vt ptz ex d̄. sig.
Sup quib̄sdā. **E**t sciendū. q̄ q̄ reci-
piūt pedagū a clericis sūt ipso facto excōi-
cati. et nō p̄nt absolui a peccat̄ nisi restitu-
ant illis a quib̄ receperūt. vt ptz ex d̄. cō-
sue. **E**quā. li. vj. **E**tiam sciendū. q̄ qui
nouū teloneū p̄tra deū et iusticiā instituit.
vel qui antiquū teloneū aggrauāt. q̄t de-
narij vel grossi vel floreni ibi recipiūt p̄tra
deū et iusticiā. tot nouas p̄gnas in inferno
hñt accidētales. et h̄ q̄din durat illud te-
loneū. **Q**uanū ad tertiā p̄tem isti⁹ ser-
monis est sciendū. q̄ om̄es hōies debēt in-
uocare sanctū **M**attheū tanq̄ singulare

patronū et adiutorē in oīb̄ infirmitatib̄.
Un̄ legit de eo q̄ in p̄dicationib̄ suis to-
tam terrā egypti et regē et reginā cōuertit
et baptizauit cū filio et filia. quasi cū om̄i
p̄plo suo. sic q̄ p̄ triginta dies. quasi q̄dra-
ginta milia hominū sunt baptizati. et ipse
cōfirmauit h̄mōnes suos sequētib̄ signis.
Un̄ legitur q̄ p̄ ipsum adhuc exītem ī p̄-
fenti vita plures egei illuminati sunt. et mul-
ti palitici curati. et plures leprosi mūdati.
et multi a demonib̄ liberati. **E**tiam legit q̄
beatus **B**arnabas enā geluz qd̄ sanctus
Mattheus ex inspiratione sp̄s sancti sep-
serat. secū ferebat. et sup infirmos illud po-
nens. oēs tam in fide. **B**arnabe q̄ etiam
merito beati **M**atthei cōtinue sanabatur
Etiam habet p̄tatem sup dracones. **U**n̄ le-
gitur q̄ etiā duos dracones p̄ duos ma-
gos scz **Z**aroes et **A**rphaxat fuerūt missi
ad fctm̄ **M**attheū q̄ ignē sulphureum ex-
ore et narib̄ euomētes. **A**pl̄s aut̄ signo cru-
cis se muniēs. et in noīe iesu christi draco-
nib̄ p̄cepit vt abiret nullū ledētes p̄tinus
abierūt. **E**tiam sup mortē habet p̄tatez. q̄
filiam regi quā ipsi magi non poterāt susci-
tare ipse suscitauit a mortuis.

De angelis. Sermo. xxxvij.

Angelis suis
mādaui de te vt custodiāt te
in oīb̄ vijs tuis. ps. xc. **E**t q̄
bus verbis colligit q̄ in illo q̄ angelis mā-
daui. magna ostēditur charitas. in ange-
lis magna humilitas. in homīe magna di-
gnitas et vtilitas. **C**haritas dei in h̄ ostē-
ditur. q̄ tantos et tales custodes homī re-
putauit. **U**n̄ **B**ern. **D**ñe qd̄ est hō q̄ in
notuisti ei. aut si. h. q. re. e. **D**eniq; mittis
ei vnigenitū tuum. imittis ei sp̄m̄ sanctū. p̄
mittis etiā vultū tuum et illos beatos spi-
ritus p̄pter nos mittis in ministeriū n̄m.
Secundo ī angel' oñd̄it magna humili-
tas. q̄ tā humile officiū n̄ recusant. s̄ hōies
tā diligēt custodiūt et illis ministrant. **E**t
iō hō magnā d̄z h̄re reuerentiā coram an-
gelo. qui sibi dignatur ministrare. **U**n̄
de **B**ern. **I**n quouis disporio. ī quouis

angulo reuerentiā exhibe angelo tuo. nec
audeas illo pſente. qđ me vidēte nō aude
res. **S**emp aut angeli homines custodiūt:
Nā stātes tenēt ne cadāt. cadentes adiu-
uant vt resurgāt. resurgētes custodiūt ne
iter cadāt. **T**ertio oñdī in hōie magna
dignitas. **Uñ Hiero.** **O** magna digni-
tas aīaz. vt vnaqueq; ab ortu sue natiui-
tatis habeat angelū in sui custodiā depu-
tātū. **P**at enī angel⁹ in custodiā hōi exn-
ti in vtero matris. ne a diabolo suffocetur
Posset enī puer in vtero mris suffocari a
diabolo z abortiuus fieri. **E**gressus ab vte-
ro mris posset a baptisimi grā impedi. et
sic dānaret. **Uñ dī in decr.** **A**īa corpori
vnita. si in baptismo lota nō fuerit. eterna-
liter perit. **xxiij. q. iij.** si habes. **Uñ etiam**
Joh. iij. dī. **N**isi qđ renat⁹ fuerit ex aqua
et spū. nō pōt intrare regnū dei. **E**tiam vi-
uens in mūdo posset ad multa pctā p̄trahi
s angel⁹ eum custodit et defēdit. et pecca-
ta cōculcare facit. **E**tia d mūdo exeunte p
mortē ne de fide temptet. vel in despacio-
nem p̄trahat. et a cōfessione z sacris impe-
diat. qđ diabolus qđ nō potuit in vita deci-
pere. nitit in morte supplātare. qđ enī non
potuit decipere in iuuentute qđ est p̄ma vita
hōis. vel in senectute qđ ē secūda vita hōis
nitit in morte decipere qđ est vltima vita ho-
minis. **N**ē necessaria est hōi custodia an-
geli post mortē. qđ tres vie sunt post mortē
Prima est qđ dūcit ad infernū. **S**ecunda
ad purgatoriū. **T**ertia ad celū. **I**n prima
angel⁹ aīam custodit ne a demonibz rapi-
atur. z ad infernū deducat. **Uñ talis aīa**
regnat chūsto dicēte. **p̄s. xxiij.** **N**isi domi-
nus adiunisset me. s. p angelū suū. paulo
min⁹ habitasset in inferno aīa mea. **E**t il-
lud **p̄s. cxxij.** **A**īa nra sic passer ere. ē d la-
venan. **I**n secūda via angel⁹ aīam custo-
dit. qđ vt purget iducit aīaz i purgatoriū
z postq purgata est aīa. ipsam letantē edu-
cit. **I**n tertia via qđ dūcit ad celū custodit
aīaz. qđ ab oibz laqueis eā defēdit. et i ce-
lū eā itroducit. **Exo. xxiij.** **E**cce ego mit-
tam angelū meū qđ te custodiat z inducat
i terrā. quā p̄misi p̄ribz tuis. **Quantū**

ad secūda ptem isti⁹ smonis. **S**ciendū
qđ michael archāgelus cui⁹ festū hodie co-
limus habet officiū pōderādi merita z de-
merita aīaz. **Nā** fm picturas qđ sunt libri
laicoz. michael in statera aīas pōderat. vt
qđ sint plene et qđ sint vacue recognoscat.
Dicit aut **Dan. v.** **A**ppensus es in statera
et inuētus es min⁹ habēs. **S**ūt igit qdam
aīe vacue. quedā semiplene. qdam plene.
et qdam supplene. **V**acue sūt qđ secū nul-
la bona opa portauerunt. **I**stas michael
pōderat. et eas vacuas inueniēs dicit. **A**p-
pensus es in statera et inuent⁹ es min⁹ ha-
bens. **D**icere g pōt talibz. qđ dī **Apoc. iij.**
Tu es miser z miserabilis paup et cecus z
nud⁹. **I**les enī sūt nudi qđ bonis opibz ex-
poliati. **L**eci qđ ignorātia sunt obtenebra-
ti. **P**aupes qđ scōz z omniū suffragiis de-
stituti. et ideo erūt miserabiles. qđ visione
diuina erūt p̄uati. **M**iseri qđ gehēne incē-
diū deputati. **D**e talibz in p̄sona chūsti dī-
cit michael **Matth. xxij.** **L**iga qđ manibz et
pedibz mittite eum in tenebras exteriores
Semiplene aīe sūt. qđ licet aliq bona opa
fecerunt. tamen tepide et negligenter fece-
runt. **I**stas sanctus michael pōderabit et
dicet. **A**ppensus es in statera et inuētus es
min⁹ habēs. **I**stis etiā dicere potest illud
Apoc. iij. **N**on inuenio opa tua plena co-
ram deo meo. **I**lla opa sunt plena qđ sūt
cū seruoze. **I**sta sūt semiplena qđ sūt cum
negligētia et torpore. **T**alibz enī dicit mi-
chael i p̄sona chūsti illud **Apoc. iij.** **V**ti-
nam frigidus esses aut calid⁹. s. qđ tepid⁹
es. incipiā te euomere ex ore meo. **I**lle aīe
sunt plene qđ secū multa bona opa portaue-
runt. **T**alis erat aīa illa de qđ dī **Act. xj.**
Hec erat plena bonis opibz z elemosynas
faciebat. **I**stas michael pōderabit z dicet.
Appensus es in statera et inuent⁹ es satis
habēs. fm illud **Matth. xxv.** **E**surini et
dedistis mibi māducare. **E**t iō venite bñ-
dicti p̄ris mei. **I**ste aut anime sunt super-
plene. qđ non tm p̄ceptū seruauerūt. s. etiā
cōsilia supererogauerunt. **I**stas michael
ponderabit et dicet. **A**ppensus es in state-
ra et inuentus es multum habens. **I**stis

Bermo

etiā potest dicere illud **Lud. vi.** **M**ēsura bonā et pferā et coagitā dābūt in sinū vrm. **I**psi enī fuerūt diuinorū mādatorū cōseruatores. et ideo habebūt mēsura bonā. **E**t fuerūt terrenoz cōtemptores. et iō habebūt mēsura cōfertā. **F**uerūt pprie volūtatis sbingatores. ideo habebūt mēsura coagitā. **F**uerūt castitatū amatores. ideo habebūt mēsura supeffluētē. **S**ecundo michael habet officiū deportādi aīas. **P**ortat enī aīas scōz in celū. **U**n ecclesia canit: **A**rchāgele Michael pstitui te pncipē sup oēs aīas suscipiēdas. **N**ō tñ intelligendū est q ipse sol⁹ portet. qz et alij angeli secuz portāt. s q ipse honorabili⁹ portat. z q ceteri angeli q secū portāt sūt sbditi. sic cardinales sūmo pōtifici sūt sbditi. **E**t iō canit ecclesia: **M**ichael pposit⁹ p adisi quez honorificāt angeloz ciues. **U**n credit esse de ordine pncipat⁹. ceteri xō q portāt de ordine inferiorū angeloz. **P**ortāt aut angeli aīas scōz valde reuerēter. qz nō i bumeris s in manibz. **U**n ps. xc. **I**n manibz portabūte. **P**ortāt valde diligēter. quia ab oībz offendiculis z piculis eas custodiunt et pseruāt. **U**n seqtur: **R**e forte offēdas ad lapidē pe. tu. sup alpi. et basi. am. zc. **P**ortant valde gaudēter qz cū cāncz inubilationibz eas in celū deducūt. **U**nde **Esa. lv.** **I**n leticia egrediemī et in pace deducemini. mōtes z colles cātabūt corā deo laudes. **E**t iā portāt valde humiliē. qz pauperes et mēdicātes nō despiciūt. sicut ptz **Lud. xvj.** **F**actū est vt moreret mēdic⁹ lazarus. z portaret ab angelis in sinū abrae. **E**t iā sciendū. qz archangelo michaeli multa q sunt mirē vtūqz attribuūtur. **I**psē vt di. egyptiacis plagas intulit. mare rubrū diuisit. pplm israel p desertū deduxit. z in terrā pmissionis introduxit. **I**psē intra sāctorū angeloz acies vexillifer christi habet. **I**psē a dño cōstitut⁹ est pnceps ecclesie. **I**psē scōz aīas recipit. et in padisum exultatiōis pducit. **I**psē enī vt **Daniel** testat⁹. tpe antichristi cōsurgēt. et pro electis tanqz defensor et pector astabit. **I**psē ad dei imperiū antichristū exntē in

monte oliueti potēter occidet. **I**n voce ipsius archāgeli michaelis mortui resurgēt. **I**psē crucē clauos lanceā et coronā spineam in die extremi iudicij pntabit. **Q**uantum ad tertiā ptem sciendū. qz ipsi angeli a nob sūt honorādi. **P**rimo qz sūt custodes nrī. qz vix possem⁹ subsistere si custodia angeloz non esset. **U**n **hierō.** **S**i custodia angeloz nō esset. isult⁹ malignorum spiritūū qz sufferre posset. **S**ecundo honorādi sūt. qz sūt fies et pciues nrī. **D**ēs enī electi assumūtur ad ordines angeloz. qdaz ad supiores. quidā ad medios. quidā ad inferiores. p diūsitatē suoz meritorū. **Joh. xiiij.** **I**n domo pīs mei mā siones multe sūt. **T**ertio qz ipsi sūt oionum nrāz aī deū replētatores. **I**psi nāqz oīones nrās deo replētāt. **Lobig. xij.** **Q**uā orabas cū lachrymis et sepeliebas mortuos. ego obtuli oīonē tuā dño. **Q**uarto qz sūt regi eterni nobilissimi milites. sicut aut videm⁹ i militibz alicui⁹ regis. qz quidam eoz sp in aula regia cōmorant et regi associant. quidaz aut ciuitates et regni castra custodiūt. quidā xō regis inimicos expugnant. **I**ta bonū militū christi qdam in aula regia. s in celo empireo semper regi associant. et ad eius honorem cātica leticie et glorię semper cantāt dicētes. **S**anctus sanct⁹ sanct⁹ dñs deus sabaoth. **A**lij aut custodiunt puincias. ciuitates. et castra. et villas. scz qui nobis sūt deputati ad custodiam. custodientes statū xginuz et viduarum et cōingatorum et castra religionū. **A**lij vero dei inimicos. i. demōes expugnant. ne sub diē noceant et eis damna in corpe et anima inferant. **Q**uinto honorādi sūt. qz ipsi sūt tribulatozū cōsolatores. **P**rimo cōfortando et roborando. **S**ecundo ab impatiētia cōseruando. **T**ertio ipsā tribulationē refrigerādoz minnēdo. **E**t s signatū est **Dan. iij.** **A**ngel⁹ dñi cum tribz pueris in fornacē descendit. et fecit fornacem quasi roris ventum flantem. **U**ltimo sciendum q angeli sūt a nobis hodie et qtidie honorādi. quia seruiunt nobis in presenti vita quotidie in

omni loco et in omni tpe. Hoc ostendit in sacerdote q̄ celebravit missam in hierusalem. et angelus dñi reduxit eū in patriam suam. Exemplū de h̄ quere in p̄mptuario exemplo. xli. **M.** Itē angelus seruivit be- remite infirmati. h̄ quere ibidē. xi. **L.** Itē angeli seruunt homini in extremis. Exem- pliū h̄ quere ibidem. lvi. **M.** Etia angeli in extremis p̄sentāt homini bona opera sua. ibidē. lvi. **M.** Etia angeli seruunt nobis post mortē. q̄ angeli uisitant et con- solant animas ī purgatorio. et indicāt eis suffragia q̄ sūt ab amicis eorū et a cognat̄ suis. et ab alijs bonis hominibz h̄ iā in mū- do existentibz. Et postq̄ purgate sunt aīe in purgatorio sufficiēter. tūc ipsi angeli le- tanter deducunt eas in celū. Alium sermo- nem bonū et vtilem de angelis quere in di- sapulo de tpe Sermonē. d. viij.

De sanctis Simone et Iuda apostolis. Sermo. xxxviij.

Os amici mei
v̄stis si feceritis zc. Job. xv. Ver- ba p̄posita locut⁹ est. dñs suis aplis. et cō- sequenter loquit⁹ omnibus nobis. q̄ si vo- lumus esse amici dei. tūc p̄ oibz suare de- bemus decēz p̄cepta q̄ nobis p̄cepit. Vñ in p̄senti sermone ad honorē beatorū apo- stolorū simonis et iudē tria sunt dicēda. Primo p̄uilegia et dignitates simonis et iudē. Secūdo aliq̄ p̄ informatione sim- pliciu. Tertio aliqua miracula p̄ consola- tione audientiū. **Quantū** ad primū p̄- tem sciendū q̄ isti apli habēt septē p̄uile- gia. q̄ cordis deuotione audire debemus. **Primū** q̄ cōsanguinei sunt dñi nostri iesu christi. **Pr̄** mater illoz duorū aploz fuit soror beatę x̄ginis marię. matris iesu christi benedicti. **Secundū** q̄ dñs ele- git eos ex oibz hominibz mūdi ad nume- ruz duodecim aploz. Vñ Job. xv. Ego vos elegi de mūdo. **Tertiu** q̄ fidē dila- tauerūt et multos homines ad fidē suis p̄e- dicationibz induxerunt. Vñ refert Euse- bius in ecclesiastica historia. q̄ abagarus christo eplam scripsit eū ad se inuitando.

cui christus post ascensione aplm vñ p̄- misit mittere p̄ eplam. Et vi. refert Iobes damas. li. iij. q̄ cū pictor ad christū ab ab- agaro missus esset. vt faciē eius effigiaret. et nō potuisset p̄ splēdore et pulchritudine christi. sed christ⁹ lineo pictoris accepto fa- cie. p̄p̄iā effigi auit. et regi abagaro edisse ciuitatis trāsmisit. Et post christi ascensio- nez Thomas aplus Iudā aplm abaga- ro misit. q̄ in facie apli Iudē intues. diui- num splendorē. fidē et baptismum recepit. Etia legit⁹ q̄ postq̄ ambo apli in babylo- nia et in regione circūquaqz vno anno et mensibz tribz cōmorati sunt. in q̄ t̄pis spa- cio amplius q̄ q̄draginta milia hominuz baptizati sunt exceptis puulis et mlieribz. Baptizato prius rege cū vniuersis digni- tatibz suis. Vidētes enī eos oēs īfirmi- tes curare x̄bo illuminare cecos. et suscita- re mortuos in noīe dñi n̄ri iesu christi. vni- uersi populi crediderūt in deū. destruētes tēpla idolorū. et ecclesiam p̄struentes. ordi- nauerūt in ciuitate episcopum nomie Ab- diam. q̄ cū ipsis de iudea venerat. q̄ post modum legendam istoz aplozū scripsit. **Quartū** q̄ p̄stituit eos secum indicatu- ros viuos et mortuos ī fine seculi. q̄ oīa p̄- pter christū reliquerunt. et ipsam pauperē paupes secuti sūt. **Vñ** Mat̄. xix. Amē dico vobis q̄ vos q̄ secuti estis me. ī rege- natione cū sedent filius hominis in sede maiestatis suę. sedebitis et vos sup sedes duodecim indicātes duodecim tribz israel. **Quintū** q̄ nō solū sunt apli. h̄ etia m. r. tyres christi. Vñ legit⁹ q̄ cū venissent p̄si- dem et inuenissent duos magos zaroen et arphaxat q̄ aplm p̄ necromātiā artē de- cepissent. et cū illi viderēt q̄ apli magna si- gna facerēt. p̄dicti magi ad q̄ndaz ciuita- tem nomine suamir vbi erāt septuaginta idolorū pontifices venerūt. et eos contra aplos p̄citauerūt. vt cū illuc venissent. aut eos sacrificare cōpellerēt. aut penit⁹ nece- rent. Perlustrata igit vniuersa puincia. cū apli ad ciuitatē illā puenissent. ecce pō- tifices cū vniūso populo eos capiūt. et ad tēplū solis deducūt. Tūc dēmonēs ceperūt

ibidē clamare dicentes: **Q**uid nobis faci-
tis apli dei vini? **E**cce in ingresso vō oēs
flāmis incendim: **T**ūc apli dixerūt: **S**cia-
tis qm̄ idola vestra plena sunt demonijs
Ecce imperamus eis vt exeāt. ⁊ simulacra
pfringāt. **S**tatimq; duo ethiopes niger-
rimi egressi de simulacris. et omnia idola
in tēplo fregerūt. ⁊ cū diris vocib; recesser-
unt. **Q**uō videntes pontifices in aplos ir-
ruerūt. ⁊ eos p̄tinus occiderūt. ac sic p̄ mar-
tyrij palmā ad christū eoz p̄sanguineū p-
uenerūt. **S**extū. qz q̄libet ipsoz p̄posuit
vnū articulum duodecim articuloz fidei.
Nā simon p̄posuit decimū articulum. scz
Sanctā ecclesiā catholicā. **V**bi sciendū
q̄ ille articul⁹ sic itelligit: **C**redo ī spiritū
sanctū sanctā ecclesiā sanctificantē. **I**tez
sciendū q̄ ecclesiā est fidelīū p̄gregatio. et
q̄libet hō in grā existēs est mēbrum eccle-
siē ⁊ christ⁹ ē caput. **A**pl⁹. i. **C**or. xi. **E**cce
vir est caput mulieris sicut christ⁹ ecclesiē.
Est autē sancta ecclesiā in tres ptes diuisa:
Una est in mūdo q̄ adhuc est in timore ⁊
expectatione. **S**ecūda est in celo q̄ est sine
timore ⁊ sine expectatione. **T**ertia est ī pur-
gatorio q̄ medio modo se hz. qz est in expe-
ctatione. cū adhuc vite gloriā nō habeāt.
tū sine timore: qz hnt libez arbitriū in bo-
no p̄firmatū. **I**sta tibi representāt tres p-
tes hostie q̄ in altari de corpe christi fiunt
Un̄ versus **P**ars intincta mero p̄ viuīs
sanctificat. **A**lia p̄ sanctis ⁊ tertia p̄o redi-
mēdis. **U**ndecimū articlū fm̄ benr. d̄
vrimaria **J**udas apposuit thadens frater
Simonis dicēs: **S**ctōz coīonez. remissio
nem pctōz. **P**ro q̄ sciendū q̄ sctōz p̄mu-
nio est bonoz sp̄nialium p̄ sanctos acqui-
sitorz p̄gregatio. **V**n̄ inter alia q̄ sunt no-
bis credēda est sctōz cōmunicatio in eccle-
sia: **N**ā oēs christiani existētes sine pctō
mortali p̄cipes sunt omniū bonoz q̄ fiūt
in ecclesiā p̄ q̄libet membrū ecclesiē. p̄s.
cxviij. **P**articipē me fac de? omniū ti. te.
Quo ad secūdam ptem istī articuli scz
remissionē pctōz est firmiter credendū q̄
ecclesiā catholica est remissio omniū pctō-
rū. ⁊ in nulla alia secta. qz ex ecclesiā nō est

salus. **E**t p̄tra istū articlū faciūt oēs de-
sperati q̄ ppter magnitudinez vel multitu-
dinē pctōz desperāt. qd̄ est maximū pctm̄
Un̄ **I**sid. **D**esperatio ē peior omni pctō
Septimū p̄uilegiū est. qz hodie ī eccle-
sia ī toto mūdo solēniter festū ipsoz cele-
brat. ⁊ sub p̄cepto vigilia ieiunat. ⁊ etiā in
oib; missis ambo nominant. **Q**uantū
ad secūdaz ptem istius fm̄onis sciendū. q̄
et q̄ hic mentio sit de p̄ceptis dei vbi dicit
Vos amici mei estis. **S**ciendū qz q̄libet
debet p̄cepta fnare si vult saluari **M**atth.
xix. **S**i vis ad vitaz ingredi. sua mādara
Etia fm̄ henri. de vrimaria. **Q**uilibet te-
net scire ⁊ addiscere p̄cepta dei. ⁊ nihil me-
lius ⁊ vtili⁹ est homini q̄ scire p̄cepta dei.
Vn̄ **S**alomō. **N**ihil meli⁹ q̄ attendere ī
mandatis dei. ⁊ ignorātia nō excusat illuz
q̄ pōt addiscere. **V**n̄ **A**ugi. de grā ⁊ libe-
ro arbitrio. **I**deo diuina p̄cepta sunt da-
ta. vt excusationē d̄ ignorātia nō habeāt
In signū hui⁹ tūc p̄cepta sunt in manib;
p̄ decē digitos. ⁊ ī pedib; p̄ decē pedicas
scripta. vt sic hō quotidie amoneat. ne p̄-
cepta obliuiscat aut trāsgrediat. **P**ri-
mū est: **D**iligēs dñm deū tuū ex
toto corde tuo. et ex tota anima
tua. et non adorabis deos alie-
nos. **C**ontra hoc p̄ceptum faciūt illi q̄
plus diligūt vxores p̄ueros p̄sanguineos
res tpales honores q̄ ipsuz deū. **M**atth.
x. **Q**ui amat filiū aut filiā sup me. non est
me dignus. **E**tia p̄tra h̄ p̄ceptū faciūt q̄ fi-
dem falsificāt. sicut q̄ obseruāt somnia. vi-
es egyptiacos. fatū. auguriū. ⁊ qui carmi-
nāt p̄ueros ī dolore capitū oculoꝝ ⁊ den-
tiū. **V**el etiā q̄ portāt lras circa se ī quib;
p̄fidūt q̄ nō pnt vulnerari captiuari sub-
mergi. **I**te q̄ vadūt ad phitonissas inter-
rogando eas de furto p̄misso. **E**tia q̄ car-
minant equos ⁊ vaccas. **V**n̄ dñ in decre.
Diuinatiōi q̄ intēdit. dānationē anime ī
currit. xxvi. q. viij. non obseruetis. **S**ecū-
dū ē: **N**ō assumes nomē dei tui
iuanū. **E**t p̄tra h̄ p̄ceptū faciūt q̄ sciēter
iurāt p̄ deū h̄ qd̄ nō est ver. sicut in emen-
do ⁊ vendēdo. vel q̄ negāt p̄ iuramentuz

se hñ fecisse. vel qđ magis est qđ dicūt qđ de
us nūq̃ mīserat mibi. vel diabol⁹ me de
ducat ⁊ sic d̃ singulis. **Et** qđ iurāt blasphe
mādo deū p̃ vulnera ṽl per mēbra christi
Et qđ maledicūt p̃ximis suis ex corde.
Et qđ sciēt ⁊ manifeste peierāt. ⁊ etiā qđ
sciēt recipit falsū iuramentū. **Vñ** dicit i
decre. **Cogēs** hoīez ad piuriū. ⁊ qđ peierat
ṽl p̃ re? est. xxij. q. v. qđ p̃pulsus. **Tertiu**
est. Memeto vt die sabbati san
ctifices. Cōtra istud p̃ceptū faciūt qđ in
dieb⁹ festinis laborāt aut ad nūdinas va
dūt. ⁊ sic negligūt missas aut s̃mōnes. **Nā**
q̃libet hō serui ⁊ ancille filij ⁊ filie tenent i
die dñica itegraz missā audire sub p̃cepto
ecclesie. nisi magna necessitate excusent. vt
habet de p̃se. dī. i. missas. **Et** si dñi impe
diūt familiā suā sine magna causā vt non
audiāt missā die dñica. vel iubēt familiāz
suā laborare i diebus festinis. ipsi dñi rei
erunt. **Sic** qđ sine cā soluunt ieiunia ecclesie
peccāt mortalit̃. qz nullū pctm̃ veniale est
in p̃cepto. **Quartū ē. Honora p̃ez**
tui ⁊ matre tuā vt sis longeuus
sup̃ terra. Cōtra h̃ p̃ceptū faciūt filij et
filie qđ frivole offendūt p̃entes ⁊ sūt eis in
obediētes ⁊ infideles in vita ipsorū. ⁊ post
mortē nō subueniūt aīabus ipsorū. **Et** ta
les p̃ueros punit de⁹ qñqz in corpe in reb⁹
⁊ i aīa. **Quintū ē. Nō occides.** Cō
tra h̃ p̃ceptū faciūt qui p̃ximū p̃tra deū et
iusticiā occidūt. **Et** h̃ ē vñū pctm̃ d̃ quat
tuor clamantib⁹ in celū. **Vñ** Gen. iij. di
xit dñs ad Layn: **Ece** vox sāguinis fra
tris tui **Abel** clamat ad me de terra. **Sic**
iā pōt dicere deus ad quēlibet homicidā
Ece sāguis p̃ximi tui innocent̃ a te occisi
clamat ad me de terra. req̃rens vindictāz
sup̃ te. **Sextum. Nō mechaberis.**
Cōtra h̃ faciūt homīes fornicarij qui pec
cāt extra m̃rimoniū. **Et** iā solut⁹ cū soluta
Vñ in decre. dī. **Ad** meretrices accedere
ē dimini⁹ inhibitiū. xxij. q. iij. meretrices.
Sed si deflorat x̃ginē h̃ est graui⁹. **Sz** si
p̃mittit adulteriū adhuc h̃ est graui⁹. **Sz**
pctm̃ sodomiticū est pessimū ⁊ grauissimū
Vñ dī in decre. **Hoc** pctm̃ mai⁹ est qđ si
q̃s m̃rem suā p̃gnosceret. xxij. q. vij. ṽlus

naturalis. **Septimū. Nō furtū fa**
cies. Cōtra h̃ faciūt illi qđ furtū cōmittūt
in p̃uis reb⁹. vt qđ furant gramīa. pira. po
ma. **Similiter** vectores qđ cū currib⁹ suis p̃
agros aliorū vadūt. **Et** iā qđ rē inuentā re
tinēt ⁊ nō restituit. **Et** iā serui ⁊ ancille qđ
bona dñorū suorū furtiue subtrahūt. sic vi
nūz. panē. carnes. oua. ⁊ occulte comedūt
vel etiā alijs hominib⁹ tribuūt. **Et** iā mer
catores qđ cū mendacijs p̃suerūt emere ⁊
vendere. **Et** iā ṽsurarij. raptōres. lusores.
⁊ etiā qđ rē furatā emūt aut comedunt. aut
etiā qui p̃pinā de indeis recipiūt. **Dēs** isti
tenent ad restitutionē. **Vñ** Aug. **Nō** di
mittit pctm̃ nisi ablatūz restituat. **Octa**
uum. Nō falsum testimoniū di
ces. Cōtra h̃ faciūt illi falsi testes ⁊ men
daces etiā detractores. qđ bonā famā p̃xi
mi denigrāt. ⁊ tales sunt peiores furib⁹ et
raptorib⁹. **Vñ** Ambro. **Tolerabiliores**
sunt fures qui vestes ⁊ alia bona ñra reci
piūt. qđ detractores qđ nostrā bonā famāz
dilaniāt. **Et** tales tenent ad restitutionēz
famē. **Similiter** qui libenter detractores
gudiunt. grauiter peccant. **Et** adhuc gra
uius peccāt qđ ṽltra alios proferunt mala
q̃ audierūt. et qđ fraudulēter loquunt cū p̃
ximo ipsum decipiēdo. ⁊ etiā qđ p̃turbant
p̃ximū x̃bis iracūdis ⁊ vitup̃ijs. **Nonū**
est. Nō cōcupisces rē p̃ximi tui.
Cōtra h̃ p̃ceptū faciūt illi qđ sciēt cōcupi
scūt ⁊ deliberato animo. res iniustas p̃ira
deū ⁊ iusticiā. **Et** iā qđ cōcupiscūt res iustas
s̃ ad malū ṽsum. i. ad peccandūz. p̃nto ad
sup̃biam exercendam. sic vt cōcupiscūt ve
stes pulcras. p̃ximorū. vel etiā ad luxuriāz
vel ad crapulā. **Decimū p̃ceptū est**
Nō cōcupisces vxorē p̃ximi tui
Cōtra qđ faciunt tria genera hominum.
Primi qđ stant in illicito amore ⁊ libenter
actūz ope p̃petrarent. si ipsis possibile fo
ret. vel si nō timerēt mundū et scandalum
hominū. **Secūdi** sunt qđ se lauāt ⁊ ornant
cū crinib⁹ peplis ⁊ vestib⁹ vt cōcupiscant.
⁊ ea intētiōne vadūt ad ecclesias plateas
aut ad choreas vt placeāt amatorib⁹ suis
ad malū finē. **Tertij** qđ nō cōcupiscunt nec
volūt cōcupisci nec p̃ponunt actū facere.

sed tñ delectant in luxuriosis cogitationibus cū plena ratione. 7 nolūt expellere nec resistere talibz imūdis cogitationibz. 7 talis delectatio dñ morosa delectatio. **Un Aug.** Cogitatio morosa cū delectatione 7 cōsensu est moralis. **Quantū** ad tertiam ptem istius sermonis sciendū. qd oēs homies debēt iuocare sanctos apostolos tanqz singulares patronos 7 adiutores in omnibz necessitatibz 7 angustijs. **Et pmo** illi q innocēter infamant. **Un** legitur q filia cuiusdaz p fornicationē pcepit. 7 de b quendā diaconū infamavit q ipsam violauerit. quē pntes puellę occidere voluerunt. **Statim** apli puenērūt. 7 qñ puer natus sit requirūt. **Respōderunt** hac die hora pma. **Dixerūt** apli infantē huc portare. **Qd** cū factum fuisset. apli infanti dixerūt. **In** nomie dñi loquere infans 7 dic. si iste diaconus psumpsit hāc agere iniquitatē. **Infans** ait. **Hic** diaconus vir sanctus est 7 castus 7 nunqz inquinavit carnē suam. **In**sisiebāt aut parentes vt apli quererēt q actor sceleris esset. **Respōderunt** apli. **Nos** innocētes absoluerē decet. nocentes autēz prodere non decet. **Etiā** qui qñqz vulneratur in corpe. **Un** legitur q qdam nomine nicanor amicus regis i quodā bello sagittā accepit quę de ossibz eius nulla poterat ratione euelli. **Tūc** Simon apostolus christi innocato nomine iesu christi abstulit eam. moxqz sanatus est. ita vt nec etiam signum vulneris aliquod remaneret. **Etiāz** apli in babilonia vbi p̄dicabant ad p̄firmandū fidem christi multa signa fecerūt. illuminātes cecos. auditū surdis. claudis gressum. leprosis mundiciāz. obsessis liberationē. pcurabant. **Etiā** possunt hominibz subuenire in piculis bestiarū. **Un** legit q dūz tigrides fortissime omnes homies q eis occurrēt occiderūt. **Tūc** apli ad eas venerunt. et in nomie dñi iesu christi velut oues mansuetas eas fecerunt. **Etiā** sanctus Simon trigita mortuos in mari submersos suscitasse legit. **Un** canie deo **Ter** denos mortuos fluctibz merfos humane vite reddit. **Etiā** habēt ptātem sup aerē. **Un** legit q i hora passionis eo-

rū erat magna serenitas. 7 statiz tanta fulgura extiterūt vt templū tripharie scinderetur et multi pagani oppressi fuerūt. **Etiā** habent potestatem sup ignem. **Unde** tēpore passionis eorum illi duo magi in carbones in ictu fulgaris sunt incinerati 7 cōbusti. **Et** habent ptātem sup dēmonia qz ipsi de corporibz hominū dēmones expulerūt. **Sic** sup corpora hominūz. qz ea in multiplicibz infirmitatibz curauerūt. **Etiā** super animas qz eas doctrina sua a peccatis purgauerūt. 7 ad vitam eternāz perueniendam disposuerunt.

De oibz scis. Bermo. xxxix. Audete et ex-

Gaudete quoniam merces vestra copiosa est i celis. **Matth. v. Lūd. vi.** originaliter. 7 in euāgelio p̄sentis festiuitatis lectionaliter sunt recitata. **Sancta** mater ecclesia hodie d omnibus sanctis solēniter agit. qz enim nō pōt oēs honorare singularit. oibz g ipedit hodie honorē cōmunit. **Sūt** autē nouē ordies ictōz qz hodie ecclesia honorat. q ponuntur in nouē respōsorijz q hodie cantātur. **Primo** hodie pagimus festū sūme trinitatis scz patris et filij 7 spūs sancti. **Et** h notat in pmo respōsorio. **Sūme** trinitati simplici deo vna diuinitas eq̄lis gloria cōeterna maiestas. **Et** merito ē hodie 7 quotidie ipsa sancta trinitas a nobis honorāda in terris. vt in futuro mereamur eā cōtemplari feliciter in celis. qz h est vita eterna vt intueamur speculum sc̄te trinitatis. **Un** ps. lxxxix. Quoniā mille āni ān oculos tu. 7c. **Et** in visione dei cognoscimus quēlibet sanctū in celo. 7 vnusquisqz gaudet 7 cōdiuidit cū alio merita sua. **Unde** Ansel. **Vnus**quisqz gaudet tantum d merito alteri. qntū de suo pprio. **Eccē** qñra charitas est in p̄ia. 7 pformitas volūtātū. **Secūdo** hodie celebrā? festum **Marie** xginis. **Et** h notat in secūdo respōsorio. scz **Felix** nāqz es sacra xgo. **Propt** qd sciendū q beata xgo nō est de ordine trinitatis. qz i illa nō sunt nisi tres p̄sonę. scz pater 7 filius et spūs sanctus. **Nec** est in

ordine sanctorum vel angelorum sed super omnes ordines. **E**t ratio quia ipsa hodierna die est ab omnibus fidelibus solenniter honoranda quia ipsa est mater nostra et fidelis advocata nostra et ideo assimilatur aurore. **S**ic enim aurora est medium inter diem et noctem sic ipsa est mediatrice inter nos et deum. **U**n Bern. Securus accessit huiusmodi ad deum ubi mediatoris cause sue filius huiusmodi ante patrem matrem ante filium. **C**hristus nudato corpore patris ostendit latus et vulnera. et Maria vera filio. Ergo non potest aliquid modo fieri repulsa ubi tot concurrunt amoris insignia. **E**t ideo etiam assimilatur lune. **S**icut enim luna pre ceteris planetis est terre magis vicina sic et ipsa pre ceteris sanctis semper est omnibus peccatoribus magis propinqua cum sua misericordia. **U**nde Aug. Maria pre omnibus sanctis impetrat indulgentias transgressorum ut renunciet suis erroribus. **T**ertio est festum hodie omnium sanctorum angelorum et hoc notatur in tertio responsorio. **L**e scilicet dominum in excelso. **E**t isti sancti angeli a nobis merito sunt honorandi quia serviunt nobis in omni loco et in omni tempore. **U**n dicit angelus in custodia cuilibet anime existenti in utero matris ne a diabolo suffocetur egresso ex utero ne a baptismo gratia impediatur viventi in mundo ne ad peccata plurima pertrahatur exitum de mundo in morte ne in fide temptetur vel in desperationem detrahatur et in confessione impediatur et recedente post mortem ne diaboli laqueis capiatur. **Q**uarto hodie est festum patriarcharum et omnium prophetarum quod notatur in quarto responsorio quod cantatur de sancto Johanne baptista scilicet Inter natos mulierum quia ipse Iohannes est plusquam propheta quia quem alii prophete prophetaverunt ipse digito monstravit dicens Ecce agnus dei. **E**t insuper christum baptizavit. **E**t isti sancti patres veteris testamenti a nobis hodie solenniter honorandi sunt quia de stirpe patriarcharum et prophetarum christus salvator noster natus est. **Q**uinto hodie est festum omnium apostolorum hoc notatur in quinto responsorio. **Q**ui sunt hi qui ut nubes volant. **E**t isti sancti apostoli sunt a nobis in presenti solennitate devote honorandi quia sunt maiores sancti in celo. **I**nsuper in fide catholica nos plantaverunt

et instruxerunt et duodecim articulos fidei in primo calice post ascensionem christi composuerunt quos articulos quilibet homo tenet addiscere et firmiter credere quia quod in uno articulo erraret damneret eternaliter. **S**ed valde est cavendum. **S**exto hodie est festum omnium sanctorum martyrum quod propter christum et fidem sanguinem suum effuderunt quod notatur in sexto responsorio. **L**aurentius stolas suas et candidas eas fecerunt. **I**sti sancti martyres merito sunt a nobis hodie solenniter honorandi propter magnam multitudinem martyrum quia sic dicit sanctus Hieronymus quod quolibet die anni reperiuntur quinque milia nomina martyrum. **E**t ab illo tempore sancti Hieronymus plures martyres sunt martyricati et ipsi tanquam strenui milites pro fide christi res corpus et vitam exposuerunt et in hoc dant nobis exemplum exponendi pro fide vitam. **U**n in decreta. **L**anta debet esse constantia fidei ut prius auferatur vita quam fides. **xiiij. q. viij. C**onvenior. **E**t non immerito quia quicumque exponit vitam pro fide et pro christi nomine statim ad celum evolat. **U**n in decreta. **Q**ui pro christi nomine martyricantur proculdubio vitam eternam consequuntur. **xv. q. i. merito.** **S**eptimo hodie est festum omnium confessorum hoc notatur in septimo responsorio: **S**int lumbi vestri precincti. **E**t isti sancti confessores sunt solenniter a nobis honorandi quia predicaverunt nobis verbum et bonis exemplis viam salutis et omnium virtutum quia adhuc existentes in vita presenti fuerunt humiles prudentes pudici casti sobrii et quieti. **I**nsuper iam in celo sunt intercessores nostri et impetrant nobis misericordiam gratiam et gloriam. **O**ctavo hodie est festum omnium virginum et hoc notatur in octavo responsorio: **A**udite vocem de celo venientem. **E**t istę sanctę virginę sunt hodie a nobis honorandę quia sunt sponsę christi et reginę celi. **P**am ipse christus est summus pontifex. **D**e quo dicitur **Leuiticus. xxi.** quod summus pontifex virginem ducat in uxorem. **E**t ex hoc sequitur quod ipse virginę sunt reginę quia habent christum regem glorie pro sposo. **U**n per. **xliij.** **A**stitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato. **U**n etiam **A**yprianus in li. d. virgi. **V**irginitas est soror omnium angelorum victoria libidinum regina

Sermo

virtutum. possessio omnium bonorum: **No**no hodie est festum omnium electorum nobilium ignobilium. diuitem et pauperum. senum et iuuenum. sanguineorum nostrorum filiorum et filiarum qui iam regnant cum christo in celo. et hoc notat in nono responso quod est commune quod hodie cantat. **Concede nobis quesumus domine venias delictorum. et intercedentibus sanctis quorum hodie solennia celebramus. talem nobis tribue deuotionem ut ad eorum mereamur peruenire societatem. Et merito omnes sancti in celo sunt a nobis honorandi hic in mundo. ut ipsi in celo intercedant pro nobis. et impetrent nobis gratiam in presenti et gloria in futuro. Vnde Hieronymus. Impossibile est preces multorum non exaudiri. imo magis impossibile erit preces omnium sanctorum et angelorum non exaudiri. Et si unus bonus homo potest impetrare alteri a deo gratiam in presenti. quid tunc possunt omnes sancti? Et si quilibet sanctus dum adhuc ibi in carne viueret potuit cum suis orationibus mortuos suscitare. leprosos mundare. cecos illuminare. utique tunc iam omnes sancti in celo possunt. quorum festa hodie celebramus. nobis impetrare gratiam a deo. Nam ipsi sancti propter charitatem et affectum quem habent ad salutem nostram. solliciti sunt nos iuuare cum orationibus suis apud deum.**

Adhuc de omnibus sanctis.
Sermo. xl.

Beati pauperes

Beaati spiritu. quoniam ipsorum est regnum celorum. **Matth. v.** **Donum autem in euangelio hodierno presentis festiuitatis octo beatitudines. quod octo ordinibus sanctorum coaptant. Et nota hoc octo beatitudines ad honorem sanctorum omnium. Prima. Beati pauperes spiritu. Et illa peruenit ordini apostolorum quia ipsi fuerunt primi qui propter christum omnia contempserunt. Hanc beatitudinem paupertatis et nos habere debemus. Vnde paupertatem diligamus voluntariam vel saltem patientem necessitatem sustineamus. Hanc paupertas ut sit meritoria tria debet habere quod eliciuntur ex textu. scilicet ut terrena despiciat. quod notat cum dicit. Beati pauperes. ut etiam in hoc rectam intentionem habeat. cum dicit spiritu. id est spirituali intentione. et ut**

celestia percipiat. cum dicit quoniam ipsorum est regnum celorum. Et huic beatitudini addit promissio cum dicit. Quoniam ipsorum est regnum celorum. Pauperes autem non tantum habent regnum celorum ad possidendum. **Iuxta illud Matth. xxv. Venite benedicti patris mei possidete patrum vobis regnum. sed etiam ad vendendum. De quidem habet regnum celeste. terrestre. et infernale. Celeste dedit pauperibus. Terrestre dedit diuitibus. Infernale demonibus. Ordinauit tamen quod si diuites volunt recipere pauperes in presenti in regnum suum terrestre. pauperes in futuro e converso recipiant diuites in regnum suum celeste. **Luce. xvi. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. ut cum defeceritis. recipiant vos in eterna tabernacula. Aug. Regnum celorum pauperum est. quia pauper nihil habet in mundo. et diues nihil habet in celo. Et ecce quod discrete fecit deus. omnia bona sua dedit duobus hominibus. diuitibus terrena. pauperibus celestia. Sed deus volens utrumque saluare constituit ut si diuites in sua hereditate pauperes recipiant. et pauperes in sua hereditate eos collocent. et uterque per alium colloquetur. **Hec Aug. Diuites autem qui non volunt recipere pauperes in suum regnum terrestre. recipiunt a demonibus in suum regnum infernale. Secunda beatitudo est. Beati mites. Et ista peruenit angelis quia aliquis superbicibus ipsi deo humiliter adhaeserunt. Sunt etiam tante humilitatis quod nobis tam vilibus ministrare non dedignantur. Hanc beatitudinem et nos habere debemus. si ad societatem angelorum volumus peruenire. Illi non sunt mites qui ad iniurias sunt impatientes ut superbi. Et isti beatitudini addit promissio cum dicit. Quoniam ipsi possidebunt terram viuientium. **Vnde Beda. Si celorum regnum pauperibus et terra mitibus promittitur. quid igitur restat superbis et iracundis nisi infernum? Illi igitur faciunt festum angelorum qui per humilitatem honorant deum. Eccl. iij. Magna potentia soli dei et ab humilibus honoratur. Contra festum luciferi faciunt superbi et choricantes et superbe se ornantes. **Job. xli. Ipse est rex super omnes filios superbis. Tertia beatitudo est. Beati qui lugent. Illa peruenit martyribus. quibus dictum est illud **Job. xvi. Amē dico vobis plorabitis et flebitis vos mundus autem gaudebit.************

Ista beatitudinē nos hñe debemus. **Uñ**
Bregi. Dens iusti q̄druplici afficit p̄tur/
 batione. p̄siderādo scz vbi fuit scz in p̄cō
 vbi erit scz in terribili iudicio. vbi est scz in
 misia et exilio. vbi nō est scz in glia et p̄ia
 Huic beatitudini addit p̄missio. cū dicit.
Qm̄ ipsi p̄solabunt. De ista p̄solatiōe dī
Apoq. viij. Absterget de⁹ oēs lachrymā ab
 oculis scōz. **Bern.** Felix lachryma q̄ pia
 manu p̄ditoris meret abstergeri. **Uñ** festus
 martyz faciūt patiētes de q̄bus cantatur
Nō murmur resonat. nō querimonia. sed
 corde tacito mens bñ p̄scia p̄seruat patiē/
 tiam. **E**cōtra festū martis q̄ est de⁹ belli fa/
 ciūt iracūdi et impatiētes. et tales sunt infē/
 lices hī p̄nī et futuro. **Quarta** beatitu/
 do. **Beati** q̄ esuriūt et sitiūt iusticiā. Et cō/
 uenit p̄phetis q̄ esuriebāt illū panes. de q̄
 dī **Joh. vi.** Ego sum panis viuus q̄ dē ce/
 lo descēdi. **Sitiēbāt** illū fontē. de q̄ dicit
 in ps. xxxv. **Qm̄** apud te ē fons vite. **I**sta
 beatitudinē iusticię nos etiā esurire debem⁹
Bern. Iusticia ē reddere vnicuiq̄ quod
 suum est. scilicet deo. sibi. et proximo. **Deo**
 aut debemus amorē et timorē. **Robis** aut
 debemus tranquillitatem in corde et pu/
 ritatem in corpore. **Proximo** debem⁹ fa/
 cere q̄ nobis velim⁹ fieri. **Matt. viij.** Om/
 nia q̄cūq̄ vultis vt vobis faciāt hoīes et
 vos facite illis. **Lobq. iij.** **Nō** ab alijs
 tibi oderis fieri. tu ne alijs facias. **Quin-**
ta beatitudo. **Beati** misericordes. Et cōue/
 nit p̄iarchis q̄ hospitalitati et elemosynis
 ceterisq̄ misericordię opibus insistebant.
Hāc aut nos hñe debem⁹ vt opibus mise/
 ricordię tam corporalib⁹ q̄ spūalibus insista/
 mus. **De** corporalib⁹ dī versus. **V**isito. po/
 to. cibo. redimo. tego. colligo. condo. **De**
 spūalib⁹ dī. **Cōsule.** castiga. solare. remit/
 te. fer. ora. **Cōsule. i.** doce ignorantes et di/
 rige dubitantes. castiga delinquētes. cōso/
 lare tristē. remitte ī te delinquēti. fer. i. pa/
 tient porta aliorū defectus. ora. p̄ omnib⁹
Huic beatitudini addit p̄missio cū dī. **Qm̄**
 ipsi misericordiā p̄sequent. et hī vita t̄paliē
Luc. vi. Date et dabit vobis. **Raro** enī
 depauperabit q̄s q̄ largit elemosynas suas
 tribuit paupib⁹. **Etiā** spūaliter. **ij. Cor. ix**

Qui seminat ī bñ dictionib⁹. de bñdictio/
 nibus et metet. **Nō** enī q̄ seminat bñdictio/
 nem elemosynę. metet a deo bñdictionem
 gr̄ę etiā in morte. **I**psa enī elemosyna ani/
 mā de corpe egredientē associat. **Ambro.**
Nō sunt bona hominis q̄ secū ferre n̄ pōt
 sola misericordia comes est defunctorū. **Uñ**
Hiero. **Nō** memini me legisse mala mor/
 te mortuū. q̄ libenter opa pietatis exercuit
Habet enī multos intercessores. et impos/
 sibile est p̄ces multorū nō exaudiri. **Etiā**
 post mortē ī celo remunerabit eternaliter
 q̄ mensurā bonam p̄sertam et coagitatam
 et sup̄fluentē dabunt in sinū sibi. **Men-**
sura bona ē. q̄ angeli debēt venire ad obi/
 tuz suū. et animā cū gaudio ducere in celū
Mensura p̄serta est q̄ christus et maria et
 omnes sācti et angeli oīa merita et gaudia
 sua cū eo diuidēt. **Mensura** sup̄fluens ē
 q̄ christ⁹ et beata virgo et oēs p̄iarchę et p̄/
 phetę et omnes apli et martyres p̄fessores et
 x̄gines et oēs sancti quorū festū hodie ce/
 lebrat in p̄petuū sibi regitant. q̄ miseri/
 cordiā exhibuit homini indigēti. **Sexta**
Beati mūdo corde. Et puenit x̄ginibus
 quę munditiā cordis et corporis habuerunt
Ista et nos habere debem⁹ vt sim⁹ casti in
 corde. ne polluamus cor n̄rū cū morosis
 et immūdis cogitationib⁹ et delectationib⁹
Aug. **D**olorosa cogitatio cū delectatione
 et cōsensu est mortalis. **E**t etiā corpus no/
 strū ab actu. q̄ omnis actus luxurię extra/
 thorū legitimū est peccatum mortale. **Uñ**
Apl̄s. **O**mnis fornicator aut imūdnus nō
 habet p̄tē in regno dei. **Huic** beatitudi/
 ni addit p̄missio cū dī. **Q**uoniam ipsi vide/
 būt deū. **Uñ** ps. lxxix. **O**stēde faciē tuam
 zc. **Uñ** etiā **Fulgētius.** **D**ei faciē si oēs ī
 carcere reclusi viderēt. nullā penā. nullū
 malū. nullā tristitiā sentiret. **Septima**
Beati pacifici. Et puenit cōfessorib⁹ q̄ ī se
 ipsis pacē p̄sciētię habuerūt. et pacē ī alijs
 in q̄ntum potuerūt procurauerūt. **I**stam pa/
 cem et nos habere debem⁹. q̄ vbi pax ibi
 deus. ps. lxxv. **I**n pace factus est loc⁹ eius
Ambrosius sup̄ **Lucam.** **P**ax est dux ad
 vitam eternā. **Abrysō.** **U**bi pax est ibi
 omnia p̄sperabuntur. **Huic** beatitudini

Sermo

addit pmissio. cū dī: **Q**m filij dei vocabū
tur. si filij dei et heredes heredes qdē regni
coheredes aut iesu xpi. **E**cōuerso sūt filij
diaboli. q̄ discordias semināt. **U**n **G**re
go. in. pasto. **S**i filij dei vocant q̄ pacē fa
ciūt. p̄culdubio sathane sunt filij q̄ pacez
p̄fundunt. **S**ed querit vñ cōmuniter orit
discordia. **R**ndetur q̄ ex supbia et auari
cia. **U**n **S**ene. in li. de moribz. **Q**uicquid
mam vitā a gerēt homines in terra. si hec
duo p̄nomina a rerū natura omnino tol
lerent. meū et tuū. **U**n **P**rouer. xij. **I**n
ter supbos semp iurgia sunt. **O**ctaua
Beati q̄ p̄secutionem patiunt. p̄pter multi
ciā. **I**sta b̄tudo oībz sanctis est neces
saria q̄ sunt in mūdo. q̄ volūt pie viuere. et
christo fideliter fūire. **U**nde **A**pl̄s. ij. ad
Timoth. ij. **D**ēs q̄ pie volūt viuere i chri
sto iesu p̄secutionē patiētur. **U**n **J**ob. xv
Si me p̄secuti sunt et vos p̄sequent. **N**ō
enī seruus est maior dñō suo. **H**uic beati
tudini addit pmissio cū dī. **Q**m ipsorum
ē regnū celoz. **H**oc ē verbū p̄solatoriū il
lis q̄ h̄ sustinēt p̄secutiones a p̄ximis suis i
rebo spoliādo. furādo. aut i fama detrahē
do. aut i corde ledendo. aut in verbis ma
ledicēdo. vitupando. q̄ p̄ multas tribu
lationes oportet nos iurare i regnū celoz
Et ideo christus p̄cludit euāgelij hodie
num dicēs. **B**eati estis cū maledixerit vo
bis homines. et p̄secuti vos fuerint. et dixe
rint omne malū aduersum vos mentiētes
propter me. gaudete et exultate qm merces
vestra copiosa est in celis. **I**tem sermonē
vtilē et bonū de omnibus sanctis. quere
in discipulo d̄ tempore. clxx.

De animabus. Sermo. xli.

Miseremini mei

In miseremini mei saltem vos amici
mei. **J**ob. xix. **S**icut hesternā die pegim?
festū omniū sc̄toz i celo existentium. sic ho
die pagimus diē omniū animaz fideliz
in purgatorio existētū. **U**n ipse animę cla
mant: **M**iseremini mei zc. **S**ic clamat pa
ter ad filiū. mater ad filiā. maritus ad vxo
rem. frater ad sororē. et sic d̄ singulis. **U**n
in p̄nti s̄mone tria sunt dicenda. **P**rimo

q̄re libent̄ debem? subuenire aīabus i pur
gatorio. **S**ecundo cū q̄bus suffragijs debe
mus ipsis subuenire. **T**ertio de q̄bus ho
minibz animę p̄querunt. cū aliquibz exem
plis. **Q**uantū ad p̄mum est sciendū q̄
tria debēt nos inducere ad subueniendū
animabus. **P**rimū ē grauitas p̄nē. q̄
animę i purgatorio sunt i maximis p̄nis.
Nā si oēs carbonēs totius mundi in vno
cumulo collecti arderēt. et si q̄s hominū in
medio staret. n̄ tm̄ ardorē q̄s sustineret. si
cut animę in purgatorio sustinēt. **U**n dī
in decre. **I**gni purgatorio nulla p̄na tē
poralis est p̄parabilis. dis. xxv. q̄ in aliud
Ergo p̄pter magnitudinē p̄nē videt̄ ipsis
breue tēpus longum esse. **U**n legit̄ q̄ qui
dā religiosus arsit in purgatorio vsqz dū
vna missa lecta sibi fuit. et appuit socio. et
dicebat se p̄ viginti annos ibi arsisse. **E**t
aliq̄ aīę ibi puniunt̄ diu. **A**liq̄ ad trigita
annos. **A**liq̄ ad centū. **A**liq̄ ad mille
pl̄. vñ min? **U**n cesari? i dialogo dicit. q̄
anima vna p̄ duo milia annoz deputa
ta fuit ad purgatoriū. h̄ p̄ suffragia bono
rū hominū fuit in duobz annis liberata.
Un etiā **R**ichard. de sc̄to victore. **A**liq̄
enī christianoz aīę vsqz ad finē mūdi ad
ignē purgatorij ex dei iusticia sunt depu
tate. **U**n legit̄ q̄ quidā p̄pter accidiā suā
fuit p̄ q̄draginta annos ad purgatorium
deputat. **E**tia legit̄ q̄ quedā puella que
fuit soror sc̄toz martyx **L**osine et **D**amia
ni. fuit p̄ q̄ndecim dies ad purgatoriū de
putata. q̄ vno sero audinuit in platea cho
ricare et cantare cū aliquali p̄placētia. **O**
q̄diu ardebūt choricātes. si illa q̄ audinuit
tādiu punita ē. **H**oc illi attēdere debēt q̄
stant vsqz dē circa choreā et choricātes in
dicāt. **S**ecundū qd̄ debet nos induce
re ē q̄z debem? h̄re sp̄ez recōpensatiōis q̄
ipse aīę fidelit̄ orāt. p̄ nobis postq̄ libera
tē fuerit. **V**erbigia. **S**i fili? alicui? regi i
exilio esset p̄stitut? et pateret magnū defe
ctū. et q̄cunqz sibi i exilio subuenirēt qm̄ re
diret ad p̄riam suā illis plenius refūderet
sic ē etiā de aīabus. **T**ertij q̄ suffragia
q̄ facim? p̄ aīabus nobis ipsis p̄ficiunt et il
la nobis p̄mittim? q̄ suffragiū p̄dest aīę

et aīabus ut citi⁹ liberent. Et etiā inquā-
tū ex charitate h⁹ opus fit ut sic ent merito-
riū vite eterne facienti. **Un⁹ ps. xliij.** Dō
mea in sinu meo pueret. **Un⁹ Job.** dama-
scenus. Quicūq; p primi salute agonizat
pmo et ipse sibi pdest. deinde primo suo.
Quantū ad secūdā ptez istius hmonis
querit cū quib; suffragiis subueniendū sit
aīabus. Respondet q; oīa bona opa q; p
ipsis fiunt pstant ipsis. **Et primo** subue-
nit aīab; cū candelis accēsis et luminib; cir-
ca missam vel sacrm vel circa imagines q;
ad laudē dei et scōp; accenduntur. ut ipse
christus q; est lux vera eas de tenebris eri-
piat et sua eterna luce illuminet. **Et i signū**
huius homini moriēti candela dat ad ma-
nam. ut p h⁹ desiderare debeamus ut ipse
christ⁹ q; est lux mūdi velit lucē dare huic
anime p illā tenebrosam et ignotā viā per
quā modo ambulat. **Silr** qn sacerdos le-
git missam p defūctis tūc septies in qlibet
missa petit ut lux eterna luceat eis. **Se-**
cundo subuenit animab; cū tbus accen-
dit et in h⁹ desiderandū est. ut deus illam
animā velit eripere a fetore purgatorij ubi
iā punit. **Et sic** fumus ascēdit de thure in
cēlo. sic deuotio nostra ascēdere debet ad
celū. **Un⁹ ps. cxl.** Dirigat oratio mea sic
incensum in p̄spectu tuo. **Tertio** asper-
sio aque sup sepulcra et ossa defūctorū. **Et**
p h⁹ desiderandū est sic ardor ignis p̄sen-
tis p̄at p aspersionez aque. ut sic tēperet
ardor ignis purgatorij huic aīe mediante
roze celestis gr̄e et misericordie. **Quarto**
orones ad deū dirigunt. ut ad modū ca-
ptiuorū q; p seipsos nō possunt p̄ces suas
offere. nec p seipsos possūt liberari. ut p
alioz p̄ces absoluant. **Et etiā** sancti im-
plorādi sunt p animab; ut intercedant p
eis q; ipsi sunt potētes apud deum. **Et sic**
sanctos illos mittimus ad regem celestem
tanq; nūcios. ut ipse rex indulgeat aīab;
illis. **Ergo** deuote sācta Maria ē implo-
randa. sanctus Petrus. et sic de singulis.
Quinto oblationes p̄sant aīabus. ut a
debitis qbus apud deū obligate sunt ab-
soluant. **Sexto** fiūt p aīab; ieiunia et af-
flictioēs et genuflexiones. **Un⁹ in decre. dī**

Ieiunia vinētū sūt auxilia defūctorū. xij
q. ij. **Aīe.** **Septimo** subuenit aīab; cū
debita post se relicta solunt. et h⁹ valde p-
dest aīab; q; interiz q; debita nō sūt solu-
ta. grauitē puniunt. **Octauo** subuenit
aīab; cū panis et vinū offert. ut de⁹ velit ci-
bare aīaz esurientē. et potare aīam sitiētē.
Silr cū p aīa opa mīe exerceat. scz cibau-
do esurientē. potādo sitiētē. hospitādo
pegrinū. vestiēdo nudū. **Nono** subue-
nit aīab; cū q; p̄nitentiā ipsis h⁹ inūctaz
p eis implet. **Qaz** h⁹ esset eis valde vtile ut
eo min⁹ haberent in purgatorio exoluere.
Decimo aīab; subuenit cū missaz cele-
bratione. et h⁹ ē maximū et pncipalissimum
aīaz suffragiū. **Un⁹ legit** q; qdā aīa ad qn
decim ānos fuit ad purgatoriū dputata et
p vnā missā fuit liberata. **Un⁹ missa dī a**
mittendo. q; ibi mittit grā p̄ctōi in p̄ctis
et solutio aīab; d p̄ctis. **Un⁹ dīc Aug.** q;
nulla missa celebrat. qn ibi duo opa vir-
tuosa pcurrāt. scz vnus p̄ctōis p̄uersio et
vni⁹ aīe liberatio. **Sed dices.** **Un⁹ aīe**
sciunt suffragia q; p ipsis h⁹ fiūt. **Rūdet** q;
angeli h⁹ nobiscū cōmorantes sept⁹ vilitāt
aīas i purgatorio. et ipsis manifestāt suffra-
gia q; nos p ipsis h⁹ facim⁹. et eas p̄solant.
Q; gaudiosum est eis h⁹. **Quantū** ad
tertiā ptem ist⁹ hmonis. qrit de qbus ho-
minib; anime defūctorū cōquerunt. **Re-**
spondetur de quattuor generib; hominū
cōquerunt. **Primo** de his quib; h⁹ fide-
litatem et charitatem et beneficia exhibue-
runt. et ipsi eis non refundunt. **Un⁹ in ps.**
lxxvij. Obliti sunt bñfactorū eius. **Et h⁹ est**
magna ingratitudo et cōtra rationem hu-
manaz obliuisci et nō regatari benefacto-
rib;. **Un⁹ Aristo.** in ethi. Oportet regari
ei qui gratiam fecit. sed defunctis aliter re-
gratari nō possumus. **Secundo** defū-
cti cōqueruntur de pueris et cognatis suis
q; bona h⁹ eoz possidēt. et ipsis nō subueni-
unt. et tales infideliter agūt. q; si q; nō sub-
ueniret amico suo quē in igne videret pu-
niri infideliter ageret. **Ecce** anima patris
tui et anima m̄ris tue. et etiā mariti tui aut
fratris aut sororis v⁹ alterius cognati tui
possunt adhuc esse in purgatorio in p̄ctis

Sermo

et tu potes ei subuenire. et quare non subuenis
eis? Audi quod anime clamant: Misere mini
mei. misere mini mei. Et sunt due cause que
bis dicitur Misere mini misere mini. Prima est
quod si diceret. quare estis in mundo ubi est miseri
cordia. ps. cxviij. Misericordia domini plena
est terra. Secunda quare nos anime in purgato
rio sumus in miseria et paupertate. et ita pau
peres sumus si totus mundus daret nobis
per uno obolo non haberemus. nec habemus
amplius corpora nostra. ut possemus ieiunare
meritorie. nec habemus res temporales. ut pos
semus elemosynas dare. nec aliquo modo
possumus nobis ipsis subuenire. ergo misere mi
ni nostri vos amici nostri. quasi diceret. Alie
ni nolunt nobis misereri: unde tu vxor mea.
tu fili mi. tu filia mea. tu que es consanguinea
meus. vos que possidetis hereditatem nostram
et propter vos in purgatorio positi sumus et pro
pter peccata vestra. Et si quis quereretur: Quare est
causa que tui debeo misereri. Tunc anima
illa respondet. quare manus domini tetigit me. et quare
me persequimini sicut deus. quasi dicat. deus
punit cum sua iusticia penam mihi infligendo
et vos amici punitis in pena me relinquen
do. et carnibus meis saturamini. in meis tem
poralibus diuitiis. quasi diceret. iniustum est quod vos
amici in pena me relinquitis. quare vobis omne
commodum temporale preparavi. et animam meam se
pe neglexi. Et ista iam dicta isti pueri et con
sanguinei non attendunt. quod de bonis penitentium
et consanguineorum pulcras vestes et equos
pulcros emunt. et domos magnas edificant.
et in gula. et in superbia. et in luxuria. et in ludo
taxillo et omnia illa bona consumunt. Sicut vxor
que alium maritum duxit. Et breuiter omnes homines
que hereditant bona defunctorum. tenent subue
nire ipsis a quibus habent illa bona. Quod si
non fecerint. tunc ipsę anime conquerrunt de ip
sis. Tertio conquerrunt de testatoribus que non
expediunt testamenta ipsis commissis sed prolon
gant et pertrahunt de die in diem. Et hoc est contra
charitatem et fidelitatem. quare secundum beatum Iohannem
de aquino: Anime carere interim subleua
mine quod eis deberet fieri de illo testamento
si debito tempore expeditum fuisset. Unde in
decreto dicitur. Multum delinquit qui differunt
exequi mortuis testamentum. xiiij. q. ij. que ob

lationes. De talibus que defraudant animas
dicitur in decreto. Debita suffragia pro mortuis
non reddentes. fures sunt et sacrilegi et exco
municandi. xiiij. q. ij. que oblationes. Quarto
conquerruntur de sacerdotibus et religiosis
et pauperibus que elemosynas defunctorum re
cipiunt. et pro ipsis non fideliter orant. Sicut sacer
dotes que habent prebendas et altaria. Sicut reli
giosi que possident monasteria cum bonis ap
propriatis ipsis monasteriis. et non fideliter
orant pro illis animabus a quibus talia habent.
Quia omnes homines que de elemosynis viuunt
magis debent esse deuoti et in orationibus as
sidui. Quia non solum debent orare pro se
ipsis sed etiam pro viuis et defunctis quorum
elemosynis sustentantur. Unde in decreto dicitur
Receptores elemosynarum plus debent ora
re. x. q. i. quare sacerdotes. Nec aliquis qui de
labore possit se nutrire. debet elemosynas
recipere. sed debiles et infirmi pauperes et claudi
Unde Impotentibus ad laborandum tantum mo
do danda est elemosyna. Ultimo sciendum quod
hodierna die multe anime defunctorum per suf
fragia omnium christifidelium liberate sunt a
purgatorio. Et hoc sensum est quod in una die
quindecim milia animarum sunt liberate a
purgatorio. quare hoc in promptuario. p.
xciiij. Etiam vxor liberavit animam mariti
sui a purgatorio ibidem. p. c. Etiam ma
ter que inconsolabiliter fleuit super filium suum de
functum. ibidem. p. xcviij. Etiam mater que
in quinq; annis liberavit animas filij sui.
ibidem. p. xcviij. Etiam pueri debent pa
rentibus subuenire. ibidem. p. xcix.
De sancto Martino episcopo
Sermo. xliij.

Ecce sacerdos
magnus qui in diebus suis pla
cuit deo et inuentus est iustus. Eccl. xliij. Iste
sacerdos magnus fuit sanctus Martinus
qui non solum placuit deo. sed etiam omni
bus sanctis et angelis in celo. et omnibus
bonis hominibus in mundo. Unde in presen
ti sermone ad honorem sancti Martini tria
sunt dicenda. Primo privilegia sancti Mar
tini. Secundo aliquod per informationem nostra
Tertio aliquod miracula per nostra consolationem

Quantum ad p̄mū sciendū q̄ sanctus Martin⁹ habet nouē p̄uilegia. **Primū** q̄ i iuuetute incepit dño seruire. ⁊ suā baptismalem innocentiaꝝ omnib⁹ dieb⁹ vite sue seruauit. ⁊ nunq̄ mortaliter peccauit. **Un̄** legit⁹ q̄ cū esset decem annor⁹ inuitis parentib⁹ gentilib⁹ ad ecclesiā pfugit. et se fieri cathecuminū postulauit. Etiam cum esset duodecim annor⁹ heremū cōcupiuit. fecissetq̄ votū si carnis infirmitas non obstitisset. Etiaꝝ ob amorem iesu christi a iuuentute sua p̄entes deseruit. seculū p̄tēpsit ⁊ miliciā resignauit. **Matth. x.** Qui amat patrē aut matrē sup me. nō est me dignus. **Secundū** p̄uilegium q̄ pauperibus multū misericors fuit. q̄ d̄ eo legit⁹ q̄ nihil de stipendijs p̄ter quotidianū victū reseruās. de crastino nō cogitabat. **i. Timoth. vi.** Habētes alimēta ⁊ q̄bus tegamur bis cōtenti sumus. Et illa misericordia ad p̄imos habet tres gradus. **Primus** gradus est dare p̄tem de supfluis ⁊ p̄tem retinere. **Lud. xi.** Nō sup̄est date elemosynā. **Secūdu**s est dare oīa supflua. ⁊ retinere necessaria. **Tertius** ē dare necessaria. sic illa uidua de q̄ habetur **Lud. xxi.** q̄ in gaꝑophylatio totū victū posuit. et h̄ ē sūm⁹ gradus. **Beatus** autē Martinus non tantū habuit p̄mū ⁊ secūdu gradū liberalitatis. sed ⁊ tertiu. q̄ ea q̄ sibi erāt necessaria largit⁹ est. sicut qñ p̄tez chlamydis paup̄i tribuit ⁊ diuinit. et h̄ tantū placuit christo q̄ ipsum in p̄ntia angelorū ⁊ sanctor⁹ cōmēdauit dicens. Martinus adhuc cathecuminus hac me veste cōtexit. **Un̄** de eo legit⁹. q̄ in vna festiuitate magna qñ erat episcopus. volens ire ad ecclesiā et sacrū officū pagare. quidam pauper nudus secutus est eū. tūc beatus Martinus p̄cepit archidiacono suo vt vestiret illū paup̄ez. Sed cū ille distulisset. bt̄s Martinus īgressus est locū secretū. ⁊ tunicā paup̄i tribuit ⁊ p̄tinuo eū abire iussit. Archidiaconus x̄o iussit ⁊ monuit beatū Martinū. vt ad solēnia missar⁹ p̄cederet. ⁊ cernēs q̄ tunicā paup̄i dedisset. **Cōpulsus** ad forū cucurrit ⁊ vilē vestē p̄ sex denarijs emit. ⁊ añ pedes sancti Martini piccit. Ita bea-

tus Martinus illaz induit. cuius manice ad cubitum. lōgitudo ad gēua extendit. **Cū** autē missam celebraret et manib⁹ corp⁹ christi leuaret. tunc ambē manice de brachijs ceciderunt. ⁊ nuda brachia apparuerūt. itatim cūctis cernētib⁹ angeli brachia cooperuerūt. **Tertiu** p̄uilegiū. q̄ x̄ginitatem suā seruauit. **Un̄** de eo canit. **Corpore** quidē x̄gineo. Etiaꝝ patuit post mortē suā. q̄ caro sua vt nix lucebat. **Quarto** q̄ magnā humilitatē seruauit. **Nā** cū esset tribunifili⁹ q̄ p̄est multis. vno suo erat p̄tent⁹. q̄ vna secū cibū capiebat. sibi sepe mīstrabat. sibi sepe calciamēta detergebat atq̄ strāhebat. sequēs vestigia christi q̄ dixit **Matth. xx.** Fili⁹ hoīs non venit ministrari s̄ ministrare. **Un̄** d̄r q̄ ex humilitate nulla vnq̄ cathedra vsus est. s̄ sedebat in sede rusticana quā tripedē vocant. **Ite** fuit multē humilitatis. Nam leprosu quēdā cūctis horribilē parisijs obuiā habens ipsū osculat⁹ est atq̄ b̄ndixit. ⁊ statim mūdatus ē. **Quintum** q̄ artam et scām vitā duxit ī cibo potu vestitu ⁊ lecto. **In** cibo q̄ in monasterio suo cū fratrib⁹ suis radices herbarū ⁊ aquā bibebat nec vllus vinū gustabat nisi in infirmitate ⁊ quasi quotidie ieiunabāt. grossūz panē hora nona comedebāt. **In** vestitu q̄ die ac nocte ciliciū deferebat. **In** lecto. q̄ sup lectū cinere sparsum dormiebat. **Un̄** cū egrotasset vsq̄ ad mortem. et discipuli sui lectū sibi p̄parauerūt. ille iussit eū deicere et se sup terraz iussit deponi. Etiaꝝ habuit magnā deuotionē in orōne. **Un̄** de eo d̄r. **Oculis** ac manib⁹ in celum semp intentus inuictū ab orōne spiritum non relaxabat. **Sextum** quia magnam misericordiaꝝ habuit super peccatores. q̄ nullū peccatorem quantūcūq̄ magnūz respuit. **Un̄** cū diabolus beatū Martinūz reprehēderet. q̄ sic frequēter peccatores ⁊ indifferent ad misericordiam et penitentiam reciperet. **R̄ndit** bt̄s Martin⁹ diabolo. Si tuiple o miserabilis ab hominū ifestatiōe desisteres. ⁊ factor⁹ tuor⁹ peniteres. ego tibi confisus in domino. christi misericordiaꝝ pollicerer. Etiaꝝ nemo vidit vnq̄ beatum

Bermo

Martinū iratū. nisi pax et misericordia in-
erāt cordi eius. **Septimum.** qz in vita
sua placuit deo et oībus sanctis eius et an-
gelis. Fuit autē dilectus a p̄re cuius signū
est. qz tantā potentiaz miraculoz habuit.
P̄ri quidem attribuit potētia et miracu-
la facere. **Magne** enī potētie est sic in fine
h̄monis patet ī miraculis q̄ fecit. Fuit di-
lectus a filio. cui⁹ signū est. qz ipsuz p̄men-
dauit corā angelis dicens: Martinus ad
huc ē. Fuit dilect⁹ a s. s. cui⁹ signū est qz ī
specie ignis sup caput ei⁹ appuit. Fuit di-
lectus a beata x̄ging. cui⁹ signum ē. qz se-
pe eū cū alijs x̄ginib⁹ visitauit. **Un** legi-
t⁹ qz cū ipse in cella solus esset. et loq̄ cū pluri-
bus audiret a discipulis. interrogatus ab
eis. **R**espōdit. Maria et agnes et tecla ad
me venerūt et sepius me visitauerūt. Fuit
dilectus ab angelis. cui⁹ signū est. qz in vi-
ta sua sibi celebrāte astiterūt et ad eius obi-
tū puenerūt. et animā eius in celū deduxe-
rūt. **Octauū** qz dignitatē et ptem habet
cū oībus sanctis noui testamēti. **P̄ri**mo
cū aplis. qz spū sanctus sup eū sicut super
ap̄los in specie ignis descēdit. **Un** habet
de eo qz cum p̄ vniuerso grege sibi p̄misso
dep̄caret. globus igneus apparuit sup ca-
put ei⁹. **Itē** cū martyrib⁹ Fuit enī martyr
si nō actu tñ voluntate. **Un** bilaris. **O**
Martine medicamentū et medice. **O** san-
ctissima anima quā et si gladi⁹ p̄secutoris
nō abstulit. palmā tñ martyrij non amisit
Fuit p̄fessor qz christum corde ore et opere
p̄fessus est. Fuit et x̄go. qz integritatē cor-
poris et mentis seruauit. **Nonū** qz p̄ totū
mundū hodie eius festū solē iter celebrat
et nulli⁹ p̄fessoris p̄terq̄ sancti Nicolai. qz
inter oēs p̄fessores festa istoz scz Martini
et Nicolai celebrant vniūsaliter. q̄nis p̄ti-
culariter in aliquib⁹ puincijs festa aliquo-
rū p̄fessorū celebrant. sic festuz beati Arbo-
gasti ī diocesi argētine. et sancti Adalrici
ī augustensi. **Lamberti.** **Leodineū.** **Sene-
rini.** **Colonien.** **Quantū** ad secundam p̄-
tez istius h̄monis sciendū ex q̄ sc̄tis **Mar-**
tinus nōiatur gēma sacerdotū. tūc p̄ n̄ra
informatione dicendū est h̄ de dignitate
sacerdotū. et q̄re ab oībus hominib⁹ hono-

randi sunt. **Un** notandū qz sacerdotes
merito sūt honorādi ppter dignitates q̄s
habēt a deo. **Nā** sacerdos aliq̄ modo est
filius virgini **Marię.** **P̄ri**mo licet virgo
Maria p̄ quinqz x̄ba p̄cepit christum ie-
sum. vt habet **Luc. i.** **Fiat** mihi h̄m ver-
bum tuū. **Sic** sacerdos p̄ quinqz verba cō-
ficit corpus christi. **Un** **Bern.** **O** venerā-
da dignitas sacerdotū. in quoz manibus
tanq̄ ī vtero x̄ginis dei fili⁹ incarnatur.
Etiam sic beata x̄go post ptum. christuz
portauit in manib⁹ et in p̄sepe collocauit.
sic sacerdos post p̄secrationē leuat christū
in missa. et talis eleuatio signat eleuationē
christi in cruce. et postmodū locat et portat
christuz p̄ plateas et villas ad infirmos et
tractat eū cū manib⁹ suis. sic beata virgo
eum tractauit cum maternis manib⁹ suis.
Etia sciendū qz dignitas sacerdotū. aliq̄
modo p̄cellit dignitatē angeloz. qz nulli
angeloz data est ptas p̄ficiēdi corp⁹ chri-
sti. **Un** minor sacerdos ī terris pōt h̄ qd
sūmus angelus nō pōt in celis. **Aug.** **Cō-**
secratione facta tota celestis curia sibi ser-
uit. et dominus celi ad eū descendit. **Un**
Ambro. sup **Luc. 3.** **Nō** dubites assistere
angelos qn christus assistit in altari. **Un**
sacerdotes sunt honorādi p̄ oībus regib⁹
principib⁹ militib⁹ et nobilib⁹. qz christ⁹ de-
dit eis ptatem soluēdi et ligandi. **Matth.**
xvii. **Quicunqz** ligaueris sup terram etc.
Un in decre. dī. **Sacerdos** in p̄sona dei
ē honorāndus. ḡ sacerdotes et clerici debēt
esse p̄tinētes et casti. nec omnino mulierib⁹
cohabitare. h̄m qz eis p̄cipit. ex d̄ cohabi-
tatione clericoz et muliez. c. a nobis. **Un**
sciendū qz sacerdos fornicarius. vel existēs
sciēt in quocūqz pctō mortali nō dū vere
p̄triet nec dignā agēs penitentiā vt opor-
tet quotiēs actū alicui⁹ ordinis fac peccat
mortalit. vt q̄ baptizat vel absoluit p̄fitē-
tes v̄l sac̄m eucharistie v̄l extreme v̄nctio-
nis p̄bet. aut p̄dicat aut m̄fimoniū solēni-
cat v̄l aquā et sales in dñica exorcizat. aut
p̄plm asp̄git. v̄l qd mai⁹ his oībus ē quo-
tiens missam celebrat in omnib⁹ istis. et in
alijs actib⁹ qui sacris ordinib⁹ sunt annexi
et in quolibet ipsoz singulariter exercēdo

moraliter peccat. et toties quoties aliquem
actum vel minister ecclesie exequitur et exercet
Sicut ex dictis sancti **Thome** d' aquino
i. iij. dis. xliij. manifestissime probatur. **Ac**
non solum in actibus iam dictis. sed etiam secundum bea-
tum **Dionysium**. i. c. celestis hierarchie. quoniam
et quoties ad aliquem hominum actum exercendum
aliquam vestem induit siue sumit. vel albam
stolam vel manipulum vel calicem aut alias sa-
cras vestes coniunctim vel diuisim. **Quod** re-
uera satis est horrendum stupendum atque pi-
culosum valde. in tali statu atque dignita-
te tot et tantis criminibus subiaceret atque im-
plicari. **Unde** non immerito dicitur: quanto gradus
altior. tanto calus grauior. **Etiam** sacerdos
incontinentes aut publicos fornicarios est sus-
pensus ipso iure a diuinis. et missa eius non
debet audiri. ut patet extra de coha. de. et
mul. c. vestra deuotio. **Audies** autem missam
eius peccat mortaliter secundum **Tho.** in. x. qdli-
beto. q. viij. **Hoc** autem intelligitur de publi-
cis fornicariis. et si sic celebrat fit irregula-
ris. **Queritur** utrum episcopus in talibus pos-
sit dispensare. **Respondetur** quod sic. **Et** quod dispen-
satio in tali casu non est prohibita. **Et** iura que
inueniuntur in contrarium illa intelliguntur
de suspensio ab homine. non a iure. quia iura be-
nignius solent agere quam homines. **Hec** **Guil-**
helmus. **Etiam** queritur utrum clerici qui expen-
dunt primum crucifixi cum meretricibus
teneant ad restitutionem. **Respondetur** quod
clerici qui res ecclesie pludunt vel dant non so-
lum meretricibus. sed etiam histrionibus vel etiam
suis sanguineis. non propter naturam susten-
tandam. sed ut faciunt eos diuites de primo
crucifixi. raptos sunt. et peccant mortaliter.
et tenentur ad restitutionem. **Etiam** queritur utrum
faciant restitutionem. **Respondetur** si sunt patri-
monium seculare de his possunt facere. vel ali-
quid de artificio vel labore manuali. diuitis
possunt restituere. sed de rebus ecclesie non possunt
restituere. quia quicquid eis superest super victum
et vestitum. sed debet dari pauperibus. **Unde** in
decre. di. **Bona** sacerdotum sunt bona pau-
perum. dis. xlvij. sic hi. **Item** xvi. q. i. c. vlt.
Nisi sibi tunc subtraheret de necessariis. vel
nisi res quas de primo habuerunt vel de
artificio expendissent in vltus ecclesie. **hec**

Guilhelmus. **Etiam** queritur utrum concubi-
ne sacerdotum vel etiam meretrices teneant re-
stituere quod a sacerdotibus vel religiosis pro
tali illicito opere receperunt. **Respondetur** secundum
Ray. quod sic. **Quia** fornicariis et hominibus turpes
personas si a sacerdotibus receperunt. tenent ipsi
ecclesie vel pauperibus restituere. **Si** autem a re-
ligiosis tunc tenentur monasterio restituere
Nisi forte fuerit eis datus cum elemosine in
summa necessitate. quia tunc fuit debitum. **Idem**
hosti. **Quantum** ad tertiam partem huius
sermonis sciendum. quod omnes christifideles de-
bent hodie beatum **Martinum** honorare et
eum tanquam singulares patronum inuocare in
omnibus necessitatibus et infirmitatibus. **Et**
primo infirmi. **Unde** legitur quod beatus **Marti-**
nus quando infirmum leprosum cunctis hor-
ribilem panis obuiam habuit. quem oscu-
latus est atque benedixit. statimque mundatus
est. **Etiam** qui quandoque venenatum cibum ex igno-
rantia sumunt. **Unde** legitur quod cum beatus **Marti-**
nus ab arrianis hereticis esset eiectus. ve-
nit ad insulam quandam cum vno solo presbytero
terro. ubi presbyter elleborum gramen venenatum
inter alias herbas in cibum sumpsit. et mor-
tem sentiens. beatus **Martinus** omnem
venenositatem virtute orationis fugauit
Etiam qui incurrit periculum canum. **Unde**
cum quidam discipulus sancti **Martini**
valde infestaretur a cane latrante. conuer-
sus ille ad canem ait: **In nomine Marti-**
ni inbeo te obmutescere. canis continuo ob-
mutuit. **Etiam** in periculo maris. **Unde** le-
gitur quod cum quidam nautis periclitaretur
quidam negociator nondum christianus
exclamauit: **Deus Martini libera nos.** et
statim tranquillitas magna successit. et ille
paganus fide recepit. **Etiam** pueri cum pue-
ris. **Unde** cum quidam iuuenis defunctus fuisset
et mater eius cum lachrymis pro resurrectione
filij beatum **Martinum** exoraret. ille in me-
dio campi ubi magna multitudo gentiliu
erat genua flexit. et pro puero orauit. **Et**
puer statim surrexit. quia propter omnes illi
gentiles ad fidem conuersi sunt. **Etiam** in pe-
riculo ignis **Unde** cum in quodam phano ignem
misisset beatus **Martinus**. statim in domo
prima herente ei ab agere vento flamma

ferebat. tunc sanctus Martinus super tectum domus ascendens signum crucis edidit. et statim ventus in aliam partem se vertit. Etiam refert seuerus in epistola ad eusebium. quod cum beatus Martinus in quandam ciuitatem sue diocesis venisset. et clerici lectum ei preparassent. circa mediam noctem tota illa domus accenditur. et Martinus rediens ad solitum orationis refugium. et crucis emittens signaculum. in medio ignis illesus permansit. Monachi igitur concitati percurrunt. et Martinum quem iam presumptum putabant de medio flammarum illesum deducunt. Etiam qui persecutiones et tribulationes patiuntur. debent inuocare beatum Martinum. Vnde legitur cum beatus Martinus quadam vice in veste hispida nigro pallio circumtectus super asellum precederet. equis pertrauenientibus expauescens. in terram saltu precipiti se dederunt. qui sanctum Martinum accipientes graniter verberauerunt. prout autem animalia humo fixa manebant. ut quantumcumque flagellata velut saxa moueri non possent. quousque ad Martinum redeuntes et peccatum suum quod ignoranter in eum commiserant peritantes. ille eis licentiam dedit et gradu concito animalia precesserunt.

De sancta Elisabeth. Sermo. xliij.

Ora pro nobis

Quia mulier sancta es Judith. viij. Verba ista dicta sunt a filiis israel cum essent in magnis tribulationibus ad Judith. ut ipsa oraret pro eis. ut deus eriperet eos ab instantibus periculis. Et illa verba nos christiani qui sumus in multis tribulationibus et periculis constituti. etiam deuote dicere debemus ad sanctam Elisabeth. Ora pro nobis quoniam mulier sancta es. Vnde in presenti sermone ad honorem sancte Elisabeth et ad edificationem nostram tria sunt dicenda. Primo privilegia sancte Elisabeth. Secundo aliquid pro informatione nostra. Tertio miracula aliquid. Quantum ad primam partem istius sermonis sciendum quod sancta Elisabeth habet nouem privilegia. Primum quod fuit filia regis ungarie. et in hoc fuit similis sancte Katherine costis regis filie. Et etiam quod in iuuentute incepit deo seruire. et in hoc similis

fuit sancto Nicolao. Vnde legitur cum beata Elisabeth adhuc esset puella quinquennis. in ecclesia gratia orandi sepe permanserat. ut cum eius sodales vel ancille auellere vix valerent. quam cum ancille vel coetaneas obseruaret aliquando illis causa ludendi versus capellam insequi videbatur ut ex hoc intrandi ecclesiam oportunitatem captaret. Quare ingrediens genua flectebat aut per animum taliter incubebat. et licet peritiam litterarum non haberet. tamen coram omnium oculis sepe psalterium expandebat. et quodammodo se legere fingebat. ne velut occupata aliis impediret. De quoque cum puellis ad terram perscrutata ludis specie mensurabat ut sub tali occasione deo reuerentiam exhiberet. In ludo etiam annulorum et in aliis ludis spem totam ponebat in deo. et ex his que lucrabat vel alias possidebat. puellis pauperculis dedit. inducens eas per illam ad orandum orationem dominicam. et ut crebro reginem Mariam salutareretur. Secundum privilegium. quod beatam virginem Mariam in aduocatam et patronam. et beatum Iohannem apostolum et euangelistam in sue castitatis custodes elegit. Cum enim singule cedule singulorum apostolorum nominibus inscripte. ipsa tribus vias cedulam ubi nomen sancti Iohannis erat inscriptum ut desiderabat accepit. ad que tante deuotionis ferebat affectum. ut nil in eius nomine petentibus denegaret. Tertium quia propter dilectionem dei sepe sibi prospera mundi subtraxit. Nam cum in aliquo ludo sibi prosperare succederet. reliquum intermittere dicebat. Nolo precedere. sed propter deum reliquum intermitto. Ad choreas quoque a puellis ceteris aduocata. cum vnum circuitum pegisset. dicebat. sufficiat nobis vnus circuitus. nam propter deum alios dimittam. et sic per talem modum puellas a vanitatibus terpebat. Quartum. quod festis sollicita et deuote colebat ut etiam manicas sibi consui nulla ratione pateretur. antequam solennia missarum implerentur. Officium ecclesiasticum cum tanta audiebat reuerentia. ut cum sanctum euangelium legere tur. vel cum sacra hostia conficeretur monilia deponeret. et cetera capitis ornamenta in imo loco locaret. Vestimentorum superbiam semper abhorruit. et in his semper

humilitatē et honestatē seruauit. Et etia
cū adhuc puella esset. certū sibi numerum
orationū indixerat. quē si aliqua occupa
tione pūenta nō potuisset pficere. de sero
an ingressus lecti cū alię puellę dormirēt.
psoluebat. **Quintum** qz data est in ex
emplū mulieribz in mīmonio existētibz
Nā cū ex paterno impio tradita esset lant
grauio thuringię in mīmonio. tāte deu
tionis extitit. vt in nocte frequēter ad ora
tionē surgeret. Ordinauit cū quadam do
micella sibi inter ceteras magis familiari.
si forte somno depressa nō surgeret. eā pe
de tangēs excitaret. Quadā vero vice pe
des dñę tāgere voluit. et casu pedē mariti
ipegit. q subito excitat. rē intellexit. et eā ex
citauit. Etia fuit magne humilitatē. Nā
in diebz rogationū. pcessionē nudis pedi
bus laneis induta sequebat. et ī p̄dicatio
nibz tanq̄ paupcula et humilis inter pau
perculas residebat. In purificatione post
ptum exemplo marie puerū gestans in vl
nis ipsum ad altare cū agno et candela hu
militer offerebat. Deinde domū rediēs. ve
stimēta cū quibz ad ecclesiāz. pcesserat ali
cui mulieri paupculę tribuebat. **Sextū**
est ei pfecta et volūtaria obediētia. Vñ
ppter meritū obediētie se m̄gō cōrado (q
fuit paup et mēdicus de ordine fratrum mi
norū. h̄ m̄ scientia et religione p̄cipuus. sal
uo iure mīmonij et obediētia mariti.)
adeo se subiecit. vt quicquid ille p̄cipiet ip
sa cū reuerētia perficeret. et multo gaudio
adimpleret. vt ex h̄ et obediētie p̄cipet me
ritū. et dñi saluatoris q factus est obediēs
vsqz ad mortē imitaret exemplū. Quadā
igit vice ipsa vocata ab eo ad quandaz p̄
dicationē. supueniente marchionissa. mī
senensi. impedita nō venit. qd ille egre fe
rens. tantā inobediētiaz relaxare noluit
donec vsqz ad camisiam expoliatā cū qui
busdam ancillis suis q culpabiles fuerāt
fortiter verberari fecit. Etia quadaz vice
cū claustrū sanctimonialiū ab eis obnixe
rogata intrasset. non habita licētia a suo
m̄gō. fecit eā tā graniter verberari. vt per
tres hebdomadas ī ea vestigia xberatio

nis apparerēt. Etia sepe p man⁹ ancillaz
faciebat se ī cubiculo xberari. vt saluato
ri flagellato vicē rependeret. et carnem ab
omni lascinia coerceret. **Septimum** q
iter diuitias et epulas magnā tenuit absti
nentiā. Tantā aut in cibo et potu tpantiā
et abstinentiā exhibebat. vt ī mensa mari
ti inter diuersa ferculorū genera. interdus
pane simplici esset p̄teta. Sepe enī ad mē
sam sedēs cibos p̄trectabat et diuidebat.
vt ex h̄ comedere videret. **Octauū** quia
fuit valde misericors. et mī pupilloz et or
phanorū. Sepe enī cū ancillis manibz pro
prijs lanā filabat. et inde vestimēta fieri fa
ciebat. vt d̄ proprii corporis laboribz elemosy
nā deo daret. Ipsa esuriētes pascebat. et si
tiētes potabat. infirmos visitabat. ipsa se
pulturas pauperū frequētabat. leprosos
mūdabat et cibabat. Vñ legit q qdaz vi
ce absente marito quendā leprosus posuit
ad lectū mariti sui. Dis qz pactis supue
niente lantgrauio. quidā sibi reuelabant
ipse ex stupore et vehemētia et ira iruebat
in ostiū cubilis. et dū crederet inuenire ho
minē imundū. vidit ipsū iesum christū in
cruce affixū et cruentatū. quo viso dedit ei
ptatem agēdi oīa q honorē dei respicerēt
et aīe salutē efficerēt. Etia post obitū mari
ti sui q ad defensionē fidei ad terrā sc̄tām
prexit et ibi vitaz felicē finiuit. ipsa tanq̄
dissipatrix et pdiga a qbusdā vasallis viri
sui turpiter et totaliter ē eiecta. Adueniēte
igit nocte. ī domo cuiusdā tabernarij ī lo
co vbi porci iacuerūt se recepit. gr̄as agēs
deo. **Recepta** postmodum dote sua. duo
milia marchaz ptē ī paupes distribuit. et
de reliq in marckburgk magnū hospitale
cōstruxit. ppter qd aliq eā dissipatrice. ali
q insanā fore dicebāt. Postq̄ aut hospi
tale p̄struxit. infirmis sollicitē ministravit et
eos balneauit. et ī lecto collocās. coopuit
adeo vt ancillis gratulabūda diceret. **O**
q̄ hñ nobiscū agit. qz dñm nrm iesū chri
stū sic balneam et tegim. Quandā aut
mulierē horribilem leprosam sepe abluēs
ī lecto collocauit. vlcera tergēs vnguesqz
p̄scindēs. **Nonū.** qz christus apparuit

sibi in vita et morte. **Q**uā ipsa petiuit a christo in oratione sua tria: **P**rimo contemptum omnium rerum temporalium. **S**ecundo ut filiorum suorum dilectionem a corde suo auelleret. **T**ertio ut in contumeliis et iniuriis sibi patientiam daret. **F**acta oratione. audiuit dominus iesus dicentes sibi: **E**lisabeth exaudita est oratio tua sponsa mea. **E**tiam quadam vice reclinauit se in gremio ancille sue. et oculos ad celum eleuans. cum diu taceret nullum verbum penitus emisisset: **T**andem leta facie locuta est dicens. **I**ta domine tu vis mecum esse. et ego tecum. et nunquam volo a te separari. **P**ostea cum ab ancillis interrogaretur ut ad dei honorem et earum edificationem quid viderat indicaret. **I**lla ait. **V**idi celum apertum et iesum se ad me inclinante et dicente mihi: **S**i tu vis esse mecum et ego ero tecum. **C**ui ego respondi prout me loquente audiuitis. **A**ppropinquante tempore quo dominus iesus dilectam suam de mundi ergastulo vocare disposuit. ut quam contemplerat mundum et regnum mortalium. regnum perciperet angelorum. christi met cum angelis suis appruit ei dicens: **V**eni electa mea ad eternam tibi preparatam tabernacula. **P**ost paululum hoc anno domini. **M. ccc. lxxi.** ad extremam horam pueniens obdormiuit in pace. **Q**uā tū ad secundam partem istius sermonis dicendum est de vita viduarum. quam in se debet habere ut christo placeat vita ipsarum. **E**t de **B**equere in discipulo de tempore sermone. **cxvi.** **Q**uantū ad tertiam partem istius sermonis sciendum. quod omnes homines debent hodie honorare sanctam Elisabeth. et eam inuocare in omnibus necessitatibus et infirmitatibus. **E**t primo quod patiuntur defectum oculorum. **V**ñ cum quidam puer quattuor annorum cecus natus esset. meritis beate Elisabeth lumen recepit. **M**ulier quedam cum per annum integrum ceca mansisset. ad rogandum sanctam Elisabeth tota deuotione se contulit. et amissum lumen recepit. **E**tiam mulier quedam cum per annos ceca mansisset. ad tumultum sancte Elisabeth facies se duci. vnius oculi lumen recepit. quam ad propria reuēsa in alio oculo torqueri grauiter sensit. **C**ū hoc iterum beate Elisabeth merita imploraret. et apparuit sibi **E**lisa-

beth dicens: **A**ccedens ad altare fac cum corpali ter tuos oculos ventilari. et sic recipies sanitatem. quam cum iussa complisset. sanitatem recepit. et ille modus communiter fuit in thuringia. **E**tiam quidam vir lumine oculorum penitus priuatus. sepulcrum sancte Elisabeth visitans. plene curationis beneficium recepit. **P**ostmodum hoc idem vir fluxu sanguinis est gravatus. ut moriturus a familia crederetur. **A**ccipiens vero de terra sepulcri sancte Elisabeth. et ipsas preterens. aquę commisit et bibens sanitatem plenam recepit. **E**tiam surdi et muti debent beatam Elisabeth inuocare. **V**ñ quedam puella domini visu et auditu priuata esset. et loquendi et ambulandi potentiam amisisset. **P**ater et mater ad beatam Elisabeth eam deuouerunt. et perfecte eam sanata receperunt et sic dei et beate Elisabeth laudantes magnalia. **E**tiam claudi et gibbosi sentiunt inuamen ab ea. **V**ñ quedam puella cum diu magnis et diuersis fuisset infirmitatibus molestata. tandem gibbo in dorso. struma in pectore crescentibus. ut sic est toto corpore incuruata. quod nulla ratione posset se erigere. sed manibus super genua positis. corpus suum totaliter sustentaret cum quodam in quadam sporta eam ad tumultum beate Elisabeth deportasset. et per dies decem commorantes ibidem nullum potuerunt sanitatis remedium inuenire. **I**rata mater ipsius contra sanctam Elisabeth murmurauit dicens: **O**mnibus beneficiis impendis. et me miseram non exaudis. **R**euertens ergo omnes quos poterat a visitatione eius auerit. **C**ū ergo sic irata recederet. et milia remedium pegisset. et eius familia tristis esset et eius filia doloribus cruciata fletet. tandem ipsa puella obdormiens. vidit quendam pulcherrimam dominam cum facie refulgenti. quam corpus eius in dorso et pectore lineas dixit ei: **S**urge et ambula. **E**nigila puella. et se ab omni deformitate et curuitate penitus sanata inuenies. visionem miram reuoluit. et gaudium et leticiam generauit. **R**edeuntes ergo ad sepulcrum sancte Elisabeth. et deo et sibi gratias egerunt. et ibidem sportam in signum dimiserunt. in qua puella fuit deportata. **E**tiam vir quidam in genuibus et cruribus infirmatus. ita ut non posset

pergere. nisi ab alijs portaret. votum fecit
q sepul. rñ beate Elisabeth cū oblationi/
bus vilitaret. postmodū ex toto sanat⁹ est
Etia parētes cū pueris scām Elisabeth
debent invocare. Vñ cū quidā puer quat/
tuor annoz cū casu ī puteū cecidisset. qui/
dā veniēs haurire. aduertit puer ibi sub/
mersū iacere. quē cū difficultate extraxit ⁊
ipsū mortuū reppit. p ipso igit⁹ suscitādo
a penib⁹ ad beatā Elisabeth votū emitti/
tur. ⁊ pñno vita restaurat. Etia quidāz
scholaris dū piscatōi min⁹ caute īsisteret.
in flumē cecidit. magno g tpsis spacio īter/
iecto dū corp⁹ ei⁹ esset extractū. mortu⁹ est
ab hominibus indicat⁹. **Lūc** beate Elisa/
beth īplorant⁹ merita. ⁊ cūctis videntib⁹ si/
bi reititū. ē vita ⁊ sal⁹. Etia pōt subuenire
ī extrema necessitate ⁊ ī piculo mortis Vñ
vñ qdam noīe Nicolaus. cū quodāz fure
īnocent⁹ est dephensus. ⁊ suspēdio cū ipso
adiudicat⁹. cunctos hoīes rogauit vt deū
⁊ beatā Elisabeth rogarent. vt eū fm sua
merita inuaret. Cū g suspensus esset. audi/
uit sup se voces dicentē: **Cōfide** in beatāz
Elisabeth. ⁊ fiduciaz habe ⁊ liberaberis.
Statimqz alio remanēte ei⁹ fune fracto d
alto loco cecidit. nullā tñ lēsiōē sentiēs.
licet noua camisia q̄ indut⁹ erat rumpeatur
Qui exilarat⁹ ter ait. **Sācta Elisabeth**
tu me liberaſti. ⁊ sup stratū molle me cade/
re fecisti. Cū g aliq dicerēt itez cū debere
suspendi. iudex ait. quē deus liberauit. de/
nuo suspendi non permittam

De sancta katherina virgine
Sermo. xliij.

Damauit eam

A rex pl⁹ q̄s oēs mulieres. habuitqz
grām ⁊ misericordiā corā eo sup oēs mulie/
res. **Hester. ij.** Ista xba q̄ legunt⁹ de regi/
na hester. puenire etiā pñt lāctz katherinē
q̄ fuit de stirpe regali. pgenita. et modo est
oib⁹ hominib⁹ in singularē patronā da/
ta. Quis aut⁹ christus spōsus xginūz oēs
spōsas habuent charas. ipsi tñ katherine
p ceteris multa dona donauit. Vñ ī pñti/
fmone ad honorē lāctz katherinē. (q̄ nō/
mit. anno dñi. cccxi. sub maxentio impato

re.) tria sunt dicēda. **Primo** ei⁹ pñlegia.
Secūdo aliq p informatiōe nra. **Tertio**
aliq miracula. **Quantū** ad pñā prem/
isti⁹ fmōis sciēdū q sup oēs xgines post
beatā xginē Mariā videt⁹ eā christus ad/
amasse. qd ostēditur in pñlegijs ⁊ gratijs
q̄ alijs sanctis pticulāter. s lāctz kathe/
rinē vniūsaliter ptulit. **Primum** est an/
gelica vita. qz integrā ⁊ imaculatā xgini/
tatē fuanit. qd est pñiū angeloz. **Vnde**
Ambro. In carne pter carnem viuere nō
terrena vita ē. s celestis. Et ī pñlegio
assimilat⁹ aliq modo virgini **Mariē** q̄ est
xgo virginū **Q** aut⁹ virginitas lāctz ka/
therinē lit cōmendabilis. patet ex eo. quia
tanto virginitas est maioris meriti. quāto
maiorē p ceteris habet repugnantia ⁊ pu/
gnā ⁊ plura retrahētia. ⁊ talis fuit virgini/
tas katherinē. **H**abuit enī inuentutez. qz
erat decēocto ānoz. **I**nnuentus aut⁹ ē mul/
tis causa lāsciūg. **I**sta autē inuentus libi
nocere nō potuit. qz cordis grauitatem et
imaturitatē seruauit. **E**tia habuit pulcri/
tudinez. Vñ dī de ea q erat incredibilis
pulcritudinis ⁊ omniū oculis admirabilis
videbat⁹. **P**ulcritudo aut⁹ xginib⁹ ⁊ mu/
lierib⁹ sepe est causa ruīg sibi et alijs. sibi
p supbiā. alijs p malā pcupiscentiā. **I**sta
aut⁹ pulcritudo sibi nocere nō potuit. quia
nō curauit de pulcritudine exteriori s inte/
riori. **Vñ ps. xliij.** Omnis gloria eius fi/
liē regis abintus. **E**tia habuit rerū abun/
dantiā. qz patri suo q̄ erat rex magn⁹ ī di/
uitijs successit. **I**sta autē rerū opulentiā ei
nocere non potuit. qz licet haberet rerum
abundantiāz. tñ in diuitijs fuanit pamp/
tatem. **Rā** ⁊ paupibus omnia tribuit. et ī
seipsa tpantiā fuanit. **E**tia habuit mul/
tiplicez sollicitatorē. quia tyrān⁹ impator
maxentius tria ei pmissit q̄ mulieres ⁊ xgi/
nes affectare psueuerūt. vt sibi pñsum p/
beret. **P**romisit ei diuitiaz copā. pmissit
dignitatē magnā se3 q̄ secūda esset in pa/
latio post reginā. tertio pmissit gloriāz im/
mensāz qz sibi statuā in foro erigeret. ⁊ ab
omnib⁹ adorari deberet. **H**uiusmodi au/
tem munera multis mulierib⁹ et virginib⁹
fuerūt causa ruīg; **S**ed beate katherinē

Sermo

Ita nocere nō potuerunt. qz diuitias contēpsit. dignitates respuit. gloriam mundanā abhorruit. **Un** tyrāno dixit psuadēti: **Desine** talia dicere. qz nephas ē etiā cogitare. **Ecce** p̄mū p̄uilegiū. **Secūdu** p̄uilegiū ē christi visitatio. **Et** illud fuit i **Jo**hanne euāgelista. ad cuius transitum christus cū discipulis suis venit. **Et** illud p̄uilegiū in beata katherina inuenit. qz cū esset in carcere christus cū multitudine angelorū ⁊ ḡginū ad eā descendit dicens: **Agnosce** filia creatorē tuū. p̄ cuius nomine gloriosū ⁊ laboriosū inisti certamē. cōstans esto. qz ego tecū sum. **Tertiū** est celestis resectio. **Et** illud fuit in **Magdalena** q̄ celestibz resectionibz pascebat. **Et** illud fuit i brā katherina q̄ in carcere posita fuit vt ibidem diebz duodecim fame cruciaret. s̄ dens p̄ colūbam sibi cibum quotidie destinabat. **Quartū** est petitionū exauditio. **Illud** fuit in brā **Margaretha**. ⁊ etiā i scō basilio q̄ in sua passione deū rogauerūt. vt q̄cunqz in nomīe ipsoz aliqd peteret a deo obtineret. **Et** etiā illud fuit in brā katherina. qz in sua passiōe deū orauit vt q̄cunqz memoriā sui ageret. vel in morte se sibi recomendaret. vel in q̄cunqz alia necessitate eaz inuocaret. diuine misericordie effectum sentiret. **Et** facta ē vox de celo dicens: **Veni** dilecta mea i thalamū spōsi tui. qz quecunqz petisti impetrasti. ⁊ p̄ quibz oras salui erūt. **Quintū** est celestis porte resecratio. **Et** illud fuit in brō **Stephano** q̄ vidit celos aptos in tpe passionis et mortis sue. **Et** illud fuit in brā katherina q̄ cū decollari deberet. vox facta est ad eā dicens: **Veni** spōsa mea. ecce tibi ianna celi apta est. **Sextū** ē angeloz accessio. **Qd** fuit i **Magdalena**. **Illud** etiā fuit i brā katherina. cui angeli obsequiū in morte presterunt. ⁊ in vita sua. ⁊ in martyrio suo et post mortē suam. **Septimū** est diuine lucis conuersatio. **Et** illud fuit i brō **Andrea**. in cui⁹ martyrio lux magna emicuit. ⁊ cū ip̄a luce aīa ei⁹ in celū ascendit. **Et** istud fuit in brā katherina q̄ cum in carcere tenebroso fuisset inclusa. magna claritas ibi resplenduit. q̄ etiā ipsos carceris custodes i fugā

cōuertit. **Octauū** ē lactis emanatio. **Et** istud fuit in brō **Paulo** ap̄lo. in cuius decollatione vnda lactis p̄ sanguine emanauit. **Illud** etiā fuit in brā katherina q̄ cū decollata fuisset. p̄ sanguine lac effluxit. et istud denotat suā magnā puritatem. **Nonū** qz christus fecit eā p̄ angelos sepeliri. **Angeli** enī corpus ei⁹ ad montem sinai itinere plusqz viginti diez deduxerunt. et ibi honorifice sepelierunt. ⁊ i eodē monte de⁹ dedit decē p̄cepta **Moyli**. vbi iam est sepulchz sanctę katherine. **Et** in b̄ assimilāt scō **Alemēti** cui angeli i mari monumentū fecerūt marmoreū ⁊ ibi ipsū sepelierunt. **Decimū** qz ex corpe sanctę katherine recludat oleū valēs in salutē multoz. **Et** q̄ntum ad b̄ s̄lis fuit scō **Nicolao**. de cuius corpe oleum manat qd cūctos languores sanat. **Undecimū** qz christ⁹ tricētenaz sibi p̄tulit coronā. **Un** tricētena sibi christus p̄mia dedit. **Et** in b̄ assimilāt **Jobā**ni baptistę. de q̄ cantat: **Serta** ter denis alios coronat zc. **Qam** brā katherina habuit coronaz ḡginū. qz ḡgo fuit mente et corpe. **Etiā** h̄z coronā p̄dicatoz. qz p̄dicatrix fuit. **Nā** ipsa p̄uertit q̄nquaginta rhetozes q̄ in omni sciētia ⁊ sapiētia pollebāt et oēs alios ḡgros p̄cellebat toti⁹ mūdi. q̄s impator i medio ciuitatis p̄buri iussit. **Etiā** p̄uit reginā q̄ fuit vxor maxēij ip̄atorj cui iussit impator māmillas abscondi ferreisqz vngulis extrahi. ⁊ deinde decollari. **Etiā** p̄uertit porphiriū principē militū cū dūcētis militibz. q̄s etiā maxētius fecit decollari ⁊ corpa eoz canibz dari. **Et** sup̄ multos alios homīes viros ⁊ mulieres. senes ⁊ iuuenes. diuites ⁊ paupes conuertit ad fidē catholicā ⁊ reduxit ad vā salutis. **Etiā** h̄z coronas martyz. qz brā katherina q̄ntuplex gen⁹ martyrij p̄pessa ē. **Primū** qz fuit scorpionibz flagellata. **Secūdu** est. qz postqz fuit flagellata ⁊ lacerata sic i obscurissimo carcere reclusa ē. **Tertiū** qz fuit fame cruciata. **Ordianerat** enī tyrān⁹ vt sine cibo ⁊ potu duodecim diebz moraret. **Quartū** est qz fuit sup̄ rotas horribiles extensa. q̄ rote fuerunt dissipatę porationez ei⁹. ⁊ p̄ angelū p̄cussę sunt. ⁊ q̄tuor

milīa infidelīū interierūt. **Quintum** quia fuit decollata. et g̃ merito habet coronas martyꝝ. p̃dicatoꝝ et virginū. **Quode** **cū** p̃uilegiū. q̃z hodie in toto mūdo eius festū solēniter celebrat̃. Et in h̃ p̃cellit omnes virgines in celo existētes p̃ter virginem Mariā. q̃z nullius virginis festum p̃ totum mundū celebrat̃. q̃uis in aliquibus diocēlibz et p̃uincijs p̃ticulariter festa aliquaz virginū celebrantur. tū non vniuersaliter p̃ totum mundū. **Quantū** ad secundam p̃tes. p̃ nostra informatione queritur. utrū virgo vel quicūqz hominūz possit peccare sine actu in luxuria mortaliter. **R**idetur q̃ sic. et h̃ cōtingit multipliciter. **P**rimo cū q̃s dat p̃sensum in morosam delectationē. sic qui delectantur cū plena ratione in malis cogitationibus. q̃d tū nimis piculosum est. **Vñ Aug.** Cogitatio morosa cū delectatione et p̃sensu est mortalis. **S**ed tū sciendum q̃n alicui incidit turpis cogitatio p̃tra volūtatē. nullum est p̃ctm̃. **G**regi. **Quantū** cūqz sit imūda cogitatio mentē nō polluit si ratio non p̃sensit. **S**ecundo p̃mittit luxuria sine actu sc̃z cū visu. vt cū quis ea intentione inspicit aliquā p̃sonam. vt eā p̃cupiscere velit. **M**atth. v. **Q**ui viderit mulierē ad concupiscendū eā iam mechatus est eā in corde suo. **T**ertio cōmittit locutionē. vt cū q̃s alloquit̃ vel arridet aliquā p̃sonam ea intentione vt eam alliciat ad p̃ctm̃ mortale peccat mortaliter. **S**ed si in ioco loquitur ei. tūc nisi venialiter. **Vñ dī in decre.** **D**eus iudicat verba s̃m intentionem p̃ferentis. xxiij. q. v. **H**umane. **Q**uarto cōmittitur p̃ tactum impudicum vel amplexus et oscula et h̃mōi. q̃ modus ab ap̃lo vocat̃ turpitudō. vt habet̃ ad **Eph. v.** **Q**uinto cōmittit p̃ ornatuz corpis. vt mulieres vñ x̃gines q̃ ad h̃ se ornāt vt alios allicere possent mortaliter peccāt. **S**exto cōmittit p̃ dona et munuscula. vt cū q̃s dat alii cui p̃sonę donū vel clenodiū ea intētionē vt eā sic ad malū actū alliciat. **E**t etiā q̃ portat talia dona vñ l̃ras amatorias sciēter mortalit̃ peccat. **S**eptimo cōmittit q̃n aliq̃s h̃z volūtatē malam p̃ficiendū

actū cū nō pōt habere locū et p̃sonam. vel etiā q̃ haberet locū et p̃sonam et oportunitatē p̃petrandi actum. h̃ solūmodo p̃petrea dimittit. q̃z timet mundū et scandalum hominū et p̃fusionē p̃p̃iā. ne imp̃p̃gnet vñ ne alijs publicet. h̃ si sciret se posse latere in h̃ actu. nec deū nec sanctos curaret quin h̃ ope p̃petraret. talis mortaliter peccat propter malā volūtatē. **E**t h̃ idē intelligendū est de quolibet p̃ctō mortali q̃d quis nō p̃pter deū dimittit. h̃ solū p̃pter timorē hominūz. **Vñ Leo papa.** **S**unt nōnulli q̃ dū corde p̃cipiunt p̃ctm̃ faciendū delibērat. illō x̃o timore dimittūt. aut p̃pter difficultatē implere nequeūt. h̃ p̃fecto nō ī domino moriunt̃. **Aug.** **I**psa volūtatē reus est q̃ vult q̃d nō licet. h̃ ideo nō facit. q̃z nō pōt impune fieri. **Quantū** ad tertiā p̃tem istius sermonis sciendūz q̃ oēs homines cuiuscūqz status debēt honorare sanctam katherinā. et eius festū solēniter celebrare. et eā deuote in oībus necessitatibus et infirmitatibz tanq̃ singularē patronam cū omni fiducia innocare. **E**t primo sacer dotes et clerici et litterati. q̃ ipsa maxime litterata fuit et m̃grā septē artū liberaliūz excellēs fuit. tanq̃ sponsa christi a spiritu sancto edocta. **E**t in signū huius q̃nquaginta oratores ad sponsum suū iesum christum p̃uertit. **U**nde legit̃ q̃ quidā scolaris in anglia in ciuitate cantuariēsi deuotē seruinit sanctę kathering. vt sibi gr̃az a deo impetraret vt posset studere in sciētia et vita. in moribz ad honorē dei et salutem p̃ximoz. et sic tulit libros suos et profectus est ad generale studiūz. et in breui tpe tū p̃fecit q̃ adeptus est magisteriūz. **R**ex aut̃ anglie audiēs famā eius q̃ sic l̃ratus eēt et p̃bus ipsū ad se vocauit. et filiū suū ei p̃misit vt eū fidelit̃ iſtrueret. et m̃gr̃ oēm diligentiā fecit. h̃ filius regis duri genij et rebellis fuit. **A**ccidit aut̃ semel q̃ p̃pter rebellionē suā m̃gr̃ eū exiit et q̃sinit x̃gā vt eūz disciplinaret sicut bene mēruit. et filius regis nudo corpe camerā exilijt. et currens p̃ pontē in aquam cecidit et submersus fuit. **M**gr̃ autē territus deuote recōmendauit eum sanctę kathering. **S**tatim piscatores

Sermo

cū nauibz sunt missi vt quærerēt filiū regis
sed nō est inētus ab eis. **M**g̃r incarcerat
et in carcere p̃tinue inuocauit sanctā kather-
inam. recōmendans ei filiū regis. Et ter-
tia hora sequētis diei cū cantaret summa
missa ī prochia. fili⁹ regis intrauit ecclesiā
habēs albā camisiā in q̃ aureis lris erat
scriptū illud ps. cxvij. **D**a mihi intellectus
vt discā mandata tua. **H**ec regi et regine
narrant. qui statim cū gaudio venientes
ad ecclesiā: viderūt filiū suū sanū et
vīuū. **E**t filius regis narrauit patri et ma-
tri et omnibz circūstantibus q̃ beata kather-
ina eū sustentauit in aqua p̃ diem et no-
ctē sine omni lēione. p̃pter m̃gr̃m qui recō-
mēdauit me sanctę kathering. cui fideliter
a iuuentute seruiuit. **E**t postmodū idēz fi-
lius regis optimum ingeniū studendi ha-
buit. et q̃cūqz sibi legebant statim intel-
lexit. **R**ex autem cūz omni populo valde
gauius est. et exaltauit magistrū illum ad
magnos honores et ad magnas dignita-
tes propter meritū sanctę kathering. Et
ipse rex et regina et filius suus āmodo om-
nibus diebus vitę sue fideliter seruiuerunt
sanctę kathering. **T**unc m̃gr̃ cōposuit illā
collectā quę hodie in eius missa legitur:
Deus qui dedisti legem Moysi in summi-
tate montis sinai. et in eodem loco corpus
beate kathering virginis et martyris tue
per sanctos angelos mirabiliter collocasti.
p̃cede. p̃pitius. vt eius meritis et intercessio-
ne ad montē q̃ christus est valeamus p̃-
uenire. **E**t sic patet q̃ beata katherina ser-
uientes sibi nō dimittit in necessitatibus:
sed succurrit ipsis. **E**tia quidam pleban⁹
dilexit multum beatā katherinam. et in
festo eius singulis annis cōuiuium prepa-
rauit. et sacerdotes et paupes inuitauit. **E**t
quattuor fures dixerūt ad seinuicē. **P**le-
banus iam cantat in ecclesia cum ceteris
clericis. et nos volumus domū suā in-
trare et nullo vidente res suas exportare.
Et intrātes domū neminem inuenerūt ni-
si famulā q̃ erat retro in coquina p̃parās ci-
baria. et puum canē q̃ latrabat. **Q**ui fures
caput amputauerūt et camerā eius intraue-
runt et omnia rapuerūt. **S**ed nutu dei ca-

merā exire nō poterant. et caput canis am-
putatū adhuc p̃tinue latrabat. **C**ū sacer-
dos cū ceteris rediens de ecclesia fures in
camera reperit. et caput canis amputatum
vidit adhuc p̃tinue latrare. et ipsi fures. vi-
dentes magnalia dei et beate kathering:
petiuerūt a plebano veniam et promiserūt
emēdā. **S**ic sancta katherina seruauit res
sui dilectoris. **E**tia sciendū q̃ quidam di-
lectores sanctę kathering p̃sueuerūt singu-
lis annis aliqd ob reuerētiā eius dimit-
tere. **U**n quidaz m̃chanicus fideliter ser-
uiuit beate kathering. et omni anno aliqd
p̃pter ipsā omisit. vno anno abstinuit a
vino. alio anno a carnibz. aut ieiunauit ī
qualibet septimana vnu diem. aut mane
surrexit. aut aliquā elemosinā singulis
diebz dedit. aut certū numerū orationum
orauit. **S**emel in anno. p̃misit se nō sciē-
velle mentiri. sed semp cū veritate emere et
vendere. **E**t p̃mo plures emptores p̃didit
q̃ simpliciter dixit sic tibi dabo et nō remis-
sius. tūc firmiter tenuit. et sic damnū incur-
rit. attamen promissum infringere noluit.
Post aliquos dies btā katherina a deo
impetrauit q̃ oēs p̃gnouerūt veritatez ip-
sius in emēdo et vendēdo. et sic acquisiuit
sibi magnū p̃cursum populi. et sic in breui
damnū recupauit. et postmodū ditatus ē
plusq̃ antea fuit. et veritatez vsq̃ ad obi-
tū suū in artificio suo seruauit. **E**t sic p̃t
q̃ btā katherina suis seruitoribz etiā in tē-
poralibz subuenit. **E**tia btā katherina s̃b-
uenit homini in aīa. **U**n quidā index in-
iquus ieiunauit omni anno ī vigilia sanctę
kathering. et festū ei⁹ solēniter celebrauit.
et singulis annis ob reuerētiā sanctę kather-
ing aut aliqd fecit. aut aliqd omisit. **E**t
vno anno. p̃misit. q̃ quicqd peteret ab eo
in honore sanctę kathering. s̃ nollet dene-
gare. **A**pparuit aut ei btā katherina ī spe-
cie paupculę mulieris. et petiuit manū ei⁹
dextraz sibi dari. **Q**ui amputauit sibi ipsi
manū dextrā et dedit paupculę mulieri.
Tūc amici ipsi⁹ verecūdantes de s̃ q̃ ma-
nū nō habuit. induxerūt eū ad ingressū re-
ligionis. **P**ostq̃ aut intrauit religionem
beata katherina impetrauit sibi magnaz

grām a deo. q̄ se multū emendauit. ⁊ deo
et beatę katherinę amplius fideliter serui
uit. Et cum iaceret in extremis. apparuit ei
beatā katherina pulcra valde dicēs: **P**osti
me. **Q**ui rēdit nō. Et illa dixit: **E**go sum
katherina cui manū tuā dedisti. ⁊ ostēdit
ei manū dicēs: **H**oc ideo feci. q̄z allā viam
te saluādi inuenire nō potui. et sic feliciter
obiit. Etiam mercatores p̄ terras cum merci
monijs ambulātes debēt eā innocare ⁊ ei
seruire. **U**n vir quidā mercator multū di
lexit beatā katherinā. ⁊ vno tpe iuit cū pā
nis vendēdis ad nūdinās. quia pānicida
erat. ⁊ raptōres veniētes rapuerūt sibi pā
nos. Et ipse inuocauit beatā katherinam
dicēs: **O** beata katherina quō possum cre
ditoribz meis debita p̄soluere ⁊ vñ debeo
amplius vxorem ⁊ pueros nutrire. Et sta
tim raptōres p̄culli sunt cecitate ⁊ tremore
mēbrozū. q̄ vidētes plagam dei ⁊ beatę
katherinē sup se omnia restituerunt. ⁊ eū
libere abire fecerūt. ⁊ inuocauerūt beatā
katherinā ⁊ vouerūt amplius nunq̄ vel
le spoliare aliquē hominē si meritis ipsius
sanarent. et statim ecōuerso sanati sunt et
vitam suā emendauerūt. Etiam beata ka
therina nunq̄ vel raro p̄mittit dānari ser
nientes sibi. **U**n legitur q̄ quidā canoni
cus habēs plura beneficia. ⁊ malam vitā
duxit. sed beatā katherinā dilexit. qui ha
buit capellanū virū deuotum ⁊ castum et
aliū p̄byterū cōmensalem qui etiam satis
seculariter vixit. Et quadā nocte capella
nus visionem habuit. ⁊ vidit canonicum ⁊
p̄byterū ambos ad iudiciū trahi. ⁊ iudex
volens sententiare sup ambos vt decapi
tarent. Beata katherina intercessit p̄ ca
nonico apud iudicē vt sententiam adhuc
p̄ annum differret. ⁊ sic se in illo anno emē
daret. sed alius p̄byter non habuit in
tercessorem. ideo decapitatus est. De ma
ne finito diuino officio p̄byter ad mensā
nō venit. de quo āmirabat canonicus. et
capellanus vir iustus castus ⁊ deuot⁹ nar
rauit canonico quā visionem viderat i no
cte. ⁊ sic ambo inērūt ad domū p̄byteri et
eū subitanea morte defunctū inuenerunt.
Quo viso p̄territus canonicus omnia be

neficia libere resignauit ⁊ ordinē cisterciē
suum intrauit. ⁊ vitā suā in bono finiuit.
Etiam meretrices debēt honorare sanctam
katherinā. **U**n legitur q̄ quēdam mere
trix p̄ viginti annos i meretricio p̄durauit.
⁊ nihil boni fecit. nisi q̄ ieiunauit vigiliāz
sanctę katherinę. ⁊ iuit ad ecclesiam ⁊ con
tritionez habuit sup omnia p̄ctā suā q̄ fe
cit p̄ totū annum. ⁊ p̄misit se velle emēda
re. s̄ semp reciduaui. et in vicesimo anno
iterū iuit ad ecclesiam cū p̄posito emenda
tionis. ⁊ p̄strata ante imaginē beatę virgi
nis katherinę inuocauit eā deuote. ⁊ p̄mi
sit realiter emendā. ⁊ imago magna beatę
katherinę cecidit sup eā ⁊ mortua ē. ⁊ cam
panator volens pullare ad vesp̄as inue
nit eā mortuā. ⁊ vocauit sacerdotem ⁊ po
pulū ad videndum b̄ factum. ⁊ sacerdos ⁊
populus cognouerūt eā esse meretricē illā.
Et rogauerūt deum ⁊ sanctā katherinam
vt reuinceret si esset spes salutis. notificā
do eis quō mortua esset. Et statim surre
xit et sacerdoti et omni populo indicauit
quō imago beatę katherinę eā occidisset.
Et beata katherina duxit eā ⁊ ostendit ei
p̄nas damnatorū. ⁊ etiam gaudia bono
rum ⁊ beatorū. Et insuper impetrauit ei a
sponso suo iesu christo vt ecōuerso reuini
scret ⁊ p̄ctā p̄fiteretur. ⁊ supplicauit sacer
doti vt audiret p̄fessionem eius. p̄pter deū
⁊ sic integram p̄fessionez fecit. ⁊ postmodū
nunq̄ mortaliter peccauit. Etiam sācta ka
therina succurrit mulieribz p̄gnantibus.
Un filius cuiusdā p̄ncipis defunctis pen
tibz fideliter seruauit beatę katherinē. **N**ā
habuit capellā p̄pe castruz suū in honore
sanctę katherinę dedicatā. ad quā quoti
die intrauit. ⁊ beatę katherinē orauit. Ac
cidit autē semel dū lic oraret q̄ tres pulcer
rimę x̄gines sibi apparerēt. et ipse territus
caput ad terram inclinauit. ⁊ vna illaz di
xit: **O** q̄z rusticaliter agis cū tñ sis nobilis.
inspice i nos q̄z p̄pter te huc venimus. Et
media dixit: **Q**uā ex nobis p̄ sponsa vis
habere. Et illa a dextris suis dixit sibi oc
culte vt sibi mediā eligeret. ⁊ dixit illaz esse
beatā katherinā huius capelle patronā. ⁊
ipse eligit sibi eandē i sponsam suā. **T**ūc

ipsa beata katherina in signū despōsatio-
nis dedit sibi crinale pulcerrimū de rosis
pulcerrimis et p̄ciosis. ponensq; sup caput
ipsi. Et in se reuersus inuenit sup caput cri-
nale d̄ q̄ p̄cessit odor suauissim⁹ et ex h̄ val-
de gaud⁹. Fuauit crinale illud cū omni di-
ligētia. et multo fideli⁹ et deuoti⁹ ampli⁹ ei
seruauit. Postq; aut attigit virilē etatē.
amici sui tradiderūt ei pulcerrimā xginē et
nobilē ī m̄rimoniū. Et celebratis nuptijs
eque seruauit b̄tē katherinē. et semp de ma-
ne surrexit. et capellā intrauit et orauit. Et
vxoꝝ ipsius iam imp̄gnata q̄siuit ab ancil-
la sua. q̄ dñs eius de mane transiret. Cui
ancilla: Est cinis. p̄pe cēmiterīū qui habet
pulcerrimā filiā et ad illaz vadit. et vxoꝝ ex
h̄ valde tristata ē. et d̄ sero multū quesiuit
vir in lecto cur sic tristis esset. et ipsa respō-
dit: Rōne merito trīstari debere. q̄ vnaz
aliā plus diligitis. et semp de mane surgi-
tis et ad eā itis. Et ille. quē est ista. Ipsa re-
spōdit. filia illius cinis. p̄pe cēmiterīū. Et
ipse respōdit: Nō est ista filia cinis cui ser-
uio. s̄ est alia multo pulcior ea ad quā de
mane vado et ei seruo. Et iterū altero die
de mane ab ea surrexit. et ad capellā iuit et
ipsa nimīū tristata seipsam occidit cū gla-
dio et puerū ī vtero. Et ipse rediens de ca-
pella et aperiens camerā vidit matrē cum
puero occisam. et amare cepit flere et clama-
re. *Ac. ve. ve.* q̄re non dixi tibi veritatem:
Nā ego sum occasio istius mali. Et sic sta-
tim ecōuerso cucurrit ad capellaz et flendo
inocauit b̄tām katherinā. et itē appa-
runt sibi ille tres xgines. et b̄tā katherina
tersit iibi oculos et faciē dicēs: Quare spre-
uisti me et recepisti tibi aliā spōsaz. attamē
q̄ mibi semp seruauisti ego tibi succurraz
et vxoꝝ et puero. surge cito et vade ad castē
tuā. et inuenies vxoꝝ et tuā viūā q̄ peperit
filiā quā etiā katherinā nōiare debes. et p̄
satisfactiōe q̄ me spreuisti. debes p̄struere
h̄ monasteriū sanctimonialiū. et filia q̄ iā ē
nata erit p̄ma abbatissa huius monaste-
riū. et erit xgo deuota. et ipsa liberabit cum
suis deuotis oñibz aīaz p̄ris tui de pur-
gatorio. Et ipse statim letāter cucurrit et
matrem et filiā inuenit. Et ipsa fatebat

q̄ demones animā eius ad infernū dedit.
xissent. si beata katherina sibi nō succurris-
set. Et ipse cōstruxit monasteriū et crina-
le roscum q̄d beata katherina sibi tradi-
dit ad monasteriū dedit. et nominauit mo-
nasteriū ad roseū crinale. et ipse et vxoꝝ bea-
te katherinē oībz diebz vitę sue hūierūt
Sequunt sermōes cōmunes di-
scipli. De dedicatiōe. sermo. xlv

Dom⁹ mea do

mus oñis vocabit. *Esa. lvi.*
Matth. xxi. Marc. xi. Luc. xix. Johis. ij.
Hodie pagit festū dedicatiōis hui⁹ ec-
clesiē q̄ in honore istius sancti. *R. vel isto-*
rum lectō. R. et. R. est dedicata. Et tale
festū solenniter et deuote et letanter est per-
agendū. *Vñ in decre. vi.* Dedicatiōis
solēnitas est singulis annis solenniter cele-
brāda. d̄ cō. vii. i. Solēnitates. Vnde in
p̄nti smone tria sūt dicēda. Primo quō
pbat q̄ festū dedicatiōis est solēniter ce-
lebrādū. et q̄d cogitare debet q̄s cū intrat
ecclesiā. et q̄re libent̄ ire debemus ad eccle-
siam et ad dedicatiōē. Secūdo de illis q̄
nō sūt sepeliēdi in loco sacro. Tertio quē
dam exempla et miracula. p̄ informatione
n̄ra. **Quantū** ad p̄mā p̄tem istius smo-
nis sciendū. q̄ festū dedicatiōis ē solēni-
ter letant̄ et deuote pagendū ab omnibus
christifidelibz. **Doc.** pbat p̄mo ex veteri
testamēto. *Nā Exo. xxij. p̄ceptū ē a dño*
q̄ vnūsus p̄plus israel ter in anno. i. tribz
festiuitatibz scz pasce p̄tecostes et in festo
enceniorū. i. dedicatiōis tēpli vnusquisq;
p̄ntaret se dño ī hierusalē. et offerre debe-
ret hostias in lege determinatas. Et sic nos
cū oñibz et oblationibz solēnicare debe-
mus festū dedicatiōis. *Vñ d̄ Exo. xxij.*
Nō apparebis in cōspectu meo vacuus.
Si paup̄ es offer deo cor cōmitum. ps. l.
Sacrificium deo spiri⁹ cō. zc. **Secun-**
do. pbat in nouo testamēto. *Nāz christ⁹*
p̄sonaliter visitauit festū dedicatiōis. vt
p̄t̄z *Joh. x.* Facta sūt encenia ī hierusalē
et hyems erat. et ambulabat iesus in tēplo
in porticu salomonis. Et quotienscunq;
ielus hierusalē venit frequēter p̄mo tēplū

visitant. ut nobis exemplū daret. **Unde**
Bregi. Omnis christi actio nra est instru-
 ctio **Aug.** Lota vita christi in terris quā
 pboiem gessit disciplina morū fuit. **Seq-**
 mur igit christū ī nouo testamēto. et sciōs
 p̄res veteris testamēti q̄ placuerūt ī b̄ deo
Sic et nos sperare debem⁹ et ī b̄ deo place-
 re q̄ deuote et letantē festū dedicationis p̄-
 agim⁹. **Pro** q̄ sciendū q̄ gaudium p̄ntis
 dedicationis rep̄ntat nobis gaudiū futu-
 rum ī celo. **In** signū huius flores et grami-
 na spargunt et duodecim candelę q̄ signāt
 duodecim ap̄los in pietib⁹ accenduntur:
 Altaria et imagies decorant. et sacerdotes
 induūt p̄ciosiores casulas. et clerici canunt
 cantū q̄ cantat in maiorib⁹ festis **Kirielei-**
son. Sanctus. Agnus dei. Et in aliquib⁹
 ecclesijs cantat in organis. citharis et cym-
 balis ī eleuatione corporis christi. p̄s. cl.
Laudate dñm ī tympano et choro. lauda-
 te eū in chordis et organo. **Un** sciendū
 q̄ qñ q̄s intrat ecclesiā cogitare debet qua-
 re ecclesiā p̄structa et dedicata est. scz ut de-
 us ibi adoret a christifidelib⁹. q̄ dñ dom⁹
 orōnis. **Doc** nō cogitāt q̄ in ecclesijs ver-
 ba iutilia et qñq̄s nocina p̄ferūt. **Cōtra** ta-
 les dñ ī decre. **Nemo** debet ī loco orōnis
 intendere fabulis ociosis. **dis. xv.** **Alias**
Exēplū legit d̄ scō **Britio** q̄ vidit diabo-
 lū scribentē vba ī ecclesia. plata. **Un** b̄ ex-
 emplū q̄re in p̄mptuario. **xvi. E.** **Et** ali-
 q̄ p̄rālēt ecclesiā q̄si bestię nec flectūt ge-
 nua. **Et** aliq̄ supbe intrāt ecclesiā cū longi
 caudis et manicis et spissis peplis. et mascu-
 lū salsuris tortis criminib⁹. et argēteis cingulis
 et sup tales eq̄tat diabol⁹. **Job. xli.** Ipse
 est rex sup oēs filios supbie. **Exēplū** de b̄
 scribit **Gul.** **Ing.** in sū. vitioz. q̄ quidā vi-
 dit diabolū eq̄tantē ī longa cauda cuius-
 dā supbe mlieris. q̄ d cauda cecidit ī lutū
 et al⁹ diabol⁹ risit. **Et** talia sūt illicita et ī-
 honesta. **Un** ī decre. dñ. **In** ecclesia nihil
 debet agi ī honeste. **dis. xli.** **Ergo** quan-
 docūq̄ q̄s intrat ecclesiā. intret eā reuerē-
 ter et humiliter. qz ibi veraciter p̄sēns est
 ī sacramēto christus. et deū deuote debet
 invocare orōnib⁹ suis. **Un** **Aug.** in regla
In oratorio nemo aliquid agat nisi id ad

qđ factū est. vñ et nomē accepit. **Un** **videtur.**
Domus mea domus orōnis. **Insup**
 sciendū qz ecclesię cōmunita et monasteria
 sunt ab ecclesia p̄uilegiata. sic qz nullas
 laicus cuiuscūq̄ auctoritatis sit debet in-
 uadere bona ecclesię et p̄ochię vel mona-
 sterij nec p̄ vim sibi vsurpare. nec retinere
 ad vsum suū. **Opposituz** facientes siue no-
 biles siue rustici non p̄sperabuntur in hac
 vita qz ut frequēter occurrūt eis īfortunia
 qz sic sancti iudicāt et vindicant se in eis. et
 cōquerunt regi celoz super eos. **Et insup**
 tales sunt excomunicandi. **Un** in decre.
 dñ. **Inuadere** bona clericoz ē inuadere bo-
 na ecclesię. **Et** tales sūt excomunicādi. **xij.**
q. ij. Ecclesiāru. xvi. q. i. **Similiter.** **Sed**
 q̄ incendūt et frangūt ecclesias et monaste-
 ria sunt ipso facto excomunicati. et post de-
 nūciationē ad papā mittēdi sūt. **Hāc** sen-
 tentiā nō curāt heretici q̄ beu iā plures ec-
 clesias et plura monasteria cōbussērūt. **Et**
 etiam q̄ defraudāt ecclesias et aīas ī testa-
 mentis et suffragijs. grauit peccāt. et anime
 p̄querunt de ipsis. **Un** in decre. dñ. **Nul-**
 tum delinquūt q̄ differūt exequi testamē-
 tum. **xij. q. ij.** **Imo** p̄sonę fugientes ad ec-
 clesiam cū suis reb⁹ debēt tueri ab ecclesia.
Un de b̄ dñ in decre. **Qui** fugientib⁹ ad
 ecclesiā damna inferūt. sūt excomunicādi.
xvij. q. iij. **Diffiniuit.** **Exemplū** de illis q̄
 sibi vsurpāt bona ecclesię p̄ furtū. q̄re infra
 in p̄mptuario. **xvij. E.** **Et** tyrāni q̄ cum
 potentia inuadunt ecclesias. quō punian-
 tur. **Exempluz** vide de b̄ ibidem. **xvij. E.**
Un etiā sciendū qz libenter debemus vi-
 tare dedicationes. **Primo** qz ibi oratur a
 sacerdotib⁹ p̄ ipsis. heri in vesp̄is hodie
 in matutinis. in missis. in tertia. in sexta et
 nona. et in secundis vesp̄is: **Ut** quisq̄s
 hoc templuz bñficia petiturus ingreditur
 cuncta se impetrasse letetur. **Et** etiam quo-
 tidie in qualibet missa oratur pro astanti-
 bus in canone. **Et** omniū circumstantium
 q̄z tibi fides cognita est et nota deuotio.
 p̄ quibus tibi offerimus **Ergo** salubre est
 singulis dieb⁹ audire missam. qz angeli il-
 lo die delectabilē morātur cum illo hoīe
 et plus sollicitē seruiunt sibi et custodiunt

Sermo

ipsum. Et etiā prosperabit ille homo i agē-
dis. **Matth. vi.** **Prīmū** grite regnū dei
et iusticiā zc. **Secūdo** ppter indulgentias
psequēdas. non ppter laute comedere et bi-
bere et choricare. nec ppter ludere. s. ppter
indulgētiās debemus deuote visitare de-
dicationes. et illū diem in seruitio dei expē-
dere. s. audiendo missas sermones et vespē-
ras. **Oppositū** faciūt q intrant tabernaz et
inebriant. vel q circūstant choreā. et sic in-
dicāt homīes. et missas negligūt. sermonē
et vespēras. et sic illū diē expendūt i fuitio
diaboli. qz fm sermonē christi. **Matth. vi.**
Nemo pōt duobz dñis seruire. **Exemplū**
de xgine cui pffessor inhibuit ne amplius
choricaret i publica chorea. q postmodū
venit ad dedicationē et incepit choricare.
et deus plagauit eā q in chorea subitanee
obiit. **Itē** aliud exemplū quō mulier i cho-
rea necata est cum baculo. et h qre in prom-
ptuario. **xij. l.** **Itē** tibicen qui in chorea a
fulmie extinctus est. et h qre ibidem. **xij. l.**
Quantū ad secūdam ptem sciendū q
ex quo hodie pagit dedicatio huius eccle-
sie et cēmiterij. tūc querit q sunt isti quibz
denegat sepultura i loco sacro. **Rñdet** q
multi sunt. **Et primi** sunt ifideles. paga-
ni. heretici. in dei d cōse. dis. i. **Ecclesiam.**
Secūdi christiani excomunicati. **xxij. q. ij.**
Sane q sup. **Et fm** **Guil.** etiā no-
torij excomunicati minori excomunicatio-
ne. **Tertij** vsurarij manifesti. ex de vsu-
c. **Quia** in omnibz alias. **Quantū** li. vi.
Quarti publici raptores. ex eo. **Sup**
eo. **Imo** raptorum et vsurarioz oblatiōes
nō sunt recipiēde. vt habet ex de raptori-
bus. **Sup** eo. **Quinti** q in torneamen-
tis moriunt. **Et exponit** **Hostien.** **Si** q
etiā ibi vulnus letale accepit. licet postea
supuixerit. qui qzuis pgniteat et ei eucharis-
tia nō denegatur. carebit tñ ecclesia sepul-
tura. **Ex** de torneamētis. c. i. **Etiā** duel-
lū et candens ferrū. qdlibet illoz est pbihi-
tū. **xxij. q. ij.** **Querit.** **Serti** q seiplos in-
terficiūt. imo tales debēt sepeliri sub? pa-
tibilum. **xxij. q. v.** **Placuit.** **Septimi**
publici blasphemī dei et sanctor. extra de
maledicis. c. **Statuimus.** **Nota** capitulū.

Octauū religiosi ppetuarij vtriusq sex-
extra de statu monachoz. **Sup** quosdam
Noni famuli et nutrices iudeoz si in ser-
uitio eoz decedūt. **Decimi** meretrices si
in meretricio decedūt. **Undecimi** lictor-
es in tali officio decedentes. **Duodeci-
mi** publici traditores. **Tredecimi** pu-
blici lutores vulgarit plagmeister. **Et** no-
ta ista pcludēdo q generalit null? notori?
de pctō mortali sepeliend? est i loco sacro.
Et h signant locū hz si tales nō sūt reco-
liati ecclesie p pgnitiā. **Rñ** si recon-
ciliati essent vl certa signa pgnitiē apparerēt se-
peliēdi sunt. s. h gredes tenent p eis satisfā-
cere. **xij. q. ij.** quibz pctā dimissa. et c. nō ex-
timem? qre illā materiā diligēter. **Deci-
miquarti** pueri q sine baptismo mori-
tur. **Circa** qd querit. **Vtrū** mulier p-
gnās defuncta debeat sepeliri cum puero.
Rñdet fm **Hosti.** **Si** est certū q ptus ē
mortuus i vtero. tūc mulier cū ptu sepeliet.
Si hō certū est q ptus viuit vel dubitat
de h. tūc mulier debet scindi pti. et si viuit
lit ptus debet baptizari. si ē mortu? ex cē-
miterij sepeliri debet. **Etiā** sciendū q le-
pultura debet esse libera. **Vñ** pcpit vni-
uersis clericis secularibz et religiosis sub in-
terminatione maledictiōis eterne. ne indu-
cāt aliquos ad vouēdū sine iurandū fide
interposita seu alias pmittendū. vt eorum
apud ecclesias eligāt sepulturas. vel iā ele-
ctam vltē? nō imutēt. alias talis electio
irrita esset. et q ptrarium fecerit ipso facto ē
excomunicat? et non pōt absolui nisi a pa-
pa. **Extra** d sepul. a. i. x. li. vi. **Queritur**
qd si taxet p qnta pecunia qd ponat i tali
ecclesia vel cēmiterio. **Rñdeo** fm **Hosti.**
symonia est. **Itē** si aliquid datur pro ex-
equijs vel vigilijs mortuorum vtrum cō-
mittatur symonia. **Respōdet** fm **Hosti.**
pro huiusmodi nihil debet exigi. sed pie
consuetudines debēt obseruari. **Extra** eo-
dem. **Ad** nostram. **Quid** cum datur de-
ricis pecunia vt vigilet sup defunctos vl
dicant psalterium. **Respondetur** fm **Ho-
sti.** **Si** recipiunt pecuniam vt vigilet. licet
ad vigiliās sequatur oratio non est symo-
nia. **Si** autem de legēdo psalteriū pactus

fiat symonia est. Quid si de pecunia pro
 annuario fiendo. Rñdet fm hosti. di
 stinguentū est. qz si detur tpale p spiritua
 li tanqz appreciatio ei. symonia ē. Si ve
 ro non det tanqz principale precium s vt
 inductiū deuotionis 7 p elemosyna lici
 tum est. Sñ si fieret pactum de missis le
 gendis symonia est. Itē querit vtrum sa
 cerdos possit recipere pecuniā p missis legē
 dis quas ipse in pñitentis iniunxit. Re
 spōdet fm hosti. Rñ debet missas quas
 sic iniunxit celebrare. qz species mali est.
 extra de vita 7 bone. cleri. Cuz ab omni
 itē sacerdos qui ppter tpalia pncipaliter
 amministrat sacramenta. scz baptisimi. extre
 me vnctionis pñitēcie. et signāter qui bz
 auctoritatē episcopi. 7 dicit gratis non ha
 beo nec absolū te nisi intantum dederis
 mihi. talis sacerdos pmittit symoniā. Et
 ipso facto icurrit excommunicationē. Nihil
 enī p amministratione sacramētoz est exigē
 dūz. vt habet ex de symonia. Rñ satis. et
 c. se. Vnde etiam dicit christus in euāgē.
 Mat. xiiij. Gratis accepistis gratis. da
 te. Nota circa hāc materiā fm beatum
 Tho. de aquino in quadaz questione ad
 qdlibet. Vt in dispensatione sacramētoz
 symonia enitetur tria sūt necessaria. Pri
 mū est vt fiat ex pcessione iuris diuini vel
 humani aut saltē p pñtēcie. Secun
 dū est vt sit intentio pia 7 nō corrupta. Ter
 tium vt sit forma honesta vt non requirat
 ante pñ officij exhibitionē. ne pactū inter
 uenire videatur. s expleto officio poterit
 exigi. Si igitur illa tria pueniāt secure reci
 piant. Quantū ad tertiā ptem sciendū
 qz deo displicet et sāctis qñ ppter pecuniā
 prauī homines sepeliunt in ecclesijs. Hoc
 ostensum est in illo episcopo qui sepeliuit
 iniquū hominē in ecclesia sancti Faustini
 martyris quō postmodū subitanee obiit.
 Exemplū h qre infra in pmpuario. i. S.
 Itē puerū hominē nomine Valentiniuz
 diaboli traxerunt cum funibz de ecclesia.
 Hoc quere ibidem. ij. S. Itē vsurarius
 sepultus in monasterio et monachos in
 quietauit. Exemplum de hoc quere ibidē
 ij. S.

Item de dedicatione et indul
 gentijs. Sermo. xlvj.

Vere dominus

est in loco isto. Gen. xxviij. Li
 bēter debemus visitare ecclesias. Primo
 ppter presentia dei. qz hic est veraciter sic
 natus est de Maria virgine et a mortuis
 resurrexit in sacramento. g dicit. vere dñs
 Secūdo ppter indulgentias qz h homo
 mereri pōt. Vnde loquēdo de indulgen
 tijs tūc in presenti fmone tria sunt dicēda
 Primo qd sit indulgētia. 7 vñ ortum ha
 bent indulgēcie. 7 qz pōt pferre indulgen
 tias. 7 qre christus talē pñtem dedit p
 latis ecclesie. Secūdo q requirunt ad in
 dulgēcias psequendas. Tercio aliq que
 stiones cū exemplo. Quantū ad pñm
 Indulgētia nihil aliud est qz remissio p
 ne p peccatis debite. Vñ sāctus Tho. in
 iij. dis. xx. Indulgēcie valent ad remissio
 nem pñe residue post pñitionē 7 pñessio
 nem. Pro quo sciendū q in pñitione 7
 cōfessione remittit culpa. sed solutio pñe
 adhuc manet. qz fm magistz senten. li. iij.
 dis. xxiij. deus ex iusticia impunitum non
 dimittit delictū. Vñ Aug. Nullū malū
 impunitū. Aut h aut in futuro i purgato
 rio oportet nos soluere pñaz p pñtis. Et
 respectu talis pñe valēt indulgēcie. Itē
 querit vñ indulgēcie hñt originē. Rñdet
 q sunt qtuor thesauri ecclesie vñ ille in
 dulgēcie emanāt. Primus est thesaur
 recōditus ex supabundanti merito passio
 nis christi. qz illud meritū sufficiebat ad i
 finitos mūdōs. 7 ad infinitos hoīes redi
 mēdos. 7 d supabundanti i dulgēcie dant
 Secūdos thesaurus est genitricis dei
 Marię q nūqz venialitē nec mortalitē pecca
 uit cū mltos dolores sustinuit. 7 specialitē
 morte fili. Lud. ij. Tūā ipsi aīam pñāsi
 bit gladius. Et de supabundantia istius
 thesauri dicuntur ille indulgēcie erogari.
 Tertius thesaurus est Jobānis ba
 ptiste qui in vtero sanctificatus erat. cui
 cibis erant locustę 7 mel siluestre. 7 vestis
 de pilis camelorum. et insuper caput eius
 datum est saltatrici. 7 sanctorum aploz

Bermo

et omnium martyrum quorum sanguis pro christo fusus pl^{us} meruit quā eis fuisset necessarium ad p^{er}miū. et de tali sup^{er}fluo sumit illud vñ indulgētię dant. **Quartus** thesaur^{us} est scōrum cōfessorū agnū et omnium electorū q̄ in ieiunijs. vigilijs et orōnib^{us} castigatiōnib^{us}. pegrinationib^{us} deo fidelit^{er} fūerunt. q̄z merita ita fuerūt sublimia. et longe minorā eis suffecissent ad salutē. et ideo de ipsorum sup^{er}fluo ceteris pctorib^{us} pudent^{er} indulgētię. **Sed** diceret. qz sancti sūt iā p^{er}miati in celo vltra p^{er}dignū. ḡ nihil remansit sup^{er}fluum. Rñdet quidā doctor qz qdlibet bonū opus i charitate factū ad duo proficit. **Primo** ē meritorū vite eterne. et sic verū est qz sancti p^{er}miati sunt vltra p^{er}dignū. qz hñt iam vitā eternā cui nullę dant^{ur} h^{ab} passionē p^{er}digne. vt patet p aplm dicentem ad Ro. viij. **Nō** sunt p^{er}digne passiōes. **Secūdo** bonū opus in charitate factū est relaxatiū p^{er}neg^{at} p^{er}ctis debite. et sic sancti p bona opa et passionē etiā meruērūt relaxationē p^{er}neg^{at} p^{er}ctis deputatę. **Iō** q̄ ad h^{oc} nō sunt p^{er}miati. qz ipse gl^{ori}osus dñs n^{ost}r^{us} iesus christ^{us} p^{er}ctū nō fecit. nec ē inuent^{us} dol^{or} i ore ei^{us}. **Et** etiā gl^{ori}osa vgo Maria nō peccauit venialiter nec mortalit^{er}. **Et** etiāz sc^{ilicet}us J^{oh}h^{ann}es baptista nō peccauit mortalit^{er}. et sancti apostoli et sc^{ilicet}ti martyres et sancti cōfessores. et sanctę vginē pauca p^{er}ctā p^{er}miserūt. et tñ multa bona opa et exercitia habuerūt. laborādo. ieiunādo. vigilādo. castigādo corpa sua. et insup multas passionē sustulerūt. q̄ p peccatis multorum possent sufficere. **Et** in h^{oc} p^{er}cordat sanctus **Lho**. in. iij. dis. xxiij. Quorum meritorū tanta est copia qz omnē p^{er}ctā debitam nūc viuentib^{us} excedunt. et p^{er}cipue ppter meritum christi. **Ite** querit^{ur} cui p^{er}missus est thesaurus ecclesie. et q̄ expendēdi thesaur^{us} ecclesie habēt p^{er}tatem. Rñdet^{ur} fm sanctū **Lho**. in. iij. dis. xxiij. qz solus papa habet p^{er}tatem plenariā super thesaur^{us} ecclesie. **Vñ** d^{icitur} cū de p^{er}gni. et re. **Cū** ex eo. In indulgētijs dandis sūmus pōtifex h^{ab}z plenitudinē p^{er}tatis. **Sed** episcopi habēt limitatā p^{er}tatez faciē di indulgētijs nō vniuersalē. **Ite** q̄ritur quare deus dedit suo vicario h^{oc} dñō apo-

stolico et episcopis talem p^{er}tatem super thesaurum ecclesie. Rñdetur qz quintuplici ratione. **Prima** ratio vt ostendat^{ur} dei bonitas immensa. et eius infinita mī^{ser}icordia. et h^{oc} est potissima causa. **Nā** deus per h^{oc} ostēdit se plus velle acceptare modicum opus ex charitate factū scz orōnem elemosynā. pegrinationē. qz qz velit hominē pati p^{er}ctā magnā inuite. **Secūda** vt homines p indulgētijs moueant^{ur} ad opera pietatis exercēda. et ad venerādas reliq^{uas} sanctorū q̄ organa spū^{us} sancti fuerūt. **Placet** enī deo honorare scōs et reliq^{uas} sanctorū. qd ostēdit i h^{oc} qz miracula in p^{re}sentia reliquiariū facit. **Tertia** vt diuites delicati q̄ de minimis p^{er}ctis dolēt valde. ne desperēt cū p^{er}ctas purgatoriū audiant ita horribiles esse. dant^{ur} eis indulgētię p elemosynarū erogationē. qd sine dolore in p^{re}senti possūt efficere. et sic p^{er}ctas purgatoriū euadere in futurū. **Quarta** vt paupes p^{er}solarent^{ur}. qz cū diuites faciūt elemosynas paupes vtiqz cōsolant^{ur}. qz dñs sollicitus est pauperū. qd ondit in h^{oc}. **Quinta** vt deus p^{ro}baret n^{ost}rā fidem. quō credimus i sc^{ilicet}am ecclesiā catholicā. **Et** quō credam^{us} qz dñs dedit tantā p^{er}tatem p^{ri}mo b^{ea}to **Petro** ap^{osto}lo singlarit^{er} dicēs **Matth. xvi.** Quicumqz solueris sup^{er} terrā. **Et** eandē potestātē h^{ab}z iā dñs aplicus quā habuit beatus **Petr^{us}**. et p^{er}sequent^{er} oēs p^{re}lati ecclesie. et h^{ab}z q̄ntū ad p^{ri}mā p^{er}tem. **Quantū** ad sc^{ilicet}dam p^{er}tez querit^{ur} q̄ requirunt^{ur} ad indulgētijs p^{er}sequēdas. Rñdet^{ur} fm beatū **Lho**. i. iij. dis. xx. q̄ntuor requirunt^{ur}. **Primo** auctoritas dantis indulgētijs. **Sz** si q̄ratur qz potest dare indulgētijs. **Respōdetur** papa h^{ab}z plenitudinē p^{er}tatis. **Nā** pōt centū ānos v^{el} mille annos dare. imo pōt dare indulgētijs oīum p^{er}ctōrum. v^{el} dimidiā. v^{el} septimā p^{er}tez peccatoribus. **Et** breuiter in quantū vult pōt dare. **Sed** episcopi hñt auctoritatē limitatā. qñ dedicat ecclesia nō debēt nec possūt dare vltra annū. In anniūuario vero dedicationis aut ex alia quacunqz causa nō pñt dare indulgētijs nisi quadraginta diez. ex d^{icitur} p^{er}gni. et re. **Cū** ex eo. **Utrū** p^{re}lati aliqui scilicet abbates

prepositi. decani. priores pnt dare indulgentias. **Rndet** q nō. **Un** de h̄ habetur i iure canonico. **Nō** inferior s̄ tantū epōz est dare indulgentias. et de pe. 7 re. **Cuz** ex eo. **Sed** sciendū q tales p̄lati pnt cōferre f̄mitatē 7 b̄nficia ordinis v̄l monasterij sui q̄ p̄cipatio valet homini in vita et post mortē. sic q̄ quicqd bonū sit in toto ordine p̄ fratres 7 sorores. si generalis ordinis dat. v̄l in tota puincia si puincialis sit. v̄l i monasterio si abbas vel p̄or. scz celebrādo. legēdo. cantādo. orādo. vigilādo. ieiunādo. et sic de singulis. **De** quolibet enim bono ope talis h̄z specialē p̄icipationē i vita si ē in gr̄a. vel singulare subleuamē si est i purgatorio. **Secundū** est causa rationabilis. **P̄o** quo sciendū s̄m beatum **Lho.** q̄ causa q̄re danda sit indulgentia debet esse honor dei 7 utilitas ecclesie siue utilitas proximorū. **Et** q̄ncūq; illa p̄currūt tūc p̄lati h̄z causas sufficientē ad dandū indulgentias. **Tertiū** est q̄ recipiēs indulgentias sit in gr̄a. **Nā** indulgentie non prolunt existēti in quocūq; mortali pctō de q̄ nō est p̄ritus nec p̄fessus. nec habet p̄positū dimittēdi. nec valēt excommunicato maiori excoicatione nisi sit absolutus. **Quar** tū est q̄ faciat illud p̄ quo indulgentia datur. **Un** querit si indulgentia valeat ei q̄ est in gr̄a 7 libenter faceret illud p̄ quo datur 7 non pōt. **Rndetur** s̄m **Lho.** in. iij. dis. xl. v. **Nō.** q̄ indulgentia datur t̄m sub hac forma scz vt faciat vel det h̄ vel illud. **Ista** q̄tuor iā dicta requirunt ad indulgentiā p̄sequēdam. **Et** si vnū d̄ his quat tuor defuerit nihil p̄sequetur. **Quantū** ad tertiā p̄tem ponēde sunt aliquę q̄stiones. **Et p̄mo** querit an q̄s totiens habet indulgentias. quotiēs intrat ecclesiā vbi posita est indulgentia. **Rndent** s̄m sanctū **Lho.** in. iij. dis. xxij. **Aliq̄n** indulgentia determinata ē ad tps. puta q̄cūq; vadit ad talē ecclesiāz vsq; ad talē tps. habeat t̄m de indulgentia. 7 tūc intelligit̄ semel t̄m. **Aliq̄n** est indulgentia phēnis. sic i ecclesia sancti **Petri** romē q̄draginta dierū. 7 tūc quotiēs q̄s vadit totiēs indulgentiaz cōsequit̄. **Ite** querit vtrū quippe ecclesiā mo-

ratur. etiā p̄sequat̄ indulgentias sic q̄ a re motis venit. **Rndet** s̄m **Lho.** in. iij. dis. xxij. **Ille** q̄ est vicinus ecclesie 7 etiā sacer dotes 7 clerici p̄sequuntur tantā indulgentiam sicut ille q̄ veniret a mille dietis. q̄ remissio non p̄portionat̄ labori. s̄ meritis q̄ dispensant̄. **Sz** ille q̄ plus laborat p̄l acquirēt d̄ merito essentiali. **Utrū** religiosi pnt mereri indulgentias. **Rndet** **Lho.** **Quis** religiosus sit i statu p̄fectionis. t̄n ipse sine peccatis venialibz viuere nō pōt 7 ideo si aliq̄n p̄pter peccatū sit reus alicuius p̄neg. pōt p̄ indulgentias ab h̄ expiari q̄ etiā si sit indulgentia de dando. pnt dare si habēt am̄inistrationē. vel aliqd dan di a suis p̄latis petere. **Item** querit quātum valent indulgentie. **Rndet** s̄m **Lho.** in. iij. **Indulgentie** simplr̄ intantū valent quāntum sonant. **Valēt** igitur omnibz suscipientibz q̄draginta dies indulgentie intantum. q̄ntū valent eidē q̄draginta dies penitētie in p̄nti. nō t̄n equaliter omnibz. sic nec q̄draginta dies penitētie eq̄liter valēt oibz. **Nā** sic i m̄do q̄draginta dies indulgentie plus valēt vni p̄ficiēti cū maiori labore 7 feruore seu afflictione q̄ alteri q̄ cū m̄iori. **Ite** q̄draginta dies indulgentie pl̄ valēt illi q̄ se ad eā disponit cū maiori labore afflictione. feruore. seu dati q̄ntitate q̄ alteri q̄ cum minore. **Un** sequitur q̄ duo simul q̄draginta dies siue annū siue centū siue mille annos p̄sequant̄. 7 vni de let plus penaz purgatorij q̄ alteri. **Sil** si est indulgentia ad dimidiā p̄tem vel ad q̄rtam vel ad septimiā p̄tez pctōz. q̄ ad p̄nā tūc int̄m valet q̄ntum valet penitentia facta sufficiēs p̄ tantoz pctōz q̄ntitate. **Et** ideo de ista portione nō habebit p̄nā in h̄ seculo neq; in futuro. q̄ deus non punit bis i idipsum. **Similiter** si sonant indulgentie ad totum cumulum peccatorū. tunc omne debitum aufertur. nec p̄ h̄ amplius habebit p̄nā. neq; in p̄senti seculo neq; in futuro. **Vnde** papa ex causa que cernit honorem dei et utilitatem ecclesie et proximorum. potest dare indulgentias prout vult. vel pro toto vel pro parte.

Circa quod queritur quid sit d̄ illo qui

Bermo

cōsequit' generalē indulgentiā positam p
papā **R**ndet' fm **H**olsti. Statim in celū
euolat si in tali statu decedat. qz nullū im
pedimentū est ascēdendi in celū ex quo q̄s
moritur in grā nisi solutio p̄nē. **E**t dicit
beat' **T**ho. qz q̄ indulgētiā suscipit non
absoluitur simplr a debito p̄nē. s̄ dat' sibi
de thesauro ecclesie. vñ debitum soluat.
Ergo cuz remissa est p̄na illa tota ex the
sauro ecclesie p̄ indulgētiā idē est ac si es
set p̄ ipsuz hominē soluta. z sicut iusticie dei
satis ē factū. **V**n̄ p̄sulendū est illis q̄ mul
ta peccata p̄miserūt. z puam p̄nitentiam
respectu p̄ctōz p̄fecerūt. vt diligēt' q̄rant
idulgētiā. qz quicqd̄ sup̄est ī purgatorio
lugebūt qz nullū p̄ctm̄ ipunitū. q̄ntūcuqz
enim paruum sit peccatum oportet qz sa
tisfaciat iusticie dei. aut h̄ aut in futuro in
purgatorio. **E**t p̄na purgatoriū ē grauī
sima. qz si vnū baltū sine necessitate bibis
vel d̄ mane sano corpe **A**ue maria q̄n pul
sat' v̄l p̄mā missā ex pigritia obdormis v̄l
f̄monem vnū sine caula negligis v̄l vesp̄
ras. aut vides libenter choricare. baltila
dere aut pulcras puellas z ornatas aut ri
des ex leuitate. aut iocos exeres v̄l verba
inutilia aut scurilia p̄fers. z sic de singulis
qz p̄ vno p̄ctō veniali sustinebis maiorem
p̄nā in purgatorio q̄ sanctus **L**aurentius
sustinuit ī craticula. **V**n̄ **A**ug. **B**rauius
est esse ī purgatorio q̄dm̄ oculus claudi z
apiri possit. q̄ illa p̄na quā sanctus **L**au
rentius sustinuit in craticula. **E**t aliq̄ aīe
tam lōgo tpe ibi punient'. quedaz viginti
aut q̄dragita annis. plus vel minus. imo
aliq̄ centū annis aut mille vel vltra. **V**n̄
Richardus d̄ sancto vic. **A**liq̄ christia
noz aīe vsqz ad finē mūdi ad ignē purga
toriū sūt ex dei iniusticia deputatē. **V**n̄ **L**e
sarius ī dialogo suo de quadā aīa scribit
q̄ p̄ duo milia annoz fuit ad purgatoriū
deputata. sed p̄ suffragia christifidelīū in
duobz annis fuit liberata. **I**tez legitur de
quadā x̄gine q̄ fuit soror sc̄tōz martyruz
Cosme z **D**amiani qz p̄ vno veniali p̄ctō
sc̄z qz andiuit cū aliquali delectatione can
tare z choricare in platea de sero q̄n debe
bat ire dormitum. per quī in decim dies de

bebat puniri ī purgatorio. **H**oc aduertere
deberēt chorīcantes z etiam circumstantes
chorēam viri z mulieres. **M**odo ad talem
acerbam p̄nam tollendam valet indul
gentia. **N**am si quis per centum annos v̄l
mille annos deberet puniri in futurum. to
tam p̄nam in p̄senti pōt exoluere p̄ in
dulgētiā. **M**odo pōt p̄tingere si nisi per
tres dies in purgatorio deberes puniri. li
benter romaz ires in pane z aqua z nudis
pedibus. vt tu ab illa p̄na posses sup
portari. **D**e acerbitate p̄nē purgatoriū
nota illud exemplū. **E**rat quidaz puer no
uem annoz satis facetus ī verbis z factis.
q̄ incidit in granē infirmitatem z sic obiit.
Et post mortē apparuit matri multum la
mētabiliter. z mater quesitū quō se habe
ret. **R**espōdit. in maximis p̄nis sum. **E**t
mater. **Q**uāte sunt p̄netue. **P**uer respō
dit horribile verbū dicens. **S**i oēs carbo
nes quos oēs carbonarij in vniuerso mū
do a tpe natiuitatis christi vsqz hodie ar
serūt in vno cumulo iacerēt z arderent. et
tu dilecta mater in medio cumuli stares z
arderes. nō tantas p̄nas sustineres sicut
ego iā in purgatorio sustineo. **M**ater sit
tanta p̄na purgatoriū probatur ex decre.
Igni purgatorio nulla p̄na tp̄alis cōpa
rabilis est. **d**is. **x**xv. **Q**ui in aliud. **O** chri
stiane quō audes scienter mēdaciter p̄ de
um iurare aut blasphemare deū. maledi
cere. primo. ieiunia soluere. vota frangere.
luxuriari. inebriari. res iniustas acquirere.
Mater q̄siuit puerz vñ meruisti tāta acer
bam p̄nā. cū satis obediēs fuisti z libēter
orasti nec iurasti. nec maledixisti. puer re
spōdit. **E**go p̄sueni accommodare denarios
et halsentes a familia tua. z inde emi pira
poma z nuces. z q̄n hospites honestos ha
buim' et cū dederūt mibi denarios v̄l hal
lenses tūc exolui ecōuerso. **M**odo sic obi
it qz nō oēs exolui ideo p̄nā talē sustineo. **E**t
mater. possū ne ego tibi in aliq̄ suffragari.
Puer respōdit. **S**i exolueres pro meta
les denarios statim liberarer. z sic puer di
sparuit. **M**ater statim vocauit ad se fami
liam dicens. **V**olo p̄ obedientiā vt com
putetis mibi debita pueri mei. **E**t omnibz

computatis tunc puer nonne ballenses in de
bitis post se reliquit. et mater statim persol
uit. et eodem die puer secundario apparuit
matri letit dicens: Mater dilecta gratias ti
bi ago. et quod debita per me solvisti. a purga
torio me liberasti. Jam celos introibo ubi
deum fideliter per te et per patrem meo orabo. et
pro fratribus meis et sororibus et amicis meis
supplicabo. **De dedicatione si
ne de nouo anno. Sermo. xlvij.**

Domum tuam
debet sancti. ps. xcij. Aristo. viij.
et b. Quidam sunt dispositi ad virtu
tes ex natura. quidam ex consuetudine. quidam per
doctrinam. Vnde sermones sunt ut audien
tes retrahant a vitiis. et disponant ad vir
tutes. Et hoc non fit sine gratia. Job. xv. Sine
menibilibus potestis facere. **Vnde Gregorius.** Inna
num laborat lingua doctorum nisi cooperetur
ei gratia saluatorum. Ergo inuocemus virginem
beatam. **Vnde in primum sermonem tria sunt dicē
da. Primo de triplici domo. Secundo
aliquod informatio nostra. Tertio exemplum.**
Quantum ad primam partem. sciendum quod tri
plex est domus. et quilibet illarum debet esse sancta
Prima est domus materialis scilicet ecclesia quam
constructa est cum elemosynis christifidelium. et
ab episcopo in honore. **Secunda** est domus
annua dies dedicationis huius domus celebra
tur. Et in tali domo non debet fieri locutiones in
utiles nec quicquam inhonestum. nec etiam mercatio
Job. ij. Nolite facere domum patris mei do
mum negotiationis. Et cimiterium gaudet
eadem emunitate. **Vnde dicitur in decre.** Mercat
io non debet fieri in loco sacro. xvi. q. viij. quia
ibi in cimiterio requiescunt plura corpora sanctorum
quia aie iam cum christo regnat in celo. **Secundo**
dum est in cimiterio per ibi defunctis. quia aie
ad huc in purgatorio sunt. **Secunda** est
domus spiritualis. id est ad Cor. iij. Templum dei
sanctum est quod estis vos. **Vnde cor dicitur quasi came
ra omnipotentis regis. Quia quicumque est in gratia
ille est templum spiritus sancti. et quicumque in mortali
peccato est in illo habitat diabolus. Vnde christus
dicit de Maria magdalena septem de
monia. id est quod dicit beatus Gregorius. Maria ma
gdalena septem demonia habuit quam vniver**

sis vitis plena fuit. **Vnde etiam Bernardus super
Cant.** Vbi nempe peccatum dimittit. ibi pro
culdubio diabolus a corde peccatoris repel
lit. Et illa domus? spiritualis debet esse orna
ta et depicta cum diversis virtutibus. **Vnde Ari
stoteles.** Virtuositas beatissima est vita.
Vnde etiam Gregorius in moral. Absit quod tanta
sit delectatio in vitis quanta in virtutibus. **Ter
tia** est domus eternalis sine celestis. De qua
dicitur in ps. Beati qui habitant in domo tua
domine etc. In illa domo celesti noscimus? et di
ligimus? nos mutuo. et vnusquisque habet specia
le gaudium de quolibet sancto. **Vnde magister sen
ti. iij. dist. xlix.** Per charitatem quam in singulis
erit perfecta tamen quisque gaudebit de alterius
bono quantum gauderet si haberet in seipso. et ibi
per multitudinem gaudiorum videtur electis tempus
multum breue. **Vnde in ps. lxxxix.** Quoniam
mille anni ante oculos tuos tanquam dies be
sterna quam preterit. **Quantum ad secundam par
tem istius sermonis.** per dedicationem sine etiam per
nouo anno intendit o cuilibet homini auem
speciale assignare. Et prima auis erit aquila
et illa puenit nobilibus quam habet tres proprietates
quas debet habere nobiles. **Prima** proprie
tas est quod altius volat ceteris auibus. attamen in
fra se videt ad terram. Sic nobiles. milites
principes quancumque exaltent super alios homines
in dignitate et honore. tamen debet infra se vide
re ad terram. quia mortales sunt. et de terra crea
ti. et in terram reuertentur. **Vnde Ecd. vij.** De
morare nonissima tua et in eternum non pec
cabis. **Vnde Bernardus.** Cogita vnde veneris et
erubescere. vbi es et ingemisce. quia speras et per
timefces. Itaque plati debet cogitare quotidie
deratione reddenda per se et subditis suis in die
iudicii. Sap. vi. Iudicium durissimum fiet
his qui presumunt. **Secunda** proprietas aquile est
quod preda cum condidit alijs auibus et sola non co
medit. Sic nobiles et principes debet per di
uidere bona temporalia subditis et alijs pauperibus.
Vnde christus in euangelio. Luc. xi. Quod super
est date elemosynam. Et christus reputat sibi
factum quod pauperi sit. **Vnde Mattheus. xxv.** Quod
vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis.
Oppositum faciunt quod bona sua histronibus
dant potius quam pauperibus. Aug. Histroni
bus dare est demonibus imolare. **Tertia**

ppietas ē. q̄ pullos suos p̄tra radios so-
lis pbat. q̄ dare videt. aut q̄ lippos oculos
hnt. **Sic** nobiles dnt p̄bare pueros vtrū
apti ad lras vel ad studiū. 7 ad sapientiā
debēt eos coartare vt studeant. quō seip-
sos 7 alios regere debeāt. **Secūda** auis
ē philomena que puenit sacerdotibz 7 reli-
giōsis. **Quāz** philomena de nocte dulciter
cantat. **Vñ** Ambro. in li. exameron dicit
q̄ in gstate qñ philomena residet sup oua
sua i nocte ppter tediū qd hz. incipit alacrit̄
cantare 7 multū dulci. ita q̄ hō turbatus
posset recreari. 7 griseas 7 simplices vestes
portat. **Sic** sacerdotes 7 religiosi i media
nocte debēt surgere aut d mane 7 cantare
7 laudare deū i hymnis 7 canticis. vt dice-
re possint cū **Dauid.** vt habet i ps. cxviij.
Media nocte surgebam ad p̄ficiendū tibi
Et etiā debent portare vestes humiles et
deuotas nō p̄ciosas. nō varioz colorum.
Vñ h̄ habet in iure canonico. **Clerici** vi-
ridibz ac rubeis vestibz n̄ debēt vti. **Ex** d
vita 7 bone. ele. **Offeram.** **Tertia** auis
est cygnus q̄ puenit senibz ppter tres pprie-
tates suas q̄s hz. **Primo** cygnus est albz
in plumis. **Secūdo** niger in cute. **Tertio**
hz longū 7 obliquū collū. **Illa** tria debēt
esse in senibz tā vris q̄ mulieribz. **Primo**
senes debēt esse albi. idē puri 7 mūdi men-
te 7 corpe. **Vñ** d̄r in decre. **Quāto** senes
sunt moztu viciniōres tāto debēt esse purio-
res. **dis. lxxxvi. Lanta.** **Secūdo** debēt esse
nigri in cute. i. humiles. sic q̄ nō supbiant
de bonis opibz siq̄ fecerūt in iuuentute sic
qdaz quotidie iactāt se fuisse ad sanctum
Jacobū vel i aquisgrano. piculosū est enī
se extollere i bonis opibz. **Greg.** **Quisq̄s**
reminiscēdo qd̄ gessit dū se apud se erigit
apud auctores humilitatē cadit. **Tertio** cy-
gnus hz collū obliquū 7 longū. i. quo deli-
gnat sapiētia. **Vñ** pictores depingūt viz
sapientē cū collo obliq̄ 7 longo. ideo vt sa-
piēs debet p̄mo p̄meditari bis aut ter qd̄
loquat. aut qñ. aut vbi loquat. vtz sit vti-
le vel licitū aut honestū aut bonū aut ve-
rū. **Sic** senes in q̄bus debet regnare sapiē-
tia x̄boz 7 disciplina bonoz mox. debēt
p̄meditari qd̄ 7 quō loquant corā iuueni-

bus. qz iuuenes vt cōmuniter dīn retinēt
x̄ba senioz. **Senes** debēt p̄ferre x̄ba bo-
na et edificatoria. sic q̄ filij et filie post vi-
ginti annos possint dicere. **B** audiuī a p̄re
meo. a m̄re mea. a cognato meo. 7 sic d̄ sin-
gulis. **Oppositū** aut faciūt ineterati dicunt
viri 7 m̄ieres. q̄ cū ampli⁹ nō possunt actū
p̄ficere. tñ delectant in p̄teritis peccatis. et
gloriant in malis suis. loquēdo. **x̄ba** ipu-
dica corāz iuuenibz 7 puellis. eos scandali-
cādo. **Matth. xviij.** **De** homini p̄ quem
scandalū venit. **Ite** q̄ scādaligauerit vnū
de pusillis illis q̄ in me credūt expedit ei vt
suspendat mola asinaria i collo eius. 7 de-
mergat i pfundū maris. **Quarta** auis ē
apis 7 puenit iuuenibz qz apīs i opatiōe
ē valde fructuosa 7 p̄tinue laborat qñ ipsa
hz. 7 volat sup rosas et sup lilia 7 sup flo-
res. 7 liquorē quē sugit ex his p̄uertit i mel
7 obediēter sequit regē suū. **Sic** iuuenes
debēt h̄re illas p̄ditiones. **Primo** enī de-
bēt laboribus ilistere 7 discere laborare. 7
nūq̄ ociosi esse. qz hō ociosus nō ē dign⁹
pane q̄ vescit. **Ap̄ls.** **Qui** nō laborat non
māduet. **Ite** ociositas inducit multa pec-
cata. qz ociositas et voluptas arma sunt
diaboli ad miserā aīas captiuādas. vt
habet ex d̄ remū. nisi cū p̄dē. **Ite** sic volat
sup rosas. super lilia 7 flores. **Sic** iuuenes
debēt attēdere p̄bos 7 deuotos homīes et
recipe bonū exemplū ab illis. **Ab** illo ex-
emplū humilitatē. ab illo exemplū pietatis
Ab alio exemplo deuotionis. 7 mane sur-
gere. orare. elemosynas dare. ecclesias fre-
quentare. missas et sermones audire. festi-
nare. 7 sic de singulis. **Unde** in decre. **Ea**
exempla sunt magis imitāda que sūt pia.
dis. ix. Sana quippe. **Ite** sequunt regem 7
ei obediūt. sic pueri seq̄ debēt parentes in
bonis. et eis obedire in licitis et honestis.
Quinta auis ē colūba q̄ cōuenit illis q̄
sunt in m̄rimonio ppter pprietates q̄s ha-
bet. **Et** sūt tres. **Primo** due se sociāt. **Se-
cūdo** fetus multiplicāt. **Tertio** fetū fidelit̄
nutriūt. **Sic** i m̄rimonio simul debēt esse
piuncti. **Vñ** **Matth. xix.** **Iā** nō sunt duo
s̄ vna caro. **Ite** actū m̄rimoniij debēt pro-
pter plem p̄ficere. **Vñ** **Gen. i.** **Crescite** et

multiplicamini. **I**te pueros fidelit' debent nutrire. et eos in bonis edocere. scz **P**ater noster. **A**ue maria. et symbolu fidei et decē pcepta. et si delinquit debet eos corrigere alioquin pctā pueroz redūdant in parentes. **A**pl's. ad **R**o. i. **D**igni sunt morte nō solū facientes sed etiam p'sentientes facientibz. **S**exta auis est turtur. et cōuenit virginibz et viduis. ppter p'prietates q's habet. **N**ā turtur est auis casta. sic xgines debēt esse castę mente et corpe. et sic ducūt vitam angelicam. **V**n̄ **H**iero. **I**n carne pter carnem vivere non est humanū s̄ angelicum. **I**te turtur eligit sibi granū puz et triticeū et nō curat cadauer sicut coruus. **S**ic xgines debēt sibi eligere christū in sponsu. q' se i euāgelio assimilat grano tritici. **E**t sic virgines sunt sponse christi et reginę celi. **V**nde in ps. xliij. **A**stitit regina a dextris tuis i ve. deau. **V**nde **A**ugl. **G**audia virginum christi sunt de christo. cum christo per christum. post christum. propter christum. **I**tez turtur quādo perdit maritum. tūc nunq's assumit sibi aliū. nec sup ramuz viridē amplius sedet. nec aquā puram bibit. **S**ic vidua postq's perdit maritum debet eligere sibi statū viduitatis qui habet fructum sexagesimū. cū status m̄rimonia/ lis bz fructū tricesimū. s̄ xginū bz fructuz centesimū. **I**te turtur qñ perdit maritum tūc habet gemitū p cantu. sic vidue debēt peccata sua deplangere. nec amplius turpia verba pferre s̄ oīoni intendere. **I**tem turtur caret felle. sic xgines et vidue debēt esse mites et nō iracūde. exemplo **M**arie q' est mater xginū et viduaz et omnīū mulierū. **S**eptima auis est grus. et puenit famulis et ancillis ppter p'prietates suas. **N**ā grues habent regē cui oēs obediunt. **I**te habet custodē et vigilē de nocte q' custodit reges cū ceteris. **E**t iste vigil a natura bz illam pudentiam q' recipit lapidez in pedē dextrū et stat sup sinistrū. et q'cito incipit dormitare. tūc lapis cadit de pede. et sic euigilat. et qñ aliqd audit. tūc clamat et sic oēs euigilat et euolat et euadūt piculū. **S**ic serui et ancille debēt obedire dñis et dñabz suis in licitis et honestis. **V**n̄ **A**pl's

ad **E**ph. vi. **S**erui obedite dñis vris sic christo. qz christ' dabit ipsis vey pmiū in celo. p laboribz suis. **I**te debēt esse vigilēs et diligenter custodire res dñoz suoz. et p oculis h're vt satisfaciāt sponsioni quaz fecerūt. pmonendo bona dñoz suoz. et pueniendo damnu inquantū poterunt. **E**t quibz patet q' illi nō satisfaciūt pmissionibus suis q' furtiue subtrahunt et occulte comedūt. vel alijs psonis dant res dñozum suoz cōtra voluntates eoz ipsi serui et ancille. **E**t etiā q' recipiunt ab eis tenent' restituere. si volūt veram pēnitentiā de peccatis agere. qz non dimittit' peccatū nisi restituatur ablatū. **Q**uantū ad tertiā ptem illius sermonis nota exemplū de quodam opario q' orauit. p diuitem p p'cio diurno. et sic diues saluatus est. **H**oc quere infra in pmpuario exēploz. iij. **I**tez quō in morte diuites qñq' abijciunt et paupes qñq' exaltantur. **H**oc exēplū quere ibidem. xlix. **P**. **D**e duodecim fructibus misse. **S**ermo. xlvij.

Ecce ego vobis
scum sum omni. di. vsq' ad p'sū. **S**c. **M**att. xxvij. **J**ohānes de sacro **S**eminiano dicit: **S**ic corpus nihil valet sine societate anime ex eo q' caret vita naturali. attestante **A**risto. de anima: **E**grediēte aīa de corpe corpus marcescit et expirat. **I**a aīa nihil valet sine societate dei ex eo q' caret vita spūali. **V**n̄ dñ in decre. **D**eus ē vita anime. de p'c. dis. i. **S**i anteq's. **E**xpedit g nobis et omnino necessariū est q' deus sit nobiscum. **T**ūc anteq' de' erit nobiscuz qñ diligēt et deuote audimus missam. **V**n̄ dicit: **E**cce ego. **V**n̄ in pñti sermone dicendū est de duodecim fructibz quos q's cōsequit' q' deuote et diligenter audit missam. vt sic alliciant grossi homies ad intrandū ecclesiā q' stant in foro vel i cēmiterio et raro audiūt integrā missaz etiā in diebz dñicis. **P**rimus fruct' est q' qñtū spaciū terre si hō interim trāsiret et totū daret in elemosynā. nō tm pdeset sic deuota auditio vnius misse. **Q**uid tūc qñ in vno die quattuor vel sex audit?

Bermo

Si quis daret pratum unum vel agrum propter deum talis putaret se magnum opus fecisse. modo in fra celebrationem unius missae posset quis pertransire plura prata vel plures agros. Quot missas neglexisti de mane diu dormiendo in cimiterio vel in foro stando. vel in tabernaculo sedendo tempore divinum. **Secundus** fructus quod angeli delectabiliter morantur cum illo homine et solliciti eum custodiunt. quod ipse fecit se socium ipsorum angelorum in assistendo et laudando regem angelorum et hominum. **Ambrosio** super **Lucam**. Non dubites assistere angelos quando assistit christus in altari scilicet quando immolatur. **Unus** angelus custodit illo die hominem illum qui die audit missam ubiqueque locorum. In mensa. in lecto. in campo. in labore. Et sic erit melius custoditus illo die in corpore et in anima. **ps. xc.** Angelis suis deus mandavit de te. **Tertius** fructus quod qui in venialibus peccatis est et devote visitat ecclesias audiendo missas. venialia peccata sibi dimittuntur. Et hoc fit multipliciter. **Primo** cum intrat ecclesiam et devote recipit aquam benedictam. ut habet de consecratione. dist. iiij. aqua sale. **Secundo** dicendo psalterium cum sacerdote illi qui sciunt. **Tertio** quotiescunque audit nomen iesus vel Maria in collecta in epistola in euangelio. et devote flectit genua percutiendo pectus suum. totiens dimittuntur sibi peccata sua venialia. **Quarto** in elevatione quando videt corpus christi elevari in missa. que significat elevationem christi in cruce. et sic devote percutit pectus suum. **Quinto** post elevationem et post memoriam defunctorum quando sacerdos dicit. Nobis quoque peccatoribus. et sic etiam cum sacerdote percutit pectus suum. **Sexto** in sumptione corporis christi quando sacerdos sumit corpus christi. et laudabile est quod non la paucis ictibus pulsatur. et cum sic quis devote percutit pectus suum. tunc etiam venialia sibi dimittuntur. **Septimo** in fine missae quando devote recipit benedictionem de manu sacerdotis. **Octavo** quando post missam recipit aquam benedictam de manu celebrantis. **Nono** quot pater noster infra illam missam oravit siue etiam alias. tunc propter quodlibet pater noster dimittuntur venialia peccata. ut habet in decre. de preceptis. dist. iiij. De quotidianis. Ex quo omnes

nes sumus in peccatis venialibus. **Proner.** **xxiiij.** Septies in die cadit iustus et resurgit. **Unus** etiam in decre. Omnis homo habet peccata venialia. dist. i. Medicina. et c. tres autem. **Tunc** libenter debemus audire devote missam. ut nobis peccata venialia dimittantur. **Item** sciendum quod plura venialia vel pauciora dimittuntur per illam iam dictam benedictionem audietis missam. **Quartus** fructus quod qui in peccatis mortalibus audit missam et praesens est in ecclesia cum christus immolatur in altari. quandoque ante finem missae deus recipit eum ad gratiam. indulgendo sibi omnia peccata sua mortalia. **Unus** henricus de bassia super **Gen.** Christus in terra degens nulli misericordiam denegavit fideliter petenti. Hoc patet in latrone cui dixit in cruce. Hodie mecum eris in paradiso. **Sic** in beata Maria magdalena cui dixit. **Luc. xij.** Dimittuntur tibi peccata tua. **Quid** equale vel maius est nunc inuisibile fide credere praesentem in eucharistia Iesum christum Mariae filium. et in praesentia ipsius qui veraciter praesens est in altari ipso corde peritro et humili invocare. videtur quod nihil refert quod ad effectum gratiae et veniae consequende. **Et** hoc idem vult illud dictum euangelij **Joh. xx.** Beati qui non viderunt et crediderunt. **Queritur** utrum peccator debeat intrare ecclesiam et missam audire. **Respondetur** quod sic. etiam quotiescunque magnus peccator nisi esset excommunicatus aut interdictus. **Quia** excommunicatus maiori excommunicatione non debet intrare ecclesiam nisi ad sermonem. et finito sermone statim exire tenetur. **Et** sic ex eundo debet cogitare quod non est dignus cum ceteris christifidelibus stare in loco sancto. nec in futuro cum sanctis et angelis in celo. **Et** oportet eum carere fructu istius missae. et omnium missarum et omnium indulgentiarum et omnium bonorum quae hodie fiunt in toto mundo et est quasi membrum abscisum a capite. id est a christo et a membris christi fidelibus. sic quod nullus audeat sibi loqui nec comedere nec bibere nec quoniam modo sibi participare. **Unus** deus in decre. **Communicans** excommunicato indebite excommunicationem incurrit. xi. q. iiij. **Precipue.** **Sed** excommunicatus minori excommunicatione potest ecclesiam intrare et missas audire. sed ad

osculum pacis non debet accedere nisi sit absolutus a minori excommunicatione. et si unus prius sacerdos potest eum absolueret a minori excommunicatione quaz incurrat precipiendo cum excommunicatis publice denunciatis. **Etiam** dictis patet quod bonum est grossis peccatoribus intrare ecclesiam et audire missam et sermonem. **Unde Chrysostomus.** Multis infunditur gratia in presentia corporis christi. Sed diceret quod possumus hoc cognoscere quod deus indulget mihi peccata mea. hoc quod res supra sermone. v. pte. iij. **Quintus** fructus est quod quod presentis est missae potest quotidie spiritualiter communicare. Sed quod quis communicat spiritualiter? Respondet quod quicumque quis deuote audit missam existens in gratia et sine peccato mortali. et habet affectum ad sacramentum percipiendum et cogitat in corde suo: **O** pie domine iesu christe quod libenter velle te hodie suscipe in sacramento altaris. hoc bene non audeo accedere quod timeo te offendere. propter indispositionem meam: **Attamen** supplico tibi ex toto corde quatenus mihi hodie etiam misericorditer velis imitari illam gratiam quam percipiunt sunt isti deuoti homines qui hodie in ecclesia dei te digne in sacramento altaris recipiunt. et sic talis spiritualiter communicat. **Unde Augustinus.** Crede et manducaasti. Et talis qui sic cum magno desiderio et deuotione audit missam maiorem gratiam interdum potest consequi quam ille qui etiam eodem die ad sacramentum accessit. imo quod ipse sacerdos celebrans missam quod sacerdotes quibus non sunt ita bene dispositi et deuoti. hoc distracti et in deuoti. **Sextus** fructus est quod prius est missae magis princeps erit eo die omnium bonorum quod fiunt in ecclesia dei ab omnibus christifidelibus in toto mundo. ps. cxviij. **Participet** me fac deus omnium tibi. et c. **Quia** iste est articulus fidei: Credere secundum communionem. i. credere quod quilibet existens in gratia habet quotidie participationem omnium missarum ieiuniorum elemosynarum et generaliter omnium bonorum quod fiunt in mundo. Sed diceret unde hoc. Respondet quod vnio et charitas fraterna facit hoc. **Unde Bernardus.** Charitas largiflua omnia facit communia. scilicet hoc et in celis. **Attamen** vnus est plus participabilis quam alius quod est dispositior et propinquior capiti id est

christo plus participat: **Modo** audiendo missa erit homo magis perceptibilis. Et hoc merito quisque gaudere debet. quod multi sunt adhuc boni homines in mundo qui fideliter seruiunt deo. et multa bona opera faciunt. quod si boni non essent deus mundum dudum pergasset. hoc propter bonos parcat malis. **Unde Bernardus. xviij.** Si decem iusti inuenti fuissent in sodomis. dominus propter decem peccasset sodomitis. **Septimus** fructus est quod oratio tua citius exaudietur in ecclesia et in presentia dei. et etiam oratio sacerdotis celebrantis. quod quilibet sacerdos in quolibet missa tenet orare pro circumstantibus. **Hoc** patet in canone in missa ubi dicitur: **Et** omnium circumstantium quorum tibi fides cognita est et nota deuotio pro quibus offerimus. **Et** etiam orationes sanctorum et angelorum. **Quia** pie credendum est. quod sanctus iste vel illi de quibus legitur missa. imo angeli qui presentes sunt in speciali orant pro celebrante et circumstantibus. et tales orationes citius exaudiuntur. **Octauus** fructus quod anime pro quibus celebratur vel etiam pro quibus circumstantes orant. habent ex hoc speciale solatium secundum Augustinum in enchiridion. et secundum Gregorium in dialogo. **Unde** etiam confirmat beatus Bernardus dicens: **Quod** quantum et mirificum domum dei misericordia quod nunquam celebrant diuina mysteria quin ibi percurrant duo virtuosa opera scilicet vnus peccatoris conuersio. et vnus anime a penis liberatio. **Oblatio** eucharistie est maximum sacrificium. **Unde** beatus Alexander papa. Nihil in sacrificijs maius esse potest quam corpus et sanguis christi. **Exemplum** anima illa que pro quindecim annos debebat in purgatorio puniri. et pro vna missa fuit liberata. **Item** anima cuiusdam qui per tres missas de purgatorio fuit liberata. **Hoc** exemplum quod est infra in promptuario. v. p. **Non** fructus secundum Anselmum. quod vna missa in vita hominis cum deuotione audita plus valet quam mille post mortem. scilicet quo ad primum essentiale. et cum hoc etiam purgatorium illius hominis qui cum deuotione audit missam minoratur. **Unde** de utilitate missae dicit Chrysostomus. **Tantum** valet celebratio missae quantum mors christi in cruce. **Unde** Thomas de aquino. **In** qualibet missa inuenitur omnis fructus et utilitas

Bermo

quam christus in die parascenes opatus est in cruce cū morte sua. Et eandē grām et fructū quilibet deuotus q̄ digne cōmunicat p̄cipit. Et firmiter sperandū est q̄ etiā ille q̄ deuote audit missā. et sic spūaliter cōmunicat etiā p̄cipiet. **Decimus fructus** sūm **Bedā.** Mulier p̄gnans q̄ interest missę deuote. si p̄tingit eā eadē die parere. sperandū ē q̄ de⁹ letificabit eā i p̄tu. et angeli custodiāt sollicitē m̄rez cū fetu. Et mulier p̄gnans infra missā debet deuote inuocare beatā virginē Mariam matrem christi q̄ impetret sibi a filio suo dñō nostro iesu christo vt letificet in p̄tu. sicut ipsa fuit letificata qñ peperit filiū suū. et nō credere i lram q̄ nominat longitudo christi. et ad superstitiones vetularum circa p̄turientes. **Undecimus fructus** est sūm **Ambro.** Quicqd̄ hō illa die comedit plus puenit sue nature post auditionē missę q̄ ante. q̄ laudabilis cōsuetudo est nō comedere nisi audita missa. Insuper p̄sperabitur illa die in labore. in artificio. in emptionib⁹. i peregrinationib⁹. et dñs cōfortat eū in corpe et i anima. et necessaria vite habebit. nec erit paupior anno elapso. etiā si quotidie auduit missam. **Vñ Mat̄. vi.** Primum querite regnū dei et iusticiā eius. et h̄ omnia adiciētur vobis. scit enī pater vester zc. **Exemplū** de duob⁹ sutorib⁹ q̄ vn⁹ quotidie auduit missā et satis habuit cū vxore et pueris. et alius raro auduit missam et laborauit in dieb⁹ festiuis. et tñ semp in egestate vixit cū sola vxore. et nullū puerū habuit. et semper in debitis fuit. **Duodecimus fructus** si cōtingeret te illo die quo missam audiuisti mori. tunc christus p̄ns erit tibi in extremis. et vult tibi astare si cū p̄sens fuisti et sibi astitisti missam audiendo. **Lud. vi.** Eadez mensura. zc. Insuper si illo die quo missam audiuisti incideres i piculum vite tue. tūc securior eris. et deus misericorditer de manib⁹ inimicōz te persequētū eripiet. h̄ fiducialit̄ sperare debes. **Utrū** q̄libet quotidie teneat audire vnā missam. Rñdetur sūm **Hosti.** Die dñico quilibet tenet ex p̄cepto audire vnā missā etiā totā. ita q̄ accipiat benedictionem de

manu sacerdotis. vt habetur d̄ con. dis. i. **Missas.** Nisi excuset magna necessitate. vt habetur in decre. in dicto. c. **Missas.** Hoc illi deberet attendere q̄ stant in cēmiterio vel sedēt in taberna infra missā. et qñ audiūt pulsū ad eleuationē. tūc currunt in ecclesiā. et viso corpe christi. statim econuerso exeūt. et sic qñq̄ in quattuor septimanis nunq̄ integrā missā aut s̄monem audiūt. Itē sciendū q̄ famuli et ancillę. filij et filię tenent dñica die audire missā integrā et si dñi eos impedirēt sine rōnabili causa vel iuberent eos laborare in die festiuo in eos redundaret. et in h̄ graniter peccarent. **Sz** qd̄ de ancillis q̄ de mane infra missā laborāt et post prandiū ad choreā vadūt. Rñdetur q̄ tales tripliciter peccāt mortaliter. **Primo** missam sine causa negligendo. **Secundo** in die festiuo d̄ mane laborando. **Tertio** post prandiū chorizando qd̄ peius est. **Vnde Angl.** Melius est in die dñico arare q̄ chorizare et melius est mulierē lanam suā texere q̄ impudice chorizare. Et ratio est. q̄ in chorea quasi omnia pct̄a mortalia cōmittunt. **Hoc** quere i p̄mptuario. viij. **Q.** Itē querit̄ ex q̄ tam fructuosum est audire missam. vtrūq̄ melius sit in dieb⁹ ferialib⁹ manib⁹ laborare. aut in ecclesia manere et deuotionib⁹ intendere et elemosynas recipere. Rñdet̄ q̄ meli⁹ est laborare et laborē illū deo offerre. quia hō ad laborē nascit̄. et non licet homini sano mendicare. de con. dis. v. **Rñd̄ qd̄.** Exceptis sacerdotib⁹ et religiosis q̄ habent diuinis intendere. **Vñ** fidelib⁹ laboratorib⁹ d̄ in. ps. cxxij. **Labores** manū tuarū zc. Itē sciendū q̄ illi laboratores et etiam serui et ancillę q̄ quotidie nō possunt missę interesse. qñ tales audiūt nolā vel campanam q̄ pulsat̄ ad eleuationē corpis christi debēt genua sua deuote flectere et iesū christum q̄ in missa elenat̄ humiliter et cū p̄trito corde inuocare. siue sint in campo. siue i domo. siue in coqna. siue in quocunq̄ loco i labore. Itē vltimo exēplū quō christus p̄seruat auditores missę a p̄secutione maloz hominū q̄ p̄sequunt̄ vitam ipsius. **Legitur** de quodā nobili qui in extrema

infirmis posuit docuit suū filium tria.
Primo cauere a mala societate. allegās
 sibi dictū ps. xvij. *Cū sancto sanctus eris*
zē. Secundo se debere pformare alijs bo
 minibz in licitis z honestis. Allegans illud
 Apli Ro. xij. *Gaudere cū gaudentibz zē.*
Tertio audire missas quotidie. Et post re
 cōmēdauit filium suum dño suo regi. z sic
 obiit. *Erat autē qdā officialis regis q ex i*
uidia accusauit illū iuuenē cū regina apud
regē addens p signo si offenderet reginā
ad fletum. tunc iuuenis fletet cū ea. Et rex
eandē percussit reginā ad maxillas in pntia
iuuenis z ipsa incepit flere. z iuuenis sistr cū
ea. Et rex ait officiali. quō interficiāz eum
cū pater suus mibi eū fideliter recōmenda
uit. Et ille. vocate cemētarios vestros qui
sunt i silua z pcepit ipsis in secreto. q qui
cūqz cras mane veniet ad eos nomine ve
stro q illū piciant in fornacē calcis z nul
li de h dicāt. Rex autē summo mane misit
iuuenē illū nomine suo ad cemētarios. Et
eū sic eqtaret in silua. audiuit pulsare ad
missam in capella quadā in silua. z denia
uit a via z audiuit missam illā vsqz ad fi
nem. Et alius officialis sequebat eū z pue
nir iuuenē dicēs cemētarijs. Fecistis sic vo
bis impatū est a rege. Respōderūt. adhuc
nō fecimus. h iam faciē. z piceerūt offi
cialē illū in fornacē calcis. z sic verificatus
ē in illo officiali illud dictū sapiētis. Ecq.
xxvij. Faciēti nequissimū p silū sup ipsūz
deuoluetur. Rex his auditis vocauit iu
uenem secrete z interrogauit ipsū quare
pridie fletisset cū regina. z quō iam sic de
uiasset a via. Et indicauit regi ille iuuenis
quō pater suus in extremis reliquisset sibi
illa tria documēta dicēs. Vi fili si illa tria
seruaueris corā deo et hominibus saluus
eris. Et sic rex intellexit inuidiam z fraudē
officialis. z innocentia illius iuuenis z re
ging. z eum z eam amplius plus dilexit. et
hic adolescens ille proficiebat coram deo
et hominibus. sapientia. grate z grā. Itē
aliud exemplū de illo tyrāno qui eqtavit
ad campum z audiuit pulsare ad missā et
nūqz vltimo audiuit integrā missā vl ser

monē. *Doc quere in pmtuario. xlvi. M*

Sermones discipuli de scis finiunt

Incipit registrum breue hu
 ius operis scō in ordinem alpha
 beti. effectus specialiores cuius
 libet sermonis breuissime indi
 cans.

Andreas no
 uem habet priuilegia. sermo.
 ne. ij. parte prima per totū ad
 longum.

Andreas habet a christo magnā potesta
 tem. subueniēdi homini in quacūqz ne
 cessitate ipsum deuote inuocanti. sermo.
 ij. pte. ij. vsqz ad finem.

Angelus custodit hominē in vtero. in mū
 do z in morte. sermone. xxxvij. parte pri
 ma post principium

Angelus Michael habet ponderare ope
 ra hominū. ibidem pte. ij. in principio.

Angelus Michael habet officiū. animas
 scz in celum portandi. ibidem post medi
 um vsqz ad finem

Angelos honorare tenemur quattuor de
 causis. ibidem parte tertia p totū

Anime in purgatorio existentes de quat
 tuor generibus hominum conqueruntur
 ser. xli. parte tertia.

Animabz in purgatorio existentibz tenem
 subuenire. ppter tria. ibidē pte. i. p totū.

Animabus in purgatorio existentibus qui
 bus suffragijs subueniendū sit. vide ibi
 dem parte. ij. per totum

Artholomeus apostolus
 septem habet priuilegia. sermo.
 xxxij. parte. i. per totum

Bartholomeus inuocāndus est tanqz sin
 gularis patronus i omnibus infirmitati
 bus et tribulationibus. ibidem parte. ij.
 per totum

Beatitudines octo sunt. ser. xl. per totū
 ad longum

Blasphemare deum est heu iam cōmune
 peccatum. ser. xxv. pte. ij. p totum.